

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

«ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ, ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ»

2007-2013

ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Μάρτιος 2017

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	1
2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	2
3. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	4
3.1. Ανάλυση Υλοποίησης	4
3.1.1. Ενημέρωση ως προς τη φυσική υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος	6
3.1.2. Χρηματοοικονομικά στοιχεία	9
3.1.3. Στοιχεία σχετικά με την ανάλυση της χρήσης των ταμείων.....	11
3.1.4. Συμβολή ανά ομάδες-στόχου.....	14
3.1.5. Ανάκτηση ή εκ νέου χρήση της συνδρομής.....	16
Χρησιμοποίηση Τόκων	16
3.1.6. Ποιοτική ανάλυση	17
3.2. Στοιχεία σχετικά με τη συμμόρφωση με το Κοινοτικό Δίκαιο	22
3.2.1. Δημόσιες Συμβάσεις	23
3.2.2. Περιβάλλον	24
3.2.3. Κρατικές Ενισχύσεις	25
3.2.4. Ισότητα Ευκαιριών Μεταξύ Ανδρών και Γυναικών	26
3.2.5. Μη Διάκριση.....	27
3.3. Σημαντικά προβλήματα που προέκυψαν κατά την υλοποίηση του ΕΠ και Μέτρα Αντιμετώπισής τους	28
3.4. Αλλαγές στο πλαίσιο υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος	38
3.5. Ουσιαστική τροποποίηση βάσει του άρθρου 57 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006....	49
3.6. Συμπληρωματικότητα με άλλα μέσα.....	50
3.6.1. Συμπληρωματικότητα με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας.....	50
3.6.2. Συμπληρωματικότητα με Προγράμματα του Στόχου «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία»	51
3.6.3. Κοινοτικές Πρωτοβουλίες JEREMIE και JESSICA.....	52
3.7. Ρυθμίσεις Παρακολούθησης και Αξιολόγησης.....	52
3.7.1. Επιτροπή Παρακολούθησης	52
3.7.2. Παρακολούθηση.....	54
3.7.3. Αξιολόγηση.....	59

4. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ	65
4.1. Άξονας Προτεραιότητας 1: Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού και Προσαρμοστικότητα	65
4.1.1. Σύνοψη περιγραφή	65
4.1.2. Περίληψη της Υλοποίησης	66
4.1.3. Ποιοτική ανάλυση	73
4.1.4. Σημαντικά προβλήματα που προέκυψαν και Μέτρα Αντιμετώπισής τους	80
4.2. Άξονας Προτεραιότητας 2: Διεύρυνση της Αγοράς Εργασίας και Κοινωνική Συνοχή.....	81
4.2.1. Σύνοψη περιγραφή	81
4.2.2. Περίληψη της Υλοποίησης	83
4.2.3. Ποιοτική ανάλυση	89
4.2.4. Σημαντικά Προβλήματα που Προέκυψαν και Μέτρα Αντιμετώπισής τους	96
4.2.5 Απόκλιση από τους Δείκτες μεγαλύτερη του 25%	97
4.3. Άξονας Προτεραιότητας 3: Τεχνική Υποστήριξη της Εφαρμογής	100
4.3.1. Σύνοψη Περιγραφή	100
4.3.2. Περίληψη της Υλοποίησης	100
4.3.3. Ποιοτική Ανάλυση	102
4.3.4. Σημαντικά προβλήματα που προέκυψαν και μέτρα αντιμετώπισής τους.....	102
5. ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ.....	106
6. ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	114
6.1. Σύνοψη Περιγραφή	114
7. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ.....	116
7.1. Σχέδιο Επικοινωνίας	116
7.2. Μέτρα Πληροφόρησης και Δημοσιότητας που Λήφθηκαν	116
7.2.1. Δράσεις Πληροφόρησης και Δημοσιότητας από τη Διαχειριστική Αρχή	117
7.2.2. Δράσεις Πληροφόρησης και Δημοσιότητας από τους Ενδιάμεσους Φορείς	123
7.3. Ρυθμίσεις για τη Δημοσίευση του Καταλόγου Δικαιούχων	124
7.4. Δείκτες	124
7.5. Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων της Υλοποίησης των Μέτρων Πληροφόρησης και Δημοσιότητας.....	124
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1	132

1. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:	Σχετικός Στόχος:
	Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση
	Σχετική Επιλέξιμη Περιοχή:
	Κυπριακή Δημοκρατία
	Περίοδος Προγραμματισμού:
	2007 - 2013
	Αριθμός Προγράμματος (αριθ. CCI):
	2007CY052PO001
	Τίτλος Προγράμματος:
	Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή
ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ:	Έτος Υποβολής Στοιχείων:
	2017
	Ημερομηνία Έγκρισης της Ετήσιας Έκθεσης από την Επιτροπή Παρακολούθησης:
	23/03/2017 (με γραπτή διαδικασία)

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Τελική Έκθεση Υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος (ΕΠ) «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή», 2007-2013, ετοιμάστηκε σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 67 , παράγραφος 2 του Κανονισμού (ΕΚ) 1083/2006 και τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής σχετικά με το κλείσιμο των επιχειρησιακών προγραμμάτων που εγκρίθηκαν για παροχή συνδρομής από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ταμείο Συνοχής (2007-2013) [C(2015) 2771, παράρτημα 1].

Η Τελική Έκθεση παρουσιάζει συγκεντρωτικά στοιχεία και πληροφορίες για το σύνολο της προγραμματικής περιόδου 2007 – 2013, για το εν λόγω πρόγραμμα η οποία επεκτείνεται μέχρι και την 31^η Δεκεμβρίου 2015, τελευταία ημερομηνία επιλεξιμότητας των δαπανών σύμφωνα με τους Κανονισμούς της ΕΕ.

Η Τελική Έκθεση ετοιμάστηκε από τη Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της ως Διαχειριστική Αρχή του ΕΠ, με τη συμβολή του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων – Μονάδα ΕΚΤ, που αποτελεί τον Ενδιάμεσο Φορέα του ΕΠ.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή», 2007-2013, εγκρίθηκε επίσημα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 8 Νοεμβρίου 2007 με την Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής C(2007)5507. Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αναλύεται η αναπτυξιακή στρατηγική μέσω της οποίας αξιοποιήθηκαν οι πόροι του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ), που παραχωρήθηκαν στην Κύπρο για την εν λόγω περίοδο, στο πλαίσιο του Στόχου «Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση». Σημειώνεται ότι κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος προέκυψαν ανάγκες τροποποίησής του, κυρίως λόγω της επιδείνωσης των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών της Κύπρου ως αποτέλεσμα της παγκόσμιας και εγχώριας οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης, αλλά και με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του προγράμματος και της καλύτερης οικονομικής διαχείρισης. Περισσότερες λεπτομέρειες δίνονται αναλυτικά στο **Κεφάλαιο 3.4 Αλλαγές στο πλαίσιο και στους γενικούς όρους υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος**.

Ο Στρατηγικός Στόχος του Προγράμματος είναι η ενίσχυση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και η εμπέδωση συνθηκών κοινωνικής συνοχής και ίσων ευκαιριών. Με το Στόχο αυτό επιδιωκόταν η αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων της οικονομικής ύφεσης στην αγορά εργασίας, η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και η αντιμετώπιση των διαρθρωτικών αδυναμιών της αγοράς εργασίας, οι οποίες εστιάζονταν στην αναβάθμιση των δεξιοτήτων ορισμένων, κρίσιμων για το σύνολο του κοινωνικού ιστού και την αγορά εργασίας, πληθυσμιακών ομάδων και στην προώθησή τους σε θέσεις εργασίας.

Ο Στρατηγικός Στόχος του Προγράμματος εξειδικευόταν μέσω των δύο Γενικών Στόχων:

- (α) Βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού και αύξηση της προσαρμοστικότητας του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα.
- (β) Προσέλκυση και διατήρηση περισσότερων ατόμων στην αγορά εργασίας και ενίσχυση της κοινωνικής ενσωμάτωσης.

Οι δύο πιο πάνω γενικοί στόχοι του Προγράμματος υλοποιήθηκαν μέσω τριών Αξόνων Προτεραιότητας Άξονας Προτεραιότητας 1: Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού και Προσαρμοστικότητα.

Άξονας Προτεραιότητας 2: Διεύρυνση της Αγοράς Εργασίας και Κοινωνική Συνοχή και

Άξονας Προτεραιότητας 3: Τεχνική Υποστήριξη Εφαρμογής

Οι συνολικοί οικονομικοί πόροι του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» για την περίοδο 2007-2013, ανήλθαν σε €140,9εκ. εκ των οποίων €119,8εκ αποτελούσαν χρηματοδότηση από το ΕΚΤ (85%).

Η έκθεση αποτελείται από τα ακόλουθα κεφάλαια:

- ❖ Στο **τρίτο Κεφάλαιο** παρουσιάζεται επισκόπηση της **υλοποίησης του ΕΠ** καλύπτοντας, μεταξύ άλλων, την ανάλυση των χρηματοοικονομικών στοιχείων, καθώς και την ανάλυση για την ανάκτηση ή εκ νέου χρήση της Κοινοτικής συνδρομής,
- ❖ Στον **τέταρτο Κεφάλαιο** περιγράφεται η **υλοποίηση του ΕΠ για το σύνολο της προγραμματικής περιόδου ανά Άξονα Προτεραιότητας και ανά Ειδικό Στόχο.**
- ❖ Στο **πέμπτο Κεφάλαιο** περιγράφεται ο τρόπος ο οποίος οι παρεμβάσεις που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ συνάδουν με τις δράσεις για την **εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Απασχόλησης (ΕΣΑ)**, στο πλαίσιο του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρυθμίσεων (ΕΠΜ) μέχρι και το 2015.
- ❖ Στο **έκτο Κεφάλαιο** περιγράφεται ο τρόπος αξιοποίησης της **Τεχνικής Βοήθειας**, περιλαμβανομένων όλων των δράσεων κατάρτισης.
- ❖ Στο **έβδομο κεφάλαιο** γίνεται αναφορά στα μέτρα που λήφθηκαν για την **Πληροφόρηση και Δημοσιότητα του ΕΠ** συμπεριλαμβανομένης και της αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των εν λόγω μέτρων μέσω της παρουσίασης σχετικών δεικτών.

3. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

3.1. Ανάλυση Υλοποίησης

Το 2015 ολοκληρώθηκε η υλοποίηση του εν λόγω Προγράμματος.

Λήφθηκαν όλα τα αναγκαία μέτρα όπως καθορίζονται από τους Κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με στόχο τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των πόρων που παρέχονται στα πλαίσια του Προγράμματος και την αποτελεσματική εφαρμογή του, με την εξειδίκευση και απλοποίηση, όπου ήταν δυνατό, των διαδικασιών για την επιλογή, παρακολούθηση και έλεγχο των έργων που εντάχθηκαν στο Πρόγραμμα. Συνεχίστηκε επίσης η υποστήριξη όλων των εμπλεκόμενων στην υλοποίηση έργων φορέων, τόσο των Ενδιάμεσων Φορέων, όσο και των Δικαιούχων με στόχο την απρόσκοπτη προώθηση του Προγράμματος.

Αναφορικά με την ενεργοποίηση του Προγράμματος, κατά τη διάρκεια της Προγραμματικής Περιόδου εκδόθηκαν συνολικά 19 Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων Έργων Δημοσίων Συμβάσεων, με συνολικό προϋπολογισμό €159,0εκ. έναντι συνολικού προϋπολογισμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος €140,9εκ και 34 Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων για έργα Σχεδίων Χορηγιών, με συνολικό προϋπολογισμό €109,5εκ. Συνολικά, μέχρι το τέλος της προγραμματικής περιόδου εκδόθηκαν 53 Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων, με συνολικό προϋπολογισμό ύψους €268,5εκ., ανεβάζοντας το ποσοστό ενεργοποίησης του Προγράμματος στο 190,5%.

Σωρευτικά, στο πλαίσιο των εν λόγω Προσκήσεων είχαν υποβληθεί 34 Έργα Δημοσίων Συμβάσεων και 5.047 Έργα Σχεδίων Χορηγιών, με προϋπολογισμό €138,1εκ. και €57,7εκ., αντίστοιχα και εντάχθηκαν 32 Έργα Δημοσίων Συμβάσεων και 3.898 Έργα Σχεδίων Χορηγιών με προϋπολογισμό €113,3εκ. και €31,1εκ. αντίστοιχα, αθροίζοντας το συνολικό προϋπολογισμό σε €144,4εκ., που αντιστοιχεί σε ποσοστό 102,5% του προϋπολογισμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Στα πλαίσια του Προγράμματος έχουν περιληφθεί σε Αίτηση Πληρωμής δαπάνες συνολικού ύψους €141,4εκ.

Στον **Πίνακα 1** που ακολουθεί, παρουσιάζονται αναλυτικά τα στοιχεία προόδου υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, όπως αυτά διαμορφώθηκαν σωρευτικά από την έναρξη του Προγράμματος το 2007 μέχρι το τέλος του 2015.

Πίνακας 1 : Συνολική Υλοποίηση Επιχειρησιακού Προγράμματος (€140,9εκ.)			
	2007 – 2015		
	Έργα Δημοσίων Συμβάσεων	Έργα Σχεδίων Χορηγιών	Σύνολο
Αριθμός προσκλήσεων που έχουν εκδοθεί	19	34	53
Συνολικός προϋπολογισμός προσκλήσεων που έχουν εκδοθεί ¹	158.951.637	109.525.289	268.476.926
Ποσοστό ενεργοποίησης του ΕΠ (προϋπολογισμός προσκλήσεων που έχουν εκδοθεί / προϋπολογισμός ΕΠ)	112,8%	77,7%	190,5%
Αριθμός έργων που υποβλήθηκαν	34	5.047	5.081
Προϋπολογισμός έργων που υποβλήθηκαν	138.057.028	57.662.735	195.719.763
Αριθμός έργων που εντάχθηκαν ²	32	3.898	3.930
Προϋπολογισμός έργων που εντάχθηκαν (Δημόσια Δαπάνη) ²	113.304.770	31.127.570	144.432.340
Ποσοστό προϋπολογισμού του ΕΠ που έχει δεσμευτεί (προϋπολογισμός έργων που εντάχθηκαν (Δημόσια Δαπάνη) /προϋπολογισμός Προγράμματος)	80,4%	22,1%	102,5%
Δαπάνες που έχουν περιληφθεί σε Αίτηση Πληρωμής προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Δημόσια Δαπάνη) ³	113.271.968	28.145.168	141.417.137
Ποσοστό πιστοποίησης του ΕΠ (δαπάνες που έχουν περιληφθεί σε Αίτηση Πληρωμής έναντι προϋπολογισμού έργου)	80,4%	20,0%	100,4%

Σημειώσεις:

1. Τα ποσά περιλαμβάνουν και τυχόν επαναπροκηρύξεις προσκλήσεων (τα στοιχεία από το ΟΠΣ)
2. Αναφέρεται στις τελευταίες εκδόσεις Τεχνικών Δελτίων Έργων
3. Η διαφορά στην πρόσθεση προκύπτει λόγω στρογγυλοποιήσεων στα ποσά.

Αναφορικά με τον καθορισμό των μηχανισμών και των δομών διαχείρισης και ελέγχου, σημειώνεται ότι, με σκοπό την πιο ομαλή και αποδοτική αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων του Προγράμματος, από τις 4 Ιανουαρίου 2011 έχουν διαφοροποιηθεί οι δομές, σε σχέση με τον αρχικό σχεδιασμό, σύμφωνα με πρόταση που εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο.

Στα πλαίσια εξειδίκευσης του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου εκδόθηκαν από την Διαχειριστική Αρχή εγχειρίδια διαδικασιών/εγκύκλιοι. Με στόχο την περαιτέρω απλοποίηση των διαδικασιών διαχείρισης, εκδόθηκαν κατευθυντήριες γραμμές που αφορούν στην ένταξη των έργων και τον έλεγχο της συμβατότητας με τις κοινοτικές πολιτικές. Αναλυτικός κατάλογος των εγχειριδίων διαδικασιών / εγκυκλίων παρουσιάζεται στην **Ενότητα 3.7.2.**

3.1.1. Ενημέρωση ως προς τη φυσική υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Η επίτευξη των γενικών στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος αποτυπώνεται μέσα από σειρά ποσοτικοποιημένων δεικτών σε επίπεδο στρατηγικής, με σκοπό την παρακολούθηση της υλοποίησης των παρεμβάσεων. Οι Δείκτες που είχαν συμπεριληφθεί στο ΕΠ παρουσιάζονται στον **Πίνακα 2** πιο κάτω.

Πίνακας 2: Δείκτες Στρατηγικής Επιχειρησιακού Προγράμματος												
Δείκτες Στρατηγικής	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης 2005	Τιμή Στόχος* 2015	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ποσοστό απασχόλησης των γυναικών*	(%)	58,4	63	62,4	62,9	62,3	63	62,1	59,4	56,9	58,6	59
Ποσοστό απασχόληση των νέων (15-24 ετών), με δεδομένες τις συνθήκες στράτευσης και τη διατήρηση του υψηλού ποσοστού συμμετοχής στη τριτοβάθμια εκπαίδευση *	(%)	36,6	Πέραν του 37	37,4	38	34,8	33,8	30,1	28,1	23,5	25,8	25,5
Συνολικό ποσοστό απασχόλησης*	(%)	68,5	71	71	70,9	69	68,9	67,6	64,6	61,7	62,1	62,7
Διαφορά μεταξύ ποσοστού ανεργίας ανδρών και γυναικών (μείωση ανεργίας των γυναικών)*	(%)	2,1***		1,2	1,1	0,2	0,2	-0,4	-1,5	-1,4	-2,0	-0,3
Μείωση της διαφοράς του ποσοστού ανεργίας της ηλικιακής ομάδας (15-24) με το συνολικό ποσοστό ανεργίας (μείωση της ανεργίας των νέων)*	(%)	8,6***		6,3	5,3	8,4	10,3	14,5	15,8	23	19,9	17,8
Μείωση του ρυθμού αύξησης της ανεργίας*	(%)	5,9 (μέσος όρος της περιόδου 2000-05)		-0,7	-0,2	1,7	0,9	1,6	4	4	0,2	-1,1
Αύξηση του βαθμού σύζευξης προσφοράς και ζήτησης εργασίας σε επαγγέλματα και δεξιότητες που εμφανίζονται ανισοσκελίες	-	-	εξάλειψη των ανισοσκελειών	μ/δ	μ/δ	μ/δ	μ/δ	μ/δ	μ/δ	μ/δ	μ/δ	μ/δ
Αύξηση της συμμετοχής στη δια βίου μάθηση**	(%)	5,9	Πέραν του 12,5%	8,7	8,8	8,3	8,1	7,8	7,7	7,2	7,1	7,5
Μείωση της σχολικής διαρροής**	(%)	16	-	12,5	13,7	11,7	12,7	11,3	11,4	9,1	6,8	5,2

Πίνακας 2: Δείκτες Στρατηγικής Επιχειρησιακού Προγράμματος												
Δείκτες Στρατηγικής	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης 2005	Τιμή Στόχος* 2015	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας (σε σύγκριση με το μέσο όρο της ΕΕ)**	(%)	80,8	100	93,9	95	95,4	91,6	90	88,7	86,8	85,2	85,2
Ισοδύναμα ανθρωποέτη πλήρους απασχόλησης κατά την υλοποίηση των έργων ***	Αριθμός	-	2.450	0	0	24	1.466,8	473,5	229,6	770,7	58,3	0
												3.022,9 Σύνολο περιόδου
Δημιουργία άμεσων σταθερών μικτών θέσεων απασχόλησης	Αριθμός	-	300	μ/δ	μ/δ	μ/δ	μ/δ	μ/δ	μ/δ	μ/δ	μ/δ	1.193

Σημειώσεις:

* LFS Series EUROSTAT

** Στοιχεία EUROSTAT

*** Η απόκλιση των στοιχείων προηγούμενων ετών από τα αντίστοιχα σε προηγούμενες Εκθέσεις, οφείλεται στην ένταξη, κατά το έτος αναφοράς, νέων έργων τα οποία είχαν αρχίσει την υλοποίηση τους σε προηγούμενα έτη.

3.1.2. Χρηματοοικονομικά στοιχεία

Κατά τη διάρκεια της υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος και μέχρι και την ολοκλήρωσή του, πιστοποιήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή δαπάνες (ολική δημόσια επιλέξιμη δαπάνη) ύψους **€141.417.137**.

Η Αρχή Πιστοποίησης (Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας) εισέπραξε από την ΕΕ ποσό ύψους **€103.001.472** έναντι πιστοποιημένων δαπανών, ανεβάζοντας τις συνολικές εισροές που αφορούν στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα στα **€113.780.696**, περιλαμβανομένων και των προκαταβολών ύψους **€10.779.224**, ανεβάζοντας το ποσοστό των εισροών έναντι της συνολικής συγχρηματοδότησης από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο στο **95%**, που είναι και το μέγιστο δυνατό, μέχρι το κλείσιμο του Επιχειρησιακού Προγράμματος από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την επιστροφή του **5%** της κράτησης. Σημειώνεται ότι το συνολικό ποσό της Ευρωπαϊκής συνδρομής από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο στο Πρόγραμμα ανέρχεται σε €119,8εκ.

Όσον αφορά σε πιστοποιημένες δαπάνες που αφορούν σε χρήση ρήτρας ευελιξίας, σημειώνεται ότι, ότι κατά τον σχεδιασμό δύο ενταγμένων έργων Δημοσίων Συμβάσεων «Νέα Σύγχρονη Μαθητεία» και «Περαιτέρω Ενίσχυση και Εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης» είχαν συμπεριληφθεί δράσεις που αφορούσαν δαπάνες με χρήση ρήτρας ευελιξίας. Τελικά η χρήση της ρήτρας ευελιξίας έγινε μόνο στα πλαίσια του έργου «Νέα Σύγχρονη Μαθητεία».

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται αναλυτικά τα χρηματοοικονομικά στοιχεία του Προγράμματος.

Πίνακας 3: Χρηματοοικονομικά Στοιχεία του Επιχειρησιακού Προγράμματος					
Άξονας Προτεραιότητας / Ταμείο	Συνολική Χρηματοδότηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος	Βάση Υπολογισμού της Συνεισφοράς της Ένωσης (δημόσιο ή συνολικό κόστος)	Συνολικό Ποσό Πιστοποιημένων Επιλέξιμων Δαπανών που Καταβλήθηκαν από Δικαιούχους ¹	Αντίστοιχη Δημόσια Συνεισφορά	Ποσοστό Υλοποίησης (%)
	α	β	γ	δ	ε = δ/α
ΑΠ: Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού και Προσαρμοστικότητα	73.089.740	Δημόσιο	75.659.549	71.615.608	98,0 %
ΕΚΤ	73.089.740	Δημόσιο	75.304.906	71.260.965	97,5%
Δαπάνες Τύπου ΕΤΠΑ	-	Δημόσιο	354.643	354.643	0,5%
ΑΠ: Διεύρυνση της Αγοράς Εργασίας και Κοινωνική Συνοχή	62.178.952	Δημόσιο	78.138.970	63.553.661	102,2%
ΕΚΤ	62.178.952	Δημόσιο	78.138.970	63.553.661	102,2%
Δαπάνες Τύπου ΕΤΠΑ	-	Δημόσιο	0	0	0%
ΑΠ: Τεχνική Υποστήριξη της Εφαρμογής	5.636.196	Δημόσιο	6.247.868	6.247.868	110,9%
ΕΚΤ	5.636.196	Δημόσιο	6.247.868	6.247.868	110,9%
Δαπάνες Τύπου ΕΤΠΑ	-	Δημόσιο	0	0	0%
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	140.904.888	Δημόσιο	160.046.387	141.417.137	100,4%

Σημείωση: ¹ Περιλαμβανομένης της Ιδιωτικής Συνεισφοράς

3.1.3. Στοιχεία σχετικά με την ανάλυση της χρήσης των ταμείων

Οι δεσμεύσεις ανά κατηγορία διάστασης (Θεματική Προτεραιότητα, Μορφή Χρηματοδότησης, Εδαφική Διάσταση, Οικονομική Δραστηριότητα, Γεωγραφική Περιοχή) της Κοινοτικής Συνδρομής μέχρι το 2015 και όλοι οι σχετικοί συνδυασμοί σύμφωνα με το Μέρος Γ, Παράρτημα ΙΙ, του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1828/2006 έχουν καταγραφεί σε ειδικούς πίνακες που υποβάλλονται κατά την επίσημη υποβολή της Ετήσιας Έκθεσης Εκτέλεσης στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος "SFC 2007" (περιλαμβανομένου και πίνακα με τους συνδυασμούς των πέντε πιο κάτω διαστάσεων). Στον **Πίνακα 4** που ακολουθεί παρουσιάζονται σωρευτικά οι δεσμεύσεις της κοινοτικής συνδρομής, ανά διάσταση, για τα έργα που έχουν ενταχθεί στο Πρόγραμμα από την έναρξη υλοποίησής του και μέχρι το τέλος του 2015.

Όπως φαίνεται στους πιο κάτω Πίνακες, σημαντικός προϋπολογισμός του Προγράμματος δεσμεύτηκε για την υλοποίηση έργων μεταρρυθμίσεων των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, την προώθηση ενεργών και προληπτικών μέτρων στην αγορά εργασίας, έργων για την ενσωμάτωση και την επανένταξη στην απασχόληση των μειονεκτούντων ατόμων, καθώς και μέτρων για αύξηση της συμμετοχής στη διά βίου εκπαίδευση και κατάρτιση.

Πίνακας 4: Κοινοτική Συνδρομή ανά Κατηγορία Διάστασης με βάση τις δαπάνες των Ενταγμένων Έργων μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2015	
Διάσταση 1 (Θεματική Προτεραιότητα)	
Κωδικός ¹	Ποσό Κοινοτικής Συνδρομής²
62 - Ανάπτυξη συστημάτων και στρατηγικών δια βίου μάθησης στις επιχειρήσεις, παροχή κατάρτισης και υπηρεσιών στους εργαζομένους για τη βελτίωση της προσαρμοστικότητάς τους στις μεταβολές. Προώθηση της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας	5.103.421
63 - Σχεδιασμός και προώθηση καινοτόμων και πιο παραγωγικών τρόπων οργάνωσης της εργασίας	6.994.633
64 - Ανάπτυξη ειδικών υπηρεσιών για την απασχόληση, την κατάρτιση και τη στήριξη, σε συνάφεια με την αναδιάρθρωση παραγωγικών τομέων και επιχειρήσεων και την ανάπτυξη συστημάτων αντιμετώπισης των οικονομικών αλλαγών και των μελλοντικών απαιτήσεων, σχετικά με θέσεις εργασίας και δεξιότητες	521.280
65 - Εκσυγχρονισμός και ενίσχυση των θεσμικών δομών της αγοράς εργασίας	5.180.671
66 - Υλοποίηση ενεργών και προληπτικών μέτρων στην αγορά εργασίας	26.599.243
69 - Μέτρα για τη βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και την αύξηση της διαρκούς συμμετοχής και προόδου των γυναικών στην απασχόληση, ώστε να μειωθεί ο διαχωρισμός με βάση το φύλο στην αγορά εργασίας, και για την εναρμόνιση εργασίας και ιδιωτικής ζωής, όπως π.χ. με την ευχερέστερη πρόσβαση στη φροντίδα παιδιών και εξαρτώμενων προσώπων	8.730.304
71 - Τρόποι για την ενσωμάτωση και την επανένταξη στην απασχόληση των μειονεκτούντων ατόμων. Καταπολέμηση των διακρίσεων κατά την πρόσβαση και την πρόοδο στην αγορά εργασίας και προαγωγή της αποδοχής της πολυμορφίας στο χώρο	13.806.717

εργασίας	
72 - Σχεδιασμός, εισαγωγή και εφαρμογή μεταρρυθμίσεων στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, με σκοπό την ανάπτυξη της απασχολησιμότητας, τη βελτίωση της σχέσης της αρχικής και της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας και την αναβάθμιση των προσόντων του προσωπικού κατάρτισης με στόχο μία οικονομία που να βασίζεται στη γνώση	32.450.003
73 - Μέτρα για την αύξηση της συμμετοχής στη διά βίου εκπαίδευση και κατάρτιση, μεταξύ άλλων με τη λήψη μέτρων για τη μείωση του αριθμού των μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο σε μικρή ηλικία και του διαχωρισμού βάσει του φύλου, και αύξηση της πρόσβασης στη βασική, επαγγελματική και τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση καθώς και της ποιότητάς τους	11.068.422
81 - Μηχανισμοί για τη βελτίωση των ορθών πρακτικών και του προγραμματικού σχεδιασμού, παρακολούθηση και αξιολόγηση σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και δημιουργία ικανότητας όσον αφορά την εφαρμογή πολιτικών και προγραμμάτων	4.523.694
85 - Προετοιμασία, εφαρμογή, παρακολούθηση και επιθεώρηση	3.936.766
86 - Αξιολόγηση και μελέτες, πληροφορίες και επικοινωνία	854.000
Σύνολο (€)	119.769.154

Διάσταση 2 (Μορφή Χρηματοδότησης)	
<i>Κωδικός¹</i>	<i>Ποσό Κοινοτικής Συνεισφοράς**</i>
01 - Μη επιστρεπτέα ενίσχυση	119.769.154
Σύνολο (€)	119.769.154

Διάσταση 3 (Εδαφική Διάσταση)	
<i>Κωδικός¹</i>	<i>Ποσό Κοινοτικής Συνεισφοράς**</i>
00 - Άνευ αντικειμένου	119.769.154
Σύνολο (€)	119.769.154

Διάσταση 4 (Οικονομική Δραστηριότητα)	
<i>Κωδικός¹</i>	<i>Ποσό Κοινοτικής Συνεισφοράς**</i>
17 - Δημόσια διοίκηση	13.468.705
18 – Εκπαίδευση	47.939.588
20 - Κοινωνική εργασία, υπηρεσίες προς το κοινωνικό σύνολο, κοινωνικές και ατομικές υπηρεσίες	1.719.234
22 - Άλλες μη κατονομαζόμενες υπηρεσίες ³	7.255.644

00 - Άνευ αντικειμένου ⁴	49.385.983
Σύνολο (€)	119.769.154

Διάσταση 5 (Γεωγραφική Περιοχή)	
<i>Κωδικός¹</i>	<i>Ποσό Κοινωνικής Συνεισφοράς^{**}</i>
CY00 – Όλες οι πιο πάνω παρεμβάσεις για την Κύπρο εντάσσονται στο επίπεδο NUTS II	119.769.154
Σύνολο (€)	119.769.154

Σημειώσεις:

1. Οι κατηγορίες είναι κωδικοποιημένες για κάθε διάσταση σύμφωνα με την τυποποιημένη ταξινόμηση (Παράρτημα II, Μέρος Α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1828/2006).
2. Ποσό της κοινωνικής συνδρομής για κάθε έργο, σύμφωνα με το ποσοστό συγχρηματοδότησης του Άξονα Προτεραιότητας.
3. Αφορά το ποσό της κοινωνικής συνδρομής για τα έργα «Investors In People» και «Υγιείς Εργασιακές Σχέσεις» τα οποία δεν εμπίπτουν σε καμία κατηγορία Οικονομικής Δραστηριότητας σύμφωνα με την τυποποιημένη ταξινόμηση (Παράρτημα II, Μέρος Α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1828/2006).
4. Αφορά το ποσό της κοινωνικής συνδρομής για τα έργα «Εγκαθίδρυση και λειτουργία Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων (ΣΕΠ) στην Κύπρο», «Βελτίωση της παραγωγικότητας Μικρομεσαίων επιχειρήσεων με απασχόληση 5-249 άτομα», «Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας μικροεπιχειρήσεων με απασχόληση 1-4 άτομα», «Βελτίωση της απασχολησιμότητας του οικονομικά αδρανούς γυναικείου δυναμικού», «Βελτίωση της απασχολησιμότητας των ανέργων», «Τοποθέτηση ανέργων νέων πτυχιούχων για απόκτηση εργασιακής πείρας σε επιχειρήσεις/οργανισμούς», για τα Σχέδια Χορηγιών «Σχέδιο Επιχορήγησης Επιχειρήσεων για Αντικατάσταση Θέσεων Εργασίας Χαμηλής Παραγωγικότητας με Θέσεις Εργασίας Ψηλής Παραγωγικότητας», «Έκτακτο Σχέδιο Επιχορήγησης Επιχειρήσεων για ενίσχυση της Απασχόλησης», «Σχέδιο Χορηγιών για ένταξη στην απασχόληση με ευέλικτες ρυθμίσεις», «Σχέδιο επιδότησης της απασχόλησης με Ευέλικτες ρυθμίσεις», «Έκτακτο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για Απασχόληση Ανέργων», «Σχέδιο παροχής κινήτρων για πρόσληψη ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικά ομάδες του πληθυσμού», «Σχέδιο παροχής κινήτρων για πρόσληψη ατόμων με αναπηρία», «Έκτακτο Σχέδιο παροχής κινήτρων για την πρόσληψη των μακροχρόνια ανέργων και των νέων» καθώς και τα έργα της Τεχνικής Βοήθειας, τα οποία δεν αφορούν σε συγκεκριμένη οικονομική δραστηριότητα.

3.1.4. Συμβολή ανά ομάδες-στόχου

Μέχρι το τέλος της προγραμματικής περιόδου, συμμετείχαν σε έργα που συγχρηματοδοτήθηκαν από το ΕΚΤ 45.400 άτομα, εκ των οποίων το 62,9% ήταν γυναίκες. Το μεγαλύτερο μέρος των συμμετεχόντων ήταν απασχολούμενοι αποτελώντας το 48,9% (εκ των οποίων το 59,4% είναι γυναίκες), 40,8% άνεργοι (εκ των οποίων 62,8% γυναίκες) και το 10,3% είναι ανενεργά άτομα.

Από το σύνολο των συμμετεχόντων το 30,2% ανήκει στην κατηγορία των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, το 12,8% αποτελεί νέους (15-24 ετών) και το 6,5% άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (55-64 ετών). Επιπλέον, όσον αφορά στο μορφωτικό επίπεδο των συμμετεχόντων το 53,1% του συνόλου των συμμετεχόντων ανήκουν στην κατηγορία Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 5 και 6), το 29% στην κατηγορία Ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 3), το 9,7% στην κατηγορία Πρωτοβάθμια ή κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 1 και 2) και το 8,2% στην κατηγορία μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση μη τριτοβάθμιου επιπέδου (ISCED 4) .

Στον **Πίνακα 5** που ακολουθεί παρουσιάζονται τα ποσοτικά στοιχεία των συμμετεχόντων σε έργα του ΕΚΤ κατά το 2015 καθώς και σωρευτικά στοιχεία για το διάστημα 2007-2015.

Πίνακας 5: ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΕΚΤ

	ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (2015)						ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ			
	ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ		ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ		ΜΕΤΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ ΑΠΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΕΤΟΣ		ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ		ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ	
	1		2		3		4		5	
	ΣΥΝΟΛΟ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	3585	2413	10568	6512	6983	4099	45400	28573	45400	28573
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ										
Απασχολούμενοι	1992	1294	5569	3356	3577	2062	22206	13200	22206	13200
από αυτούς οι αυτοαπασχολούμενοι	2	0	86	36	84	36	315	184	315	184
Άνεργοι	1339	926	4256	2755	2917	1829	18507	11625	18507	11625
από αυτούς οι μακροχρόνια άνεργοι	77	45	789	552	712	507	4600	2983	4600	2983
Ανενεργά άτομα	254	193	743	401	489	208	4687	3748	4687	3748
από αυτά τα ανενεργά άτομα που παρακολουθούν εκπαίδευση ή κατάρτιση	0	0	248	35	248	35	514	107	514	107
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ										
Νέοι (15-24 ετών)	56	38	1579	906	1523	868	5827	3521	5827	3521
Άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (55-64 ετών)	29	13	595	309	566	296	2931	1438	2931	1438
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΕΥΑΛΩΤΗ ΟΜΑΔΑ										
Μειονότητες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Μετανάστες	2	2	1670	1188	1668	1186	9298	6333	9298	6333
Ανάπηροι	1	0	34	22	33	22	354	164	354	164
Άλλα μειονεκτούντα άτομα	32	19	218	139	186	120	4076	2632	4076	2632
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ										
Πρωτοβάθμια ή κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 1 και 2)	382	302	1180	702	798	400	4410	2518	4410	2518
Ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 3)	1394	891	2652	1438	1258	547	13159	7779	13159	7779
Μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση μη τριτοβάθμιου επιπέδου (ISCED 4)	272	221	616	436	344	215	3708	2710	3708	2710
Τριτοβάθμια εκπαίδευση (ISCED 5 και 6)	1537	999	6120	3936	4583	2937	24123	15566	24123	15566

3.1.5. Ανάκτηση ή εκ νέου χρήση της συνδρομής

Μεταξύ Δεκεμβρίου 2014 και μέχρι το κλείσιμο της Προγραμματικής Περιόδου διενεργήθηκαν έξι (6) αιτήσεις πληρωμής συνολικού ύψους **€32.487.186,34 δημόσιας δαπάνης** (σύνολο δαπάνης δικαιούχου **€34.884.302,15**) και επιβλήθηκαν καταλογισμοί ύψους **€1.534.281,59** (σύνολο δαπάνης δικαιούχου **€1.987.584,33**) μετά από παρατυπίες που σημειώθηκαν. Συνολικά καθ' όλη τη διάρκεια της Προγραμματικής Περιόδου διενεργήθηκαν είκοσι τέσσερις (24) ενδιάμεσες αιτήσεις πληρωμής **σωρευτικής¹** δημόσιας δαπάνης ύψους **€143.649.832,26** και δαπάνης δικαιούχων ύψους **€162.991.818,54**, ενώ οι οικονομικές διορθώσεις ανήλθαν σωρευτικά σε **€2.232.695,75** (δημόσια δαπάνη) και **€2.945.431,62** (δαπάνη δικαιούχου). Επίσης, έγιναν διορθώσεις εκτός ΟΠΣ (δημόσια δαπάνη) ύψους **€3.931,94**.

Με βάση το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου με τη διενέργεια δημοσιονομικών διορθώσεων τα εν λόγω ποσά αφαιρούνται από την επόμενη Αίτηση Πληρωμής προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με την καταχώρηση καταλογισμού στο ΟΠΣ, διασφαλίζοντας έτσι την άμεση ανάκτηση τους από μέρους της Επιτροπής.

Δηλαδή, όσον αφορά τις διαδικασίες ανάκτησης των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, έχει επιλεγεί η διαδικασία της απόσυρσης της σχετικής δαπάνης από το συγκεκριμένο Πρόγραμμα, με αποτέλεσμα την άμεση αποδέσμευση της κοινοτικής συμμετοχής για ανάληψη υποχρεώσεων για άλλες ενέργειες. Ως εκ τούτου, η εν λόγω δαπάνη δεν αντιμετωπίζεται ως “ανάκτηση” και ούτε περιλαμβάνεται στο προσάρτημα για τις ανακτήσεις, το οποίο συνοδεύει τη Δήλωση Δαπανών και Αίτηση Πληρωμής.

Στην περίπτωση όπου το ποσό της επόμενης Δήλωσης Δαπανών και Αίτησης Πληρωμής δεν καλύπτει το ποσό της δημοσιονομικής διόρθωσης, τότε το επιπλέον ποσό καταβάλλεται από τον Κρατικό προϋπολογισμό.

Η λήψη περαιτέρω ενεργειών για ανάκτηση του ποσού που έχει αχρεωστήτως καταβληθεί από τον αρμόδιο Δικαιούχο, με στόχο την αναπλήρωση του κρατικού προϋπολογισμού, διενεργείται μέσα στα πλαίσια των εθνικών διαδικασιών.

Χρησιμοποίηση Τόκων

Δεν εφαρμόζεται. Οι λογαριασμοί καταθέσεων που χρησιμοποιεί η Κυπριακή Δημοκρατία δεν φέρουν τόκους.

¹ Πριν τους καταλογισμούς

3.1.6. Ποιοτική ανάλυση

Μέχρι το τέλος του 2015 ολοκληρώθηκε η υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος με την ουσιαστική υλοποίηση των Έργων Δημοσίων Συμβάσεων και των Έργων Σχεδίων Χορηγιών. Μέχρι το τέλος του 2014 είχε ολοκληρωθεί η διαδικασία ένταξης των περισσότερων Έργων Σχεδίων Χορηγιών με εξαίρεση τα έργα του Σχεδίου Επιδότησης της Απασχόλησης με Ευέλικτες Ρυθμίσεις και του Σχεδίου Παροχής Κινήτρων για Πρόσληψη Μαθητευομένων της Νέας Σύγχρονης Μαθητείας, ενώ η ένταξη της μεγάλης πλειοψηφίας των έργων Δημοσίων Συμβάσεων είχε ήδη ολοκληρωθεί από το 2012 με εξαίρεση δύο έργα που εντάχθηκαν εντός του 2013 και 2014. Πιο συγκεκριμένα, με βάση την ανάλυση που γίνεται στην **Ενότητα 3.1.** πιο πάνω, το Πρόγραμμα είχε ενεργοποιηθεί πλήρως ενώ ο προϋπολογισμός του Προγράμματος είχε υπερδεσμευτεί.

Σημειώνεται ότι, με στόχο τη διασφάλιση της πλήρους απορρόφησης των Κοινοτικών Πόρων και για αποφυγή του κινδύνου απώλειας λόγω του Κανόνα $n+3 / n+2$ κρίθηκε αναγκαίο (όπως αποδεικνύεται από τις εμπειρίες που έχουν αποκτηθεί από την προηγούμενη Προγραμματική Περίοδο και όπως επιβεβαιώθηκε και από την πραγματικότητα κατά την υλοποίηση του Προγράμματος) όπως το Πρόγραμμα υπερδεσμευθεί (δηλ. το κόστος των έργων που προγραμματίζονταν να υλοποιηθούν ξεπερνούσε τον προϋπολογισμό του Προγράμματος – αρχικά η υπερδέσμευση ανερχόταν στα 132,3% αλλά βάσει των τελικών αναθεωρημένων ΤΔΕ η δέσμευση ανήλθε στο 102,4%). Οι καθυστερήσεις που παρατηρήθηκαν σε αρκετά από τα προγραμματισμένα έργα του Προγράμματος ήταν τόσες ώστε, εξαιρουμένης της υπερδέσμευσης, θα είχε ήδη παρατηρηθεί απώλεια διαθέσιμων από την ΕΕ πόρων.

Ο αρχικός στρατηγικός στόχος του Επιχειρησιακού Προγράμματος (όπως εγκρίθηκε το 2007) «Πλήρης και ποιοτική απασχόληση, ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού και εμπέδωση κοινωνικής συνοχής και ίσων ευκαιριών» τέθηκε υπό συνθήκες πλήρους απασχόλησης και οικονομικής ανάπτυξης, με την ανεργία να κυμαίνεται γύρω στο 3% και στρατηγική επιδίωξη στην αγορά εργασίας την ποιοτική διάσταση της απασχόλησης. Η οικονομική κρίση και ύφεση είχαν αρνητική επίδρασή στην αγορά εργασίας της Κύπρου, με την ανεργία να αυξάνεται σε πρωτοφανή για τη χώρα επίπεδα και την απασχόληση να μειώνεται δραματικά με αποτέλεσμα ο στρατηγικός στόχος του Προγράμματος για επίτευξη πλήρους και ποιοτικής απασχόλησης να καταστεί ανέφικτος και μη ρεαλιστικός. Με βάση τα παραπάνω και σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης αξιολόγησης της πορείας υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος ο στρατηγικός στόχος είχε αναθεωρηθεί ως προς το σκέλος της πλήρους και ποιοτικής απασχόλησης και αντικατασταθεί με το στρατηγικό στόχο για «Ενίσχυση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και εμπέδωση συνθηκών κοινωνικής συνοχής και ίσων ευκαιριών».

Πρόσθετα, στα πλαίσια της πρώτης τροποποίησης του ΕΠ αυξήθηκε η συγχρηματοδότηση του Προγράμματος από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο από 80% σε 85%. Στην προσπάθεια για καλύτερη αξιοποίηση και πλήρη απορρόφηση των κοινοτικών πόρων αναθεωρήθηκε για δεύτερη φορά το Πρόγραμμα, και μεταξύ άλλων, πραγματοποιήθηκε μεταφορά πόρων από τον Άξονα Προτεραιότητας 1 «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού και Προσαρμοστικότητα» στους άλλους δύο Άξονες Προτεραιότητας. Συνολικά μεταφέρθηκε ποσό €22.725.584 από το οποίο €21.086.724 στον Άξονα Προτεραιότητας 2 «Διεύρυνση της Αγοράς Εργασίας και Κοινωνική Συνοχή» και €1.638.890 στον Άξονα Προτεραιότητας 3 «Τεχνική Υποστήριξη της Εφαρμογής».

Αναφορικά με την επίτευξη του Στρατηγικού Στόχου του Προγράμματος και των δύο Γενικών Στόχων στους οποίους εξειδικεύεται, πραγματοποιείται μέσω των παρεμβάσεων των δύο Αξόνων Προτεραιότητας.

Ειδικότερα ο Άξονας Προτεραιότητας 1 «Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού και Προσαρμοστικότητα», στόχευε στη συνεχή βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού και στην αύξηση της προσαρμοστικότητας τόσο του ιδιωτικού, όσο και του δημόσιου τομέα, συνείσφερε στην επίτευξη του Γενικού Στόχου «Βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού και αύξηση της προσαρμοστικότητας του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα». Στο πλαίσιο του εν λόγω Άξονα Προτεραιότητας έχουν υλοποιηθεί παρεμβάσεις για την ενίσχυση της Δια βίου Μάθησης στις βαθμίδες της εκπαίδευσης και κατάρτισης, τη βελτίωση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζόμενων και τη στοχευμένη αναδιοργάνωση των Δημόσιων Υπηρεσιών. Σύμφωνα με την πρόοδο που επιτεύχθηκε μέχρι το Δεκέμβριο του 2015 (Βλ. **Ενότητα 4.1.3**), και βάσει των συμμετεχόντων στις παρεμβάσεις του εν λόγω Άξονα Προτεραιότητας από την έναρξη των παρεμβάσεων, ποσοστό 87,3% ήταν απασχολούμενα άτομα τα οποία συμμετείχαν σε δράσεις επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ενώ ένα ποσοστό 9,4% ήταν άνεργα άτομα που συμμετείχαν σε δράσεις για την βελτίωση των δεξιοτήτων τους.

Ο Άξονας Προτεραιότητας 2: «Διεύρυνση της Αγοράς Εργασίας και Κοινωνική Συνοχή», στόχευε στην προσέλκυση και διατήρηση περισσότερων ατόμων στην αγορά εργασίας και στην ενίσχυση της κοινωνικής ενσωμάτωσης μέσω της εφαρμογής ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης, καθώς και της δημιουργίας των κατάλληλων προϋποθέσεων για την ενίσχυση της ενσωμάτωσης ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, συνείσφερε στην επίτευξη του Γενικού Στόχου «Προσέλκυση και διατήρηση περισσότερων ατόμων στην αγορά εργασίας και ενίσχυση της κοινωνικής ενσωμάτωσης». Στο πλαίσιο του εν λόγω Άξονα Προτεραιότητας έχουν υλοποιηθεί παρεμβάσεις για ένταξη και παραμονή στην αγορά εργασίας και στην απασχόληση, την απόκτηση δεξιοτήτων που απαιτεί η παραγωγική εργασία και η άμβλυνση του φαινομένου του κοινωνικού αποκλεισμού ευπαθών ομάδων.

Σύμφωνα με την πρόοδο που επιτεύχθηκε μέχρι το Δεκέμβριο του 2015 (Βλ. **Ενότητα 4.2.3**), και βάσει των συμμετεχόντων στις παρεμβάσεις του εν λόγω Άξονα Προτεραιότητας από την έναρξη των παρεμβάσεων μέχρι το Δεκέμβριο του 2015, ποσοστό 59,4% είναι άνεργοι που είτε συμμετείχαν σε προγράμματα απόκτησης δεξιοτήτων ή είχαν ενταχθεί στην απασχόληση, 47,4% είναι άτομα που

ανήκαν σε ευάλωτες ομάδες που πληθυσμού, και 16,8% ήταν νέοι (15-24 ετών). Από το σύνολο των συμμετεχόντων ποσοστό 68,2% ήταν γυναίκες εκ των οποίων 56% ήταν άνεργες που εντάχθηκαν στην αγορά εργασίας ή στην απασχόληση, είτε συμμετείχαν σε δράσεις απόκτησης δεξιοτήτων.

Τα έργα τα οποία εγκρίθηκαν και υλοποιήθηκαν συμβάλλουν πλήρως στην επίτευξη των Ειδικών Στόχων του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Σημειώνεται, επίσης, ότι στο πλαίσιο αντιμετώπισης των αρνητικών επιπτώσεων πάνω στην οικονομία της Κύπρου λόγω της παγκόσμιας και εγχώριας οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης, κατά τα έτη 2012-2015, δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση μέσα από το Πρόγραμμα στην ενίσχυση της απασχόλησης και των επιχειρήσεων μέσω των υφισταμένων και νέων Σχεδίων Χορηγιών.

(Περισσότερες λεπτομέρειες στις **Ενότητες 4.1.3 και 4.2.3**).

Συμβολή του Επιχειρησιακού Προγράμματος στην υλοποίηση των Ολοκληρωμένων Κατευθυντήριων Γραμμών για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση και στο Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων

Η συμβολή του Επιχειρησιακού Προγράμματος στις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση είναι ιδιαίτερα σημαντική, δεδομένου ότι μέχρι την 31/12/2015, το 92,5% περίπου της χρηματοδότησης του ΕΚΤ αφορά παρεμβάσεις που συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής Ευρώπη 2020. Για τη μέγιστη δυνατή επίτευξη των στόχων αυτών, στην αξιολόγηση των έργων, έχει συμπεριληφθεί κριτήριο με το οποίο εξεταζόταν ο βαθμός συνέπειας και συνοχής με το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων για τη Στρατηγική Ευρώπη 2020, καθώς και τις Ολοκληρωμένες Κατευθυντήριες Γραμμές για την Ανάπτυξη και την Απασχόληση. Στο πλαίσιο, επίσης, της στρατηγικής παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, καταγραφόταν ο βαθμός επίτευξης των στόχων που είχαν τεθεί, βάσει των θεματικών προτεραιοτήτων του ΕΚΤ και των κατηγοριών παρέμβασης που συμβάλλουν στην επίτευξη της Στρατηγικής Ευρώπη 2020. Οι Κατηγορίες Παρέμβασης που συμβάλλουν στην επίτευξη της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 ανά θεματική προτεραιότητα παρουσιάζονται αναλυτικά στο **Κεφάλαιο 5**.

Αναφορικά με τις συστάσεις του Συμβουλίου για το Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα της Κύπρου για το 2011, ειδικότερα όσον αφορά τη βελτίωση της αντιστοιχίας μεταξύ των αποτελεσμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης αναφέρεται ότι, τον Μάιο του 2012 εκδόθηκε πρόσκληση υποβολής προτάσεων για έργα που αφορούν τη λειτουργία Εσπερινής Τεχνικής και Επαγγελματικής Σχολής καθώς και την ίδρυση Μεταλυκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και εντάχθηκαν τον Ιούνιο και το Σεπτέμβριο του 2012 αντίστοιχα.

Προώθηση Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών

Τα έργα που εντάσσονταν και υλοποιούνταν στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος διασφάλιζαν την προώθηση των ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών. Προς αυτή την κατεύθυνση όλα τα έργα έπρεπε να λάβουν θετική αξιολόγηση τόσο ως προς την συμβατότητα τους με

τις κοινοτικές και εθνικές πολιτικές ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών όσο και για τις άμεσες επιπτώσεις από την υλοποίηση τους. Κατά τη περίοδο 2007-2015 έχουν υλοποιηθεί 3 έργα, με συνολικές δαπάνες €5,7εκ., τα οποία έχουν σχεδιαστεί για να συμβάλουν στην προώθηση των ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών (βλέπε **Παράγραφο 4.2.3**).

Όσον αφορά στις επιπτώσεις στην προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών από την υλοποίηση των έργων του Προγράμματος, ενδεικτικά αναφέρεται ότι, από το σύνολο των συμμετεχόντων στις δράσεις του ΕΚΤ, για την περίοδο 2007-2015, το ποσοστό των γυναικών ανέρχεται στο 62,9%.

Διασφάλιση της Εταιρικής Σχέσης

Η διασφάλιση της εταιρικής σχέσης επιτυγχάνεται με μέτρα που έχουν ήδη ληφθεί στο επίπεδο του προγραμματισμού, αλλά και με μέτρα που λήφθηκαν στο πλαίσιο της ένταξης και υλοποίησης των παρεμβάσεων. Τα οριζόντια μέτρα για την προώθηση της εταιρικής σχέσης περιλάμβαναν:

- Την εμπλοκή όλων των εταίρων στα διάφορα στάδια προγραμματισμού του ΕΠ, μέσω της συμμετοχής τους στην Συμβουλευτική Επιτροπή Προγραμματισμού του ΕΠ και γενικότερα στην όλη διαδικασία ευρείας διαβούλευσης και αποτελεσματικού διαλόγου με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.
- Την αντιπροσωπευτική σύνθεση της Επιτροπής Παρακολούθησης, η οποία αποτελούσε τον κύριο μηχανισμό για τη διασφάλιση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του ΕΠ.
- Την έγκριση των Γενικών Κριτηρίων Αξιολόγησης και ένταξης των έργων στο ΕΠ από την Επιτροπή Παρακολούθησης, καθώς και γνωστοποίηση των ειδικών κριτηρίων επιλογής έργων στο πλαίσιο των Σχεδίων Χορηγιών του ΕΠ.
- Τη συμμετοχή των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των κοινωνικών εταίρων σε διάφορες επιτροπές για το συντονισμό και παρακολούθηση ορισμένων διατομεακών παρεμβάσεων.
- Την εμπλοκή των μελών της Επιτροπής Παρακολούθησης στις δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας.
- Η διαβούλευση με τους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους για το σχεδιασμό διάφορων παρεμβάσεων, ειδικά εκείνων που αφορούν τις ευέλικτες μορφές απασχόλησης, την ενίσχυση της κοινωνικής φροντίδας για τις γυναίκες, την προσαρμοστικότητα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, άτομα με αναπηρία καθώς και την νέα σύγχρονη μαθητεία.

Παράλληλα στο ΕΠ περιέχονταν δράσεις που προέβλεπαν την άμεση εμπλοκή των κοινωνικών εταίρων καθώς και δράσεις για ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Συγκεκριμένα αναφέρονται τα εξής:

- Παρεμβάσεις σημαντικού προϋπολογισμού στους τομείς της βελτίωσης του ανθρώπινου δυναμικού, της βελτίωσης της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων καθώς και στην υλοποίηση ενεργών και προληπτικών μέτρων στην αγορά εργασίας. Οι παρεμβάσεις υλοποιούνταν από φορείς όπου στα διοικητικά όργανα συμμετέχουν εκπρόσωποι των κοινωνικών εταίρων, όπως η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού. Στα πλαίσια του ΕΠ υλοποιήθηκαν 6 έργα για τα οποία Δικαιούχος ήταν η Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού.
- Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου για την αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας του δημόσιου τομέα και των παρεχόμενων υπηρεσιών, υλοποιήθηκε έργο Εκπαίδευσης για την ανάπτυξη της διοικητικής και ηγετικής ικανότητας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου για τη βελτίωση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και του παραγωγικού περιβάλλοντος και σύνδεσή τους με την τριτοβάθμια εκπαίδευση υλοποιήθηκαν 2 έργα από την Ομοσπονδία Εργοδοτών και Βιομηχάνων.

Άρθρο 10 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1081/2006

Με στόχο την **ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας μεταξύ των δύο φύλων** στις παρεμβάσεις του ΕΠ, στα Γενικά Κριτήρια Αξιολόγησης (Κριτήρια Επιλογής-Σκοπιμότητα) αξιολογήθηκε η συμβολή κάθε προτεινόμενου έργου στην προώθηση της ισότητας των δύο φύλων. Επιπρόσθετα, το ΕΠ προέβλεπε θετικές δράσεις προς τις γυναίκες για τις οποίες δίδονται λεπτομέρειες ως προς την πρόοδο που επιτεύχθηκε ανά Άξονα Προτεραιότητας στις **Παραγράφους 4.1.3 και 4.2.3**.

Στο πλαίσιο της **προώθησης των μεταναστών στην αγορά εργασίας και ενδυνάμωσης της κοινωνικής ενσωμάτωσής τους** υπήρχαν συγκεκριμένες παρεμβάσεις του ΕΠ, με την πρόοδο που επιτεύχθηκε ανά Άξονα Προτεραιότητας να καταγράφεται στις **Παραγράφους 4.1.3 και 4.2.3**.

Με στόχο την **κοινωνική ενσωμάτωση των μειονοτήτων και μειονεκτούντων ομάδων, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες**, στο πλαίσιο των παρεμβάσεων του Προγράμματος, στα Γενικά Κριτήρια Αξιολόγησης (Κριτήρια Επιλογής – Σκοπιμότητα) αξιολογήθηκε η συμβολή κάθε προτεινόμενου έργου στη μη διάκριση, συμπεριλαμβανομένης και της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρίες. Επιπρόσθετα, προβλέπονταν εξειδικευμένες δράσεις για την ενσωμάτωση των μειονεκτούντων ομάδων στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 2. Λεπτομέρειες ως προς την πρόοδο που επιτεύχθηκε δίδονται στην **Παράγραφο 4.2.3**.

Η προώθηση και ενσωμάτωση καινοτόμων δράσεων αποτελεί οριζόντια επιδίωξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Προς την κατεύθυνση αυτή, στα Γενικά Κριτήρια Αξιολόγησης στο τμήμα της σκοπιμότητας αξιολογήθηκε η καινοτομία κάθε προτεινόμενου έργου. Οι προτάσεις που υποβλήθηκαν, αξιολογήθηκαν ως προς την κατεύθυνση αυτή. Επίσης, σημειώνεται, ότι στο πλαίσιο της Δημοσιότητας και Πληροφόρησης διασφαλιζόταν ότι η γνώση για τις επιτυχημένες δράσεις και καλές πρακτικές

μεταδίδονταν σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς. Περισσότερες λεπτομέρειες ως προς την πρόοδο που επιτεύχθηκε παρατίθενται στις **παραγράφους 4.1.3 και 4.2.3**.

Καθώς επιδίωξη του Προγράμματος αποτελεί και η **επέκταση της διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας** σε όλο το φάσμα των δράσεων, στα Γενικά Κριτήρια Αξιολόγησης στο τμήμα της σκοπιμότητας συμπεριλαμβάνεται σχετικό κριτήριο για τη διακρατική συνεργασία. Οι προτάσεις που υποβάλλονταν, αξιολογούνταν ως προς την κατεύθυνση αυτή. Περισσότερες λεπτομέρειες παρατίθενται στις **παραγράφους 4.1.3 και 4.2.3**.

3.2. Στοιχεία σχετικά με τη συμμόρφωση με το Κοινοτικό Δίκαιο

Το Υπουργικό Συμβούλιο με την Απόφαση του με αριθμό 67.517 και ημερομηνία 17.7.2008 ενέκρινε τις διαδικασίες για τη διασφάλιση της συμβατότητας των έργων με το Κοινοτικό Δίκαιο που συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας. Με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ορίστηκαν οι αρμόδιοι φορείς και οι διαδικασίες που πρέπει να ακολουθούνται, για να διασφαλίζεται η συμβατότητα των συγχρηματοδοτούμενων έργων με τις Εθνικές και Κοινοτικές πολιτικές.

Σχετική Εγκύκλιος της Διαχειριστικής Αρχής στάλθηκε στους Ενδιάμεσους Φορείς, στις 29 Αυγούστου 2008 και στη συνέχεια διοργανώθηκαν σεμινάρια για τη συμβατότητα των συγχρηματοδοτούμενων έργων με τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές και επεξήγηση των προνοιών της Εγκυκλίου. Οι Δικαιούχοι, δηλαδή οι φορείς που είχαν την ευθύνη για την υλοποίηση των έργων, όφειλαν να τηρούν την Εθνική και Κοινοτική Νομοθεσία σε σχέση με τις δημόσιες συμβάσεις, τις κρατικές ενισχύσεις, την προστασία του περιβάλλοντος, την ισότητα ανδρών και γυναικών και την αποφυγή διακρίσεων και έπρεπε, με βάση τους όρους που καθορίζονταν στην εκάστοτε Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων, με την υποβολή της αίτησης έργου να επισυνάπτουν τα απαιτούμενα πιστοποιητικά συμβατότητας από τους αρμόδιους φορείς. Σε περίπτωση που κατά το στάδιο της υποβολής της αίτησης δεν ήταν δυνατό να αξιολογηθεί η συμβατότητα με κάποια/ες πολιτική/ες, ο Δικαιούχος αναλάμβανε δέσμευση για τήρηση των κανόνων και όφειλε να αποστείλει τα πιστοποιητικά συμβατότητας, μόλις τα παραλάμβανε και οπωσδήποτε πριν την υποβολή του πρώτου δελτίου δαπανών. Σε αυτή την περίπτωση περιλαμβανόταν σχετική πρόνοια και στην Απόφαση Ένταξης. Η συμμόρφωση, καθώς και η δέσμευση για συμμόρφωση προς τις Εθνικές και Κοινοτικές Νομοθεσίες και Πολιτικές, εξεταζόταν από τον Ενδιάμεσο Φορέα στο πλαίσιο της αξιολόγησης των έργων, αφού αποτελούσε προϋπόθεση για την απόφαση ένταξης έργων, καθώς και κατά την υλοποίησή τους.

Ειδικότερα, επισημαίνεται, ότι ο Ενδιάμεσος Φορέας διεξήγαγε εκ των προτέρων έλεγχο, μέσω της διαδικασίας αξιολόγησης των προτάσεων (συμπλήρωση του Φύλλου Αξιολόγησης των Έργων), στον οποίο εμπεριέχονταν οι Κοινοτικές και Εθνικές πολιτικές. Σύμφωνα επίσης με την Εγκύκλιο της Διαχειριστικής Αρχής που αφορά στις διαδικασίες επαληθεύσεων έργων που εντάσσονται στα

Επιχειρησιακά Προγράμματα «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα» και «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή», η οποία εκδόθηκε στις 3 Απριλίου 2009, τόσο οι Δικαιούχοι όσο και οι Ενδιάμεσοι Φορείς έπρεπε να βεβαιώνουν τη συμβατότητα των έργων με τις Κοινοτικές Πολιτικές.

Με στόχο την περαιτέρω απλοποίηση των διαδικασιών διαχείρισης και λαμβάνοντας υπόψη εισηγήσεις περί τούτο από τους εμπλεκόμενους φορείς, κατά το 2014 η Διαχειριστική Αρχή σε συνεννόηση με τη Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων, καθώς και τους υπόλοιπους αρμόδιους φορείς για πιστοποίηση της Συμβατότητας με τις Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές, προχώρησε σε 2η τροποποίηση των διαδικασιών πιστοποίησης. Πιο συγκεκριμένα σε ότι αφορά τις Δημόσιες Συμβάσεις έχουν αυξηθεί τα όρια για τα οποία απαιτείται έκδοση Πιστοποιητικού Συμβατότητας ανεξαρτήτως του Ταμείου από το οποίο συγχρηματοδοτούνται. Οι αναθεωρημένες διαδικασίες για διασφάλιση της συμβατότητας των έργων με τις Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές στάλθηκαν σε όλους τους εμπλεκόμενους φορείς για ενημέρωση.

Οι διαδικασίες οι οποίες εφαρμόζονταν για διασφάλιση της συμμόρφωσης των έργων με τις Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές περιγράφονται συνοπτικά πιο κάτω.

3.2.1. Δημόσιες Συμβάσεις

Η Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων του Γενικού Λογιστηρίου της Δημοκρατίας, ορίστηκε αρμόδια για την πιστοποίηση της τήρησης των σχετικών Εθνικών Νομοθεσιών, εναρμονισμένων με το κοινοτικό κεκτημένο, για κάθε σύμβαση που εκτελείτο από το Δικαιούχο στα πλαίσια υλοποίησης συγχρηματοδοτούμενου έργου. Η Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων πέραν από την πιστοποίηση παρείχε επαρκή πληροφόρηση και στήριξη στις Αναθέτουσες Αρχές καθ' όλη τη διαδικασία προκήρυξης και κατάρτισης των δημοσίων συμβάσεων.

Η τήρηση της συμβατότητας με το Κοινοτικό και Εθνικό νομοθετικό πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις, διασφαλιζόταν στα πλαίσια των διαδικασιών που αφορούσαν τόσο στην ένταξη έργων σε κάθε Άξονα των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, όσο και στην παρακολούθηση και στις επαληθεύσεις δαπανών των έργων που εντάσσονται.

Για την πρόληψη παραβάσεων των σχετικών Νομοθεσιών καθώς και παρατυπιών, ο αρμόδιος Ενδιάμεσος Φορέας διασφάλιζε, πριν από την ένταξη έργου, ότι ο Δικαιούχος είχε ακολουθήσει τις νενομισμένες διαδικασίες και εξασφάλιζε τις απαραίτητες πιστοποιήσεις, όπου εφαρμοζόταν. Δηλαδή στις περιπτώσεις που κατά την ένταξη των έργων είτε συμβάσεων που υλοποιούνταν, είτε που βρίσκονταν στο στάδιο της προκήρυξης / συμβασιοποίησης οι συμβάσεις ενέπυταν στα όρια που καθορίστηκαν με την εγκύκλιο, εξεταζόταν το κατά πόσον εξασφαλίστηκαν τα απαιτούμενα πιστοποιητικά. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις εξασφαλιζόταν αυτοδήλωση του Δικαιούχου.

Γενικό κανόνα αποτελεί ότι για κάθε στάδιο της διαδικασίας (έγγραφα διαγωνισμού, έκδοση τροποποιητικών εγγράφων, διαδικασία ανάθεσης σύμβασης και διαδικασία διαπραγμάτευσης) καθώς και για συμβάσεις με προϋπολογισμό πέραν συγκεκριμένου ύψους έπρεπε απαραίτητα να εξασφαλίζεται η εκ των προτέρων έγκριση της Διεύθυνσης Δημοσίων Συμβάσεων του Γενικού Λογιστηρίου ως Αρμόδια Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων. Επιπρόσθετα, για διαδικασίες οι οποίες δεν ενέπιπταν στα όρια εντός των οποίων πιστοποιείται συμβατότητα της διαδικασίας από τη ΔΔΣ, η κάθε η Αναθέτουσα Αρχή/ Δικαιούχος συμπλήρωνε καθ' όλη τη διαδικασία ετοιμασίας εγγράφων και σύναψης της σύμβασης «Έντυπο Αυτοελέγχου Συμβατότητας» (το εν λόγω έντυπο ήταν διαφορετικό ανάλογα με τη διαδικασία και τον προϋπολογισμό της Σύμβασης) έτσι ώστε να βεβαιώνεται η ορθή τήρηση των προνοιών της σχετικής νομοθεσίας.

Επισημαίνεται, ότι στην περίπτωση έργων των οποίων η χρηματοδότηση γινόταν αρχικά από ιδίους πόρους και προτεινόταν για συγχρηματοδότηση σε μεταγενέστερο στάδιο, απαραίτητος όρος για την επιλεξιμότητα τους ήταν η τήρηση των σχετικών διαδικασιών.

3.2.2. Περιβάλλον

Για τη συμβατότητα των συγχρηματοδοτούμενων έργων με την Εθνική και Κοινοτική Πολιτική για την προστασία του περιβάλλοντος λαμβανόταν από το Δικαιούχο, όταν απαιτείτο στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων, η γνώμη του Τμήματος Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, η οποία είναι η αρμόδια αρχή, σύμφωνα με τη σχετική Νομοθεσία.

Στις περιπτώσεις Σχεδίων Χορηγιών ο αρμόδιος Ενδιάμεσος Φορέας, υπόβαλλε για έλεγχο στο Τμήμα Περιβάλλοντος το Σχέδιο και εξασφάλιζε πιστοποίηση συμβατότητας με την Εθνική και Κοινοτική πολιτική για το Περιβάλλον στο επίπεδο του Σχεδίου και κατ' επέκταση για το σύνολο των έργων που προωθούνταν κάτω από αυτό. Οι υποχρεώσεις του Δικαιούχου σχετικά με το περιβάλλον, αν υπήρχαν, συμπεριλαμβάνονταν στη σχετική σύμβαση που υπογραφόταν μεταξύ Δικαιούχου και Ενδιάμεσου Φορέα. Δεν απαιτείτο ξεχωριστό πιστοποιητικό συμβατότητας για κάθε έργο που εντασσόταν κάτω από το Σχέδιο Χορηγιών.

Στην περίπτωση που με βάση την Περιβαλλοντική Νομοθεσία απέρρεαν υποχρεώσεις για το Δικαιούχο αφού είχε εγκριθεί η ένταξη του έργου, στην Απόφαση Ένταξης Έργου που υπέγραφε ο Ενδιάμεσος Φορέας με το Δικαιούχο αναφέρονταν ρητά οι υποχρεώσεις του Δικαιούχου. Σε περίπτωση που ο Δικαιούχος παρέλειπε να εκπληρώσει οποιαδήποτε από τις υποχρεώσεις σχετικά με την Περιβαλλοντική Νομοθεσία (εξασφάλιση αδειών, εγκρίσεων, τήρησης όρων κτλ.), η Απόφασης Ένταξης Έργου ανακαλείτο και οι δαπάνες που είχαν καταβληθεί βάρυναν αποκλειστικά το Δικαιούχο.

Για τη διασφάλιση της συμβατότητας με την Εθνική και Κοινοτική πολιτική για το περιβάλλον, τα εγκεκριμένα από τη ΔΑ (Μονάδα ΕΚΤ για το ΕΠ «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή») Σχέδια Χορηγιών είχαν αποσταλεί από τους αρμόδιους Ενδιάμεσους Φορείς στο Τμήμα Περιβάλλοντος και είχαν εξασφαλιστεί τα πιστοποιητικά συμβατότητας για το περιεχόμενο των Σχεδίων και κατ' επέκταση για το σύνολο των έργων που είχαν προωθηθεί κάτω από αυτά.

Το Τμήμα Περιβάλλοντος, εξέδωσε Πιστοποιητικά Συμβατότητας για όλα τα έργα/ Σχέδια Χορηγιών.

3.2.3. Κρατικές Ενισχύσεις

Σύμφωνα με το σχετικό Νόμο, κάθε Αρμόδια Αρχή, πριν από την ολοκλήρωση της διαδικασίας έγκρισης κρατικής ενίσχυσης, έχει την υποχρέωση να κοινοποιεί προσχέδιο της εν λόγω ενίσχυσης στον Έφορο Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων για έγκριση ή γνωμοδότηση ανάλογα με την περίπτωση. Η κοινοποίηση πρέπει να είναι πλήρης και ακριβής και να περιέχει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες. Κανένα μέτρο κρατικής ενίσχυσης δεν τίθεται σε ισχύ χωρίς να έχει εκδοθεί έγκριση ή γνωμοδότηση από τον Έφορο. Συγκεκριμένα εάν οι κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται στα πλαίσια του Έργου είχαν ως νομική τους βάση Κανονισμούς ή Αποφάσεις που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Ένωση σύμφωνα με τους οποίους απαλλάσσονταν από την υποχρέωση της κοινοποίησης στην Επιτροπή όπως προβλέπεται στο Άρθρο 108, παράγραφος 3, της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), τότε ο Έφορος εντός 2 μηνών τις αξιολογεί και τις εγκρίνει, με ή χωρίς όρους, ή τις απορρίπτει και εκδίδει δεσμευτική απόφαση που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας. Γι' αυτές τις περιπτώσεις ο Έφορος σε συνεργασία με τον κρατικό φορέα ο οποίος είναι υπεύθυνος για τη χορήγηση της κρατικής ενίσχυσης, δηλαδή την Αρμόδια Αρχή, υποβάλλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνοπτικά πληροφοριακά στοιχεία.

Εάν στα πλαίσια ενός Έργου χορηγούνται κρατικές ενισχύσεις τις οποίες ο Έφορος δεν έχει αρμοδιότητα να εγκρίνει και οι οποίες πρέπει να κοινοποιηθούν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για έκδοση απόφασης, τότε η Αρμόδια Αρχή έπρεπε αρχικά να κοινοποιήσει τις λεπτομέρειες του Έργου στον Έφορο για έκδοση γνωμοδότησης προτού το Έργο υποβληθεί για έγκριση στο Υπουργικό Συμβούλιο ή σε οποιανδήποτε άλλη αρμόδια δημόσια αρχή. Το Υπουργικό Συμβούλιο ή οποιαδήποτε άλλη αρμόδια δημόσια αρχή δεν εγκρίνει οποιοδήποτε μέτρο κρατικής ενίσχυσης χωρίς να έχει εκδοθεί η γνωμοδότηση του Εφόρου. Πρέπει να σημειωθεί ότι παρά την έκδοση γνωμοδότησης από τον Έφορο και τυχόν έγκριση του μέτρου ενίσχυσης από το Υπουργικό Συμβούλιο ή άλλη αρμόδια δημόσια αρχή, μέτρο κρατικής ενίσχυσης που δε χορηγείται βάσει Απαλλακτικών Κανονισμών δεν μπορεί να τεθεί σε ισχύ στη Δημοκρατία, εκτός εάν έχει προηγουμένως κοινοποιηθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 108, παράγραφος 3, της ΣΛΕΕ και εγκριθεί από αυτήν. Παραδείγματα τέτοιων ενισχύσεων είναι οι ενισχύσεις για τον πολιτισμό, οι ενισχύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις για επενδύσεις και απασχόληση, ενισχύσεις που υπερβαίνουν τα όρια κοινοποίησης μεμονωμένων

ενισχύσεων και ορισμένες περιπτώσεις ενισχύσεων για χρηματοδότηση παροχής υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος.

Μετά τις πρόσφατες Οδηγίες που δόθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τον έλεγχο των συγχρηματοδοτούμενων έργων υποδομής με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, ο Έφορος ελέγχει κατά πόσο τα έργα αυτά μπορούν να ενταχθούν, μεταξύ άλλων, στους κανόνες για τις ενισχύσεις για την εκτέλεση Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ). Συγκεκριμένα, ελέγχεται η τυχόν εκπλήρωση των κριτηρίων Altmark για την μη ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης, και εάν δεν συμβαίνει αυτό, η εκπλήρωση των προϋποθέσεων της Απόφασης 2012/21/ΕΕ ή του Κοινοτικού Πλαισίου για τις ενισχύσεις ΥΓΟΣ (2012/C8/03). Σε περίπτωση τήρησης των προϋποθέσεων της Απόφασης 2012/21/ΕΕ, ο Έφορος εκδίδει επίσημη απόφαση καθώς πρόκειται για Απαλλακτικό Κανονισμό, ενώ στις δύο άλλες περιπτώσεις, απλή γνωμοδότηση.

Σε περίπτωση που στα πλαίσια του Έργου/Σχεδίου χορηγούνται ενισχύσεις ήσσονος σημασίας τότε ακολουθείται η διαδικασία που ορίζουν οι περί Ελέγχου των Κρατικών Ενισχύσεων (Ενισχύσεις Ήσσονος Σημασίας) Κανονισμοί του 2012 (Κ.Δ.Π. 501/2012). Παρόλο που η υποβολή ενός Έργου/Σχεδίου που χορηγεί ενισχύσεις ήσσονος σημασίας στον Έφορο δεν είναι υποχρεωτική καθώς οι ενισχύσεις ήσσονος σημασίας περιορίζονται εντός ορισμένων ανώτατων ορίων και δεν αποτελούν κρατικές ενισχύσεις, παρά ταύτα η ενημέρωσή του για τη διαδικασία που θα ακολουθείται διασφαλίζει την ορθή εφαρμογή των κανόνων. Σημειώνεται ότι από τις 30/10/2009 υιοθετήθηκε το σύστημα της εξασφάλισης, από τις Αρμόδιες Αρχές, δηλώσεων από τους δικαιούχους πριν από τη χορήγηση ενίσχυσης ήσσονος σημασίας αντί των κεντρικών μητρώων ενισχύσεων ήσσονος σημασίας που τηρούνταν με βάση τους προηγούμενους Κανονισμούς. Εφεξής, η εξουσία του Εφόρου περιορίζεται μόνο στον έλεγχο της τήρησης των εθνικών σωρευτικών ορίων στους τομείς της παραγωγής γεωργικών προϊόντων και αλιείας. Σημειώνεται η βασική διαφορά του νέου Κανονιστικού Πλαισίου για τις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας, το οποίο τέθηκε σε ισχύ από την 1.1.2014, είναι η δυνατότητα χορήγησης ενισχύσεων ήσσονος σημασίας σε επιχειρήσεις που οι κανόνες των κρατικών ενισχύσεων χαρακτηρίζουν ως προβληματικές.

3.2.4. Ισότητα Ευκαιριών Μεταξύ Ανδρών και Γυναικών

Για την συμβατότητα με την Εθνική και Κοινοτική πολιτική για την ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών λαμβανόταν από τους Δικαιούχους, όταν απαιτείτο στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων, η πιστοποίηση συμβατότητας από το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης, το οποίο έχει τη σχετική αρμοδιότητα.

Στις περιπτώσεις Σχεδίων Χορηγιών λαμβανόταν, όπου απαιτείτο, από τους αρμόδιους Ενδιάμεσους Φορείς η γνώμη του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως για το περιεχόμενο του Σχεδίου και κατ' επέκταση για το σύνολο των έργων που προωθούνταν κάτω από αυτό. Οι υποχρεώσεις του

Δικαιούχου σχετικά με την Ισότητα Ευκαιριών Μεταξύ Ανδρών και Γυναικών συμπεριλαμβάνονταν στη σχετική σύμβαση που υπογραφόταν μεταξύ Δικαιούχου και Ενδιάμεσου Φορέα. Διευκρινίζεται ότι δεν απαιτείτο έκδοση ξεχωριστού πιστοποιητικού συμβατότητας για κάθε έργο που εντασσόταν σε Σχέδιο Χορηγιών.

Για τη διασφάλιση της συμβατότητας με την Εθνική και Κοινοτική πολιτική για την ισότητα ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών, τα εγκεκριμένα από τη ΔΑ (Μονάδα ΕΚΤ για το ΕΠ «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή») Σχέδια Χορηγιών είχαν αποσταλεί από τους αρμόδιους Ενδιάμεσους Φορείς στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως και είχαν εξασφαλιστεί τα πιστοποιητικά συμβατότητας για το περιεχόμενο των Σχεδίων και κατ' επέκταση για το σύνολο των έργων που είχαν προωθηθεί κάτω από αυτά.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξης εξέδωσε Πιστοποιητικά Συμβατότητας για την ισότητα των φύλων για όλα τα έργα/ Σχέδια Χορηγιών.

3.2.5. Μη Διάκριση

Η Διαχειριστική Αρχή, οι Ενδιάμεσοι Φορείς, οι Δικαιούχοι και οι άλλοι εμπλεκόμενοι φορείς λάμβαναν τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να αποτρέπεται κάθε διάκριση εξαιτίας του φύλου, της φυλής ή της εθνικής καταγωγής της θρησκείας ή των πεποιθήσεων, της ύπαρξης αναπηρίας, της ηλικίας ή του γενετήσιου προσανατολισμού κατά τα διάφορα στάδια υλοποίησης των δράσεων του Προγράμματος και ειδικότερα της πρόσβασης σε αυτές, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 16 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006. Για το σκοπό αυτό το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΥΕΠΚΑ) έδινε σχετική γνωμάτευση στους Δικαιούχους, όταν απαιτείτο στην Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων.

Σύμφωνα με το Άρθρο 16 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου, η δυνατότητα πρόσβασης για τα άτομα με αναπηρίες αποτελούσε ένα από τα κριτήρια που έπρεπε να τηρούνταν κατά τον καθορισμό έργων που συγχρηματοδοτούνταν από τα Ταμεία και που έπρεπε να λαμβάνονταν υπόψη κατά τις διάφορες φάσεις υλοποίησης. Συνεπώς, η προσβασιμότητα για τα άτομα με αναπηρίες εξεταζόταν στα πλαίσια της αξιολόγησης των έργων από τον Ενδιάμεσο Φορέα. Κατά τη διάρκεια της διεξαγωγής επιτόπιων ελέγχων από τους Ενδιάμεσους Φορείς ή/και άλλα ελεγκτικά όργανα, όπου κρινόταν αναγκαίο, εξεταζόταν επιτόπια η συμβατότητα με την εθνική και κοινοτική πολιτική για τη μη διάκριση από εκπρόσωπο του ΥΕΠΚΑ.

Σε περίπτωση που με βάση τη σχετική Νομοθεσία για τη μη διάκριση προέκυπταν υποχρεώσεις για το Δικαιούχο αφού είχε αποφασιστεί η ένταξη του έργου από τον ΕΦ, τότε στην Απόφαση Ένταξης αναφέρονταν ρητά οι υποχρεώσεις του Δικαιούχου. Ο Δικαιούχος αναλάμβανε την τήρηση των κανόνων και όφειλε να αποστέλλει το πιστοποιητικό συμβατότητας στην ΕΦ μόλις το παραλάβει και

οπωσδήποτε πριν από την υποβολή της πρώτης δήλωσης δαπανών. Σε περίπτωση που ο Δικαιούχος παρέλειπε να εκπληρώσει οποιεσδήποτε από τις υποχρεώσεις του, ανακαλείτο η Απόφαση Ένταξης Έργου και οι όποιες δαπάνες είχαν καταβληθεί βάρυναν αποκλειστικά τον ίδιο.

Στις περιπτώσεις Σχεδίων Χορηγιών λαμβανόταν, όπου απαιτείτο, από τους αρμόδιους Ενδιάμεσους Φορείς η γνώμη του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το περιεχόμενο του Σχεδίου και κατ' επέκταση για το σύνολο των έργων που προωθούνταν κάτω από αυτό. Οι υποχρεώσεις του Δικαιούχου σχετικά με τη Μη Διάκριση συμπεριλαμβάνονταν στη σχετική σύμβαση που υπογραφόταν μεταξύ Δικαιούχου και Ενδιάμεσου Φορέα. Διευκρινίζεται ότι δεν απαιτείτο έκδοση ξεχωριστού πιστοποιητικού συμβατότητας για κάθε έργο που εντασσόταν σε Σχέδιο Χορηγιών.

Για τη διασφάλιση της συμβατότητας με την Εθνική και Κοινοτική πολιτική για τη Μη Διάκριση, τα εγκεκριμένα από τη ΔΑ (Μονάδα ΕΚΤ για το ΕΠ «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή») Σχέδια Χορηγιών είχαν αποσταλεί από τους Ενδιάμεσους Φορείς στο Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και είχαν εξασφαλιστεί τα πιστοποιητικά συμβατότητας για το περιεχόμενο των Σχεδίων και κατ' επέκταση για το σύνολο των έργων που προωθούνταν κάτω από αυτά.

Το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων εξέδωσε Πιστοποιητικά Συμβατότητας για όλα τα έργα/ Σχέδια Χορηγιών.

3.3. Σημαντικά προβλήματα που προέκυψαν κατά την υλοποίηση του ΕΠ και Μέτρα Αντιμετώπισής τους

Με την έναρξη υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος παρουσιάστηκαν ορισμένα προβλήματα που σχετίζονται με το σχεδιασμό και την ωρίμανση των έργων προκαλώντας καθυστέρηση στην έναρξη των διαδικασιών αξιολόγησης και ένταξης έργων τόσο κατά το 2009 όσο και το 2010.

Κατά το 2011 η Διαχειριστική Αρχή και ο Ενδιάμεσος Φορέας προχώρησαν στη λήψη μέτρων για επιτάχυνση της υλοποίησης έτσι ώστε να ενταχθούν άμεσα όλα τα έργα. Ως αποτέλεσμα, μέχρι το τέλος του 2012 είχε δεσμευτεί, με Αποφάσεις Ένταξης, πέραν του 100% του προϋπολογισμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος και επιτεύχθηκε σημαντική πρόοδος στην εφαρμογή του.

Με στόχο την επιτάχυνση στην απορρόφηση των Κοινοτικών πόρων είχαν ληφθεί μια σειρά μέτρων και υπήρχε πολύ στενή παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων και ιδιαίτερα της ροής των πληρωμών. Είχε μηχανογραφηθεί συγκεκριμένο εργαλείο για την παρακολούθηση των χρηματικών ροών και προβλέψεων μέχρι το τέλος της προγραμματικής περιόδου, έτσι ώστε τυχόν απόκλιση από τους ελάχιστους στόχους να εντοπίζεται έγκαιρα για να μπορεί να αποφευχθεί η απώλεια πόρων ένεκα του κανόνα $n+3 / n+2$. Τα καθοριζόμενα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης και τα διάφορα σενάρια απορρόφησης εξετάζονταν σε τακτές τεχνικές συναντήσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων, και

αναλόγως εφαρμόζονται ειδικά μέτρα επιτάχυνσης. Έγιναν επίσης οι απαραίτητες ενέργειες για ενδυνάμωση όλων των φορέων με την πρόσληψη Τεχνικών Συμβούλων από τον ιδιωτικό τομέα.

Συγκεκριμένα για τα έργα του ΕΠ «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» η Διαχειριστική Αρχή εισηγήθηκε όπως ληφθούν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα μέτρα επιτάχυνσης της υλοποίησής τους:

- Εντοπισμός και προώθηση νέων ώριμων έργων και σχεδίων από τους δυνητικούς Δικαιούχους και τον Ενδιάμεσο Φορέα.
- Όπου ήταν δυνατό και δεν αυξανόταν ουσιαστικά το κόστος να μειωθεί ο χρόνος υλοποίησης των συμβάσεων από ότι αρχικά προγραμματίστηκε.
- Αύξηση των προκαταβολών στα συμβόλαια, νοουμένου ότι εξασφαλιζόταν η ανάλογη τραπεζική εγγύηση.
- Έργα για τα οποία απαιτείτο η εξασφάλιση αδειών ή άλλων εγκρίσεων από Κυβερνητικά Τμήματα και Υπηρεσίες εξετάζονται άμεσα και με πρώτη προτεραιότητα.
- Στενή παρακολούθηση και στήριξη του Ενδιάμεσου Φορέα προς τους Δικαιούχους, σε όλα τα στάδια υλοποίησης, από την ωρίμανση των έργων μέχρι τη διενέργεια πληρωμών και υποβολή τους για έλεγχο και βεβαίωση στη συνέχεια.

Από τον αρχικό σχεδιασμό του Προγράμματος μέχρι και σήμερα, το κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον της Κύπρου έχει μεταβληθεί σε σημαντικό βαθμό κυρίως ως αποτέλεσμα της οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης και ύφεσης. Τα οικονομικά μεγέθη της χώρας έχουν επιδεινωθεί δραματικά και ειδικότερα έχει επηρεαστεί ο τομέας των ανθρώπινων πόρων στον οποίο απευθύνεται, μέσα από τις παρεμβάσεις του, το παρόν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

Κατά το 2013, όπου επιδεινώθηκε ραγδαία η οικονομική κατάσταση και έλαβαν χώρα πρωτοφανή γεγονότα που αφορούσαν τον χρηματοπιστωτικό αλλά και οικονομικό τομέα, η Διαχειριστική Αρχή κλήθηκε αντιδρώντας άμεσα, να αντιμετωπίσει, με τάχιση λήψη μέτρων και ενεργειών, τον κίνδυνο απώλειας πόρων που διαφάνηκε και παράλληλα να διασφαλίσει την ποιότητα και αποτελεσματικότητα της υλοποίησης του Προγράμματος. Υπήρξε στήριξη και στενή συνεργασία με τους Ενδιάμεσους Φορείς και Δικαιούχους, όπου απαιτήθηκε, με στόχο να επιλυθούν τα μεγάλα προβλήματα που παρατηρήθηκαν, δεδομένων και των υψηλών στόχων του 2013. Παράλληλα, διασφαλίστηκε η συνέχιση της υλοποίησης των έργων σύμφωνα με τις διαδικασίες διαχείρισης, όπως αυτές εξειδικεύτηκαν με τις εγκυκλίους της ΔΑ, και η αύξηση στην απορρόφηση των διαθέσιμων κοινοτικών πόρων ώστε να μην υπάρξουν απώλειες πόρων.

Μέσα στο 2014, συνεχίστηκε η ένταξη έργων κυρίως Σχεδίων Χορηγιών και υπογράφηκε αριθμός δημοσίων συμβάσεων. Οι στόχοι του 2014 ήταν σχετικά βατοί, δε θεωρήθηκε και δεν υπήρξε κίνδυνος για απώλεια κοινοτικών πόρων. Συνεχίστηκε η διαδικασία όπως συστάθηκε κατά το 2013 για αποστολή μηνιαίων προβλέψεων από τους Δικαιούχους / Ενδιάμεσους Φορείς Σχεδίων με αναθεώρησή τους

κάθε μήνα ώστε να επιτυγχάνεται η στενή παρακολούθηση και οποιεσδήποτε αποκλίσεις από τους στόχους να αντιμετωπίζονται έγκαιρα. Παρόλα αυτά παρατηρήθηκε σχετική χαλάρωση στη δήλωση δαπανών και παρά το γεγονός ότι οι δαπάνες πραγματοποιούνταν σύμφωνα με τα χρονοδιαγράμματα και τις προβλέψεις, οι πιστοποιήσεις παρέμειναν σε χαμηλότερα από τα αναμενόμενα επίπεδα.

Τέλος αναφέρεται ότι στη Διαχειριστική Αρχή, λειτουργούσε επίσης Γραφείο Υποστήριξης Χρηστών του Μηχανογραφικού Συστήματος «ΟΠΣ» το οποίο παρείχε συνεχή στήριξη με την καταγραφή / ομαδοποίηση των αιτημάτων και όπου απαιτείτο με την παροχή άμεσης βοήθειας στην καταχώρηση των δελτίων από τα γραφεία της Διαχειριστικής Αρχής. Επίσης, για την αντιμετώπιση των προαναφερόμενων καθυστερήσεων συστάθηκε ομάδα Λογιστικών Λειτουργιών, η οποία υπό την καθοδήγηση και εποπτεία της Διαχειριστικής Αρχής δρούσε ευέλικτα, για την υποστήριξη των διενεργούμενων επαληθεύσεων πριν την πιστοποίηση των δαπανών προς την ΕΕ.

Μέτρα Αντιμετώπισης της Οικονομικής Κρίσης

Οι επιπτώσεις της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης στην Κυπριακή οικονομία και τα γενικότερα μέτρα που λαμβάνει η Κυπριακή κυβέρνηση παρουσιάζονται στην **Ενότητα 3.4**.

Αναφορικά με το εν λόγω Πρόγραμμα, η Διαχειριστική Αρχή σε συνεργασία με τους Ενδιάμεσους Φορείς έλαβαν μία σειρά από βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα μέτρα με σκοπό τη μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των Κοινοτικών πόρων από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής και την αντιμετώπιση των προκλήσεων που προέκυψαν από την παγκόσμια οικονομική και χρηματοπιστωτική κρίση όπως επίσης και από ενδογενή προβλήματα της Κυπριακής Οικονομίας που εκδηλώθηκαν με υψηλό δημοσιονομικό έλλειμμα, έλλειψη ρευστότητας στην οικονομία και τραπεζική κεφαλαιουχική ανεπάρκεια, μείωση της οικονομικής δραστηριότητας σε βασικούς τομείς της οικονομίας και δραματική αύξηση της ανεργίας. Τα πιο πάνω προφανώς επηρέασαν το ρυθμό και τη δυνατότητα υλοποίησης των έργων. Συγκεκριμένα λήφθηκαν τα ακόλουθα μέτρα:

- Το Μάιο του 2013 υποβλήθηκε αίτημα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τροποποίηση του ΕΠ με σκοπό να αυξηθεί η συγχρηματοδότησή του στο μέγιστο επιτρεπτό όριο δηλαδή από 80% σε 85%. Η αίτηση στηρίχθηκε στο γεγονός ότι η επιδείνωση των δημοσιονομικών συνθηκών του Κράτους δυσκόλεψε την καταβολή της εθνικής συμμετοχής και κατ' επέκταση την ομαλή υλοποίηση των έργων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε την τροποποίηση τον Ιούνιο του 2013, θεωρώντας την απαραίτητη λόγω της σοβαρής οικονομικής κρίσης στην Κύπρο κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης αναθεώρησης.
- Υποβλήθηκε αίτημα, και εγκρίθηκε από την ΕΕ, για αύξηση του ποσοστού συγχρηματοδότησης της ΕΕ μέσω ενεργοποίησης του μηχανισμού «Top-up mechanism» μετά την υπογραφή του Μνημονίου Δανειακής Σύμβασης με την Τρόικα. Το μέτρο αφορά τις αιτήσεις πληρωμών από το 2013 μέχρι την ολοκλήρωση των προγραμμάτων. Σημειώνεται ότι με το μέτρο αυτό δεν αυξήθηκαν οι διαθέσιμοι πόροι όπως είχαν εγκριθεί το 2007, αλλά αυξήθηκε ο ρυθμός απορρόφησης τους αφού η ΕΕ θα

επέστρεφε, με κάθε αίτηση πληρωμής, το 95% των δαπανών που δηλώνονταν αντί το 85%, μέχρι την πλήρη απορρόφηση των διαθέσιμων πόρων.

- Τον Οκτώβριο του 2013 υποβλήθηκε 2^ο αίτημα για αναθεώρηση του ΕΠ λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της μελέτης αξιολόγησης του ΕΠ, την επιδείνωση των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών στην Κύπρο και την πρόοδο υλοποίησης των Ειδικών Στόχων των Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠ. Η τροποποίηση περιλάμβανε την αναθεώρηση του Στρατηγικού Στόχου και κατ' επέκταση τη μεταφορά πόρων μεταξύ των Αξόνων Προτεραιότητας για προώθηση των απαιτούμενων παρεμβάσεων για επίτευξη του Στόχου καθώς και την ορθολογικοποίηση του συστήματος των δεικτών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Δεκέμβριο του 2013 ενέκρινε τη δεύτερη τροποποίηση του ΕΠ λαμβάνοντας υπόψη τις σημαντικές κοινωνικοοικονομικές αλλαγές και την αξιολόγηση.
- Εξετάστηκαν τρόποι Διευκόλυνσης των Ιδιωτών Δικαιούχων, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις των Έργων Σχεδίων Χορηγιών, που λόγω έλλειψης ρευστότητας στην οικονομία αντιμετώπιζαν πρόβλημα καταβολής της δικής τους χρηματικής συνεισφοράς και καθυστέρησης στην υλοποίηση των έργων (λήφθηκαν μέτρα επέκτασης του χρόνου υλοποίησης).
- Συνάφθηκε μακροπρόθεσμο δάνειο από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων για κάλυψη της Κρατικής συνεισφοράς για την υλοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων Έργων.
- Δόθηκε ιδιαίτερη προτεραιότητα από το Υπουργείο Οικονομικών και τα εμπλεκόμενα Υπουργεία και Υπηρεσίες κατά την έγκριση και εφαρμογή του Κρατικού Προϋπολογισμού, στα συγχρηματοδοτούμενα έργα.
- Διατηρήθηκε η υπερδέσμευση των Προγραμμάτων ώστε να διασφαλιστεί η πλήρης και έγκαιρη απορρόφηση των διαθέσιμων Κοινοτικών Πόρων και εξετάστηκαν σενάρια προώθησης εναλλακτικών έργων σε περίπτωση συνέχισης των καθυστερήσεων που παρατηρούνταν σε αριθμό έργων.
- Επισπεύτηκαν οι διαδικασίες επαληθεύσεων δαπανών δικαιούχων των έργων πριν την πιστοποίηση τους στην ΕΕ με την άμεση εμπλοκή της ΔΑ σε συγκεκριμένους φορείς που αντιμετώπιζαν προβλήματα, είτε με έκτακτη στελέχωση των μονάδων επαληθεύσεων των ΕΦ είτε με επί τόπου ανάπτυξη σχεδίου δράσης για ολοκλήρωση των εκκρεμοτήτων, συντονισμό των εμπλεκόμενων φορέων και επίλυση των θεμάτων.
- Έγινε προσπάθεια απλοποίησης των απαιτήσεων συμμετοχής των αιτητών (εξορθολογισμός των απαιτούμενων δικαιολογητικών) σε Σχέδια Χορηγιών σε νέες προσκλήσεις που εκδίδονταν.
- Για τη διευκόλυνση των επιχειρήσεων ένεκα της οικονομικής κρίσης, το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων (σε συνεννόηση με τη ΔΑ) προχώρησε σε πρόταση που υιοθετήθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, ώστε να μην απαιτούνται συγκεκριμένα παραστατικά για την καταβολή χορηγίας που αφορά σε πρόσληψη ανέργων.
- Υλοποιήθηκαν στοχευμένες δράσεις που απευθύνονταν στις ομάδες του πληθυσμού που είχαν επηρεαστεί περισσότερο και ειδικότερα στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, με την υλοποίηση Σχεδίων Χορηγιών.

Όπως αναφέρεται και πιο πάνω στα πλαίσια της προσπάθειας για καλύτερη αξιοποίηση των πόρων του Προγράμματος δεδομένων των εξαιρετικά δυσμενών οικονομικών συνθηκών και της αυξανόμενης

ανεργίας η Διαχειριστική Αρχή (σε συνεργασία με τον Ενδιάμεσο Φορέα –Μονάδα ΕΚΤ) απέστειλε αίτηση τροποποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2013, η οποία εγκρίθηκε τον Δεκέμβριο του 2013.

Η τροποποίηση αφορούσε κυρίως στην επικαιροποίηση της υφιστάμενης κοινωνικοοικονομικής κατάστασης της Κύπρου, ιδιαίτερα όσον αφορά στον τομέα των ανθρώπινων πόρων, στον επαναπροσδιορισμό του Στρατηγικού Στόχου και κατ' επέκταση στη μεταφορά πόρων μεταξύ των Αξόνων Προτεραιότητας για προώθηση των απαιτούμενων παρεμβάσεων για επίτευξη του στόχου του Προγράμματος και ορθολογικοποίηση του συστήματος δεικτών. Η τροποποίηση περιελάμβανε επίσης αναφορές σε νέες πολιτικές / Στρατηγικές της Ένωσης οι οποίες τέθηκαν σε εφαρμογή μετά τον αρχικό σχεδιασμό του Προγράμματος καθώς και την αναθεώρηση των παρεμβάσεων και ενδεικτικών δράσεων που δύναται να υλοποιηθούν στα πλαίσια των Αξόνων Προτεραιότητας. Παρουσιάστηκε επίσης η σύνοψη των κυριότερων αποτελεσμάτων της μελέτης αξιολόγησης της πορείας υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος, τα αποτελέσματα της οποίας κατέδειξαν την ανάγκη τροποποίησης του Προγράμματος ως προς τον Στρατηγικό Στόχο, την ανακατανομή πόρων μεταξύ των Αξόνων Προτεραιότητας και τον εξορθολογισμό του συστήματος των δεικτών.

Έκθεση ως προς το Συμπληρωματικό Ποσό (Top-Up)

Μετά την υπογραφή του «Μνημονίου Συναντίληψης επί Συγκεκριμένων Οικονομικών Όρων και Προϋποθέσεων μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εκ μέρους του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας» τον Απρίλιο 2013, υποβλήθηκε αίτημα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για παρέκκλιση από το άρθρο 77(2) του Κανονισμού (ΕΚ) 1083/2006. Η παρέκκλιση αυτή αφορούσε στην ενεργοποίηση του Μηχανισμού για Συμπληρωματικό Ποσό (Top-up Mechanism), βάσει του οποίου αυξανόταν κατά 10% το ποσοστό επιστροφής πόρων από την ΕΕ προς την Κύπρο σε κάθε αίτημα πληρωμής που υπέβαλε η Κύπρος.

Το αίτημα εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 19 Ιουλίου 2013 με ισχύ από τις 8/5/2013, ημερομηνία κατά την οποία το Συμβούλιο του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας ενέκρινε την παροχή χρηματοοικονομικής βοήθειας προς την Κύπρο, μέχρι την ολοκλήρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Με την ενεργοποίηση του μηχανισμού για συμπληρωματικό ποσό δόθηκε η δυνατότητα στην Κύπρο να αξιοποιήσει πλήρως τους διαθέσιμους πόρους της ΕΕ καταβάλλοντας χαμηλότερη εθνική συνεισφορά, αφού σε κάθε αίτημα πληρωμής η ΕΕ επέστρεφε το 95% των δαπανών που δηλώνονταν αντί το 85% που ήταν το ποσοστό συγχρηματοδότησης. Σημειώνεται ότι με το μέτρο αυτό δεν αυξήθηκαν οι διαθέσιμοι πόροι που κατανεμήθηκαν στην Κύπρο από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία το 2007, αλλά αυξήθηκε ο ρυθμός απορρόφησής τους.

Ο μηχανισμός του συμπληρωματικού ποσού αξιοποιήθηκε στο μέγιστο δυνατόν βαθμό από την Κύπρο κατά την περίοδο 2013-2015, αφού το ποσό αυτό βελτίωσε τη ρευστότητα του κράτους και τη δυνατότητα παροχής των απαιτούμενων πόρων για ολοκλήρωση των συγχρηματοδοτούμενων έργων. Το συμπληρωματικό ποσό που έλαβε η Κύπρος διατέθηκε σε παρεμβάσεις που υλοποιήθηκαν σε διάφορους άξονες του Επιχειρησιακού Προγράμματος, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην επίτευξη του στρατηγικού στόχου του Προγράμματος για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της κυπριακής οικονομίας στο πλαίσιο συνθηκών αιεφόρου ανάπτυξης, καθώς και στη συγκράτηση του ποσοστού αύξησης της ανεργίας κατά την εν λόγω χρονική περίοδο.

Προβλήματα σύμφωνα με το Άρθρο 62(1) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006

1.1 ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΑΡΜΟΔΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑ ΕΛΕΓΧΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΠΤΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ

Αρμόδια υπηρεσία για τη διενέργεια ελέγχων συστημάτων και δειγματοληπτικών ελέγχων πράξεων, δυνάμει του άρθρου 62(1)(α) και του άρθρου 62(1)(β) του Κανονισμού (ΕΚ) 1083/2006, είναι η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου (στο εξής «ΥΕΕ») - η οποία με βάση την Υπουργική Απόφαση με αριθμό 65.794 ημερομηνίας 4 Ιουλίου 2007 ορίστηκε ως η ανεξάρτητη Αρχή Ελέγχου για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα, τόσο των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής, όσο και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας.

1.2 ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΠΟΥ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

Για ανάλυση αναφορικά με τα αποτελέσματα των Ελέγχων της ΥΕΕ της τελευταίας περιόδου ελέγχου **βλεπ. το Μέρος 3.2 της Τελικής Έκθεσης Ελέγχου** που θα υποβληθεί στα πλαίσια του Κλεισίματος με την Τελική Έκθεση Υλοποίησης.

1.3 ΑΝΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΑΝΤΛΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΛΥΠΤΟΜΕΝΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΕΛΕΓΧΟΥ, ΟΣΩΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ, ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ»

Για ανάλυση αναφορικά με τα αποτελέσματα των Ελέγχων της ΥΕΕ της τελευταίας περιόδου ελέγχου **βλεπ. το Μέρος 3.2 της Τελικής Έκθεσης Ελέγχου** που θα υποβληθεί στα πλαίσια του Κλεισίματος με την Τελική Έκθεση Υλοποίησης.

Παρακολούθηση Ευρημάτων από τη ΔΑ και πρόσθετες δειγματοληπτικές επαληθεύσεις

Η ΔΑ παρακολουθεί τα ευρήματα που προκύπτουν από εκθέσεις ελέγχου της ΥΕΕ και επικεντρώνεται κυρίως στα ευρήματα με πιθανές ή οριστικές οικονομικές διορθώσεις, ενώ όσον αφορά στα «άλλα ευρήματα» δίδονται κατευθύνσεις στους ΕΦ για παρακολούθηση και επίλυση τους σε συνεργασία με τους Δικαιούχους. Όπου η Διαχειριστική Αρχή κρίνει απαραίτητο, Λειτουργοί της ενημερώνουν άλλους αρμόδιους εμπλεκόμενους φορείς και διευθετούνται συντονιστικές συναντήσεις για χειρισμό των θεμάτων που ανακύπτουν.

Πρόσθετα, όπου προκύπτουν οριζόντια θέματα προς διόρθωση, η ΔΑ διοργανώνει εκπαιδευτικές ημερίδες αναφορικά με τους σχετικούς νόμους και κανονισμούς και με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων με τους αρμόδιους λειτουργούς των εμπλεκόμενων Φορέων (Δικαιούχων, Ενδιάμεσων Φορέων).

Μέσω της παρακολούθησης των ελέγχων και επαληθεύσεων που διενεργούν οι Ενδιάμεσοι Φορείς, η Διαχειριστική Αρχή ενημερώνεται για την τήρηση των συστάσεων και το κλείσιμο των ελέγχων και επαληθεύσεων καθώς και για τον κίνδυνο δημοσιονομικών διορθώσεων, ώστε να λαμβάνει έγκαιρα τα απαραίτητα μέτρα για την απρόσκοπτη υλοποίηση των Προγραμμάτων. Νοείται ότι σε περίπτωση που ζητηθεί από την Αρχή Ελέγχου, την Αρχή Πιστοποίησης ή από τους Ενδιάμεσους Φορείς η στήριξη της Διαχειριστικής Αρχής για το κλείσιμο κάποιου ευρήματος / ελέγχου, αυτή παρέχεται και παράλληλα, μπορεί η Διαχειριστική Αρχή να παρεμβαίνει και αυτεπάγγελα σε περιπτώσεις που κρίνει σκόπιμο.

Στις περιπτώσεις που εντοπίζονται ευρήματα συστημικού χαρακτήρα από οποιοδήποτε φορέα ελέγχου, η Διαχειριστική Αρχή εξετάζει την κάθε περίπτωση με σκοπό να βεβαιωθεί ότι το εύρημα είναι πράγματι συστημικού χαρακτήρα. Στη συνέχεια και σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς (όπου ενδείκνυται) λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα. Τέτοιες ενέργειες μπορεί να περιλαμβάνουν τον έλεγχο όλων δαπανών και δράσεων που αφορούν στο εύρημα, για την εξακρίβωση της έκτασης του λάθους, ποσοτικοποίησης και διόρθωσής του, τη διενέργεια συναντήσεων ή σεμιναρίων με τους εμπλεκόμενους φορείς με σκοπό την ενημέρωσή τους για τις απαραίτητες διορθωτικές ενέργειες και μελλοντική ορθή εφαρμογή των διαδικασιών, την εκπόνηση νέων ή τροποποίηση υφιστάμενων κατευθυντήριων γραμμών κλπ. Με τον εντοπισμό τέτοιων λαθών η Διαχειριστική Αρχή ετοίμαζε λεπτομερές σχέδιο δράσης προς άμεση εφαρμογή και πιστή τήρηση από τους εμπλεκόμενους το οποίο περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες ενέργειες για εντοπισμό και διόρθωση όλων των λαθών και περιορισμό του κινδύνου περίληψης παράτυπων δαπανών σε μελλοντικές Αιτήσεις Πληρωμών προς την ΕΕ.

Δειγματοληπτικές επαληθεύσεις Διαχειριστικής Αρχής

Όσον αφορά στην εμπλοκή της ΔΑ στα Σχέδια Χορηγιών που εγκρίνει, παρακολουθεί και επαληθεύει η Μονάδα ΕΚΤ και διαχειρίζονται από Τμήματα/Υπηρεσίες του Υπουργείου Εργασίας, αυτή πραγματοποιείται εκ των προτέρων και έχει υποστηρικτικό χαρακτήρα αντί να γίνεται με τη μορφή επαλήθευσης διαδικασιών που έχουν ήδη ολοκληρωθεί. Παρόλο που η ΔΑ δεν εμπλέκεται στη διαδικασία έγκρισης των Σχεδίων Χορηγιών που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό

Ταμείο, εντούτοις συμβουλεύει την Μονάδα στον καθορισμό διαδικασιών/απαραίτητων παραστατικών κλπ που προνοούνται στα Σχέδια πριν από την έγκριση τους. Επομένως, η ΔΑ υποστηρίζει τους ΕΦ στην ανάπτυξη καταλόγων ελέγχου, εκπαιδεύει τους λειτουργούς των Φορέων σε διαδικασίες αξιολόγησης, χειρισμό ενστάσεων, διαδικασίες επαλήθευσης δαπανών, τήρηση διαδρομής ελέγχου κλπ και εμπλέκεται ιδιαίτερα σε νέα Σχέδια που εγκρίνονται από την Μονάδα ΕΚΤ στα αρχικά στάδια της εφαρμογής τους και πριν από την πιστοποίηση δαπανών. Μετά το 2014 δεν εγκρίθηκε κανένα νέο Σχέδιο Χορηγιών από τον ΕΦΙΥ.

Η εργασία της ΔΑ για τα έργα δημοσίων συμβάσεων αποτελούσε κατά βάση παροχή τεχνικής υποστήριξης και κατάρτισης σε σχέση με θέματα διαδρομής ελέγχου και δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης των δράσεων και νομικών δεσμεύσεων των έργων, ώστε να διασφαλίζεται η ορθότητα, νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών πριν την υποβολή τους για συγχρηματοδότηση.

Σε περιπτώσεις σχεδίων χορηγιών με συστημικές αδυναμίες, η ΔΑ συνεργαζόταν με τον ΕΦΙΥ στη διενέργεια επαληθεύσεων επί τόπου στα γραφεία του ΕΦΙΥ. Τέτοια περίπτωση αποτέλεσε το Σχέδιο Επιδότησης της Απασχόλησης με Ευέλικτες Ρυθμίσεις που εφαρμόστηκε από το Κέντρο Παραγωγικότητας (ΚΕΠΑ) του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Το Σχέδιο αυτό έτυχε μεγάλου αριθμού επαληθεύσεων και επανελέγχων τόσο από τη Διαχειριστική Αρχή όσο και από τον ΕΦ ΙΥ ΜΕΚΤ.

Στις 2 Ιουνίου 2014 η Διαχειριστική Αρχή διεξήγαγε επαλήθευση σε αριθμό έργων που εντάχθηκαν στο Σχέδιο και λόγω των ευρημάτων και αδυναμιών που εντοπίστηκαν είχε θέσει το Σχέδιο σε αναστολή από τον Ιούλιο του 2014. Η άρση της αναστολής αναμενόταν να πραγματοποιηθεί μετά από την ολοκλήρωση 100% επανεξέτασης / επαλήθευσης της διαδικασίας αξιολόγησης και ένταξης του συνόλου των αιτήσεων που είχαν παραληφθεί και της διαδικασίας έγκρισης και καταβολής χορηγίας από το ΚΕΠΑ όλων των δαπανών που είχαν βεβαιωθεί / πιστοποιηθεί προς την ΕΕ, καθώς και τη διενέργεια πρόσθετων δειγματοληπτικών επαληθεύσεων από τη ΔΑ. Είχαν επίσης ετοιμαστεί σχετικά διαγράμματα ροής και «decision trees» από τη ΔΑ για να μπορεί να αξιολογείται η ενταξιμότητα των προτάσεων στο Σχέδιο και η δυνατότητα πιστοποίησης των δαπανών προς την ΕΕ που προέκυπταν από τα έργα και της αντίστοιχης χορηγίας που καταβαλλόταν από το ΚΕΠΑ.

Στις 16 Ιουνίου του 2015 η Διαχειριστική Αρχή διεξήγαγε πρόσθετη επαλήθευση στον ΕΦ του ΚΕΠΑ σε συνεργασία με τη Μονάδα ΕΚΤ του ΥΕΠΚΑ, αφού είχε προηγηθεί αριθμός άλλων επαληθεύσεων επί τόπου της διαδικασίας ένταξης έργων στο Σχέδιο από την ίδια την ΜΕΚΤ. Η τελευταία αυτή επαλήθευση διενεργήθηκε με σκοπό να αποφασιστεί τελικά κατά πόσο μπορεί να αρθεί η αναστολή του Σχεδίου ώστε να περιληφθεί στις Αιτήσεις Πληρωμών προς την ΕΕ για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Απασχόλησης. Πρόσθετα, η επαλήθευση στόχευε να τεκμηριώσει κατά πόσο ακόμα και μετά τις κατευθύνσεις της ΔΑ και της ΜΕΚΤ και τον επανέλεγχο των αιτήσεων από το ίδιο το ΚΕΠΑ, συνεχίζουν να εντοπίζονται λάθη ή και παραλείψεις είτε κατά την ένταξη των έργων είτε κατά την επαλήθευση και

καταβολή της χορηγίας προς τους Δικαιούχους, και ιδιαίτερα να αξιολογηθεί κατά πόσο τα ευρήματα αυτά είναι συστηματικά ή επηρεάζουν ολόκληρο τον πληθυσμό του Σχεδίου.

Όπως προέκυπτε από τα ευρήματα των επαληθεύσεων και από το γεγονός ότι ακόμα και μετά τους εντατικούς επανελέγχους από το ΚΕΠΑ εντοπίζονταν έργα που έχρηζαν απένταξης από το Σχέδιο, δεν ήταν δυνατό να ποσοτικοποιηθεί επακριβώς μια γενική οικονομική διόρθωση, εκτός αν διενεργούνταν επαληθεύσεις σε όλα τα έργα που εγκρίθηκαν στο πλαίσιο του Σχεδίου. Επαληθεύσεις δηλαδή τέτοιας έκτασης οι οποίες να μην ήταν οικονομικά αποδοτικές. Ο βαθμός στον οποίο ενδέχεται να είχε ζημιώσει ο γενικός προϋπολογισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με τον καταλογισμό στον κοινοτικό προϋπολογισμό αδικαιολόγητης δαπάνης, αξιολογήθηκε από τη ΔΑ στη βάση ότι το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου δεν απέτυχε στην ολότητα του, αλλά τεκμηριώνονταν αδυναμίες σε συγκεκριμένα στοιχεία του συστήματος – δηλαδή στις διαδικασίες επιλογής έργων και στην επαλήθευση της νομιμότητας και κανονικότητας των δαπανών μέσω κατάλληλων αποδεικτικών στοιχείων. Εντοπίζονταν δηλαδή αδυναμίες στις διαδικασίες ένταξης, επαληθεύσεων και στη διαδρομή ελέγχου.

Κατά το κλείσιμο του Επιχειρησιακού Προγράμματος και αφού διενεργήθηκε αριθμός ελέγχων πράξεων από την Αρχή Ελέγχου σε έργα του Σχεδίου αυτού, όπου, εντοπίστηκαν ευρήματα σε σχέση με τον υπολογισμό της ιδιωτικής συμμετοχής στη δήλωση δαπάνης των δικαιούχων (γεγονός που δεν επηρέαζε την ανάκτηση της κοινοτικής δαπάνης από την ΕΕ), το ποσοστό της κατ' αποκοπή οικονομικής διόρθωσης επαναξιολογήθηκε από τη ΔΑ. Δε θεωρήθηκε ότι το σύστημα ήταν εντελώς ανεπαρκές στο να εντοπίζει τις επιλέξιμες δαπάνες (περίπτωση εφαρμογής 10%) εντούτοις, λόγω των περιπτώσεων που εντοπίστηκαν από την ελεγκτική αρχή κατά τον έλεγχο κλεισίματος και τη γενική αξιολόγηση ότι στην περίπτωση του Σχεδίου αυτού δεν εφαρμόστηκε το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου σε ικανοποιητικό επίπεδο ώστε να διασφαλίζεται η χρηστή οικονομική διοίκηση, αποφασίστηκε η αύξηση του κατ' αποκοπή ποσοστού στο 10%.

Επαληθεύσεις που διενεργήθηκαν από τον Ενδιάμεσο Φορέα

Η Μονάδα ΕΚΤ του ΥΕΠΚΑ (ΕΦ Κατηγορίας IV) διενήργησε διοικητικές επαληθεύσεις σε αριθμό δικαιούχων έργων Σχεδίων Χορηγιών σε ποσοστό που καθοριζόταν ανάλογα με το ρίσκο επικινδυνότητας του κάθε Σχεδίου στα πιο κάτω Σχέδια Χορηγιών:

Ενδιάμεσος Φορέας Τμήμα Εργασίας:

- Έκτακτο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για Απασχόληση Ανέργων (10% δικαιούχων)
- Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για Πρόσληψη Ατόμων με Αναπηρία (10% δικαιούχων)

- Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για Πρόσληψη Ατόμων που Ανήκουν στις Ευπαθείς Κοινωνικά Ομάδες του Πληθυσμού (10% δικαιούχων)
- Έκτακτο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για εργοδότηση Μακροχρόνια Ανέργων και Νέων (5% δικαιούχων)

Ενδιάμεσος Φορέας Κέντρο Παραγωγικότητας:

- Σχέδιο Χορηγιών για Ένταξη στην Απασχόληση με Ευέλικτες Ρυθμίσεις (3% δικαιούχων)
- Σχέδιο Επιδότησης της Απασχόλησης με Ευέλικτες Ρυθμίσεις (10% δικαιούχων).

Πρόσθετα, ο Ενδιάμεσος Φορέας (Μονάδα ΕΚΤ - ΥΕΠΚΑ) διενήργησε επιτόπιες τεχνικές επαληθεύσεις σε έργα δημοσίων συμβάσεων που περιλάμβαναν δράσεις εκπαίδευσης/ κατάρτισης, καθώς και σε έργα δημοσίων συμβάσεων που αφορούσαν δημιουργία και λειτουργία νέων δομών εκπαίδευσης/ κατάρτισης, στα χρονικά διαστήματα και ποσοστά κάλυψης που καθορίστηκαν από τη ΔΑ με σχετική εγκύκλιο και εξειδικεύτηκαν στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών Επαληθεύσεων της Μονάδας. Συγκεκριμένα, πραγματοποιήθηκαν τεχνικές επιτόπιες δειγματοληπτικές επαληθεύσεις δράσεις κατάρτισης από τον ΕΦ στα πιο κάτω έργα:

1. Βελτίωση της απασχολησιμότητας των ανέργων
2. Βελτίωση της απασχολησιμότητας του οικονομικά αδρανούς γυναικείου δυναμικού
3. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας Μικροεπιχειρήσεων με απασχόληση 1-4 άτομα
4. Βελτίωση της παραγωγικότητας Μικρομεσαίων επιχειρήσεων με απασχόληση 5-249 άτομα.
5. Τοποθέτηση Άνεργων Νέων Πτυχιούχων για Απόκτηση Εργασιακής Πείρας σε Επιχειρήσεις/ Οργανισμούς
6. Εγκαθίδρυση και Λειτουργία Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων (ΣΕΠ) στην Κύπρο
7. Κατάρτιση Εργαζομένων σε ξενοδοχειακές μονάδες που κατά τη χειμερινή περίοδο προβαίνουν σε αναστολή εργασιών.
8. Δικτυωθείτε και Εξελιχθείτε
9. Πρόγραμμα Προϋπηρεσιακής Κατάρτισης για Υποψήφιους Εκπαιδευτικούς Μέσης Εκπαίδευσης
10. Ενδοϋπηρεσιακή Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών Μέσης Εκπαίδευσης
11. Πρόγραμμα εκμάθησης της Ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες και ξενόγλωσσους κατοίκους της Κύπρου
12. Εσπερινή Τεχνική και Επαγγελματική Σχολή Λεμεσού
13. Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης

14. Πρόγραμμα κατά τις Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου, της Σχολικής Αποτυχίας και της Παραβατικότητας σε Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας
15. Εργασιακή και Κοινωνική Ενεργοποίηση Ατόμων που ανήκουν στις Ευάλωτες Ομάδες μέσω της ανάπτυξης Κοινωνικών Δεξιοτήτων και άλλων Δραστηριοτήτων.
16. Δράσεις για Μείωση του Χάσματος Αμοιβών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών
17. Πρόγραμμα Εκπαίδευσης για Στρατηγική, Ηγετική και Διευθυντική Ανάπτυξη της Κυπριακής Δημόσιας Υπηρεσίας
18. Εκπαίδευση για την Ανάπτυξη της Διοικητικής και Ηγετικής Ικανότητας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης
19. Εφαρμογή Νέου Συστήματος Αξιολόγησης της Αναπηρίας και Λειτουργικότητας
20. Ανάπτυξη και Λειτουργία Γραφείων Διασύνδεσης με τον Επιχειρηματικό Κόσμο στα Πανεπιστήμια που Λειτουργούν στην Κυπριακή Δημοκρατία
21. Περαιτέρω ενίσχυση και εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης.

Επιπλέον ο ΕΦ Ι διενήργησε επιτόπιες διοικητικές επαληθεύσεις σε όλους τους Δικαιούχους έργων δημοσίων συμβάσεων και Ενδιάμεσους Φορείς ΙΙ που διαχειρίζονταν Σχέδια Χορηγιών.

Από τις πιο πάνω επαληθεύσεις δεν προέκυψαν σημαντικά ευρήματα με οικονομικές διορθώσεις. Τα περισσότερα ευρήματα των επαληθεύσεων ήταν κατά βάση εισηγήσεις για βέλτιστη πρακτική ή διορθωτικές ενέργειες, τις οποίες ο ΕΦ παρακολουθούσε και μερίμνησε για την εφαρμογή τους.

3.4. Αλλαγές στο πλαίσιο υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Κοινωνικοοικονομικές Εξελίξεις

Κατά την περίοδο 2007-2015, η κυπριακή οικονομία διήλθε τριών διαφορετικών οικονομικών φάσεων. Αρχικά σημειώθηκε οικονομική άνθηση με ψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, ενώ στη συνέχεια ακολούθησε στασιμότητα και συρρίκνωση της οικονομίας, απόρροια της παγκόσμιας και εγχώριας χρηματοοικονομικής κρίσης αντίστοιχα. Από το 2015, η κυπριακή οικονομία επανήλθε σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης.

1^η φάση: οικονομική άνθηση (2007-2008)

Η οικονομία της Κύπρου από το 2007 μέχρι το 2008 παρουσίασε αξιοσημείωτο δυναμισμό σε βασικούς τομείς, παρά τις αρνητικές εξελίξεις στη διεθνή οικονομία. Συγκεκριμένα, ο πραγματικός ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας κατά τα έτη 2007 και 2008 ανήλθε στο 4,8% και 3,9% αντίστοιχα. Κινητήριος μοχλός της ανάπτυξης από πλευράς ζήτησης ήταν η ιδιωτική κατανάλωση, ενώ από πλευράς προσφοράς, ο τομέας των κατασκευών υπήρξε καταλυτικός.

Ταυτόχρονα όμως, τονίζεται το γεγονός ότι το ποσοστό μεγέθυνσης της οικονομίας κατά την περίοδο αυτή ήταν σε υπέρμετρα ψηλά επίπεδα, αφού η κατανάλωση ήταν ιδιαίτερα υψηλή, ενώ ο κατασκευαστικός τομέας επεκτάθηκε σε μη βιώσιμα επίπεδα. Ενδεικτικό των ανισοσκελιών αυτών ήταν το έλλειμμα στο Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών, το οποίο το 2008 ανήλθε στο 15,5% του ΑΕΠ.

Όπως και τα προηγούμενα χρόνια, η αγορά εργασίας στην Κύπρο συνέχισε και κατά το 2007 και 2008 να χαρακτηρίζεται από συγκριτικά ψηλά ποσοστά απασχόλησης, χαμηλά επίπεδα ανεργίας και διατήρηση συνθηκών σχεδόν πλήρους απασχόλησης. Το 2007 και 2008, το ποσοστό ανεργίας κυμάνθηκε στο 3,9% και 3,7% του εργατικού δυναμικού, αντίστοιχα.

Κατά τη διετία 2007-2008, το δημοσιονομικό ισοζύγιο κυμάνθηκε σε θετικά επίπεδα, ύψους 3,2% και 0,9% αντίστοιχα. Το δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ, κυμάνθηκε σε χαμηλά επίπεδα, ύψους 53,5% και 44,7% αντίστοιχα.

Σημειώνεται ότι την 1η Ιανουαρίου 2008, η Κύπρος υιοθέτησε το κοινό νόμισμα του Ευρωσυστήματος και ως εκ τούτου η νομισματική πολιτική ασκείται πλέον από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Η ένταξη στην Ευρωζώνη ήταν ομαλή χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα με σημαντικά οφέλη για την Κύπρο, όπως η εξουδετέρωση του συναλλαγματικού κινδύνου σε συναλλαγές σε ευρώ, μεγαλύτερη διαφάνεια στις τιμές και ευκολότερη πρόσβαση στις αγορές κεφαλαίων της Ευρωζώνης.

2^η φάση: στασιμότητα-συρρίκνωση της οικονομίας (2009-2014)

Η κρίση χρέους στην Ευρωζώνη και η συνεχής αβεβαιότητα που επικράτησε σε σχέση με την ελληνική οικονομία, αναπόφευκτα, είχαν αρνητικό αντίκτυπο στη μικρή και ανοικτή οικονομία της Κύπρου, ξεκινώντας από το 2009, όπου καταγράφηκε αρνητικός ρυθμός ανάπτυξης ύψους -1,8%. Παρά το γεγονός ότι παρατηρήθηκαν κάποια σημάδια ανάκαμψης σε ορισμένες ευρωπαϊκές οικονομίες και ότι σε ευρωπαϊκό επίπεδο εφαρμόστηκαν σημαντικές πρωτοβουλίες για αντιμετώπιση της κρίσης, εντούτοις η διεθνής αβεβαιότητα παρέμεινε σε υψηλά επίπεδα.

Οι αρνητικές εξελίξεις είχαν άμεσο αντίκτυπο και στο κυπριακό χρηματοοικονομικό σύστημα, λόγω της μεγάλης διασύνδεσης των μεγάλων εγχώριων τραπεζών με την ελληνική οικονομία μέσω, κυρίως, της έκθεσής τους στα ελληνικά κρατικά ομόλογα καθώς και των χρηματοδοτικών ανοιγμάτων τους στην ελλαδική αγορά. Η συμφωνία για την ανταλλαγή των ελληνικών ομολόγων, γνωστού ως ελληνικού PSI, επέφερε στις κυπριακές τράπεζες ζημιές ύψους περίπου 4,5 δισεκατομμυρίων ευρώ, το οποίο αντιστοιχεί στο 25% του ΑΕΠ. Οι πιο πάνω απώλειες, καθώς και οι ζημιές που παρουσίασαν οι τράπεζες λόγω των αυξημένων προβλέψεων για τα δανειακά χαρτοφυλάκια τους τόσο στην Ελλάδα αλλά και στην Κύπρο, οδήγησαν την κυβέρνηση το Μάιο του 2012 στη στήριξη ενός πιστωτικού ιδρύματος μέσω της αναδοχής των δικαιωμάτων προτίμησης ύψους 1,8 δισεκατομμυρίου ευρώ.

Λόγω του αποκλεισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας από τις διεθνείς κεφαλαιαγορές από τα μέσα του 2011, η Κυπριακή Δημοκρατία στις 25 Ιουνίου 2012, υπέβαλε αίτημα για οικονομική βοήθεια από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας, καθώς και από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Στα πλαίσια εντατικών διαπραγματεύσεων, τον Μάρτιο του 2013 αποφασίστηκε σε συνάντηση του Eurogroup, όπως παραχωρηθεί από τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, στήριξη ύψους μέχρι 10 δις ευρώ στην Κυπριακή Δημοκρατία. Παράλληλα

αποφασίστηκε η διάλυση και απορρόφηση των τραπεζικών εργασιών της Λαϊκής Τράπεζας (της 2^{ης} μεγαλύτερης τράπεζας στην Κύπρο) από την Τράπεζα Κύπρου (της 1^{ης} μεγαλύτερης τράπεζας), με ταυτόχρονη κεφαλαιοποίηση τους μέσω της απομείωσης των περιουσιακών στοιχείων των πιστωτών των δύο συστημικών Τραπεζών.

Η συμφωνία με τους εταίρους για ένα μακροοικονομικό πρόγραμμα προσαρμογής (Μνημόνιο Συναντίληψης-ΜοΥ), αφορούσε συγκεκριμένα μέτρα κάτω από τρεις βασικούς άξονες, τα δημόσια οικονομικά, το χρηματοοικονομικό τομέα και διαρθρωτικά μέτρα στην ευρύτερη οικονομία.

Μέσα σε αυτό το αντίξοο οικονομικό περιβάλλον, η κυπριακή οικονομία κατά το 2011 παρουσίασε οριακά θετικό ρυθμό ανάπτυξης ύψους 0,3%, ενώ το 2012 παρουσίασε αρνητικό ρυθμό ανάπτυξης ύψους -3,2%. Κατά το 2013 και 2014, η ύφεση (-6% και -1,5% αντίστοιχα) ήταν σημαντικά χαμηλότερη από τις αρχικές προβλέψεις των εταίρων του Προγράμματος, αλλά και προβλέψεις Διεθνών Οίκων Αξιολόγησης και μεγάλων Οργανισμών. Κατά τα έτη 2013 και 2014, από πλευράς ζήτησης, η ιδιωτική κατανάλωση διατηρήθηκε σε σχετικά ψηλά επίπεδα παρά την οικονομική κρίση. Από τομεακής πλευράς, η θετική επίδοση στον τουριστικό τομέα και η σχετική διατήρηση των δραστηριοτήτων των επαγγελματικών υπηρεσιών, λόγω των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει η Κύπρος, συνέβαλαν στη συγκράτηση της ύφεσης.

Το 2013, ο πληθωρισμός μειώθηκε σημαντικά σημειώνοντας οριακά θετικό πρόσημο (+0,4%), ενώ το 2014 κυμάνθηκε σε αρνητικά επίπεδα (-0,3%), αντανακλώντας σε μεγάλο βαθμό την προσαρμογή της αγοράς εργασίας και των τιμών, εξέλιξη που θεωρείται αναγκαία για την ανάκτηση της ανταγωνιστικότητας. Στη συγκράτηση του πληθωρισμού συνέβαλαν επίσης οι μειωμένες παγκόσμιες τιμές καυσίμων, καθώς και η συνακόλουθες μειώσεις στις τιμές κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος.

Κατά την περίοδο 2009-2014, το ποσοστό ανεργίας ως ποσοστό του εργατικού δυναμικού αυξήθηκε δραματικά ως αποτέλεσμα της συνεχιζόμενης οικονομικής ύφεσης, με το ψηλότερο ποσοστό να καταγράφεται το 2014 (16,1%).

Το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών παρουσίασε σημαντική μείωση κατά την περίοδο 2009-2014, καταγράφοντας έλλειμμα 4,3% του ΑΕΠ το 2014. Το γεγονός αυτό αποτελεί ένδειξη μείωσης των ανισοσκελιών που αντιμετώπιζε η κυπριακή οικονομία τα προηγούμενα χρόνια.

Στον τραπεζικό τομέα, μετά τον αρχικό κλονισμό που υπέστη, η πρόοδος που επιτεύχθηκε ήταν σημαντική. Οι κυπριακές τράπεζες ανακεφαλαιοποιήθηκαν κυρίως μέσω άντλησης ιδιωτικών κεφαλαίων. Προωθήθηκαν επίσης μια σειρά από διοικητικές και νομοθετικές ρυθμίσεις που ενισχύουν και διασφαλίζουν τον αποτελεσματικό εποπτικό έλεγχο των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Σημειώνεται ότι το Μάρτιο του 2013, επιβλήθηκαν περιορισμοί στη διακίνηση κεφαλαίων, για διαφύλαξη του χρηματοπιστωτικού συστήματος, οι οποίοι στη συνέχεια άρθηκαν πλήρως το 2015.

Από πλευράς δημόσιων οικονομικών, το 2013 και 2014 οι δημοσιονομικοί στόχοι επιτεύχθηκαν με σημαντικά περιθώρια (το 2014 επιτεύχθηκε δημοσιονομικό έλλειμμα -0,2% εξαιρουμένης της ανακεφαλαιοποίησης του Συνεργατισμού με 1,5 δις ευρώ) λόγω της συνετούς εκτέλεσης του προϋπολογισμού, καθώς και λόγω του ευνοϊκότερου μακροοικονομικού περιβάλλοντος. Ο περιορισμός των ελλειμμάτων και η επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος, σε συνάρτηση με την αναθεώρηση του

ύψους του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της Κύπρου από τη Eurostat, οδήγησε στη συγκράτηση του δημόσιου χρέους το οποίο, ως ποσοστό του ΑΕΠ, ανήλθε στο 107,1% στο τέλος του 2014.

3^η φάση: οικονομική ανάκαμψη (2015)

Μετά από μια πρωτόγνωρη περίοδο ύφεσης, η κυπριακή οικονομία επανήλθε σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης το 2015 ύψους 1,7%, ξεπερνώντας τις αρχικές προβλέψεις. Το γεγονός αυτό οδήγησε σε κλίμα βελτιωμένης εμπιστοσύνης, τόσο σε τοπικό, όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Η ανεργία κατά το 2015, με βάση τα στοιχεία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού, διαμορφώθηκε στο 14,9% του εργατικού δυναμικού, έναντι ποσοστού ανεργίας 16,1% το 2014, αντικατοπτρίζοντας τάσεις αποκλιμάκωσης.

Ο Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (ΔΣΚ), για το 2015, ήταν αρνητικός της τάξης του 1,5% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2014. Η πτωτική πορεία του πληθωρισμού, οφείλεται κυρίως στις μειώσεις που παρατηρήθηκαν στη μέση τιμή του αργού πετρελαίου τύπου Μπρεντ.

Το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών παρουσίασε περαιτέρω μείωση το 2015, καταγράφοντας έλλειμμα 2,9% του ΑΕΠ.

Το Σεπτέμβριο του 2013, το Συμβούλιο Υπουργών Οικονομικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε Σύσταση στην Κύπρο για να θέσει τέρμα στην κατάσταση του υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος το αργότερο έως το 2016. Το 2015, το δημοσιονομικό έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης περιορίστηκε στο 1,1% του ΑΕΠ (συμπεριλαμβανομένου του ποσού ενίσχυσης της κεφαλαιουχικής βάσης της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας κατά €175.0εκ), υπερκαλύπτοντας κατά πολύ τον αρχικό στόχο του Προγράμματος, επιτυγχάνοντας ταυτόχρονα έναρξη της διαδικασίας έκδοσης σύστασης για ανάκληση της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος κατά της Κύπρου από την Επιτροπή, από τον Απρίλιο του 2016, ένα έτος ενωρίτερα.

Πίνακας: Κυπριακή Οικονομία - Επιλεγμένοι Οικονομικοί Δείκτες (%)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ρυθμός αύξησης του Α.Ε.Π. (%) (σε σταθερούς όρους)	4.8	3.9	-1.8	1.3	0.3	-3.2	-6.0	-1.5	1.7
Ρυθμός Πληθωρισμού (%)	2.2	4.4	0.2	2.6	3.5	3.1	0.4	-0.3	-1.5
Ποσοστό ανεργίας (ΕΕΔ) (%)	3.9	3.7	5.4	6.3	7.9	11.8	15.9	16.1	14.9
Δημοσιονομικό ισοζύγιο ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)	3.2	0.9	-5.4	-4.7	-5.7	-5.8	-4.9	-8.8*	-1.1*

Δημόσιο χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ (%)	53.5	44.7	53.4	55.8	65.2	79.3	102.2	107.1	107.5
--------------------------------------	------	------	------	------	------	------	-------	-------	-------

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου

* Συμπεριλαμβανομένου του ποσού της ενίσχυσης της κεφαλαιουχικής βάσης της Συνεργατικής Κεντρικής Τράπεζας κατά €1.500 εκ. για το 2014 και €175 εκ. για το 2015.

Αγορά Εργασίας

Η αγορά εργασίας γνώρισε μεγάλες ανακατατάξεις κατά την περίοδο υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2007 – 2015. Κατά τα πρώτα χρόνια του προγραμματισμού και ετοιμασίας του ΕΠ, η αγορά εργασίας βρισκόταν σε συνθήκες σχεδόν πλήρους απασχόλησης (71,5% το 2007 και 70,9% το 2008) με πολύ χαμηλά ποσοστά ανεργίας (3,9% το 2007 και 3,7% το 2008). Οι πρώτες επιδράσεις της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης άρχισαν να φαίνονται το 2009 στην Κύπρο όπου η ανεργία ανέβηκε στο 5,4%. Τα επόμενα χρόνια η ανεργία συνέχισε να ανεβαίνει (6,3% το 2010 και 7,9% το 2011).

Η συνεχιζόμενη ύφεση της οικονομίας και οι δυσμενείς οικονομικές συνθήκες που δημιουργήθηκαν από την κρίση χρέους στην ευρωζώνη και τη συνεχή αβεβαιότητα που επικράτησε σε συνδυασμό με τη μεγάλη διασύνδεση των μεγάλων εγχώριων τραπεζών με την ελληνική οικονομία οδήγησαν σε συρρίκνωση της οικονομίας και είχαν σοβαρότατο αντίκτυπο στην αγορά εργασίας. Το 2012 η ανεργία εκτοξεύτηκε στο 11,8%. Στη συνέχεια το 2013 με τη βίαιη αναδιάρθρωση του τραπεζικού τομέα (bail in, διάλυση Λαϊκής Τράπεζας, συμφωνία με Τρόικα), το συνεχιζόμενο αρνητικό εξωτερικό περιβάλλον που δημιουργήθηκε και τα μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης που λήφθηκαν είχαν σοβαρό αντίκτυπο στην απασχόληση. Η ανεργία έφτασε σε πρωτοφανή για την Κύπρο επίπεδα (15,9% το 2013 και 16,1% το 2014). Ιδιαίτερα ανησυχητικά ήταν τα επίπεδα ανεργίας των νέων τα οποία έφτασαν στο 38,9% το 2013 και 36% το 2014 σε σύγκριση με 10,2% το 2007. Εξίσου ανησυχητικά ήταν τα ποσοστά της μακροχρόνιας ανεργίας 6,1% το 2013 και 7,7% το 2014 σε σύγκριση με 0,7 % το 2007 και 0,5% το 2008. Η ανεργία φαίνεται ότι έπληξε περισσότερο τους άντρες, καθώς τα ποσοστά ανεργίας ήταν ψηλότερα στις γυναίκες στις περιόδους πλήρους απασχόλησης, και στη συνέχεια η ανεργία στους άντρες αυξήθηκε με μεγαλύτερους ρυθμούς ξεπερνώντας το αντίστοιχο ποσοστό των γυναικών. Σημειώνεται ότι τα ποσοστά συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό αυξήθηκαν για τις γυναίκες, μειώθηκαν λίγο για τους άντρες και παρέμειναν σχεδόν αμετάβλητα στο σύνολο. Τα ποσοστά απασχόλησης για τις ηλικίες 55-64, παρουσίασαν διαχρονική μείωση (από 55,9% το 2007, στο 46,9% το 2014), επίσης μεγαλύτερη μείωση παρατηρήθηκε στο ποσοστό των αντρών (από 72,5% το 2007 στο 57,1% το 2014) έναντι των αντίστοιχων ποσοστών των γυναικών (από 40,3% το 2007 στο 36,9% το 2014).

Κατά το 2015 παρουσιάστηκε μείωση στο συνολικό ποσοστό της ανεργίας 14,9%, γεγονός που οφείλεται στα μέτρα που λήφθηκαν για ενίσχυση της απασχόλησης, όπως επίσης και στη σταδιακή ανάκαμψη της οικονομίας. Ωστόσο τα ποσοστά ανεργίας των νέων και των μακροχρόνια ανέργων αν και μειώθηκαν, παραμένουν ανησυχητικά (32,8% και 6,8% αντίστοιχα).

Πίνακας: Βασικοί Δείκτες της Αγοράς Εργασίας (%)

Δείκτης	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ποσοστό Απασχόλησης (15-64)	71,5	70,9	69,0	68,9	67,6	64,6	61,7	62,1	62,7
Άντρες	80,0	79,2	76,3	75,3	73,7	70,4	67,0	66,0	66,7
Γυναίκες	62,4	62,9	62,3	63,0	62,1	59,4	56,9	58,6	59,0
Ποσοστό Απασχόλησης (55-64)	55,9	54,8	55,7	56,3	54,8	50,7	49,6	46,9	48,5
Άντρες	72,5	70,9	71,2	70,5	69,2	63,5	61,1	57,1	57,8
Γυναίκες	40,3	39,4	40,6	42,5	40,8	38,2	38,3	36,9	39,5
Ανεργία	3,9	3,7	5,4	6,3	7,9	11,8	15,9	16,1	14,9
Άντρες	3,4	3,2	5,3	6,1	8,1	12,5	16,5	17,0	15,0
Γυναίκες	4,6	4,2	5,5	6,4	7,6	11,1	15,2	15,1	14,8
Ανεργία νέων κάτω των 25	10,2	9,0	13,8	16,6	22,4	27,7	38,9	36,0	32,8
Άντρες	11,0	8,7	13,6	15,9	23,3	28,8	41,1	37,4	34,7
Γυναίκες	9,4	9,4	14,0	17,2	21,5	26,7	36,8	34,6	31,1
Μακροχρόνια Ανεργία	0,7	0,5	0,6	1,3	1,6	3,5	6,1	7,7	6,8
Άντρες	0,8	0,5	0,5	1,3	1,7	3,9	6,5	8,3	7,4
Γυναίκες	0,7	0,5	0,6	1,3	1,5	3,1	5,6	7,0	6,2
Ποσοστό Συμμετοχής στο εργατικό δυναμικό (15-64)	73,9	73,6	73,0	73,6	73,5	73,5	73,6	74,3	73,9
Άντρες	82,9	82,0	80,7	80,4	80,4	80,7	80,6	80,0	78,8
Γυναίκες	65,4	65,7	66,0	67,4	67,4	66,9	67,2	69,1	69,4

Πηγή: Στατιστική Υπηρεσία Κύπρου, Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Παγκόσμια Οικονομική Κρίση – Μέτρα από την Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας

Για αντιμετώπιση των επιπτώσεων της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης αλλά και για υποβοήθηση και χρηματοδότηση της ανάπτυξης και στα πλαίσια των προσπάθειών για αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων πόρων από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία και χρηματοδοτικούς οργανισμούς, πραγματοποιήθηκαν μια σειρά από ενέργειες, οι οποίες παρουσιάζονται συνοπτικά παρακάτω:

Κατά το **2009 – 2010**, η κυβέρνηση προώθησε μέτρα επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής με στόχο την ενίσχυση της ανάπτυξης και της απασχόλησης. Συγκεκριμένα έλαβε μέτρα για

- Στήριξη του τομέα του τουρισμού (μείωση ΦΠΑ από 8% σε 5% για διανυκτέρευση σε ξενοδοχειακές μονάδες, μειωμένα τέλη προσγείωσης σε αεροπορικές εταιρίες, επιδότηση διακοπών σε εγχώριους προορισμούς για τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού και χαμηλοσυνταξιούχους, ενίσχυση διαφημιστικής εκστρατείας στο εξωτερικό για προώθηση της Κύπρου ως τουριστικό προορισμό κ.ά.).
- Στήριξη του τομέα των κατασκευών (προώθηση μέτρων για επίσπευση διαφόρων δημόσιων έργων, παροχή στεγαστικών δανείων με ευνοϊκούς όρους σε νοικοκυριά με χαμηλά εισοδήματα

μέσω του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης, βελτίωση προνοιών ενιαίου στεγαστικού και προσφυγικού σχεδίου, επικέντρωση Τμήματος Πολεοδομίας και Οικήσεως στην επίσπευση της έκδοσης αδειών για μεγάλα αναπτυξιακά έργα κ.ά).

- Στήριξη και ενίσχυση της απασχόλησης (εντατικοποίηση προσπαθειών από τις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης (ΔΥΑ), προώθηση προγραμμάτων κατάρτισης και τοποθέτησης την αγορά εργασίας ανέργων, προώθηση προγραμμάτων ανάπτυξης δεξιοτήτων, καταπολέμηση παράνομης απασχόλησης και περιορισμό έκδοσης/ανανέωσης αδειών για εργαζομένους από τρίτες χώρες κ.ά).

Κατά το **2011-2012** η κυβέρνηση προχώρησε στην υιοθέτηση τριών πακέτων μέτρων για δημοσιονομική εξυγίανση, τα οποία μεταξύ άλλων προέβλεπαν:

- Μείωση στο κρατικό μισθολόγιο των υπαλλήλων του ευρύτερου δημόσιου τομέα (εισφορά 3% στις ακαθάριστες απολαβές, έκτακτη κλιμακωτή εισφορά επί των μηνιαίων ακαθάριστων απολαβών, αύξηση της εισφοράς για συντάξεις χήρων και ορφανών, κατάργηση του Κυβερνητικού Ταμείου Συντάξεων για νεοεισερχόμενους και ένταξη στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κατάργηση όλων των κενών θέσεων στη Δημόσια Υπηρεσία (ΔΥ), μείωση μισθολογικών κλιμάκων εισδοχής στη ΔΥ κατά 10% σε νεοεισερχόμενους, μείωση προσωπικού κατά 5000 σε 5 χρόνια, παγοποίηση απολαβών και συντάξεων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα για τρία χρόνια, φορολόγηση επιδομάτων παραστάσεως, γραμματειακών υπηρεσιών και φιλοξενίας, μείωση υπερωριών, μείωση επιδομάτων βάρδιας).
- Αύξηση των εσόδων του κράτους (αύξηση συντελεστή φορολογίας μερισμάτων από 15% σε 17%, αύξηση συντελεστών για φορολογία ακίνητης ιδιοκτησίας, αύξηση συντελεστή τόκων, αύξηση φορολογικού συντελεστή του φόρου εισοδήματος για εισοδήματα άνω των €60.000, αύξηση του ΦΠΑ από 15% σε 17%, εισαγωγή τέλους €350 σε όλες τις εγγραμμένες εταιρίες.)
- Εισαγωγή έκτακτης κλιμακωτής εισφοράς για υπαλλήλους του ιδιωτικού τομέα για δύο χρόνια.
- Περιορισμός δημοσίων δαπανών (εισαγωγή τριετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου με ανώτατες οροφές, στόχευση κοινωνικών παροχών και επιδομάτων, μείωση λειτουργικών δαπανών)

Παράλληλα προωθήθηκαν δράσεις για:

- Προσέλκυση ξένων επενδύσεων
- Σύναψη συμφωνιών για αποφυγή διπλής φορολογίας

Στα πλαίσια αξιοποίησης των πόρων της ΕΕ προωθήθηκαν και επισπευσθήκαν:

- Σχέδια για επανένταξη ανέργων στην αγορά εργασίας
- Μέτρα για στήριξη της απασχόλησης
- Κίνητρα για πρόσληψη ατόμων που ανήκουν στις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες
- Σχέδιο Εγγυοδοτήσης ΜΜΕ με στόχο τη διευκόλυνση της πρόσβασής τους σε πηγές χρηματοδότησης

Κατά το **2013**, με την υπογραφή του μνημονίου Συναντίληψης προωθήθηκαν αρκετά μέτρα δημοσιονομικής εξυγίανσης ενδεικτικά αναφέρονται:

- Με στόχο τη μείωση των Δαπανών (μείωση δαπανών για κοινωνικές μεταβιβάσεις, πάγωμα συντάξεων και αύξηση του ορίου συνταξιοδότησης κατά 2 έτη, κατάργηση τουλάχιστον 1880 μόνιμων θέσεων στη ΔΥ την περίοδο 2013 – 2016, μείωση δαπανών υγείας, μείωση δαπανών για στεγαστικά δάνεια, κλιμακωτή μείωση μισθών και συντάξεων στο δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα).
- Με στόχο την αύξηση των εσόδων (αύξηση φόρου κατανάλωσης σε προϊόντα καπνού, αύξηση φόρων κατανάλωσης ενέργειας, αύξηση συντελεστή ΦΠΑ από 17% στο 18%, εισαγωγή φόρου 20% σε κέρδη τυχερών στοιχημάτων, διασφάλιση πρόσθετων εσόδων από τη φορολογία ακινήτων, αύξηση φορολογίας νομικών προσώπων σε 12,5%, αύξηση φορολογικού συντελεστή τόκων στο 30%, αύξηση τελών για δημόσιες υπηρεσίες κ.ά).

Παράλληλα με στόχο την ενίσχυση της Ανάπτυξης λήφθηκαν τα ακόλουθα μέτρα:

- Για τόνωση του κατασκευαστικού τομέα προωθήθηκε η μείωση του χρόνου έκδοσης Πολεοδομικής Άδειας, η αύξηση συντελεστών δόμησης, διεύρυνση του φάσματος επιτρεπόμενων αναπτύξεων γης για μεγάλα έργα.
- Για ενίσχυση της τουριστικής βιομηχανίας προωθήθηκε η αδειοδότηση της λειτουργίας καζίνο, η επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.
- Για ενθάρρυνση και προσέλκυση ξένων επενδύσεων από υπηκόους τρίτων χωρών αποφασίστηκε η παραχώρηση άδειας παραμονής για επένδυση άνω των €300.000.
- Δημιουργία Αρχής Διαχείρισης Κρατικής Περιουσίας
- Προώθηση ενιαίου πλαισίου νομοθετικού πλαισίου που θα διέπει τις συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

Για αντιμετώπιση του μεγάλου προβλήματος της ανεργίας η κυβέρνηση προχώρησε στα ακόλουθα μέτρα:

- Ίδρυση Ταμείου Επιχειρηματικότητας
- Εξαγγελία σχεδίων για ενίσχυση της απασχόλησης και μείωση της ανεργίας κάποια από τα οποία συγχρηματοδοτήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και άλλα από ίδιους πόρους.

Κατά το **2014**, κατέστη εφικτή η πρόσθετη κατανομή στην Κύπρο €200 εκ, από το Ταμείο Συνοχής της ΕΕ, με αποτέλεσμα η συνολική κατανομή της Κύπρου από το εν λόγω Ταμείο για την περίοδο 2014-2020 να ανέλθει στα €788 εκ. Παράλληλα, επιτεύχθηκε αύξηση του ποσοστού συγχρηματοδότησης από το 85% στο 95% για τη Προγραμματική Περίοδο 2007-13.

Επιπρόσθετα, στα πλαίσια της Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκροτήσεως και Αναπτύξεως (EBRD) τον Μάιο 2014 αποφασίστηκε ομόφωνα η έναρξη δραστηριοτήτων της EBRD στην Κύπρο, με ενδεικτικό προγραμματισμό χρηματοδοτήσεων και συμμετοχών ύψους €500-700 εκ σε ορίζοντα πενταετίας.

Επίσης, στα πλαίσια συνεργασίας με την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), προωθήθηκαν 3 σχέδια για στήριξη των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στην Κύπρο:

- Συμφωνία δανείου ύψους €100 εκ. για χρηματοδότηση της εγκαθίδρυσης του Ταμείου Επιχειρηματικότητας.
- Έγκριση του μηχανισμού ύψους €150 εκ. για την Ενίσχυση της Χρηματοδότησης του Εξωτερικού Εμπορίου (Trade Finance Facility) για στήριξη των κυπριακών ΜΜΕ που έχουν διεθνή εμπορικό προσανατολισμό.
- Σχέδιο παραχώρησης κυβερνητικών εγγυήσεων ύψους €300 εκ. προς τις Κυπριακές τράπεζες για σύναψη δάνειων από την ΕΤΕπ για χρηματοδότηση ΜΜΕ στην Κύπρο.

Για αντιμετώπιση του μεγάλου προβλήματος της **ανεργίας**, οι προσπάθειες επικεντρώθηκαν σε προγράμματα για ανέργους και νέους πτυχιούχους και στην αναδιάρθρωση της κοινωνικής πολιτικής του κράτους, με το σχεδιασμό και εφαρμογή του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος. Συγκεκριμένα, η κυβέρνηση έλαβε μέτρα που αποσκοπούν στην καταπολέμηση της ανεργίας των νέων (συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο). Το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα εφαρμόστηκε στα πλαίσια του εξορθολογισμού του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας του κράτους, παρέχοντας δίκτυο προστασίας σε όλους όσους το έχουν ανάγκη, ενοποιώντας τη διαδικασία παραχώρησης των επιδομάτων από διάφορες πηγές. Η εισαγωγή του Ελάχιστου Εγγυημένου Εισοδήματος τέθηκε σε εφαρμογή τον Ιούλιο 2014.

Στα πλαίσια της προσπάθειας για δημοσιονομική εξυγίανση και διασφάλιση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας των δημοσίων οικονομικών, στις 23 Φεβρουαρίου 2014 ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, ο περί της Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμος. Πρόκειται για το Νόμο «Ομπρέλα» ο οποίος καλύπτει όλο το νομικό και θεσμικό πλαίσιο της δημοσιονομικής πολιτικής και παράλληλα ενσωματώνει όλες τις βασικές νομοθετικές ρυθμίσεις στο τομέα των δημοσίων οικονομικών, συμπληρώνοντας υφιστάμενες και εισάγοντας νέες. Σημαντική στη διασφάλιση της αμερόληπτης δημοσιονομικής πολιτικής αποτελεί η λειτουργία του νεοσυσταθέντος ανεξάρτητου Δημοσιονομικού Συμβουλίου, το οποίο αξιολογεί τις μακροοικονομικές προβλέψεις και παρακολουθεί τη συμμόρφωση με τους δημοσιονομικούς κανόνες κατά την κατάρτιση και εκτέλεση του Προϋπολογισμού.

Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα για τη Στρατηγική Ευρώπη 2020

Η εφαρμογή του Εθνικού Μεταρρυθμιστικού Προγράμματος από την Κύπρο, διακρίνεται σε τρεις φάσεις:

2008 -2009 Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα

Η πρόοδος που επιτεύχθηκε στην εφαρμογή του Εθνικού Μεταρρυθμιστικού Προγράμματος (ΕΜΠ) και του Σχεδίου Οικονομικής Ανάκαμψης κατά την περίοδο 2008 – 2009, κρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως ικανοποιητική. Η ΕΕ εκτίμησε ότι τα μέτρα για αντιμετώπιση της κρίσης ήταν επαρκή και στοχευμένα καθώς αφορούσαν τους τομείς και τις ομάδες του πληθυσμού που πλήττονταν περισσότερο από την κρίση. Η ΕΕ εκτίμησε ότι η μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού τομέα ήταν προς

την ορθή κατεύθυνση και ότι υπήρχε πρόοδος στην εφαρμογή των μέτρων για την ενίσχυση της απασχόλησης, συμμετοχή στην εκπαίδευση και εφαρμογή του συστήματος μαθητείας. Επίσης, πρόοδος είχε σημειωθεί στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

2010 – 2012 Εθνικό Μεταρρυθμιστικό Πρόγραμμα για τη Στρατηγική Ευρώπη 2020

Με στόχο τη συστηματικότερη αντιμετώπιση των μακροοικονομικών ανισορροπιών, οι κυβερνήσεις των κρατών μελών συμφώνησαν το 2010 τη δημιουργία του «Ευρωπαϊκού Εξαμήνου» μιας διαδικασίας που διαρκεί όλο το πρώτο εξάμηνο κάθε χρόνου, κατά την οποία συντονίζονται οι δημοσιονομικές, μακροοικονομικές και διαρθρωτικές πολιτικές των κρατών μελών έτσι ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι παρατηρήσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε αρχικό στάδιο της διαδικασίας κατάρτισης των εθνικών προϋπολογισμών και λήψης αποφάσεων για διάφορα θέματα οικονομικής πολιτικής.

Το Νοέμβριο του 2010 υποβλήθηκε από τις κυπριακές αρχές στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το προκαταρκτικό ΕΜΠ για τη Στρατηγική Ευρώπη 2020. Το προκαταρκτικό ΕΜΠ ετοιμάστηκε σε συνεργασία με όλα τα αρμόδια Υπουργεία και σε αυτό καταγράφονταν τα μέτρα που προωθούνταν ή προγραμματίζονταν να υλοποιηθούν από την Κυβέρνηση ώστε να επιτευχθούν οι πέντε εθνικοί ποσοτικοί στόχοι για έξυπνη, πράσινη και κοινωνική ανάπτυξη και να αντιμετωπιστούν οι ανασταλτικοί προς ανάπτυξη παράγοντες. Η Κύπρος είχε υιοθετήσει ποσοτικούς στόχους και στους πέντε τομείς που προβλέπει η Στρατηγική (απασχόληση, καινοτομία, εκπαίδευση, μείωση της φτώχειας και κλίμα/ενέργεια).

Η ΕΕ αξιολόγησε θετικά το προκαταρκτικό ΕΜΠ, ενώ εντόπισε κάποιες αδυναμίες και προχώρησε σε συστάσεις, οι οποίες λήφθηκαν υπόψη στη διαμόρφωση του τελικού ΕΜΠ το οποίο υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Μάιο του 2011. Στο Πρόγραμμα συμπεριλήφθηκαν επίσης τα μέτρα για την εκπλήρωση των εθνικών δεσμεύσεων στα πλαίσια του Συμφώνου για το Ευρώ+. Από την αξιολόγηση του ΕΜΠ προέκυψαν επτά (7) συστάσεις² οι οποίες αφορούσαν την περίοδο 2011-2012.

Τον Απρίλιο του 2012, η Κύπρος υπέβαλε το ΕΜΠ το οποίο περιλάμβανε τα μέτρα για αντιμετώπιση των προτεραιοτήτων που πρότασε η Ετήσια Επισκόπηση Ανάπτυξης 2012, τα μέτρα που εφαρμόζονταν και προγραμματίζονταν να εφαρμοστούν για την εκπλήρωση των δεσμεύσεων στα πλαίσια του Συμφώνου για το Ευρώ +, τα μέτρα που εφαρμόζονταν και προγραμματίζονταν να εφαρμοστούν για την επίτευξη των εθνικών ποσοτικών στόχων καθώς επίσης και σχόλια/μέτρα για αντιμετώπιση των παρατηρήσεων που εντοπίστηκαν στην Έκθεση για τον Μηχανισμό Επαγρύπνησης.

² Οι συστάσεις αυτές ήταν: 1) επίτευξη του δημοσιονομικού στόχου 2011 και διόρθωση του υπερβολικού ελλείμματος μέχρι το 2012, 2) ενίσχυση του πλαισίου προληπτικής εποπτείας των τραπεζών και συνεταιριστικών πιστωτικών ιδρυμάτων, 3) βελτίωση της μακροπρόθεσμης διατηρησιμότητας των δημοσίων οικονομικών (έλεγχος δαπανών για συντάξεις και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη), 4) μεταρρύθμιση του συστήματος μισθολογικών διαπραγματεύσεων και τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των μισθών, 5) βελτίωση της αντιστοιχίας μεταξύ των αποτελεσμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης (ίδρυση μεταδευτεροβάθμιων ιδρυμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης), 6) κατάργηση έως τον Δεκέμβριο του 2011 εναπομεινάντων εμποδίων για την εγκατάσταση και ελεύθερη παροχή υπηρεσιών (περισσότερες ευκαιρίες για ανάπτυξη και απασχόληση στο τομέα των υπηρεσιών), 7) αύξηση των διαθέσιμων ενεργειακών λύσεων και διεύρυνση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, θέσπιση έως το 2012 σχεδίου διαχείρισης υδάτων και συστήματος καθορισμού τιμών.

Από την αξιολόγηση του εν λόγω Προγράμματος προέκυψαν επτά (7) συστάσεις³ για την περίοδο 2012-2013. Για τις συστάσεις αυτές είχε τεθεί χρονοδιάγραμμα υλοποίησης τους στη δανειακή σύμβαση που υπέγραψε αργότερα η Κύπρος (βλ. παρακάτω).

2013 – 2015 – Μακροοικονομικό Πρόγραμμα Προσαρμογής

Η Κύπρος τον Μάρτιο του 2013 υπέγραψε δανειακή σύμβαση με τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (ΔΝΤ). Η συμφωνία προέβλεπε επίσης την ένταξη της Κύπρου σε ένα μακροοικονομικό πρόγραμμα προσαρμογής (Μνημόνιο Συναντίληψης – ΜοU), το οποίο περιλάμβανε συγκεκριμένα μέτρα κάτω από τρεις δημοσιονομικούς άξονες: τα δημόσια οικονομικά, το χρηματοοικονομικό τομέα και διαρθρωτικά μέτρα στο σύνολο της οικονομίας.

Ως εκ τούτου η Κύπρος για τα έτη 2013 – 2015 υπέβαλε σύντομα και όχι ολοκληρωμένα ΕΜΠ, δεδομένου ότι αυτό προνοείται για τα Κράτη – Μέλη που λαμβάνουν χρηματοδοτική βοήθεια από την ΕΕ/ΔΝΤ. Στα σύντομα Προγράμματα αναφερόταν συνοπτικά η πρόοδος στην επίτευξη των εθνικών ποσοτικών στόχων και στην επίτευξη των στόχων της Στρατηγικής Ευρώπη 2020 καθώς και οι Δημοσιονομικοί πίνακες με προβλέψεις για τους βασικούς δείκτες στα δημόσια οικονομικά.

Τα Κράτη - Μέλη που έχουν ενταχθεί σε πρόγραμμα μακροοικονομικής προσαρμογής, δεν λαμβάνουν τις ανά χώρα συστάσεις επειδή η συμμόρφωσή τους με τα προγράμματα παρακολουθείται σε χωριστή, εντατικότερη διαδικασία. Ως εκ τούτου δεν είχαν εκδοθεί συστάσεις για την Κύπρο κατά την περίοδο 2013-2015.

Τροποποιήσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος πραγματοποιήθηκαν δύο τροποποιήσεις. Συγκεκριμένα, το Μάιο του 2013 υποβλήθηκε αίτημα στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τροποποίηση του ΕΠ με σκοπό να αυξηθεί η συγχρηματοδότησή του στο μέγιστο επιτρεπτό όριο δηλαδή από 80% σε 85%. Η αίτηση στηρίχθηκε στο γεγονός ότι η επιδείνωση των δημοσιονομικών συνθηκών του Κράτους δυσκόλευε την καταβολή της εθνικής συμμετοχής και κατ' επέκταση την ομαλή υλοποίηση των έργων.

³ 1) επίτευξη μόνιμης διόρθωσης του υπερβολικού ελλείμματος το 2012, επίτευξη του μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού στόχου έως το 2014, επιτάχυνση της σταδιακής εφαρμογής του αναγκαστικού πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, βελτίωση της φορολογικής συμμόρφωσης και καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, 2) εναρμόνιση της εποπτείας των συνεταιριστικών πιστωτικών οργανισμών σύμφωνα με τα πρότυπα που ισχύουν για τις εμπορικές τράπεζες και ενίσχυση των κανονιστικών διατάξεων για την αποτελεσματική ανακεφαλαιοποίηση των χρηματοπιστωτικών οργανισμών, 3) βελτίωση της μακροπρόθεσμης βιωσιμότητας και επάρκειας του συνταξιοδοτικού συστήματος και αντιμετώπιση του υψηλού ποσοστού ηλικιωμένων που κινδυνεύουν από τη φτώχεια, 4) ολοκλήρωση και λειτουργία χωρίς καθυστέρηση του εθνικού συστήματος υγείας, με βάση το χάρτη πορείας, εξασφαλίζοντας οικονομική βιωσιμότητα και ισότιμη πρόσβαση στην περίθαλψη, 5) βελτίωση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, με σκοπό την ενίσχυση της επαγγελματικής τους κινητικότητας προς δραστηριότητες με υψηλό δυναμικό ανάπτυξης και υψηλή προστιθέμενη αξία, 6) άρση περιττών εμποδίων στις αγορές υπηρεσιών και απελευθέρωση της παροχής επαγγελματικών υπηρεσιών, 7) βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, μεταξύ άλλων μέσω της μεταρρύθμισης του συστήματος τιμαριθμικής αναπροσαρμογής των μισθών, διαφοροποίηση της διάρθρωσης της οικονομίας και αποκατάσταση της δημοσιονομικής ισορροπίας περιστελλοντας τις δαπάνες.

Πιο συγκεκριμένα, η εθνική δημόσια συμμετοχή στον Άξονα Προτεραιότητας 2 αναθεωρήθηκε από €14.970.394 σε €6.163.839, μειώνοντας το ποσοστό της εθνικής συμμετοχής για τον εν λόγω Άξονα Προτεραιότητας από 30% σε 15%. Η συνολική δημόσια χρηματοδότηση μειώθηκε από €149.711.443 σε €140.904.888. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε την πρώτη τροποποίηση τον Ιούνιο του 2013, θεωρώντας την απαραίτητη λόγω της σοβαρής οικονομικής κρίσης στην Κύπρο κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης αναθεώρησης.

Τον Οκτώβριο του 2013 υποβλήθηκε 2^ο αίτημα για αναθεώρηση του ΕΠ λαμβάνοντας υπόψη τα αποτελέσματα της μελέτης αξιολόγησης του ΕΠ, την επιδείνωση των κοινωνικοοικονομικών συνθηκών στην Κύπρο και την πρόοδο υλοποίησης των Ειδικών Στόχων των Αξόνων Προτεραιότητας του ΕΠ. Η τροποποίηση περιλάμβανε την αναθεώρηση του Στρατηγικού Στόχου και κατ' επέκταση τη μεταφορά πόρων μεταξύ των Αξόνων Προτεραιότητας για προώθηση των απαιτούμενων παρεμβάσεων για επίτευξη του Στόχου καθώς και την ορθολογικοποίηση του συστήματος των δεικτών. Η τροποποίηση κρίθηκε αναγκαία δεδομένου ότι η ανεργία αυξήθηκε σε πρωτοφανή επίπεδα για τη χώρα και η απασχόληση μειώθηκε δραματικά με αποτέλεσμα ο αρχικός Στρατηγικός Στόχος του Προγράμματος για επίτευξη πλήρους και ποιοτικής απασχόλησης να κριθεί ανέφικτος και να οριστεί ως Αναθεωρημένος Στρατηγικός Στόχος του Επιχειρησιακού Προγράμματος «η ενίσχυση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας, η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και η εμπέδωση συνθηκών κοινωνικής συνοχής και ίσως ευκαιριών». Πρόσθετα, πραγματοποιήθηκε μεταφορά χρηματοδοτικών πόρων και αναπροσαρμογή των Αξόνων Προτεραιότητας ως ακολούθως :

- Ο προϋπολογισμός του Άξονα Προτεραιότητας 1 «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού και Προσαρμοστικότητα» μειώθηκε από €95.815.324 σε €73.089.740, με τη μεταφορά δημόσιας δαπάνης ύψους €22.725.584 στους Άξονες Προτεραιότητας 2 και 3.
- Ο προϋπολογισμός του Άξονα Προτεραιότητας 2 «Διεύρυνση της Αγοράς Εργασίας και Κοινωνική Συνοχή» αυξήθηκε από €41.092.258 σε €62.178.952, με τη μεταφορά δημόσιας δαπάνης ύψους €21.086.694 από τον Άξονα Προτεραιότητας 1.
- Ο προϋπολογισμός του Άξονα Προτεραιότητας 3 «Τεχνική Υποστήριξη της Εφαρμογής» αυξήθηκε από €3.997.306 σε €5.636.196, με τη μεταφορά δημόσιας δαπάνης ύψους €1.638.890 από τον Άξονα Προτεραιότητας 1.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το Δεκέμβριο του 2013 ενέκρινε τη δεύτερη τροποποίηση του ΕΠ λαμβάνοντας υπόψη τις σημαντικές κοινωνικοοικονομικές αλλαγές και τη μελέτη αξιολόγησης.

3.5. Ουσιαστική τροποποίηση βάσει του άρθρου 57 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006

Δεν εφαρμόζεται

3.6. Συμπληρωματικότητα με άλλα μέσα

3.6.1. Συμπληρωματικότητα με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας

Η Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης ως Διαχειριστική Αρχή διασφάλισε το συντονισμό και την προώθηση της συμπληρωματικότητας μεταξύ των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Διαρθρωτικών Ταμείων και Ταμείου Συνοχής, καθώς και των Προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας (ΕΤΑ), τόσο κατά το στάδιο του προγραμματισμού, όσο και κατά το στάδιο της παρακολούθησης της υλοποίησης των αντίστοιχων δράσεων.

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς ετοιμάστηκαν από τη Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού (ΓΔ ΕΠΣΑ) και, σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στο κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα διασφαλίζοντας έτσι τη συμπληρωματικότητα και συνέργια τους. Παράλληλα, το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας (ΕΠΑΛ) ετοιμάστηκαν από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος, σε στενή συνεργασία με όλες τις εμπλεκόμενες Υπηρεσίες και υποβλήθηκαν στη ΓΔ ΕΠΣΑ για τελικό έλεγχο και έγκριση. Μια από τις σημαντικότερες πτυχές του ελέγχου που διεξάχθηκε ήταν η συμπληρωματικότητα των στόχων και των Αξόνων Προτεραιότητας και η διασφάλιση του διαχωρισμού των δράσεων τα οποία απεικονίζονται σε σχετικό Παράρτημα σε όλα τα προαναφερόμενα Προγράμματα.

Στο στάδιο της υλοποίησης ο συντονισμός και η συμπληρωματικότητα διασφαλίζονταν μέσω των ακόλουθων ενεργειών:

- Στον σχεδιασμό των Προσκλήσεων Υποβολής Προτάσεων και στην όλη διαδικασία για ωρίμανση των έργων λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα μέτρα για την επίτευξη της μεγαλύτερης δυνατής συμπληρωματικότητας ανάμεσα στα Προγράμματα.
- Στο πλαίσιο της διαδικασίας επιλογής των έργων για ένταξη στο ΕΠ, περιλήφθηκε στα Γενικά Κριτήρια Αξιολόγησης κριτήριο για τη συμπληρωματικότητα με έργα τα οποία υλοποιούνται στο πλαίσιο άλλων Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ή του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης.
- Με βάση τις σχετικές πληροφορίες που δίνονταν στις προτάσεις των έργων, όπου χρειάστηκε, έγινε ο απαραίτητος συντονισμός από τη ΔΑ.
- Εκατέρωθεν συμμετοχή εκπροσώπων των εμπλεκόμενων Υπουργείων και φορέων στις αρμόδιες Επιτροπές Παρακολούθησης. Σημειώνεται ότι η Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΠ

Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» ήταν κοινή με την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΕΠ «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα».

- Συνεργασία ανάμεσα στην Διαχειριστική Αρχή των ΕΠ του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς (ΕΣΠΑ), που είναι και ΔΑ του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιείας (ΕΠΑΛ) και τη Διαχειριστική Αρχή του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ), για έκδοση ειδικών οδηγιών ώστε να τηρούνται τα κριτήρια διαχωρισμού που περιέχονται στα Προγράμματα.

Όσον αφορά τη συμπληρωματικότητα μεταξύ του ΕΤΠΑ και του ΕΚΤ μέσω της χρήσης της ρήτρας ευελιξίας, αυτή παρουσιάζεται με λεπτομέρεια στις **Ενότητες 4.1.3. και 4.2.3.**

3.6.2. Συμπληρωματικότητα με Προγράμματα του Στόχου «Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία»

Η συνύπαρξη της Εθνικής και Διαχειριστικής Αρχής για τα Προγράμματα της Πολιτικής Συνοχής και του Εθνικού Συντονιστή για τα Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας (ΕΕΣ) κάτω από τον ίδιο φορέα (Γενική Διεύθυνση Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης) διασφάλιζε σε σημαντικό βαθμό τον συντονισμό/συνεργασία μεταξύ των δύο. Η διάσταση της συνεργασίας μεταξύ των Προγραμμάτων ενσωματώθηκε τόσο στο σχεδιασμό όσο και στην εφαρμογή των εθνικών πολιτικών με κύριο γνώμονα τη συνέργεια και συμπληρωματικότητα αλλά και το διαχωρισμό δράσεων στα Προγράμματα Συνεργασίας έτσι ώστε να αποφεύγονται οι υπερκαλύψεις.

Αναφέρεται ότι μέχρι το τέλος της προγραμματικής περιόδου εγκρίθηκαν και υλοποιήθηκαν /υλοποιούνται σημαντικά στρατηγικά έργα στο πλαίσιο των Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας όπως ο Θαλάσσιος Χωροταξικός Σχεδιασμός στο πλαίσιο της Ολοκληρωμένης Θαλάσσιας Πολιτικής, η ενεργειακή αναβάθμιση δημόσιων κτηρίων με τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, και το έργο ELIH Med το οποίο στόχευε στον εντοπισμό και υλοποίηση πρακτικών, τεχνικών λύσεων και καινοτόμων μηχανισμών χρηματοδότησης για την ανάπτυξη έργων ενεργειακής απόδοσης σε νοικοκυριά με χαμηλό ετήσιο εισόδημα. Τα αποτελέσματα των στρατηγικών έργων καθώς και έργα που έχουν αναδειχθεί ως βέλτιστες πρακτικές στο πλαίσιο των Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση και το κατάλληλο πλαίσιο για την ωρίμανση και την προδιαγραφή έργων που θα χρηματοδοτηθούν μέσα από τα εθνικά Επιχειρησιακά Προγράμματα.

Τέλος, η συνέργεια και συνεργασία έχει διαφανεί και στα πλαίσια του προγραμματισμού για τη νέα περίοδο 2014-2020 με την από κοινού συμμετοχή των δύο στις διαδικασίες διαβούλευσης με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (ευρύ δημόσιο, κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους, τοπικές αρχές) για τον καθορισμό των στρατηγικών στόχων / προτεραιοτήτων για αξιοποίηση των κοινοτικών κονδυλίων, τόσο στα πλαίσια των εθνικών Προγραμμάτων κάτω από το στόχο «Επενδύσεις στην ανάπτυξη και την απασχόληση» όσο και των Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας.

3.6.3. Κοινοτικές Πρωτοβουλίες JEREMIE και JESSICA

Στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα», εφαρμόστηκε στην Κύπρο η Κοινοτική Πρωτοβουλία JEREMIE. Στο πλαίσιο υλοποίησης της εν λόγω πρωτοβουλίας, δεσμεύτηκαν €20εκ. και μέχρι τις 31/12/2015, διατέθηκε όλο το πιο πάνω ποσό. Η πρωτοβουλία JEREMIE, χρηματοδότησε 2 προϊόντα, ένα προϊόν Επιμερισμού Ρίσκου και Συγχρηματοδότησης (Funded Risk Sharing Product – “FRSP”) και ένα προϊόν Εγγυήσεων Πρωτεύουσας Απώλειας Χαρτοφυλακίου (First Loss Portfolio Guarantee Product – “FLPG”).

Όσο αφορά στο προϊόν Επιμερισμού Ρίσκου και Συγχρηματοδότησης, προκηρύχτηκαν 2 προσκλήσεις με συνολικό ποσό δανείων προς τους δικαιούχους €18,5εκ. Το συνολικό ποσό που διατέθηκε στο 2^ο προϊόν - Εγγυήσεων Πρωτεύουσας Απώλειας Χαρτοφυλακίου – ανήλθε στις €830.000.

Η Κοινοτική Πρωτοβουλία JEREMIE εφαρμόστηκε κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα» και η σχετική πρόοδος καταγράφεται στην τελική έκθεση υλοποίησης του εν λόγω Προγράμματος. Σημειώνεται ότι διάφορες δυσκολίες που προέκυψαν κατά την έναρξη και εφαρμογή της ΚΠ και η συνακόλουθη επιβράδυνση στην πρόοδο υλοποίησης ήταν αποτρεπτικές ως προς το ενδεχόμενο επέκτασης της εφαρμογής της Πρωτοβουλίας με περαιτέρω αξιοποίησή της στο πλαίσιο του ΕΠ «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» που συγχρηματοδοτείται από το ΕΚΤ, κατά την περίοδο αυτή.

Ωστόσο, η εφαρμογή της Πρωτοβουλίας JEREMIE, με τη συγχρηματοδότηση του ΕΤΠΑ, εκτιμάται ότι συνέβαλε έμμεσα στους στόχους και του παρόντος Επιχειρησιακού Προγράμματος, εφόσον η διευκόλυνση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, συμβάλλει άμεσα στην ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας ενώ συνεπάγεται συχνά και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, ιδιαίτερα στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρηματικών μονάδων.

Σε ότι αφορά την Κοινοτική Πρωτοβουλία JESSICA, μετά από σχετική αξιολόγηση και απόφαση που λήφθηκε τον Μάιο του 2010, η εν λόγω Πρωτοβουλία δεν υλοποιήθηκε στην Κύπρο κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013.

3.7. Ρυθμίσεις Παρακολούθησης και Αξιολόγησης

3.7.1. Επιτροπή Παρακολούθησης

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 63 του Κανονισμού 1083/2006, συστάθηκε Επιτροπή Παρακολούθησης, με Απόφαση Υπουργικού Συμβουλίου με Αρ. 65.794 και ημερομηνία 4/7/2007, η οποία ήταν κοινή για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και

Κοινωνική Συνοχή» και «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα». Η Επιτροπή Παρακολούθησης συνεδρίασε για πρώτη φορά στις 16 Νοεμβρίου 2007.

Η σύνθεση της Επιτροπής Παρακολούθησης ορίστηκε με βάση σχετική εισήγηση της Διαχειριστικής Αρχής λαμβάνοντας υπόψη το θεσμικό πλαίσιο της Κύπρου και την αρχή της εταιρικής σχέσης στη διαχείριση, παρακολούθηση και αξιολόγηση των παρεμβάσεων σε όλα τα στάδια υλοποίησης των δύο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Πρόεδρος της Επιτροπής Παρακολούθησης ήταν ο Γενικός Διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων, Συντονισμού και Ανάπτυξης (Διαχειριστική Αρχή – πρώην Γραφείο Προγραμματισμού) και ως μέλη συμμετείχαν οι ακόλουθοι:

- Γενικοί Διευθυντές Αρμόδιων Υπουργείων/ Τμημάτων/ Υπηρεσιών
- Φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα
- Φορείς της τοπικής αυτοδιοίκησης
- Οικονομικοί και Κοινωνικοί Εταίροι
- Άλλοι οργανισμοί και φορείς

Ως παρατηρητές συμμετείχαν ο Γενικός Ελεγκτής, ο Έφορος Εσωτερικού Ελέγχου και ο Έφορος Κρατικών Ενισχύσεων. Επίσης στην Επιτροπή Παρακολούθησης συμμετείχαν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, οι εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Σε κάποιες περιπτώσεις κλήθηκαν επίσης να συμμετάσχουν στις συνεδρίες ειδικοί εμπειρογνώμονες, ανάλογα με το θέμα. Οι αποφάσεις και τα συμπεράσματα της Επιτροπής Παρακολούθησης βρίσκονται αναρτημένα στην ιστοσελίδα της Διαχειριστικής Αρχής (<http://www.structuralfunds.org.cy>), για ευρύτερη πληροφόρηση.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης λειτουργούσε με βάση εσωτερικό κανονισμό λειτουργίας, ο οποίος διασφάλιζε την εκπλήρωση των καθηκόντων της στα πλαίσια του Εθνικού και Ενωσιακού Κανονιστικού Πλαισίου. Ο εσωτερικός κανονισμός εγκρίθηκε κατά την πρώτη συνεδρία της Επιτροπής.

Συνολικά καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του ΕΠΑΛ 2007 – 2013 πραγματοποιήθηκαν 9 συνεδρίες της Επιτροπής Παρακολούθησης, ενώ κάποιες αποφάσεις λήφθηκαν μέσω γραπτής διαδικασίας.

Η Επιτροπή Παρακολούθησης, στα πλαίσια των καθηκόντων της μεταξύ άλλων:

- Εξέταζε και ενέκρινε τα κριτήρια επιλογής των προς χρηματοδότηση έργων και τις οποιεσδήποτε αναθεωρήσεις τους.
- Εξέταζε την πρόοδο υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, την πρόοδο όσον αφορά τους ειδικούς στόχους του κάθε Προγράμματος, τα αποτελέσματα υλοποίησης όσον αφορά τους στόχους ανά Άξονα Προτεραιότητας καθώς και τις αξιολογήσεις και υπέβαλε εισηγήσεις για βελτίωση.

- Ενημερωνόταν σχετικά με την Ετήσια Έκθεση Ελέγχου
- Εξέταζε και ενέκρινε τις Ετήσιες Εκθέσεις Εκτέλεσης και την Τελική Έκθεση Υλοποίησης
- Εξέταζε και ενέκρινε τις προτάσεις για τροποποίησης του περιεχομένου της Απόφαση της Επιτροπής σχετικά με τη συνεισφορά του Ταμείου όπως επίσης και των προτάσεων τροποποίησης των δύο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων με στόχο την επίτευξη των στόχων του Προγράμματος και τη βελτίωση της διαχείρισης του συμπεριλαμβανομένης της χρηματοοικονομικής διαχείρισης.

3.7.2. Παρακολούθηση

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ)

Η Διαχειριστική Αρχή με βάση τους κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, τις διαδικασίες και δομές που προβλέπονται στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ), τη σχετική εξειδίκευση του ΣΔΕ μέσα από τα εγχειρίδια και τις σχετικές εγκυκλίους της Διαχειριστικής Αρχής, ολοκλήρωσε την προσαρμογή και αναβάθμιση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος το 2009, ενώ και καθόλη τη διάρκεια της Προγραμματικής Περιόδου προχώρησε με μικροβελτιώσεις και ανάπτυξη πρόσθετων λειτουργιών σύμφωνα και με εισηγήσεις χρηστών του συστήματος. Απώτερος στόχος ήταν η βελτίωση των λειτουργιών και αναφορών που παράγονται έτσι ώστε να καταστεί ένα ολοκληρωμένο χρήσιμο εργαλείο για την αξιόπιστη συλλογή στοιχείων, φιλικό προς τον χρήστη.

Τεχνολογικά η προσαρμογή και αναβάθμιση βασίστηκε στην χρησιμοποίηση της πλατφόρμας λογισμικού Oracle, η αρχιτεκτονική της οποίας αφορά τη δημιουργία ενός ενιαίου πολύ-επίπεδου συστήματος που ενσωματώνει τεχνολογίες διαδικτύου και άλλα πρότυπα. Το ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα λειτουργικά περιλαμβάνει αυτοτελή υποσυστήματα για τις ενότητες Προγραμματισμός, Ένταξη / Τροποποίηση, Παρακολούθηση, Έλεγχοι, Επαληθεύσεις και Επισκοπήσεις, Χρηματοροές και έχει τη δυνατότητα επικοινωνίας με την εφαρμογή SFC2007 της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το σύστημα υποστηρίζει όλους τους εμπλεκόμενους φορείς δηλαδή Διαχειριστική Αρχή (ΔΑ), Ενδιάμεσους Φορείς (ΕΦ), Αρχή Πιστοποίησης (ΑΠ), Αρχή Ελέγχου (ΑΕ) και Δικαιούχους.

Το ΟΠΣ εξακολουθεί να είναι διαθέσιμο και οι χρήστες έχουν πρόσβαση χρησιμοποιώντας κοινούς web-browsers (κατά προτίμηση Mozilla Firefox Έκδοση 9 ή νεότερη) μέσω διαδικτυακών συνδέσεων από τους προσωπικούς τους υπολογιστές. Η διεύθυνση της ιστοσελίδας για πρόσβαση στο ΟΠΣ είναι www.ops.planning.gov.cy και δικαίωμα πρόσβασης έχουν αποκλειστικά χρήστες των εμπλεκόμενων Υπηρεσιών (ΔΑ, ΕΦ, ΑΠ, ΑΕ, Δικαιούχοι) σύμφωνα με τις αρμοδιότητες που τους έχουν ανατεθεί και τους αντίστοιχους ρόλους που έχουν δημιουργηθεί. Για πρόσβαση στο ΟΠΣ ο χρήστης χρειάζεται όνομα

χρήστη και συνθηματικό που πρέπει να αποτελείται από τουλάχιστον 6 χαρακτήρες με μέγιστο τους 20 χαρακτήρες και πρέπει να είναι συνδυασμός από κεφαλαία και μικρά γράμματα, αριθμούς και ειδικούς χαρακτήρες. Για λόγους ασφαλείας του Συστήματος το συνθηματικό πρέπει να αλλάζει σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Το ΟΠΣ τέθηκε σε πλήρη παραγωγική λειτουργία τον Σεπτέμβριο του 2009, μετά την ολοκλήρωση της επιτυχούς πιλοτικής λειτουργίας του. Με την ολοκλήρωση του Συστήματος, πραγματοποιήθηκε αριθμός σεμιναρίων για όλους τους χρήστες. Σεμινάρια και εκπαιδευτικά εργαστήρια πραγματοποιήθηκαν σε τακτά χρονικά διαστήματα στα Γραφεία της Διαχειριστικής Αρχής καθόλη τη διάρκεια της Προγραμματικής Περιόδου και σε αυτά έλαβαν μέρος κυρίως νέοι χρήστες του Συστήματος. Τα εγχειρίδια χρήσης του ΟΠΣ έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα των Διαρθρωτικών Ταμείων www.structuralfunds.org.cy.

Για καλύτερη εξυπηρέτηση των χρηστών λειτουργεί γραφείο υποστήριξης χρηστών (help desk) στα γραφεία της ΔΑ. Οι χρήστες απέστειλαν ηλεκτρονικά μήνυμα για το πρόβλημα που αντιμετωπίζουν στην ηλεκτρονική διεύθυνση opshelpdesk@planning.gov.cy, καθώς και για τις τυχόν εισηγήσεις που είχαν για βελτίωση του Συστήματος και τις τυχόν ανάγκες τους για εκπαίδευση. Το γραφείο υποστήριξης χρηστών έλαβε διάφορα αιτήματα παροχής υπηρεσιών από τους χρήστες του ΟΠΣ, τα οποία επιλύθηκαν και ενημερώθηκαν οι χρήστες.

Δημιουργήθηκε και μπήκε σε λειτουργία η «Νέα Έκδοση για Απένταξη» σε όλα τα ενταγμένα έργα και το «Κλείσιμο των Έργων». Οι χρήστες και ειδικά οι ΕΦ ενημερώθηκαν με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο στο οποίο επισυναπτόταν και το εγχειρίδιο χρήσης. Το εγχειρίδιο αναρτήθηκε και στις ιστοσελίδες των Διαρθρωτικών Ταμείων και της ΓΔ ΕΠΣΑ.

Η Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου (ΥΕΕ) της Δημοκρατίας πραγματοποίησε επιτόπιο έλεγχο συστήματος για επαλήθευση της ουσιαστικής λειτουργίας του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου. Στα πλαίσια αυτά έγινε και έλεγχος των λειτουργιών και του περιβάλλοντος ελέγχου του ΟΠΣ. Στις παρατηρήσεις της ΥΕΕ τονίστηκε η ανάγκη για ολοκληρωμένες, εγκεκριμένες και καθολικά εφαρμοσμένες πολιτικές και διαδικασίες διαχείρισης και ελέγχου των συστημάτων πληροφορικής σε επίπεδο δημόσιας υπηρεσίας που να καλύπτουν όλα τα μηχανογραφικά συστήματα του δημοσίου και κατά επέκταση το ΟΠΣ. Το γενικό συμπέρασμα της ΥΕΕ ήταν ότι το ΟΠΣ πετυχαίνει το στόχο του που είναι η διαχείριση πληροφοριών και η ανταλλαγή δεδομένων με την Ε.Ε.

Παράλληλα, συνεχίστηκε η προετοιμασία για αναβάθμιση του ΟΠΣ σύμφωνα με τους νέους κανονισμούς, απαιτήσεις και κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020. Η ΔΑ ολοκλήρωσε μελέτη η οποία κατέδειξε και ανάλυσε τις πλείστες από τις προσαρμογές που πρέπει να πραγματοποιηθούν στο ΟΠΣ για την περίοδο 2014-2020, λαμβάνοντας υπόψη τις αλλαγές στους κανονισμούς και τις προτεινόμενες νέες δομές και απλοποιημένες διαδικασίες σύμφωνα με την εισήγηση της ΕΕ.

Στα πλαίσια αυτά, άρχισε τον Νοέμβριο του 2014 η ανάπτυξη της ενότητας «Προγραμματισμός» και η προετοιμασία της υποδομής λογισμικού για ικανοποίηση των απαιτήσεων του e-cohesion για τη Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 η οποία ολοκληρώθηκε στα μέσα του 2015. Το αναβαθμισμένο ΟΠΣ για την Προγραμματική Περίοδο 2014-2020 τέθηκε σε εφαρμογή για τους χρήστες στις 19 Οκτωβρίου 2016.

Διαδικασίες Παρακολούθησης και Ελέγχου της Υλοποίησης του Προγράμματος

Η Διαχειριστική Αρχή, στα πλαίσια των ενεργειών για εξειδίκευση των διαδικασιών διαχείρισης και παρακολούθησης και με στόχο τη διασφάλιση της κανονικότητας και ορθότητας των δράσεων, καθώς και την αποτελεσματική παρακολούθηση, εξέδωσε Εγκυκλίους, οι οποίες αποσκοπούσαν στη σωστή ενημέρωση και καθοδήγηση του προσωπικού της Διαχειριστικής Αρχής, της Αρχής Πιστοποίησης, της Αρχής Ελέγχου, των Ενδιάμεσων Φορέων και των Δικαιούχων.

Πιο συγκεκριμένα, στα πλαίσια της εξειδίκευσης του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου, εκδόθηκαν από την Διαχειριστική Αρχή τα ακόλουθα εγχειρίδια διαδικασιών/ εγκύκλιοι:

Κατά το 2008

- Εγκύκλιος 1:* Διαδικασίες Ένταξης Έργων που Εκτελούνται με Δημόσιες Συμβάσεις (Ιούνιος 2008).
- Εγκύκλιος 2:* Κανόνες Επιλεξιμότητας ΕΤΠΑ/ΤΣ και ΕΚΤ (Ιούνιος 2008).
- Εγκύκλιος 3:* Διαδικασίες Διασφάλισης της Συμβατότητας των Έργων με Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές (Αύγουστος 2008).

Κατά το 2009

- Εγκύκλιος 4:* Κατευθυντήριες Γραμμές για τη διαδικασία δημοσιοποίησης των Δικαιούχων που εγκρίνονται για συγχρηματοδότηση στα πλαίσια των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Φεβρουάριος 2009).
- Εγκύκλιος 5:* Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό του επιλέξιμου κόστους των έργων που παράγουν έσοδα (Φεβρουάριος 2009).

- Εγκύκλιος 6:* Κατευθυντήριες γραμμές για τις Διαδικασίες Επαληθεύσεων για τα έργα που εντάσσονται στα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα» και «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» (Απρίλιος 2009).
- Εγκύκλιος 7:* Κατευθυντήριες γραμμές για την Τήρηση Επαρκούς Διαδρομής Ελέγχου στα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα» και «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» (Μάιος 2009).
- Εγκύκλιος 8:* Κατευθυντήριες Γραμμές για Παρακολούθηση της Συμβασιοποίησης και Πορεία Υλοποίησης των Έργων Δημοσίων Συμβάσεων που εντάσσονται στα Επιχειρησιακά Προγράμματα (Μάιος 2009).
- Εγκύκλιος 9:* Κατευθυντήριες Γραμμές για τις Χρηματοροές (Μάιος 2009).
- Εγκύκλιος 10:* Κατευθυντήριες Γραμμές για τις Διαδικασίες Ένταξης Έργων που υλοποιούνται στα πλαίσια Σχεδίων Χορηγιών και εντάσσονται στα ΕΠ 2007-2013.(Ιούλιος 2009).

Εγκύκλιος Αρχής Πιστοποίησης για την Ενημέρωση και τον Χειρισμό Παρατυπιών που Προκύπτουν κατά την Υλοποίηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα» και «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» (Δεκέμβριος 2009).

Κατά το 2010

- Εγκύκλιος 11:* Κατευθυντήριες Γραμμές για την «Παρακολούθηση της Πορείας Υλοποίησης Σχεδίων Χορηγιών και Έργων που υλοποιούνται στα Πλαίσια Σχεδίων Χορηγιών και εντάσσονται στα Επιχειρησιακά Προγράμματα για την «Αειφόρο Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα» και την «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» (Ιανουάριος 2010).

Κατά το 2011

- 2^η Έκδοση της Εγκυκλίου 1 : Αναθεωρημένο κείμενο των Κατευθυντήριων Γραμμών για τις Διαδικασίες Ένταξης Έργων που Εκτελούνται με Δημόσιες Συμβάσεις στα Πλαίσια των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Μάρτιος 2011).
- 2^η Έκδοση της Εγκυκλίου 3: Αναθεωρημένο κείμενο των Κατευθυντήριων Γραμμών για τις Διαδικασίες Διασφάλισης της Συμβατότητας των Έργων με τις Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές (Ιούνιος 2011).

Κατά το 2012

- Εγκύκλιος προς ΕΦ II: Διαδικασία για την εξέταση των αποτελεσμάτων των ελέγχων που διενεργούνται από αρμόδιους ελεγκτικούς φορείς και διαδικασία για τη διασφάλιση της εφαρμογής προληπτικών και διορθωτικών μέτρων σε περίπτωση εντοπισμού από ελεγκτικούς φορείς συστημικών σφαλμάτων, που εφαρμόζεται από Ενδιάμεσους Φορείς με την ευθύνη για έργα που εντάσσονται σε Επιχειρησιακά Προγράμματα στα πλαίσια της Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013.
- Παρακολούθηση Επαληθεύσεων Έργων Σχεδίων Χορηγιών που διενεργούνται από Ενδιάμεσους Φορείς Κατηγορίας II.

- Όροι Εντολής και Όρια Εξουσίας Επιτροπών Ενστάσεων σε Ενδιάμεσους Φορείς με την ευθύνη για έργα που εντάσσονται σε Σχέδια Χορηγιών Σε Επιχειρησιακά Προγράμματα στα πλαίσια της Προγραμματικής Περιόδου 2007-2013.
- Κατευθυντήριες Γραμμές - Αλλαγές σε Νομικές Δεσμεύσεις Έργων Δημοσίων Συμβάσεων που υλοποιούνται από Δημόσιες Αρχές μετά την Εφαρμογή των Νέων Διατάξεων σε Σχέση με τον ΦΠΑ που προέκυψαν από τον Νόμο 186(Ι)/2011 και τους Περί ΦΠΑ Νόμους 2000 – 2012, τις Εγκυκλίου 164, 165 και 166 της Υπηρεσίας ΦΠΑ και της Εγκυκλίου 1692 του Γενικού Λογιστηρίου.
- Κατευθυντήριες Γραμμές- Λογιστικό Προσωπικό Τοποθετημένο σε Αρχές και Φορείς που Εμπλέκονται στη Διαχείριση, Έλεγχο και Υλοποίηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που Συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Κατευθυντήριες γραμμές προς Χρηματοπιστωτικό Διαμεσολαβητή για Υπεύθυνες Δηλώσεις Αιτητών – JEREMIE
- Κανόνες Επιλεξιμότητας για τα Έργα που Συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ταμείο Συνοχής την Προγραμματικής Περίοδο 2007-2013 2η Έκδοση: 2012.

Κατά το 2013

- Διαδικασία Χρηματορροών για προώθηση έργων που υλοποιούνται από φορείς που λαμβάνουν Κυβερνητική Χορηγία

Κατά το 2014

- 3η Έκδοση της Εγκυκλίου 3: Αναθεωρημένο κείμενο των Κατευθυντήριων Γραμμών για τις Διαδικασίες Διασφάλισης της Συμβατότητας των Έργων με τις Εθνικές και Κοινοτικές Πολιτικές.

Κατά το 2015

- Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με το κλείσιμο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα», «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» και «Αλιεία» στα πλαίσια της Προγραμματικής Περιόδου 2007–2013.

Επιπρόσθετα λήφθηκαν τα ακόλουθα μέτρα παρακολούθησης:

- Συχνή επικοινωνία της Διαχειριστικής Αρχής με τους Ενδιάμεσους Φορείς και Δικαιούχους για προώθηση και συντονισμό της εκτέλεσης των έργων, επίλυση τυχόν προβλημάτων και στήριξη/καθοδήγηση σε όλα τα στάδια.
- Διενέργεια αριθμού εξειδικευμένων σεμιναρίων και εργαστηρίων για επεξήγηση όλων των επιμέρους διαδικασιών διαχείρισης, (ένταξης, παρακολούθησης, χρηματορροών, επαληθεύσεων), καθώς και για το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα προς όλους τους εμπλεκόμενους φορείς.
- Παρακολούθηση της χρηματοδοτικής εκτέλεσης των έργων (πληρωμές από Δικαιούχους, πιστοποιημένες δαπάνες στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ποσοστό υλοποίησης προϋπολογισμού), με την ετοιμασία σχετικών αναφορών σε τακτά χρονικά διαστήματα.
- Ενημέρωση Υπουργικού Συμβουλίου για την πρόοδο στην υλοποίηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.

3.7.3. Αξιολόγηση

Για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των κοινοτικών και εθνικών πόρων όπως και με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας του σχεδιασμού και της εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων προβλέπεται η διεξαγωγή αξιολογήσεων πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Ως εκ τούτου, η Διαχειριστική Αρχή υλοποίησε αριθμό αξιολογήσεων με στόχο τη βελτίωση της απόδοσης της ποιότητας, της εκτίμησης των επιπτώσεων και της αποτελεσματικότητας του Προγράμματος, οι οποίες αφορούσαν:

(α) την Εκ των Προτέρων (Ex-Ante) αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 (έναρξη Μάιος 2006 – ολοκλήρωση Ιούλιος 2007)

(β) την Αξιολόγηση και Προσαρμογή του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου για την προγραμματική περίοδο 2007-2013 (έναρξη Αύγουστος 2006 – ολοκλήρωση Ιούλιος 2008)

(γ) την Αξιολόγηση του Συστήματος των Δεικτών Παρακολούθησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2007-2013 (έναρξη Ιανουάριος 2009 – ολοκλήρωση Δεκέμβριος 2009)

(δ) την Αξιολόγηση του Σχεδίου Επικοινωνίας των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2007-2013 (έναρξη Απρίλιος 2011 – ολοκλήρωση Οκτώβριος 2011)

(ε) Αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα» και «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» (έναρξη Μάιος 2011 – ολοκλήρωση Μάιος 2011)

(στ) Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα» και «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» στην ισότητα των φύλων, στην ισότητα ευκαιριών πρόσβασης για όλους και στην ισότητα ευκαιριών πρόσβασης για άτομα με αναπηρία (έναρξη Μάρτιος 2013 – ολοκλήρωση Νοέμβριος 2013)

(ζ) Παροχή Υπηρεσιών για την Εκτίμηση των Επιτευγμάτων των Παρεμβάσεων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα» και «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» ως προς τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση και στη βιώσιμη ένταξη των ατόμων στην αγορά εργασίας (έναρξη Απρίλιος 2015 – ολοκλήρωση Δεκέμβριος 2015)

Πιο συγκεκριμένα, αναφέρονται τα ακόλουθα:

(α) Η Μελέτη για την Εκ των Προτέρων (ex-ante) Αξιολόγηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» συνέβαλε ουσιαστικά στον ορθολογικό και επιτυχή σχεδιασμό καθώς και την τελική διαμόρφωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος για την προγραμματική περίοδο 2007–2013. Η εκπόνησή της ακολούθησε το πλαίσιο που προσδιορίζουν τόσο ο Κανονισμός περί γενικών διατάξεων για τα Διαρθρωτικά Ταμεία [Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου, άρθρα 47 και 48], όσο και το έγγραφο εργασίας της Επιτροπής για την Εκ των Προτέρων (ex-ante) Αξιολόγηση της προγραμματικής περιόδου 2007 – 2013.

Στο πλαίσιο της εκ των προτέρων αξιολόγησης, και συγκεκριμένα στο πλαίσιο αξιολόγησης της κοινωνικοοικονομικής κατάστασης της Κύπρου, έγινε μία προσπάθεια συνοπτικής αποτίμησης της εφαρμογής των Διαρθρωτικών Ταμείων κατά την προηγούμενη προγραμματική περίοδο. Στα πλαίσια αξιολόγησης της κοινωνικοοικονομικής ανάλυσης και των προσδιορισθέντων αναγκών του τομέα των ανθρωπίνων πόρων στην Κύπρο, έγινε μία προσπάθεια συνοπτικής αποτίμησης της εφαρμογής των Διαρθρωτικών Ταμείων κατά την προγραμματική περίοδο 2004-2006. Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι μέσω της εφαρμογής αυτών των Προγραμμάτων, και παρά το σχετικά χαμηλό χρηματοδοτικό τους βάρος, επιχειρήθηκε μια στοχευμένη παρέμβαση στην αγορά εργασίας και στον κοινωνικοοικονομικό ιστό της χώρας, η οποία δημιούργησε συνθήκες και προϋποθέσεις βελτίωσης των διαρθρωτικών αδυναμιών της αγοράς εργασίας και εργασιακής ένταξης των κοινωνικά ευπαθών ομάδων, με την εφαρμογή ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης σε αντίθεση αλλά και συμπληρωματικά με τις προηγούμενες σχεδόν αποκλειστικά επιδοματικές και προνοιακής κατεύθυνσης παρεμβάσεις από αμιγώς εθνικούς πόρους.

(β) Η Μελέτη Αξιολόγησης και Προσαρμογής του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) των ΔΤ και του Ταμείου Συνοχής στην Κύπρο για τη νέα προγραμματική περίοδο 2007-2013, είχε ως στόχο αφενός την πιθανή βελτίωση της αποτελεσματικότητας του υφιστάμενου ΣΔΕ, μέσω της πρόληψης,

ανίχνευσης και επανόρθωσης σφαλμάτων, και αφετέρου την προσαρμογή του στις απαιτήσεις των Προγραμμάτων και των Προνοιών του προτεινόμενου Κανονιστικού Πλαισίου της περιόδου 2007-2013.

Οι ειδικοί στόχοι του έργου ήταν μεταξύ άλλων, οι ακόλουθοι:

- Προσδιορισμός και εξειδίκευση των αναγκαίων ενεργειών για την πιθανή βελτίωση, συμπλήρωση, απλοποίηση του υφιστάμενου ΣΔΕ.
- Προσδιορισμός και λεπτομερής εξειδίκευση των αναγκαίων προσαρμογών του ΣΔΕ για την προγραμματική περίοδο 2007-2013.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης εντοπίστηκαν αδυναμίες, οι οποίες δεν ήταν συστημικού χαρακτήρα, εφόσον, στη συνέχεια και με βάση τους ελέγχους που διενεργήθηκαν, διαφάνηκε ότι το Σύστημα Διαχείρισης είχε σχεδιαστεί με τρόπο που να διασφαλίζεται η αποτελεσματικότητα και η ορθή χρησιμοποίηση των πόρων. Λήφθηκαν όλα τα απαραίτητα μέτρα εκ μέρους της Διαχειριστικής Αρχής για ενίσχυση της ικανότητας των εμπλεκόμενων φορέων, περιλαμβανομένης της έκδοσης πρόσθετων κατευθυντήριων γραμμών και της διενέργειας σεμιναρίων και εργαστηρίων.

Επιπρόσθετα, τα πορίσματα της Μελέτης λήφθηκαν υπόψη, σε σημαντικό βαθμό, για την ανάπτυξη του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου της προγραμματικής περιόδου 2007-2013.

(γ) Η Μελέτη Αξιολόγησης του Συστήματος των Δεικτών Παρακολούθησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων 2007-2013, διεξήχθη στα πλαίσια της συνεχούς αξιολόγησης (ongoing evaluation) των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων της περιόδου 2007-2013. Ο γενικός στόχος της Μελέτης ήταν η βελτιστοποίηση του συστήματος παρακολούθησης, και κατ' επέκταση των Δεικτών Παρακολούθησης που περιλαμβάνονται στα Επιχειρησιακά Προγράμματα για την περίοδο 2007-2013.

Στα πλαίσια διεξαγωγής της εν λόγω αξιολόγησης έγιναν συγκεκριμένες προτάσεις για τροποποιήσεις αναφορικά με τους δείκτες του Επιχειρησιακού Προγράμματος 2007-2013 με στόχο τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων ως ακολούθως:

- Η ενεργότερη διασύνδεση ή/και συνεργασία των φορέων που δραστηριοποιούνται στον ευρύτερο τομέα της αγοράς εργασίας.
- Η δημιουργία μηχανισμού καταγραφής και διάχυσης των αποτελεσμάτων και των καλών πρακτικών του ΕΠ.
- Η τεχνική υποστήριξη των Δικαιούχων είτε μέσω της πρόσληψης εξωτερικών εμπειρογνομόνων/ συμβούλων είτε μέσω της στελέχωσής τους με μόνιμα στελέχη.
- Η εκπόνηση εξειδικευμένων εμπειρογνομοσυνών / μελετών με στόχο την ωρίμανση των παρεμβάσεων.
- Η απλοποίηση του διαχειριστικού πλαισίου, καθώς και η συστηματική καθοδήγηση των Δικαιούχων του Ε.Π. «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» της περιόδου 2007-2013 (μέσω σύστασης help desk, διοργάνωσης τεχνικών συναντήσεων με Δικαιούχους έργων, κλπ.)

Η ΔΑ, σε διαβούλευση με τον ΕΦ και τους Δικαιούχους, ήδη προχώρησε στην αξιολόγηση και κατηγοριοποίηση των επιμέρους προτάσεων των μελετητών, όπως αυτές κατατέθηκαν στην υπό αναφορά μελέτη. Οι προτάσεις αυτές διακρίνονται σε αυτές οι οποίες ήδη έχουν ενσωματωθεί στο σχεδιασμό και υλοποίηση του ΕΠ του ΕΚΤ για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο, και σε αυτές οι οποίες θα τύχουν περαιτέρω επεξεργασίας σε συνεργασία με τους εμπλεκόμενους φορείς, ώστε να ληφθούν υπόψη κατά το σχεδιασμό και υλοποίηση των έργων της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου.

(δ) Η Αξιολόγηση του Σχεδίου Επικοινωνίας των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα» και «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή»

είχε ως στόχο τη βελτιστοποίηση του Σχεδίου Επικοινωνίας των δύο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, μέσω της αξιολόγησης της προόδου εφαρμογής του Σχεδίου, της αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των μέτρων πληροφόρησης και δημοσιότητας που περιλαμβάνονται σε αυτό ως προς την επίτευξη των γενικών και ειδικών του στόχων καθώς και της βελτίωσης των μέτρων πληροφόρησης και δημοσιότητας του σχεδίου επικοινωνίας.

Το Σχέδιο Επικοινωνίας τροποποιήθηκε με βάση τις προτάσεις της μελέτης αξιολόγησης με στόχο την επικαιροποίηση του, καθώς και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας του. Οι τροποποιήσεις που έγιναν δεν άλλαξαν το βασικό χαρακτήρα του Σχεδίου αφού η στρατηγική, οι στόχοι και τα κύρια επικοινωνιακά μέσα παρέμειναν όπως είχαν επιλεγεί στον αρχικό προγραμματισμό.

(ε) Αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα» και «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή».

Το αντικείμενο της σύμβασης αφορούσε στην ανάλυση της πορείας υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, τη διεξαγωγή προβλέψεων για την υλοποίησή τους μέχρι το τέλος της προγραμματικής περιόδου, την αξιολόγηση της ορθότητας της στρατηγικής και άλλων πτυχών του προγραμματισμού, λαμβάνοντας υπόψη τις πιο πρόσφατες κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις καθώς και άλλους παράγοντες που τυχόν επηρεάζουν τη στρατηγική των Προγραμμάτων.

Οι αναλύσεις / αξιολογήσεις κατέληξαν σε συμπεράσματα και εισηγήσεις για τη λήψη κατάλληλων μέτρων για τη διασφάλιση της πλήρους και αποτελεσματικής αξιοποίησης των πόρων των Προγραμμάτων, την αποδοτικότητα των παρεμβάσεων που υλοποιούνται και την αναπροσαρμογή των πτυχών του προγραμματισμού, υπό το φως των πιο πρόσφατων εξελίξεων. Συγκεκριμένα, τα αποτελέσματα της Αξιολόγησης της πορείας υλοποίησης του ΕΠ «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» συμπεραίνουν ότι, οι στόχοι του ΕΠ ήταν συνεπείς με τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο κοινωνικό-οικονομικός ιστός και η αγορά εργασίας της χώρας. Πιο συγκεκριμένα, εισηγήσεις περιλάμβαναν:

- Επανεξέταση κατηγοριών πράξεων για τις οποίες διαπιστώνεται μικρή πρόοδος υλοποίησης.

- Μεταφορά πόρων από κατηγορίες πράξεων για τις οποίες, είτε δεν υπάρχει ανταπόκριση, είτε υλοποιούνται με χαμηλούς ρυθμούς, σε κατηγορίες πράξεων για τις οποίες έχει εκδηλωθεί μεγάλο ενδιαφέρον.
- Ανακατανομή πόρων μεταξύ των Αξόνων Προτεραιότητας

(στ) Αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα» και «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» στην ισότητα των φύλων, στην ισότητα ευκαιριών πρόσβασης για όλους και στην ισότητα ευκαιριών πρόσβασης για άτομα με αναπηρία. Στο πλαίσιο του γενικότερου στόχου της διασφάλισης της αποτελεσματικότητας των κοινοτικών και εθνικών πόρων, κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013, σημαντική πτυχή της αξιολόγησης αποτελεί η αξιολόγηση της πολιτικής για την προώθηση της ισότητας ανδρών και γυναικών των παρεμβάσεων των ΕΠ στην ισότητα των φύλων, στην ισότητα των ευκαιριών πρόσβασης για όλους και της ισότητας ευκαιριών πρόσβασης για άτομα με αναπηρία, όπου είναι και το αντικείμενο της Μελέτης.

Τα Βασικά Συμπεράσματα της Αξιολόγησης εστίασαν στο ότι η ισότητα των φύλων, η ισότητα ευκαιριών πρόσβασης για όλους και η ισότητα πρόσβασης των ατόμων με αναπηρίες προωθήθηκαν σημαντικά στην Κύπρο με την ένταξη της χώρας στην Ε.Ε. Αναλυτικότερα, σε επίπεδο προγραμματισμού, ως προς την υφιστάμενη κατάσταση και την SWOT ανάλυση, παρατίθενται ικανοποιητικά στοιχεία που αφορούν κυρίως στη συμμετοχή γυναικών στην αγορά εργασίας και στα ποσοστά ανεργίας. Επιπρόσθετα, σε επίπεδο Αξόνων και Ειδικών Στόχων, το μίγμα πολιτικής του ΕΠ, εστιάζει στις πολιτικές ισότητας, με Ειδικούς Στόχους που αφορούν τις γυναίκες, τους νέους και τις ευάλωτες ομάδες πληθυσμού ενώ επικρατεί η αρχή της ενσωμάτωσης της διάστασης του φύλου (gender mainstreaming) του ΕΚΤ. Παράλληλα, σε επίπεδο υλοποίησης, η πλειοψηφία των παρεμβάσεων του ΕΠ του ΕΚΤ στοχεύει στην κάλυψη των απαιτήσεων των αρχών της ισότητας.

(ζ) Παροχή Υπηρεσιών για την Εκτίμηση των Επιτευγμάτων των Παρεμβάσεων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα» και «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» ως προς τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση και στη βιώσιμη ένταξη των ατόμων στην αγορά εργασίας.

Ο γενικός στόχος της μελέτης ήταν η εκτίμηση των επιτευγμάτων των παρεμβάσεων των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα» και «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» όσον αφορά τη διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση και τη βιώσιμη ένταξη στην αγορά εργασίας.

Πιο συγκεκριμένα, η μελέτη εστίασε στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων που εντάχθηκαν κάτω από ένα ή περισσότερους από τους ακόλουθους Ειδικούς Στόχους: την ένταξη στην αγορά εργασίας, τη διατήρηση της απασχόλησης εργαζομένων, τη βελτίωση της απασχόλησης (όπως μέσω προώθησης σχεδίων χορηγιών απασχόλησης με ευέλικτες ρυθμίσεις), τη βελτίωση της ετοιμότητας ατόμων για ένταξη στην αγορά εργασίας.

Αναφορικά με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή έχει διαπιστωθεί ότι (α) οι Ειδικοί Στόχοι που έχουν επιλεγεί καλύπτουν τις ανάγκες που αντιμετωπίζει ο κοινωνικός ιστός της Κύπρου και οι οποίες διαπιστώνονται στη Συμφωνία Εταιρικής Σχέσης και τεκμηριώνονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα με τη λογική της παρέμβασης, (β) οι δράσεις που επελέγησαν αξιολογούνται ως κατάλληλες για την επίτευξη του εκάστοτε Ειδικού Στόχου. Ειδικότερα όσον αφορά στα Σχέδια Απασχόλησης, τα οποία είτε περιλαμβάνουν την επιδότηση θέσεων εργασίας (οικονομικά αδρανών, ανέργων και μακροχρόνια ανέργων, ατόμων με αναπηρία και ευπαθών ομάδων του πληθυσμού) είτε περιλαμβάνουν επιχορηγήσεις επιχειρηματικών σχεδίων, εκτιμάται ως ορθή η επιλογή τους, λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία υλοποίησης των αντίστοιχων δράσεων του ΕΠ της περιόδου 2007-2013 και (γ) το Σύστημα Δεικτών που έχει επιλεγεί πληροί τα βασικά κριτήρια που πρέπει να διέπουν το Σύστημα Δεικτών της περιόδου 2014-2020.

Καθοδηγητική Επιτροπή για Δράσεις Αξιολόγησης

Σημειώνεται ότι στα πλαίσια του προγραμματισμού και υλοποίησης των δράσεων αξιολόγησης συστάθηκε Καθοδηγητική Επιτροπή για Δράσεις Αξιολόγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής για την περίοδο 2007-2013. Κύρια αρμοδιότητα της Επιτροπής ήταν ο γενικός συντονισμός της παρακολούθησης και στήριξης των αξιολογήσεων που γίνονταν σε επίπεδο των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Ο ρόλος της Καθοδηγητικής Επιτροπής ήταν συμβουλευτικός και οι εισηγήσεις της διαδραμάτιζαν σημαντικό ρόλο στην όλη διαδικασία των αξιολογήσεων. Η Επιτροπή συνεδρίαζε μια φορά το χρόνο και οι αποφάσεις και τα συμπεράσματά της βρίσκονται αναρτημένα στην ιστοσελίδα της Διαχειριστικής Αρχής για ευρύτερη πληροφόρηση.

4. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΑ ΑΞΟΝΑ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

4.1. Άξονας Προτεραιότητας 1: Ανάπτυξη του Ανθρώπινου Δυναμικού και Προσαρμοστικότητα

4.1.1. Σύνοψη περιγραφή

Η συνεχής βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού και η αύξηση της προσαρμοστικότητας του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα αποτελεί το βασικό στόχο του Άξονα. Ο στόχος αυτός επιτυγχάνεται μέσω των ακόλουθων τριών αλληλένδετων Ειδικών Στόχων:

- (α) Προώθηση της Δια Βίου Μάθησης κυρίως μέσω της αναβάθμισης των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης.
- (β) Βελτίωση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων στις ανάγκες της αγοράς και του παραγωγικού / οικονομικού περιβάλλοντος και σύνδεση τους με την τριτοβάθμια εκπαίδευση.
- (γ) Αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας του δημόσιου τομέα και των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Μέσω των πιο πάνω Ειδικών Στόχων επιδιωκόταν η αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης και κατάρτισης των νέων, η μείωση της πρόωρης σχολικής εγκατάλειψης στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η διεύρυνση και προώθηση της Δια Βίου Μάθησης, καθώς και η αύξηση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων, των επιχειρήσεων, της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και του δημόσιου τομέα. Παράλληλα, ο Άξονας επιδίωκε τη βελτίωση των αποκτώμενων γνώσεων στη δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια εκπαίδευση και την αναβάθμιση και προσαρμογή των επαγγελματικών δεξιοτήτων στις ραγδαία μεταβαλλόμενες συνθήκες της αγοράς, μέσω της σύνδεσης των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας.

Στα πλαίσια του 1ου Ειδικού Στόχου: Προώθηση της Δια Βίου Μάθησης κυρίως μέσω της αναβάθμισης των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, υλοποιήθηκαν έργα/ Σχέδια που εμπίπτουν στις ακόλουθες επιλέξιμες κατηγορίες έργων:

- Αναβάθμιση και εκσυγχρονισμός του Συστήματος Μαθητείας.
- Βελτίωση του συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης.
- Ενίσχυση της εκπαίδευσης σε υποβαθμισμένες περιοχές.
- Ανάπτυξη συστήματος επαγγελματικών προσόντων.
- Βελτίωση των δεξιοτήτων των εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.
- Ενίσχυση των δραστηριοτήτων και Προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης για Ενήλικες.

Στα πλαίσια του 2ου Ειδικού Στόχου: Βελτίωση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων στις ανάγκες της αγοράς και του παραγωγικού / οικονομικού περιβάλλοντος και σύνδεση

τους με την τριτοβάθμια εκπαίδευση, υλοποιήθηκαν έργα/ Σχέδια που εμπίπτουν στις ακόλουθες επιλέξιμες κατηγορίες έργων:

- Καθοδήγηση και εφαρμογή προγραμμάτων ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού στις Πολύ Μικρές Επιχειρήσεις (1-4 εργαζόμενους).
- Βελτίωση της διαχείρισης ανθρώπινων πόρων και της παραγωγικότητας των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων.
- Διασύνδεση πανεπιστημίων με τον επιχειρηματικό κόσμο.
- Εισαγωγή καλών πρακτικών στην ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού στις επιχειρήσεις.
- Εκπαιδευτική Στήριξη των Κυπριακών Επιχειρήσεων σε Θέματα Ηλεκτρονικού Επιχειρείν
- Καθοδήγηση και Στήριξη των ΜΜΕ σε Θέματα Εργασιακών Σχέσεων

Στα πλαίσια του 3ου Ειδικού Στόχου: Αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας του δημόσιου τομέα και των παρεχόμενων υπηρεσιών, υλοποιήθηκαν έργα που εμπίπτουν στις ακόλουθες επιλέξιμες κατηγορίες έργων:

- Αναδιοργάνωση κύριων Υπηρεσιών Δημόσιας Διοίκησης.
- Κατάρτιση του προσωπικού της Δημόσιας Υπηρεσίας και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Άξονα σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (χρηματοδοτικοί πίνακες) ανήλθε σε €73.089.740 από τα οποία €62.126.279 (85%) αποτελούσαν χρηματοδότηση του ΕΚΤ, καλύπτοντας το 52% της κοινοτικής συνδρομής του συνολικού προϋπολογισμού του Προγράμματος.

4.1.2. Περίληψη της Υλοποίησης

Φυσική Υλοποίηση

Ενεργοποίηση του Άξονα Προτεραιότητας και Ένταξη Έργων

Σωρευτικά από την έναρξη υλοποίησης του ΕΠ μέχρι το τέλος της Προγραμματικής Περιόδου, στα πλαίσια του Άξονα Προτεραιότητας 1 εκδόθηκαν συνολικά 9 Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων Έργων Δημοσίων Συμβάσεων και 14 Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων Έργων Σχεδίων Χορηγιών με προϋπολογισμό ύψους €97,7εκ. και €16,1εκ. αντίστοιχα, με το συνολικό ποσοστό ενεργοποίησης από την έναρξη του ΕΠ να ανέρχεται αθροιστικά στο 155,7%. Στο πλαίσιο των εν λόγω προσκλήσεων υποβλήθηκαν 18 προτάσεις έργων Δημοσίων Συμβάσεων με συνολικό προϋπολογισμό ύψους €80,7εκ. και 674 προτάσεις έργων Σχεδίων Χορηγιών με συνολικό προϋπολογισμό €24,1εκ. και εντάχθηκαν 17 έργα Δημοσίων Συμβάσεων (αρχικά εντάχθηκαν και τα 18 αλλά στην πορεία το 1 απεντάχθηκε) με προϋπολογισμό €67,3εκ. και 332 έργα Σχεδίων Χορηγιών με προϋπολογισμό €4,4εκ.. Μέχρι το τέλος

της Προγραμματικής Περιόδου υλοποιήθηκαν και τα 17 έργα Δημοσίων Συμβάσεων και τα 332 έργα Σχεδίων Χορηγιών με δαπάνες που περιλήφθηκαν σε Αίτηση Πληρωμής προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνολικού ύψους €71,6εκ ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό 97,9% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας.

Στον **Πίνακα 7** που ακολουθεί, παρουσιάζονται αναλυτικά τα στοιχεία φυσικής προόδου του Άξονα Προτεραιότητας όπως αυτά διαμορφώθηκαν σωρευτικά για την περίοδο 2007-2015.

Πίνακας 7: Υλοποίηση Άξονα Προτεραιότητας 1¹			
	2007 – 2015		
	Έργα Δημοσίων Συμβάσεων	Έργα Σχεδίων Χορηγιών	Σύνολο
<i>Αριθμός προσκλήσεων που έχουν εκδοθεί²</i>	9	14	23
<i>Συνολικός προϋπολογισμός προσκλήσεων που έχουν εκδοθεί²</i>	€ 97.715.324	€ 16.052.223	€ 113.767.547
<i>Ποσοστό ενεργοποίησης του Άξονα (προϋπολογισμός προσκλήσεων που έχουν εκδοθεί / προϋπολογισμός ΑΠ)</i>	133,7%	22%	155,7%
<i>Αριθμός έργων που υποβλήθηκαν³</i>	18	674	692
<i>Προϋπολογισμός έργων που υποβλήθηκαν³</i>	€ 80.668.025	€ 24.062.232	€ 104.730.257
<i>Αριθμός έργων που εντάχθηκαν⁴</i>	17	332	349
<i>Προϋπολογισμός έργων που εντάχθηκαν (Δημόσια Δαπάνη)⁴</i>	€ 67.339.440	€ 4.429.821	€ 71.769.261
<i>Ποσοστό προϋπολογισμού του Άξονα που έχει δεσμευτεί (προϋπολογισμός έργων που εντάχθηκαν/προϋπολογισμός Άξονα Προτεραιότητας)</i>	92,1%	6,1%	98,2%
<i>Δαπάνες που έχουν περιληφθεί σε Αίτηση Πληρωμής (Δημόσια Δαπάνη)</i>	€ 67.339.481	€ 4.276.127	€ 71.615.608
<i>Ποσοστό πιστοποίησης Άξονα Προτεραιότητας (δαπάνες που έχουν περιληφθεί σε Αίτηση Πληρωμής έναντι προϋπολογισμού του Άξονα)</i>	92,1%	5,9%	98,0%

Σημειώσεις:

1. Οι αριθμοί και τα ποσά που περιλαμβάνονται στον πίνακα είναι σύμφωνοι με το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του ΕΠ. Η ιδιωτική συμμετοχή δεν περιλαμβάνεται στους προϋπολογισμούς των έργων.
2. Τα ποσά περιλαμβάνουν και τυχόν επαναπροκηρύξεις προσκλήσεων. Για τα έργα δημοσίων συμβάσεων υπάρχει διαφορά μιας πρόσκλησης προϋπολογισμού ύψους €2,0εκ σε σχέση με την Ετήσια Έκθεση Υλοποίησης για το 2014, επειδή δεν εντάχθηκε κανένα έργο για την πρόσκληση και η πρόσκληση αφαιρέθηκε από το Πρόγραμμα.
3. Οι αριθμοί και τα ποσά διαφέρουν από την Έκθεση Υλοποίησης για το 2014, επειδή εκεί λαμβάνονταν υπόψη ως πρώτες υποβολές οι έντυπες μορφές ενώ εδώ παρουσιάζονται τα στοιχεία όπως υποβλήθηκαν στο ΟΠΣ. Δεν περιλαμβάνεται το ποσό της ιδιωτικής συμμετοχής επειδή το στοιχείο δεν υπάρχει στο σύστημα.
4. Αναφέρεται στις τελευταίες εκδόσεις Τεχνικών Δελτίων Έργων, όπως ολοκληρώθηκαν τα έργα. Για το λόγο αυτό έχουν μειωθεί και οι προϋπολογισμοί σε σχέση με την Έκθεση Υλοποίησης για το 2014, και έχουν αφαιρεθεί έργα που έχουν απενταχθεί. Δεν περιλαμβάνεται το ποσό της ιδιωτικής συμμετοχής επειδή το στοιχείο δεν υπάρχει στο σύστημα ως προϋπολογισμός έργου.

Δείκτες

Στον **Πίνακα 8** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι δείκτες εκροών και αποτελέσματος, καθώς και οι σχετικοί στόχοι, όπως έχουν καθοριστεί στο ΕΠ.

Πίνακας 8: Πίνακας Δεικτών Παρακολούθησης του Άξονα Προτεραιότητας 1																																			
Ειδικός Στόχος	Δείκτες Εκροών	Μ.Μ	Τ. Β	Τ. Σ	2007			2008			2009			2010			2011			2012			2013			2014			2015			Σύνολο 2007 - 2015			
					2005	2015	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α		
Πρώθηση της Δια Βίου Μάθησης κυρίως μέσω της αναβάθμισης των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης	Μαθητευόμενοι που είναι ενταγμένοι στη Νέα Σύγχρονη Μαθητεία	Αρ.	0	200	0	ΔΕ	ΔΕ	0	ΔΕ	ΔΕ	0	ΔΕ	ΔΕ	0	ΔΕ	ΔΕ	0	ΔΕ	ΔΕ	94	5	89	107	9	98	171	24	147	0	0	0	171**	24**	147**	
	Δημιουργία/Ενίσχυση Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας	Αρ.	3	8	3	ΔΕ	ΔΕ	4	ΔΕ	ΔΕ	4	ΔΕ	ΔΕ	5	ΔΕ	ΔΕ	7	ΔΕ	ΔΕ	8	ΔΕ	ΔΕ	8	ΔΕ	ΔΕ	8	ΔΕ	ΔΕ	8	ΔΕ	ΔΕ	8	ΔΕ	ΔΕ	
	Ενήλικες που συμμετέχουν σε δραστηριότητες και προγράμματα Δια Βίου Μάθησης	Αρ.	0	680	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	260	30	230	250	34	216	224	54	170	0	0	0	734	118	616	
	Πρότυπα Επαγγελματικά Προσόντα	Αρ.	5	70	0	ΔΕ	ΔΕ	0	ΔΕ	ΔΕ	0	ΔΕ	ΔΕ	67	ΔΕ	ΔΕ	0	ΔΕ	ΔΕ	0	ΔΕ	ΔΕ	0	ΔΕ	ΔΕ	0	ΔΕ	ΔΕ	0	ΔΕ	ΔΕ	67	ΔΕ	ΔΕ	
	Εκπαιδευτικοί που συμμετέχουν σε προγράμματα κατάρτισης– Αρχικής κατάρτισης	Αρ.	0	1981	356	214	142	496	310	186	599	394	205	343	197	146	108	56	52	79	34	45	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1981	1205	776
	Εκπαιδευτικοί που συμμετέχουν σε προγράμματα κατάρτισης- Συνεχιζόμενης κατάρτισης	Αρ.	0	4000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2059	1452	607	827	675	152	737	563	174	538	325	213	0	0	0	0	0	0	4161	3015	1146	
Βελτίωση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων στις ανάγκες της αγοράς και του παραγωγικού / οικονομικού περιβάλλοντος και σύνδεση	Επιχειρήσεις (ΠΜΕ και ΜΜΕ) που συμμετέχουν σε προγράμματα εξειδικευμένης καθοδήγησης, συμβουλευτικών υπηρεσιών και κατάρτισης	Αρ.	0	1.450	0	ΔΕ	ΔΕ	0	ΔΕ	ΔΕ	0	ΔΕ	ΔΕ	82	ΔΕ	ΔΕ	573	ΔΕ	ΔΕ	470	ΔΕ	ΔΕ	463	ΔΕ	ΔΕ	134	ΔΕ	ΔΕ	0	0	0	1722	ΔΕ	ΔΕ	

[illegible]

* M.M: μονάδα μέτρησης

T.B: τιμή βάσης

Τ.Σ: τιμή στόχος

**** Αφορά τον αριθμό των μαθητευομένων που φοιτούσαν στη ΝΣΜ στις 31/12/2015**

Συμβολή ανά ομάδες-στόχου

Μέχρι το τέλος της προγραμματικής περιόδου, συμμετείχαν στις δράσεις του ΕΚΤ στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας, 16.922 άτομα εκ των οποίων το 54% είναι γυναίκες. Όσον αφορά το καθεστώς των συμμετεχόντων στην αγορά εργασίας, το 87,3% είναι απασχολούμενοι (εκ των οποίων το 56% γυναίκες), το 9,4% είναι άνεργοι (εκ των οποίων το 47,1% γυναίκες) και 3,3% ανενεργά άτομα (εκ των οποίων 21,3% γυναίκες). Από το σύνολο των ανενεργών ατόμων ποσοστό 76,2% συμμετείχε σε δράσεις εκπαίδευσης ή κατάρτισης που υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας.

Σημειώνεται ότι στο υψηλό ποσοστό συμμετεχόντων που είναι απασχολούμενοι (87,3%) συμβάλλει σημαντικά το έργο «Εγκαθίδρυση και λειτουργία Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων (ΣΕΠ) στην Κύπρο», στο οποίο ποσοστό 87,7% των συμμετεχόντων είναι απασχολούμενοι, καθώς και το έργο «Πρόγραμμα Εκπαίδευσης για Στρατηγική, Ηγετική και Διευθυντική Ανάπτυξη της Κυπριακής Δημόσιας Υπηρεσίας», στο οποίο 100% των συμμετεχόντων είναι απασχολούμενοι.

Από το σύνολο των συμμετεχόντων 1,3% ανήκουν στην κατηγορία των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού, 6,1% στους νέους (15-24 ετών) και 6,5% στα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (55-64 ετών). Επιπλέον όσον αφορά το μορφωτικό επίπεδο των συμμετεχόντων το 64,2% του συνόλου των συμμετεχόντων ανήκουν στην κατηγορία Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 5 και 6), ποσοστό 21% στην κατηγορία Ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 3), 9,8% ανήκει στην κατηγορία Πρωτοβάθμια ή κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 1 και 2) και ποσοστό 5,1% στην κατηγορία Μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση μη τριτοβάθμιου επιπέδου (ISCED 4).

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται τα στοιχεία όσον αφορά τους συμμετέχοντες κατά το έτος 2015 και σωρευτικά για το διάστημα 2007-2015.

Πίνακας 9: ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΕΚΤ (Άξονα Προτεραιότητας 1)

	ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (2015)						ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ			
	ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ		ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ		ΜΕΤΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ ΑΠΟ		ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ		ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ	
	1		2		3		4		5	
	ΣΥΝΟΛΟ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	1329	819	4965	2589	3636	1770	16922	9142	16922	9142
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ										
Απασχολούμενοι	1266	786	4048	2286	2782	1500	14780	8276	14780	8276
από αυτούς οι αυτοαπασχολούμενοι	2	0	27	0	25	0	36	4	36	4
Ανεργοί	10	4	554	208	544	204	1588	748	1588	748
από αυτούς οι μακροχρόνια άνεργοι	0	0	21	5	21	5	21	5	21	5
Ανενεργά άτομα	53	29	363	95	310	66	554	118	554	118
από αυτά τα ανενεργά άτομα που παρακολουθούν εκπαίδευση ή κατάρτιση	0	0	242	30	242	30	422	45	422	45
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ										
Νέοι (15-24 ετών)	6	5	534	93	528	88	1036	139	1036	139
Άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (55-64 ετών)	24	10	471	226	447	216	1095	375	1095	375
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΕΥΑΛΩΤΗ ΟΜΑΔΑ										
Μειονότητες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Μετανάστες	0	0	82	6	82	6	217	62	217	62
Ανάπηροι	0	0	2	1	2	1	3	1	3	1
Άλλα μειονεκτούντα άτομα	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ										
Πρωτοβάθμια ή κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 1 και 2)	195	195	830	491	635	296	1652	829	1652	829
Ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 3)	504	295	1430	609	926	314	3551	1315	3551	1315
Μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση μη τριτοβάθμιου επιπέδου (ISCED 4)	83	72	190	106	107	34	862	461	862	461
Τριτοβάθμια εκπαίδευση (ISCED 5 και 6)	547	257	2515	1383	1968	1126	10857	6537	10857	6537

4.1.3. Ποιοτική ανάλυση

Με βάση τα στοιχεία που παρουσιάζονται στους πιο πάνω πίνακες, σημειώθηκε ικανοποιητική πρόοδος στην υλοποίηση έργων στα πλαίσια του Άξονα αυτού. Ειδικότερα:

- Στο πλαίσιο του 1ου Ειδικού Στόχου «Προώθηση της Δια Βίου Μάθησης κυρίως μέσω της αναβάθμισης των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης» κατά την περίοδο 2007 - 2015 εκδόθηκαν 4 Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων Έργων Δημοσίων Συμβάσεων και 11 Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων Έργων Σχεδίων Χορηγιών με συνολικό προϋπολογισμό ύψους €79εκ., που αντιστοιχεί σε ποσοστό 108,1% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας. Στο πλαίσιο των Προσκήσεων υποβλήθηκαν 8 προτάσεις έργων Δημοσίων Συμβάσεων και 332 προτάσεις έργων Σχεδίων Χορηγιών με συνολικό προϋπολογισμό €60,7εκ. και είχαν ενταχθεί και τα 8 έργα Δημοσίων Συμβάσεων και 251 έργα Σχεδίων Χορηγιών με συνολικό προϋπολογισμό €52,4εκ., δεσμεύοντας ποσοστό 71,6% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας. Μέχρι το τέλος της Προγραμματικής Περιόδου υλοποιήθηκαν τα 8 έργα Δημοσίων Συμβάσεων και 239 έργα Σχεδίων Χορηγιών με συνολικές δαπάνες που περιλήφθηκαν σε Αίτηση Πληρωμής €52,3εκ., που αντιστοιχεί σε ποσοστό 71,5% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας.

Με βάση τους δείκτες εκροών και αποτελέσματος, για τον εν λόγω Ειδικό Στόχο, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- i. σχετικά ικανοποιητική πρόοδος στην υλοποίηση του έργου της «Νέας Σύγχρονης Μαθητείας» στην οποία το 2015 φοιτούσαν 171 άτομα έναντι 200 που τέθηκε ως στόχος της προγραμματικής περιόδου. Το ποσοστό υλοποίησης του δείκτη εκροών «Μαθητευόμενοι που είναι ενταγμένοι στη Νέα Σύγχρονη Μαθητεία» ανήλθε στο 85,5%, έναντι του στόχου. Όσον αφορά στην επίτευξη του δείκτη αποτελέσματος «Εγγεγραμμένοι μαθητές στη Νέα Σύγχρονη Μαθητεία που λαμβάνουν πιστοποιητικό φοίτησης», το ποσοστό ανήλθε στο 83%, έναντι του στόχου.
- ii. πολύ ικανοποιητική πρόοδος στην υλοποίηση του έργου «Ενδοϋπηρεσιακής Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών Μέσης Εκπαίδευσης». Στο πλαίσιο του έργου συμμετείχαν συνολικά 4.161 εκπαιδευτικοί μέχρι το 2015 έναντι 4.000 που είναι ο στόχος της προγραμματικής περιόδου, ο οποίος υπερκαλύφθηκε. Το ποσοστό υλοποίησης του δείκτη εκροών «Εκπαιδευτικοί που συμμετέχουν σε προγράμματα κατάρτισης- Συνεχιζόμενης κατάρτισης» ανήλθε στο 104%.
- iii. πολύ ικανοποιητική πρόοδος στην υλοποίηση του έργου της «Εσπερινής Τεχνικής Σχολής Λεμεσού» καθώς και των «Μεταλυκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης». Στο πλαίσιο των δύο έργων συμμετείχαν συνολικά 734 άτομα μέχρι το 2015 έναντι 680 που είναι ο στόχος της προγραμματικής περιόδου. Το ποσοστό υλοποίησης του δείκτη εκροών «Ενήλικες που συμμετέχουν σε δραστηριότητες και προγράμματα Δια Βίου Μάθησης» ανήλθε στο 108%.

- iv. πολύ ικανοποιητική πρόοδος στην υλοποίηση του έργου για την «Πρόληψη και αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, σχολικής αποτυχίας και παραβατικότητας σε σχολεία εκπαιδευτικής προτεραιότητας» με την ενίσχυση των 8 Ζωνών Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ), με το αντίστοιχο ποσοστό υλοποίησης του δείκτη εκροών να παραμένει στο 100%. Οι μαθητές που εξυπηρετήθηκαν από τις Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας αποτελούσαν στο 8,25% του συνόλου των μαθητών. Επιπλέον στο πλαίσιο του έργου λειτούργησαν 4 Κέντρα Πληροφόρησης και Ψυχοκοινωνικής Στήριξης από τα οποία έχουν εξυπηρετηθεί μέχρι το τέλος του 2015, 2.362 άτομα.
 - v. ικανοποιητική πρόοδος στην υλοποίηση του έργου «Εγκαθίδρυση και λειτουργία Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων (ΣΕΠ) στην Κύπρο» με τη δημιουργία 67 Προτύπων επαγγελματικών Προσόντων μέχρι το 2015 έναντι 70 που είναι ο στόχος της προγραμματικής περιόδου, με το ποσοστό υλοποίησης του δείκτη εκροών «Πρότυπα Επαγγελματικά Προσόντα» να ανέρχεται στο 95,7%.
 - vi. όσον αφορά το «Πρόγραμμα Προϋπηρεσιακής κατάρτισης για υποψήφιους εκπαιδευτικούς μέσης εκπαίδευσης» το έργο έχει ολοκληρωθεί με την διεξαγωγή 6 προγραμμάτων. Στο πλαίσιο των εν λόγω προγραμμάτων συμμετείχαν συνολικά 1.981 εκπαιδευτικοί μέχρι το 2013, καλύπτοντας τον σχετικό στόχο του δείκτη εκροών (100%) «Εκπαιδευτικοί που συμμετέχουν σε προγράμματα κατάρτισης– Αρχικής κατάρτισης».
- Στο πλαίσιο του 2ου Ειδικού Στόχου «Βελτίωση της προσαρμοστικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων στις ανάγκες της αγοράς και του παραγωγικού / οικονομικού περιβάλλοντος και σύνδεση τους με την τριτοβάθμια εκπαίδευση» κατά την περίοδο 2007 - 2015 εκδόθηκαν 4 Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων Έργων Δημοσίων Συμβάσεων και 3 Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων Έργων Σχεδίων Χορηγιών με συνολικό προϋπολογισμό ύψους €23,7εκ., που αντιστοιχεί σε ποσοστό 32,4% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας. Στο πλαίσιο των Προσκήσεων υποβλήθηκαν 6 προτάσεις έργων Δημοσίων Συμβάσεων και 342 προτάσεις έργων Σχεδίων Χορηγιών με συνολικό προϋπολογισμό €35,7εκ. και είχαν ενταχθεί τα 6 έργα Δημοσίων Συμβάσεων και 81 έργα Σχεδίων Χορηγιών (αρχικά εντάχθηκαν 86 αλλά στην πορεία κάποια απεντάχθηκαν) με συνολικό προϋπολογισμό €14,1εκ., δεσμεύοντας ποσοστό 19,3% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας. Μέχρι το τέλος της Προγραμματικής Περιόδου υλοποιήθηκαν τα 6 έργα Δημοσίων Συμβάσεων και τα 81 έργα Σχεδίων Χορηγιών με συνολικές δαπάνες που περιλήφθηκαν σε Αίτηση Πληρωμής €13,9εκ. που αντιστοιχεί σε ποσοστό 19,0% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας.

Με βάση τους δείκτες εκροών και αποτελέσματος, για τον εν λόγω Ειδικό Στόχο, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- i. πολύ ικανοποιητική πρόοδος στην υλοποίηση των έργων «Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας μικροεπιχειρήσεων με απασχόληση 1-4 άτομα» και «Βελτίωση της παραγωγικότητας Μικρομεσαίων επιχειρήσεων με απασχόληση 5-249 άτομα», όπου οι επιχειρήσεις που

συμμετείχαν σε προγράμματα εξειδικευμένης καθοδήγησης, συμβουλευτικών υπηρεσιών και κατάρτισης ανήλθαν στις 1.722 μέχρι το 2015 έναντι 1.450 που είναι ο στόχος της προγραμματικής περιόδου. Το ποσοστό υλοποίησης του δείκτη εκροών «Επιχειρήσεις (ΠΜΕ και ΜΜΕ) που συμμετέχουν σε προγράμματα εξειδικευμένης καθοδήγησης συμβουλευτικών υπηρεσιών και κατάρτισης» ανήλθε στο 118,8% υπερκαλύπτοντας την τιμή στόχου. Από τις επιχειρήσεις που συμμετείχαν στις δράσεις των δύο έργων, 1.499 έχουν ολοκληρώσει όλες τις προβλεπόμενες ενέργειες και συνεπώς το ποσοστό υλοποίησης του δείκτη αποτελέσματος «Επιχειρήσεις (ΠΜΕ και ΜΜΕ) που ολοκληρώνουν όλα τα στάδια των προγραμμάτων εξειδικευμένης καθοδήγησης, συμβουλευτικών υπηρεσιών και κατάρτισης» μέχρι το 2015 ανήλθε στο 129,2%, υπερκαλύπτοντας την τιμή στόχου.

- Στο πλαίσιο του 3ου Ειδικού Στόχου «Αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας του δημόσιου τομέα και των παρεχόμενων υπηρεσιών» κατά την περίοδο 2007 - 2015 εκδόθηκε 1 Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων Έργων Δημοσίων Συμβάσεων με προϋπολογισμό ύψους €11εκ., που αντιστοιχεί σε ποσοστό 15% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας. Στο πλαίσιο της Πρόσκλησης υποβλήθηκαν 4 προτάσεις έργων Δημοσίων Συμβάσεων με συνολικό προϋπολογισμό €8,4εκ. και έχουν ενταχθεί τα 3 έργα Δημοσίων Συμβάσεων (αρχικά εντάχθηκαν και τα 4 αλλά στην πορεία το 1 απεντάχθηκε) με συνολικό προϋπολογισμό €5,3εκ., δεσμεύοντας ποσοστό 7,3% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας. Μέχρι το τέλος της Προγραμματικής Περιόδου υλοποιήθηκαν και τα 3 έργα Δημοσίων Συμβάσεων με συνολικές δαπάνες που περιλήφθηκαν σε Αίτηση Πληρωμής €5,3εκ. που αντιστοιχεί σε ποσοστό 7,3% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας.

Με βάση τους δείκτες εκροών και αποτελέσματος, για τον εν λόγω Ειδικό Στόχο, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- i. πολύ σημαντική πρόοδος σημειώθηκε στην υλοποίηση του «Προγράμματος Εκπαίδευσης για Στρατηγική, Ηγετική και Διευθυντική Ανάπτυξη της Κυπριακής Δημόσιας Υπηρεσίας». Στο πλαίσιο του έργου συμμετείχαν συνολικά 2.666 άτομα μέχρι το 2015 έναντι 2.500 που είναι ο στόχος της προγραμματικής περιόδου. Το ποσοστό υλοποίησης του δείκτη εκροών «Δημόσιοι Λειτουργοί που συμμετέχουν σε Προγράμματα Κατάρτισης για την απόκτηση δεξιοτήτων στους τομείς της στρατηγικής, διοικητικής και ηγετικής ικανότητας» ανήλθε στο 106,6%. Το ποσοστό υλοποίησης του δείκτη αποτελέσματος «Δημόσιοι λειτουργοί που θα ολοκληρώσουν με επιτυχία τα προγράμματα κατάρτισης» ανήλθε στο 126%, υπερκαλύπτοντας τον αρχικό στόχο, δηλαδή, από το σύνολο των Δημόσιων Λειτουργών που έχουν συμμετάσχει στα προγράμματα κατάρτισης, 2.513 έχουν ολοκληρώσει επιτυχώς μέχρι το τέλος του 2015, έναντι 2.000 που ήταν ο στόχος της προγραμματικής περιόδου.
- ii. όσον αφορά το ποσοστό υλοποίησης του δείκτη «Υπηρεσίες που θα αναδιοργανωθούν σύμφωνα με Απόφαση του Υπ. Συμβουλίου», μέχρι το τέλος του 2015, ανήλθε στο 100%. Ο δείκτης παρακολουθείται στο πλαίσιο του έργου «Αναδιοργάνωση και Βελτίωση της Διοικητικής Ικανότητας των Τμημάτων της Κυπριακής Δημόσιας Υπηρεσίας», όπου έχει

εκπονηθεί 1 Επιχειρησιακό Σχέδιο για την αναδιοργάνωση και βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Τμήματος Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (Υπ. Οικονομικών). Επιπλέον έχουν αναπτυχθεί 4 μεθοδολογικά εργαλεία και έχουν εκπαιδευθεί στη χρήση τους 51 άτομα.

Στα πλαίσια του Άξονα προωθήθηκαν έργα τα οποία χαρακτηρίζονται ως παραδείγματα καλής πρακτικής, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, των αναπτυξιακών επιπτώσεων που αναμένεται να επιφέρουν, τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε, τη βιωσιμότητα τους καθώς και τυχόν στοιχεία καινοτομίας. Ενδεικτικά αναφέρονται το πρόγραμμα κατά της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, της σχολικής αποτυχίας και της παραβατικότητας σε Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας και το νέο Σύστημα Μαθητείας.

Οι Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας είναι επιλεγμένα συμπλέγματα σχολικών μονάδων (στο παρόν στάδιο νηπιαγωγεία, δημοτικά και γυμνάσια), στα οποία παρατηρείται υψηλό ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και σχολικής αποτυχίας, υψηλός αριθμός ξενόγλωσσων μαθητών καθώς και η ύπαρξη αυξημένων περιστατικών βίας και παραβατικότητας. Στα πλαίσια της υλοποίησης του έργου λειτούργησαν 8 ΖΕΠ στα τέσσερα αστικά κέντρα της Κύπρου καθώς και τέσσερα Κέντρα Πληροφόρησης και Ψυχοκοινωνικής Στήριξης τα οποία λειτούργησαν πιλοτικά. Στο μέλλον προβλέπεται η εφαρμογή του Προγράμματος και σε Λύκεια και Τεχνικές Σχολές. Σχετική αξιολόγηση που διενεργήθηκε στο παρελθόν για το θεσμό των ΖΕΠ ανέδειξε ότι η προσέγγιση που ακολουθείται θεωρείται ως κατάλληλη λύση στα προβλήματα της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, του αναλφαριθμητισμού και της ραγδαίας αύξησης του αριθμού των ξενόγλωσσων μαθητών, οι οποίοι απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό.

Η Νέα Σύγχρονη Μαθητεία προωθείται ως εναλλακτικός τρόπος εκπαίδευσης και επαγγελματικής κατάρτισης των μαθητών που εγκαταλείπουν το επίσημο σύστημα εκπαίδευσης, με παράλληλη ικανοποίηση των αναγκών της αγοράς σε τεχνικό/επαγγελματικό προσωπικό. Έχει ως στόχο (α) να καθιστά άτομα που εγκαταλείπουν το επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα χωρίς βασικές μαθησιακές ικανότητες ή επαγγελματικές δεξιότητες ικανά για περαιτέρω μάθηση ή και απασχολήσιμα με βάση τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, (β) καθιστά άμεσα απασχολήσιμα με δυνατότητες επαγγελματικής ανέλιξης άτομα που συμπληρώνουν τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και επιθυμούν να αποκτήσουν/αναβαθμίσουν τις επαγγελματικές τους δεξιότητες, (γ) να διασφαλίσει την κινητικότητα των νέων μεταξύ εκπαιδευτικού συστήματος, μαθητείας, απασχόλησης χωρίς αδιέξοδα και αποκλεισμούς και (δ) να βελτιώσει την προσφορά εργασίας με επαρκή και πιστοποιημένα επαγγελματικά προσόντα για ικανοποίηση των αναγκών της οικονομίας.

Στα πλαίσια του Άξονα υλοποιήθηκαν επίσης τα ακόλουθα έργα και Σχέδια Χορηγιών:

1. Το έργο «Κατάρτιση εργαζομένων σε ξενοδοχειακές μονάδες που κατά τη χειμερινή περίοδο προβαίνουν σε αναστολή εργασιών», στα πλαίσια του οποίου καταρτίστηκαν 705 υπάλληλοι από 21 ξενοδοχειακές μονάδες.
2. Το έργο «Ανάπτυξη και λειτουργία γραφείων διασύνδεσης με τον επιχειρηματικό κόσμο στα Πανεπιστήμια που λειτουργούν στην Κυπριακή Δημοκρατία», στα πλαίσια του οποίου δημιουργήθηκαν 7 γραφεία διασύνδεσης των Πανεπιστημίων με τον επιχειρηματικό κόσμο. Οι φοιτητές που εξυπηρετήθηκαν από τα εν λόγω γραφεία αποτελούν το 13,8% του συνόλου των φοιτητών που φοιτούσαν σε αυτά. Επιπλέον, τοποθετήθηκαν για μικρή χρονική διάρκεια σε επιχειρήσεις 2.472 φοιτητές, έναντι 400 που είναι ο στόχος της προγραμματικής περιόδου.
3. Το έργο «Υγιείς Εργασιακές Σχέσεις» που είχε ως κύριο στόχο τη βελτίωση της ποιότητας εφαρμογής του Κυπριακού νομοθετικού και θεσμικού πλαισίου εργασιακών σχέσεων ανάμεσα στις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις μέσα από μια ολοκληρωμένη και στοχευμένη προσέγγιση, με τη συμμετοχή 38 επιχειρήσεων (ΠΜΕ και ΜΜΕ) σε προγράμματα εξειδικευμένης καθοδήγησης, συμβουλευτικών υπηρεσιών και κατάρτισης και την πιστοποίηση 30 επιχειρήσεων, στη βάση συγκεκριμένου Προτύπου που αναπτύχθηκε στα πλαίσια του έργου.
4. Το έργο «Εφαρμογή του Μοντέλου “Investors in People” σε Κυπριακές Επιχειρήσεις» με τη συμμετοχή 78 επιχειρήσεων σε προγράμματα πρότυπου καλών πρακτικών στην ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού.
5. Το έργο «Δικτυωθείτε και Εξελιχθείτε» που είχε ως στόχο την εξοικείωση στελεχών επιχειρήσεων με την ψηφιακή οικονομία. Στα πλαίσια του έργου εγγράφηκαν σε προγράμματα κατάρτισης 1.560 άτομα.
6. Το έργο «Εκπαίδευση για τη Ανάπτυξη της Διοικητικής και Ηγετικής Ικανότητας στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης - ΟΤΑ», στο οποίο συμμετείχαν 1.842 άτομα από τους ΟΤΑ σε 300 εκπαιδευτικά προγράμματα
7. Το «Σχέδιο Χορηγιών στην Ξενοδοχειακή Βιομηχανία», με την παροχή χορηγίας σε 28 ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που προέβηκαν σε κατάρτιση/ επιμόρφωση του προσωπικού τους κατά τη χειμερινή περίοδο που ήταν σε αναστολή εργασιών.
8. Το «Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για Πρόσληψη Μαθητευομένων της Νέας Σύγχρονης Μαθητείας» και «Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για Πρόσληψη Μαθητευομένων του Συστήματος Μαθητείας στον ιδιωτικό τομέα» με 84 και 127 μαθητευόμενους, αντίστοιχα, να επωφελούνται από δράσεις προώθησης στην απασχόληση.

9. Το «Σχέδιο Επιχορήγησης Επιχειρήσεων για Ενίσχυση της Απασχόλησης» με την υποστήριξη 42 επιχειρήσεων με άμεσες ενισχύσεις για την αντικατάσταση θέσεων εργασίας.
10. Το «Έκτακτο Σχέδιο Επιχορήγησης Επιχειρήσεων για Αντικατάσταση Θέσεων Εργασίας Χαμηλής με Θέσεις Εργασίας Υψηλής Παραγωγικότητας» με την υποστήριξη 39 επιχειρήσεων με άμεσες ενισχύσεις για τη διατήρηση και ενίσχυση της απασχόλησης μέσα από τη ενίσχυση της ανταγωνιστικής ικανότητας και του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματός τους.

Προώθηση Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών

Τα έργα που έχουν ενταχθεί και υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας αυτού διασφαλίζουν την προώθηση των ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών. Προς αυτή την κατεύθυνση όλα τα έργα αξιολογούνται θετικά τόσο ως προς την συμβατότητα τους με τις κοινοτικές και εθνικές πολιτικές ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών όσο και για τις άμεσες επιπτώσεις από την υλοποίησή τους. Όσον αφορά στις επιπτώσεις στην προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών από την υλοποίηση των έργων του Άξονα, ενδεικτικά αναφέρεται ότι από το σύνολο των συμμετεχόντων στις δράσεις του ΕΚΤ, για την περίοδο 2007-2015, το ποσοστό των γυναικών ανέρχεται σε 54%.

Ρήτρα Ευελιξίας

Στον Άξονα Προτεραιότητας ήταν δυνατή η χρήση της ρήτρας του άρθρου 34 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου, περί δυνατότητας χρηματοδότησης κατά συμπληρωματικό τρόπο μέχρι 10% της κοινοτικής συνδρομής του Άξονα Προτεραιότητας, για τη χρηματοδότηση δράσεων τύπου ΕΤΠΑ οι οποίες κρίνονται απόλυτα συμπληρωματικές και απαραίτητες για την ικανοποιητική υλοποίηση των έργων.

Στο έργο της Νέας Σύγχρονης Μαθητείας διενεργήθηκαν δράσεις οι οποίες χρηματοδοτήθηκαν στο πλαίσιο της ρήτρας αυτής, όπως προσαρμογές και βελτιώσεις υλικοτεχνικής υποδομής της προπαρασκευαστικής μαθητείας στη Λευκωσία και στη Λεμεσό με την αγορά εξοπλισμού. Οι εν λόγω δράσεις ήταν απόλυτα συμπληρωματικές και απαραίτητες για την ικανοποιητική και ολοκληρωμένη παρέμβαση του εκσυγχρονισμού του συστήματος μαθητείας.

Πρόοδος σύμφωνα με το Άρθρο 10 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1081/2006

Με στόχο την **ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας μεταξύ των δύο φύλων** στις παρεμβάσεις του Προγράμματος στα Γενικά Κριτήρια Αξιολόγησης στο τμήμα της σκοπιμότητας αξιολογήθηκε η συμβολή κάθε προτεινόμενου έργου στην προαγωγή της ισότητας των δύο φύλων. Ως εκ τούτου, οι προτάσεις έργων που υποβλήθηκαν, αξιολογήθηκαν ως προς τη συμβολή τους στην ισότητα των δύο φύλων.

Στο πλαίσιο, επίσης, της **πρόληψης του κοινωνικού αποκλεισμού και της προώθησης των μεταναστών στην αγορά εργασίας**, ο Άξονας Προτεραιότητας περιλάμβανε δράσεις ενισχυτικής διδασκαλίας σε υποβαθμισμένες περιοχές, όπου μεταξύ άλλων, παρατηρείται υψηλό ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου και σχολικής αποτυχίας, μεγάλος αριθμός αλλοδαπών / ξενόγλωσσων μαθητών, καθώς και αυξημένων περιστατικών βίας και παραβατικότητας. Όπως αναφέρεται και πιο πάνω σχετικά προωθήθηκαν δράσεις για την αντιμετώπιση των φαινομένων στα πλαίσια των έργων «Πρόγραμμα κατά της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, της σχολικής αποτυχίας και της παραβατικότητας σε Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας» και το «νέο Σύστημα Μαθητείας». Οι δράσεις αυτές επιδίωκαν την ευρύτερη εισδοχή των μαθητών των συγκεκριμένων σχολικών μονάδων αυτών στο εκπαιδευτικό σύστημα της Κύπρου, τη μείωση της σχολικής διαρροής από το εκπαιδευτικό σύστημα, καθώς και τη βελτίωση των επιδόσεών τους.

Με στόχο την **αποφυγή διακρίσεων και την κοινωνική ενσωμάτωση των μειονοτήτων και μειονεκτούντων ομάδων**, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες, στο πλαίσιο των παρεμβάσεων του Προγράμματος, στα Γενικά Κριτήρια Αξιολόγησης στο τμήμα της σκοπιμότητας αξιολογείται η συμβολή του κάθε προτεινόμενου έργου στη μη διάκριση, συμπεριλαμβανομένου της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία. Ως εκ τούτου, οι προτάσεις έργων που υποβλήθηκαν αξιολογούνταν με βάση το κριτήριο αυτό. Σημειώνεται ότι, υποβλήθηκαν προτάσεις έργων που είχαν ουσιαστική συμβολή στην ενσωμάτωση μειονεκτούντων ομάδων του πληθυσμού στην αγορά εργασίας και στον κοινωνικό ιστό της χώρας, συμπεριλαμβανομένων και ατόμων με αναπηρίες. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το έργο «Πρόγραμμα κατά της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, της σχολικής αποτυχίας και της παραβατικότητας σε Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας» συνεισφέρει και στην ενίσχυση της εκπαίδευσης σε υποβαθμισμένες περιοχές.

Η προώθηση και ενσωμάτωση καινοτόμων δράσεων αποτέλεσε σημαντική επιδίωξη του Άξονα Προτεραιότητας. Προωθήθηκαν νέες ιδέες, είτε ως προς τις προτεινόμενες διαδικασίες, μεθόδους ή τους στόχους των δράσεων, είτε ως προς το περιεχόμενο των δράσεων. Προς την κατεύθυνση αυτή, στα Γενικά Κριτήρια Αξιολόγησης στο τμήμα της σκοπιμότητας αξιολογήθηκε η καινοτομία του προτεινόμενου έργου. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο των Προσκλήσεων Υποβολής Προτάσεων, οι προτάσεις που υποβλήθηκαν αξιολογούνταν λαμβάνοντας υπόψη το κριτήριο αυτό. Αναφέρεται ότι αριθμός προτάσεων έργων που υποβλήθηκαν, περιείχαν καινοτόμες δράσεις κυρίως ως προς τις μεθόδους των δράσεων. Ενδεικτικά αναφέρεται το έργο για την εγκαθίδρυση και λειτουργία Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων (ΣΕΠ) στην Κύπρο που ξεκίνησε να υλοποιείται για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας στην Κύπρο. Επίσης, αναφέρεται η ανάπτυξη καινοτόμων μεθοδολογικών εργαλείων στο πλαίσιο της αναβάθμισης της διοικητικής ικανότητας της Υπηρεσίας Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού και του Τμήματος Εργασίας με στόχο της αξιοποίηση τους σε άλλες Υπηρεσίες του δημόσιου τομέα.

Επιδίωξη του Άξονα Προτεραιότητας αποτέλεσε η **επέκταση της διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας** σε όλο το φάσμα των δράσεων. Για σκοπούς προώθησης της διακρατικής συνεργασίας

στα Γενικά Κριτήρια Αξιολόγησης συμπεριλαμβανόταν κριτήριο για την διακρατική συνεργασία του προτεινόμενου έργου. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο των Προσκλήσεων Υποβολής Προτάσεων που εκδόθηκαν, οι προτάσεις που υποβλήθηκαν αξιολογήθηκαν λαμβάνοντας υπόψη το κριτήριο αυτό. Λόγω της έλλειψης ενδιαφέροντος που παρατηρήθηκε για υλοποίηση δράσεων διακρατικής συνεργασίας, η ΔΑ σε συνεργασία με τον ΕΦ είχε προβεί σε ενέργειες ενθάρρυνσης των Δικαιούχων για ένταξη σχετικών δράσεων στα έργα τους. Σημειώνεται ότι ο ΕΦ προωθούσε στους Δικαιούχους των έργων, που υλοποιούνταν στα πλαίσια του εν λόγω Άξονα Προτεραιότητας, αιτήματα για διακρατική συνεργασία που λάμβανε από αντίστοιχες υπηρεσίες άλλων κρατών μελών. Εν τούτοις τελικά δεν υλοποιήθηκαν οποιεσδήποτε δράσεις στα πλαίσια αυτά.

Σημειώνεται ότι όλα τα έργα του Άξονα Προτεραιότητας έχουν ολοκληρωθεί και **δεν υπάρχουν ανολοκλήρωτες πράξεις.**

4.1.4. Σημαντικά προβλήματα που προέκυψαν και Μέτρα Αντιμετώπισής τους

Πέραν των γενικών προβλημάτων που προέκυψαν στην Κυπριακή Δημοκρατία και περιγράφονται λεπτομερώς στην **Ενότητα 3.3** πιο πάνω, πρόσθετα σημαντικά προβλήματα δεν προέκυψαν στην ενεργοποίηση και έναρξη της υλοποίησης του Άξονα Προτεραιότητας, με εξαίρεση την καθυστέρηση που παρατηρήθηκε στην έναρξη υλοποίησης των έργων «Νέα Σύγχρονη Μαθητεία», «Πρόγραμμα Εκπαίδευσης για Στρατηγική, Ηγετική και Διευθυντική Ανάπτυξη της Κυπριακής Δημόσιας Υπηρεσίας» και «Εφαρμογή Νέου Συστήματος Αξιολόγησης της Αναπηρίας και Λειτουργικότητας». Καθυστέρηση παρατηρήθηκε επίσης στα έργα που ενέπιπταν στα πλαίσια της εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης και αφορούσαν τη βελτίωση του συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και εν μέρει την ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης για ενήλικες. Οι καθυστερήσεις στα εν λόγω έργα ήταν, σε κάποιο βαθμό, αναμενόμενες λόγω της πολυπλοκότητας του σχεδιασμού των παρεμβάσεων γιατί αφορούσαν σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές στα συστήματα κατάρτισης και εκπαίδευσης ενώ επίσης απαιτείτο συνέργεια μεταξύ των παρεμβάσεων.

Η Διαχειριστική Αρχή και ο Ενδιάμεσος Φορέας πραγματοποίησαν σειρά συναντήσεων με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς ώστε να επιλυθούν τα διάφορα προβλήματα που υπήρχαν και να προχωρήσει η έναρξη των έργων, στις οποίες συζητήθηκαν τα διάφορα ζητήματα και έγιναν συστάσεις για επίσπευση. Ωστόσο, παρά την αρχική καθυστέρηση στη συνέχεια τα εν λόγω έργα προχώρησαν ομαλά.

4.2. Άξονας Προτεραιότητας 2: Διεύρυνση της Αγοράς Εργασίας και Κοινωνική Συνοχή

4.2.1. Σύνοψη περιγραφή

Η προσέλκυση και διατήρηση περισσότερων ατόμων στην αγορά εργασίας και η ενίσχυση της κοινωνικής ενσωμάτωσης, μέσω της εφαρμογής ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης και δημιουργίας των κατάλληλων προϋποθέσεων για την ενίσχυση της ενσωμάτωσης ευάλωτων ομάδων πληθυσμού, αποτελεί βασικό στόχο του Άξονα Προτεραιότητας. Ο στόχος αυτός επιτεύχθηκε μέσω των πιο κάτω τεσσάρων ειδικών στόχων:

- (α) *Αύξηση του εργατικού δυναμικού και της απασχόλησης των γυναικών.*
- (β) *Αύξηση του εργατικού δυναμικού και της απασχόλησης των νέων.*
- (γ) *Διεύρυνση και αναβάθμιση της λειτουργίας των θεσμών της αγοράς εργασίας.*
- (δ) *Αύξηση των οικονομικά ενεργών και απασχολούμενων ατόμων ευπαθών κοινωνικών ομάδων.*

Ο συγκεκριμένος Άξονας Προτεραιότητας επιδίωκε να βελτιώσει και να εμπλουτίσει τις Ενεργητικές Πολιτικές Απασχόλησης στοχεύοντας στη (α) δημιουργία νέων και καλύτερων θέσεων εργασίας, (β) βελτίωση της ελκυστικότητας της απασχόλησης, (γ) αύξηση της αποτελεσματικότητας και ελκυστικότητας ενεργητικών μέτρων πολιτικών απασχόλησης (ALMP), βελτιώνοντας τη στόχευσή τους, (δ) κινητοποίηση και δραστηριοποίηση των ανέργων και του ανενεργού εργατικού δυναμικού, (ε) ενδυνάμωση της πρόσβασης των γυναικών, των νέων και των ευάλωτων ομάδων της κοινωνίας στην απασχόληση.

Στα πλαίσια του 1ου Ειδικού Στόχου: Αύξηση του εργατικού δυναμικού και της απασχόλησης των γυναικών, υλοποιήθηκαν έργα/ Σχέδια που εμπίπτουν στις ακόλουθες επιλέξιμες κατηγορίες έργων:

- Προγράμματα κατάρτισης για την απόκτηση των απαραίτητων προσόντων και δεξιοτήτων για τις γυναίκες που επιθυμούν να ενταχθούν/επανενταχθούν στην αγορά εργασίας.
- Τοποθέτηση γυναικών σε επιχειρήσεις για να αποκτήσουν εργασιακή πείρα, σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.
- Ανάπτυξη και εφαρμογή σχεδίων επιχορήγησης κοινωνικής φροντίδας για γυναίκες που επιθυμούν να συμμετάσχουν στην αγορά εργασίας και δυσκολεύονται λόγω φροντίδας εξαρτώμενων.
- Δράσεις που προωθούν την εφαρμογή ευέλικτων μορφών απασχόλησης.
- Σχεδιασμός και εφαρμογή σχεδίου πιστοποίησης προτύπων εργοδοτών που εφαρμόζουν καλές πρακτικές για την ισότητα των φύλων.

Στα πλαίσια του 2ου Ειδικού Στόχου: Αύξηση του εργατικού δυναμικού και της απασχόλησης των νέων, υλοποιήθηκαν έργα που εμπίπτουν στις ακόλουθες επιλέξιμες κατηγορίες έργων:

- Προγράμματα κατάρτισης για ανάπτυξη των γνώσεων και δεξιοτήτων των ανέργων 18-30 ετών, σύμφωνα με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας συμπεριλαμβανομένων των ικανοτήτων και δεξιοτήτων στις ΤΠΕ, αναζήτησης εργασίας, επικοινωνίας κλπ.
- Προγράμματα κατάρτισης για βελτίωση της απασχολησιμότητας των ανέργων πάνω από 30.
- Τοποθέτηση ανέργων 18-30 ετών σε επιχειρήσεις, ούτως ώστε να αποκτήσουν την απαραίτητη εργασιακή πείρα.
- Τοποθέτηση ανέργων από 30 ετών και άνω σε επιχειρήσεις για να αποκτήσουν την απαραίτητη εργασιακή πείρα.

Στα πλαίσια του 3ου Ειδικού Στόχου: Διεύρυνση και αναβάθμιση της λειτουργίας των θεσμών της αγοράς εργασίας, υλοποιήθηκαν έργα που εμπίπτουν στις ακόλουθες επιλέξιμες κατηγορίες έργων:

- Διασφάλιση ολοκληρωμένης και αποτελεσματικής γεωγραφικής κάλυψης του δικτύου της ΔΥΑ.
- Ολοκληρωμένη προσέγγιση στη ζεύξη προσφοράς και ζήτησης που θα συνάδει πλήρως με τις ανάγκες των ανέργων, των ευάλωτων ομάδων, των ατόμων με αναπηρίες και των επιχειρήσεων.
- Εναρμόνιση και συνεχής αναβάθμιση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- Ενδυνάμωση της τεχνικής και διοικητικής ικανότητας της ΔΥΑ με στόχο τη συνεχή παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών απασχόλησης.
- Διασφάλιση της ύπαρξης των απαραίτητων δεξιοτήτων και της απαιτούμενης εμπειρογνομosύνης, καθώς και της συνεχούς εξειδικευμένης κατάρτισης που απαιτείται για την αποτελεσματική λειτουργία του δικτύου της ΔΥΑ.
- Επέκταση και συνεχής βελτίωση των μεθοδολογικών εργαλείων για την παρακολούθηση της προσφοράς και ζήτησης προσόντων και ικανοτήτων στην αγορά εργασίας.

Στα πλαίσια του 4ου Ειδικού Στόχου: Αύξηση των οικονομικά ενεργών και απασχολούμενων ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικά ομάδες, υλοποιήθηκαν έργα/ Σχέδια που εμπίπτουν στις ακόλουθες επιλέξιμες κατηγορίες έργων:

- Σχέδια ενθάρρυνσης των επιχειρήσεων για πρόσληψη ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού.
- Προγράμματα ενδυνάμωσης της απασχολησιμότητας των κοινωνικά ευπαθών ομάδων και ενσωμάτωσης τους στην αγορά εργασίας.
- Προγράμματα εργασιακής αποκατάστασης και κοινωνικής ενσωμάτωσης ατόμων που αντιμετωπίζουν προβλήματα κοινωνικού αποκλεισμού.
- Προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες και σε ξενόγλωσσους κάτοικους Κύπρου.
- Εφαρμογή νέου Συστήματος Αξιολόγησης και Λειτουργικότητας.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Άξονα σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (χρηματοδοτικοί πίνακες) ανήλθε σε **€62.178.952**, από τα οποία **€52.852.109 (85%)** αποτελούσαν χρηματοδότηση του ΕΚΤ, που κάλυψε το **44,1%** του συνολικού προϋπολογισμού της κοινοτικής συνδρομής του Προγράμματος.

4.2.2. Περίληψη της Υλοποίησης

Φυσική Υλοποίηση

Ενεργοποίηση του Άξονα και ένταξη έργων

Σωρευτικά από την έναρξη υλοποίησης του ΕΠ μέχρι το τέλος της Προγραμματικής Περιόδου στα πλαίσια του Άξονα Προτεραιότητας 2 εκδόθηκαν συνολικά 9 Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων Έργων Δημοσίων Συμβάσεων με προϋπολογισμό €57,2εκ. και 20 Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων Έργων Σχεδίων Χορηγιών με προϋπολογισμό ύψους €93,5εκ., με το συνολικό ποσοστό ενεργοποίησης από την έναρξη του ΕΠ να ανέρχεται αθροιστικά στο 242,4%. Στο πλαίσιο των εν λόγω Προσκλήσεων υποβλήθηκαν 10 προτάσεις έργων Δημοσίων Συμβάσεων με συνολικό προϋπολογισμό €48,3εκ. και 4.373 προτάσεις έργων Σχεδίων Χορηγιών με συνολικό προϋπολογισμό ύψους €33,6εκ. και εντάχθηκαν 9 έργα Δημοσίων Συμβάσεων και 3.566 έργα Σχεδίων Χορηγιών με συνολικό προϋπολογισμό €66,4εκ., που αντιστοιχεί συνολικά στο 106,8% του προϋπολογισμού του Άξονα. Μέχρι το τέλος της Προγραμματικής Περιόδου υλοποιήθηκαν και τα 9 έργα Δημοσίων Συμβάσεων με δαπάνες που περιλήφθηκαν σε Αίτηση Πληρωμής €39,7εκ. και 3.564 έργα Σχεδίων Χορηγιών με δαπάνες €23,9εκ., που αντιστοιχεί συνολικά σε ποσοστό 102,2% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας.

Στον **Πίνακα 10** που ακολουθεί, παρουσιάζονται αναλυτικά τα στοιχεία φυσικής προόδου για ολόκληρο τον Άξονα, όπως αυτά διαμορφώθηκαν σωρευτικά για την περίοδο 2007-2015.

Πίνακας 10: Υλοποίηση Άξονα Προτεραιότητας 2¹			
	2007 – 2015		
	Έργα Δημοσίων Συμβάσεων	Έργα Σχεδίων Χορηγιών	Σύνολο
<i>Αριθμός προσκλήσεων που έχουν εκδοθεί</i>	9	20	29
<i>Συνολικός προϋπολογισμός προσκλήσεων που έχουν εκδοθεί²</i>	€ 57.236.313	€ 93.473.066	€ 150.709.379
<i>Ποσοστό ενεργοποίησης του Άξονα (προϋπολογισμός προσκλήσεων που έχουν εκδοθεί / προϋπολογισμός ΑΠ)</i>	92,1%	150,3%	242,4%
<i>Αριθμός έργων που υποβλήθηκαν³</i>	10	4.373	4.383
<i>Προϋπολογισμός έργων που υποβλήθηκαν³</i>	€ 48.322.055	€ 33.600.503	€ 81.922.558
<i>Αριθμός έργων που εντάχθηκαν⁴</i>	9	3.566	3.575
<i>Προϋπολογισμός έργων που εντάχθηκαν (Δημόσια Δαπάνη)⁴</i>	€ 39.704.586	€ 26.697.749	€ 66.402.335
<i>Ποσοστό προϋπολογισμού του Άξονα που έχει δεσμευτεί (προϋπολογισμός έργων που εντάχθηκαν/προϋπολογισμός Άξονα Προτεραιότητας)</i>	63,9%	42,9%	106,8%
<i>Δαπάνες που έχουν περιληφθεί σε Αίτηση Πληρωμής (Δημόσια Δαπάνη)</i>	€ 39.684.620	€ 23.869.041	€ 63.553.661
<i>Ποσοστό πιστοποίησης του Άξονα Προτεραιότητας (δαπάνες που περιλήφθηκαν σε Αίτηση Πληρωμής έναντι προϋπολογισμού του Άξονα)</i>	63,8%	38,4%	102,2%

Σημειώσεις:

1. Οι αριθμοί και τα ποσά που περιλαμβάνονται στον πίνακα είναι σύμφωνοι με το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα του ΕΠ. Η ιδιωτική συμμετοχή δεν περιλαμβάνεται στους προϋπολογισμούς των έργων.
2. Τα ποσά περιλαμβάνουν και τυχόν επαναπροκηρύξεις προσκλήσεων.
3. Οι αριθμοί και τα ποσά διαφέρουν από την Έκθεση Υλοποίησης για το 2014, επειδή εκεί λαμβάνονταν υπόψη ως πρώτες υποβολές οι έντυπες μορφές ενώ εδώ παρουσιάζονται τα στοιχεία όπως υποβλήθηκαν στο ΟΠΣ. Δεν περιλαμβάνεται το ποσό της ιδιωτικής συμμετοχής επειδή το στοιχείο δεν υπάρχει στο σύστημα ως προϋπολογισμός πρότασης. Το Στοιχείο εμφανίζεται στις δαπάνες
4. Αναφέρεται στις τελευταίες εκδόσεις Τεχνικών Δελτίων Έργων, όπως ολοκληρώθηκαν τα έργα. Για το λόγο αυτό έχουν μειωθεί και οι προϋπολογισμοί σε σχέση με την Έκθεση Υλοποίησης για το 2014, και έχουν αφαιρεθεί έργα που έχουν απενταχθεί. Δεν περιλαμβάνεται το ποσό της ιδιωτικής συμμετοχής επειδή το στοιχείο δεν υπάρχει στο σύστημα ως προϋπολογισμός έργου.

Δείκτες

Στον **Πίνακα 11** που ακολουθεί παρουσιάζονται οι δείκτες εκροών και αποτελέσματος, καθώς και οι σχετικοί στόχοι του Άξονα Προτεραιότητας, όπως έχουν καθοριστεί στο ΕΠ.

Πίνακας 11: Δείκτες Παρακολούθησης του Άξονα Προτεραιότητας 2																																		
Ειδικός Στόχος	Δείκτες Εκροών	Μ. Μ	Τ. Β	Τ. Σ	2007			2008			2009			2010			2011			2012			2013			2014			2015			Σύνολο 2007-2015		
					Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α
Διεύρυνση και αναβάθμιση της λειτουργίας των θεσμών της αγοράς εργασίας	Γραφεία εργασίας που δημιουργούνται ή / και ενισχύονται	Αριθμός	14	16	0	Δ/Ε	Δ/Ε	0	Δ/Ε	Δ/Ε	14	Δ/Ε	Δ/Ε	14	Δ/Ε	Δ/Ε	14	Δ/Ε	Δ/Ε	14	Δ/Ε	Δ/Ε	14	Δ/Ε	Δ/Ε	14	Δ/Ε	Δ/Ε	14	Δ/Ε	Δ/Ε	14	Δ/Ε	Δ/Ε
Αύξηση του εργατικού δυναμικού και της απασχόλησης των γυναικών	Οικονομικά αδρανείς γυναίκες που επωφελούνται από δράσεις κατάρτισης και απόκτησης εργασιακής πείρας	Αριθμός	0	2.000	0	0	Δ/Ε	0	0	Δ/Ε	0	0	Δ/Ε	509	509	Δ/Ε	552	552	Δ/Ε	686	686	Δ/Ε	434	434	Δ/Ε	96	96	Δ/Ε	2	2	Δ/Ε	2279	2279	Δ/Ε
Αύξηση του εργατικού δυναμικού και της απασχόλησης των νέων	Άνεργοι που επωφελούνται από προγράμματα κατάρτισης και απόκτησης εργασιακής πείρας	Αριθμός	0	2.500	0	0	0	0	0	0	0	0	0	554	451	103	855	624	231	848	579	269	899	600	299	2003	1228	755	1833	1196	637	6992	4678	2314
Αύξηση των οικονομικά ενεργών και απασχολούμενων ατόμων ευπαθών κοινωνικών ομάδων	Άτομα ευπαθών κοινωνικά ομάδων που εντάσσονται σε προγράμματα κατάρτισης	Αριθμός	0	1.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	577	347	230	558	321	237	31	18	13	1166	686	480
	Άνεργα άτομα που επωφελούνται από δράσεις προώθησης στην απασχόληση	Αριθμός	0	2.000	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	27	450	577	103	52	51	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1130	502	628
	Άτομα με αναπηρία που επωφελούνται από δράσεις προώθησης στην απασχόληση	Αριθμός	77	120	0	0	0	0	0	0	12	4	8	56	22	34	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	69	27	42

Ειδικός Στόχος	Δείκτες Αποτελέσματος	Μ. Μ	Τ. Β	Τ. Σ	2007			2008			2009			2010			2011			2012			2013			2014			2015			Σύνολο 2007-2015		
					Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α	Σ	Γ	Α
Διεύρυνση και αναβάθμιση της λειτουργίας των θεσμών της αγοράς εργασίας	Ποσοστό των εξυπηρετούμενων από το δίκτυο της ΔΥΑ ανέργων που τοποθετούνται σε θέσεις εργασίας του ιδιωτικού τομέα	Ποσοστό	12,5	8	0	0	0	0	0	0	4,4	3,8	5,0	9,5	8,4	10,7	5,9	6,8	5,0	3,1	2,4	3,8	4	3,5	4,5	3,7	3,4	4	3,4	3,2	3,7	6,4	5,6	7,4
	Ποσοστό των νέων ανέργων (15-24 ετών) που εξυπηρετούνται από το δίκτυο της ΔΥΑ και τοποθετούνται σε θέσεις εργασίας του ιδιωτικού τομέα	Ποσοστό	-	25	0	0	0	0	0	0	7,3	7,7	6,9	12,4	11,6	13,1	8,0	8,1	7,9	3,9	4,8	3,1	3,8	4,0	3,6	4,4	4,6	4,2	3,6	3,4	3,8	7,2	6,8	7,6
	Ποσοστό των νέων ανέργων (18-30 ετών) που εξυπηρετούνται από το δίκτυο της ΔΥΑ και τοποθετούνται σε θέσεις εργασίας του ιδιωτικού τομέα	Ποσοστό	-	25	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3,5	3,3	3,7	4,7	4,4	5,0	3,9	3,7	4,1	7,4	6,5	8,4
Αύξηση του εργατικού δυναμικού και της απασχόλησης των νέων	Ποσοστό εγγεγραμμένων νέων ανέργων στους οποίους παρέχεται ευκαιρία νέας αρχής υπό τη μορφή τοποθέτησης σε θέσεις εργασίας, ευκαιρία κατάρτισης ή εργασιακής πείρας κλπ, μέσα σε 6 μήνες	Ποσοστό	0	40	0	0	0	0	0	0	11,4	12,2	10,6	22,3	25,7	18,9	20,2	20,8	19,7	20,0	22,0	17,8	31,5	38,6	23,1	40,0	42,3	37,3	32,6	39	24,9	25,3	28,3	21,8
Αύξηση του εργατικού δυναμικού και της απασχόλησης των γυναικών	Αριθμός αδρανούς γυναικείου πληθυσμού που παραμένει στην αγορά εργασίας 6 μήνες μετά την ολοκλήρωση των προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης και απόκτησης εργασιακής πείρας	Αριθμός	0	1.000	0	0	0	0	0	0	μ.δ	μ.δ	Δ/Ε	μ.δ	μ.δ	Δ/Ε	μ.δ	μ.δ	Δ/Ε	μ.δ	μ.δ	Δ/Ε	μ.δ	μ.δ	Δ/Ε	μ.δ	μ.δ	Δ/Ε	μ.δ	μ.δ	Δ/Ε	2.210	2.210	Δ/Ε
Αύξηση των οικονομικά ενεργών και απασχολούμενων ατόμων ευπαθών κοινωνικών ομάδων	Ποσοστό ατόμων ευπαθών ομάδων που παραμένουν σε θέσεις εργασίας 6 μήνες μετά τη διακοπή της επιδότησης	Ποσοστό	750 (Αρ.)	30	0	0	0	0	0	0	μ.δ	μ.δ	μ.δ	μ.δ	μ.δ	μ.δ	μ.δ	μ.δ	μ.δ	μ.δ	μ.δ	μ.δ	μ.δ	μ.δ	μ.δ	μ.δ	μ.δ	μ.δ	μ.δ	μ.δ	μ.δ	60	μ.δ	μ.δ

Συμβολή ανά ομάδες-στόχου

Μέχρι το τέλος της προγραμματικής περιόδου, συμμετείχαν στις δράσεις του ΕΚΤ στο σύνολο του Άξονα Προτεραιότητας, 28.478 άτομα εκ των οποίων το 68,2% είναι γυναίκες. Όσον αφορά το καθεστώς των συμμετεχόντων στην αγορά εργασίας, το 59,4% είναι άνεργοι (εκ των οποίων το 64,3% γυναίκες), 26,1% απασχολούμενοι (εκ των οποίων 66,3% γυναίκες) και 14,5% ανενεργά άτομα (εκ των οποίων 87,8% γυναίκες). Από το σύνολο των άνεργων ατόμων ποσοστό 27,1% είναι μακροχρόνια άνεργοι.

Από το σύνολο των συμμετεχόντων το 47,4% ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, 16,8% ανήκουν στην κατηγορία των νέων (15-24 ετών) και 6,4% στα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (55-64 ετών). Επιπλέον, όσον αφορά το μορφωτικό επίπεδο των συμμετεχόντων, το 46,6% του συνόλου των συμμετεχόντων ανήκουν στην κατηγορία Τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 5 και 6), ποσοστό 33,7% στην κατηγορία Ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 3), 10% στην κατηγορία μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μη τριτοβάθμιου επιπέδου (ISCED 4) και 9,7% στην κατηγορία Πρωτοβάθμια ή κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 1 και 2).

Στον παρακάτω πίνακα παρατίθενται τα στοιχεία όσον αφορά τους συμμετέχοντες κατά το έτος 2015 και σωρευτικά για το διάστημα 2007-2015.

Πίνακας 12: ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΕΚΤ (Άξονα Προτεραιότητας 2)

	ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΚΑΤΑ ΤΟ ΕΤΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ (2015)						ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ			
	ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ		ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ		ΜΕΤΑΦΕΡΟΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ ΑΠΟ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟ ΕΤΟΣ		ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ		ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΑ ΑΤΟΜΑ	
	1		2		3		4		5	
	ΣΥΝΟΛΟ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ	2256	1594	5603	3923	3347	2329	28478	19431	28478	19431
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΤΟΥΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ										
Απασχολούμενοι	726	508	1521	1070	795	562	7426	4924	7426	4924
από αυτούς οι αυτοαπασχολούμενοι	0	0	59	36	59	36	279	180	279	180
Ανεργοί	1329	922	3702	2547	2373	1625	16919	10877	16919	10877
από αυτούς οι μακροχρόνια άνεργοι	77	45	768	547	691	502	4579	2978	4579	2978
Ανενεργά άτομα	201	164	380	306	179	142	4133	3630	4133	3630
από αυτά τα ανενεργά άτομα που παρακολουθούν εκπαίδευση ή κατάρτιση	0	0	6	5	6	5	92	62	92	62
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ										
Νέοι (15-24 ετών)	50	33	1045	813	995	780	4791	3382	4791	3382
Άτομα μεγαλύτερης ηλικίας (55-64 ετών)	5	3	124	83	119	80	1836	1063	1836	1063
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΕΥΑΛΩΤΗ ΟΜΑΔΑ										
Μειονότητες	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Μετανάστες	2	2	1588	1182	1586	1180	9081	6271	9081	6271
Ανάπηροι	1	0	32	21	31	21	351	163	351	163
Άλλα μειονεκτούντα άτομα	32	19	218	139	186	120	4076	2632	4076	2632
ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ										
Πρωτοβάθμια ή κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 1 και 2)	187	107	350	211	163	104	2758	1689	2758	1689
Ανώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ISCED 3)	890	596	1222	829	332	233	9608	6464	9608	6464
Μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση μη τριτοβάθμιου επιπέδου (ISCED 4)	189	149	426	330	237	181	2846	2249	2846	2249
Τριτοβάθμια εκπαίδευση (ISCED 5 και 6)	990	742	3605	2553	2615	1811	13266	9029	13266	9029

4.2.3. Ποιοτική ανάλυση

Με βάση τα στοιχεία που παρουσιάζονται πιο πάνω σημειώθηκε ικανοποιητική πρόοδος στην υλοποίηση των δράσεων του Άξονα Προτεραιότητας 2 καθώς και στην ένταξη έργων. Συγκεκριμένα όσον αφορά την πρόοδο στην υλοποίηση του οικονομικού και φυσικού αντικείμενου των επιμέρους Ειδικών Στόχων καταγράφονται τα ακόλουθα:

- Στο πλαίσιο του 1ου Ειδικού Στόχου «Αύξηση του εργατικού δυναμικού και της απασχόλησης των γυναικών» κατά την περίοδο 2007 - 2015 εκδόθηκαν 3 Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων Έργων Δημοσίων Συμβάσεων και 1 Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων Έργων Σχεδίων Χορηγιών με συνολικό προϋπολογισμό ύψους €18,7εκ., που αντιστοιχεί σε ποσοστό 30,1% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας. Σημειώνεται ότι για το Σχέδιο Χορηγιών για Ένταξη στην Απασχόληση με Ευέλικτες Ρυθμίσεις αυξήθηκε ο προϋπολογισμός της πρόσκλησης από €3,0εκ. σε €4,5εκ. Στο πλαίσιο των Προσκήσεων υποβλήθηκαν 3 προτάσεις έργων Δημοσίων Συμβάσεων και 409 προτάσεις έργων Σχεδίων Χορηγιών με συνολικό προϋπολογισμό €15,2εκ. και είχαν ενταχθεί τα 3 έργα Δημοσίων Συμβάσεων και 337 έργα Σχεδίων Χορηγιών (αρχικά εντάχθηκαν 341 αλλά στην πορεία κάποια απεντάχθηκαν) με συνολικό προϋπολογισμό €9,1εκ., δεσμεύοντας ποσοστό 14,6% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας. Μέχρι το τέλος της Προγραμματικής Περιόδου υλοποιήθηκαν τα 3 έργα Δημοσίων Συμβάσεων και τα 337 έργα Σχεδίων Χορηγιών με συνολικές δαπάνες που περιλήφθηκαν σε Αίτηση Πληρωμής €9,0εκ., ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό 14,4% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας.

Με βάση τους δείκτες εκροών και αποτελέσματος, για τον εν λόγω Ειδικό Στόχο, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- i. πολύ ικανοποιητική πρόοδος στην υλοποίηση του έργου «Βελτίωση της απασχολησιμότητας του οικονομικά αδρανούς γυναικείου δυναμικού» με τη συμμετοχή 2.279 συνολικά οικονομικά αδρανών γυναικών σε προγράμματα κατάρτισης και εργασιακής πείρας από την έναρξη του Προγράμματος, έναντι 2.000 που ήταν ο στόχος της προγραμματικής περιόδου. Το ποσοστό υλοποίησης του δείκτη εκροών «Οικονομικά αδρανείς γυναίκες που επωφελούνται από δράσεις κατάρτισης και απόκτησης εργασιακής πείρας» ανήλθε στο 114% υπερκαλύπτοντας την τιμή στόχου.
- Στο πλαίσιο του 2ου Ειδικού Στόχου «Αύξηση του εργατικού δυναμικού και της απασχόλησης των νέων» κατά την περίοδο 2007 - 2015 εκδόθηκαν 2 Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων Έργων Δημοσίων Συμβάσεων και 5 Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων Έργων Σχεδίων Χορηγιών με συνολικό προϋπολογισμό ύψους €43,8εκ., που αντιστοιχεί σε ποσοστό 70,4% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας. Στο πλαίσιο των Προσκήσεων υποβλήθηκαν 2 προτάσεις έργων Δημοσίων Συμβάσεων και 1.464 προτάσεις έργων Σχεδίων

Χορηγιών με συνολικό προϋπολογισμό €23,8εκ. και είχαν ενταχθεί 2 έργα Δημοσίων Συμβάσεων και 1.109 έργα Σχεδίων Χορηγιών (αρχικά εντάχθηκαν 1.130 αλλά στην πορεία κάποια απεντάχθηκαν) με συνολικό προϋπολογισμό €25,3κ., δεσμεύοντας ποσοστό 40,7% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας. Μέχρι το τέλος της Προγραμματικής Περιόδου υλοποιήθηκαν τα 2 έργα Δημοσίων Συμβάσεων και τα 1.109 έργα Σχεδίων Χορηγιών με συνολικές δαπάνες που περιλήφθηκαν σε Αίτηση Πληρωμής €25,2εκ., που αντιστοιχεί σε ποσοστό 40,5% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας.

- i. Με βάση τους δείκτες εκροών και αποτελέσματος, για τον εν λόγω Ειδικό Στόχο, παρατηρήθηκε πολύ ικανοποιητική πρόοδος στην υλοποίηση του δείκτη εκροών «Άνεργοι που επωφελούνται από δράσεις κατάρτισης και εργασιακής πείρας». Μέχρι το 2015 είχαν επωφεληθεί 6.992 άτομα στο πλαίσιο 2 Έργων Δημοσίων Συμβάσεων, έναντι 2.500 που είναι ο στόχος της προγραμματικής περιόδου. Πρόκειται για τα έργα «Βελτίωση της απασχολησιμότητας των ανέργων» και «Τοποθέτηση ανέργων νέων πτυχιούχων για απόκτηση εργασιακής πείρας σε επιχειρήσεις/οργανισμούς». Το ποσοστό υλοποίησης του δείκτη ανήλθε στο 280% υπερκαλύπτοντας την τιμή στόχου. Σημειώνεται ότι από το σύνολο των ανέργων που επωφελήθηκαν από δράσεις κατάρτισης και εργασιακής πείρας, 4.873 ήταν νέοι ηλικίας 18-30 ετών.
- Στο πλαίσιο του 3ου Ειδικού Στόχου «Διεύρυνση και αναβάθμιση της λειτουργίας των θεσμών της αγοράς εργασίας» κατά την περίοδο 2007 - 2015 εκδόθηκε 1 Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων Έργων Δημοσίων Συμβάσεων με προϋπολογισμό ύψους €8εκ., που αντιστοιχεί σε ποσοστό 12,9% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας. Στο πλαίσιο της Πρόσκλησης υποβλήθηκε 1 πρόταση έργου Δημοσίων Συμβάσεων με αρχικό προϋπολογισμό €7εκ., η οποία τελικά εντάχθηκε με προϋπολογισμό €8,7εκ., δεσμεύοντας ποσοστό 14% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας. Μέχρι το τέλος της Προγραμματικής Περιόδου το εν λόγω έργο υλοποιήθηκε με δαπάνες που περιλήφθηκαν σε Αίτηση Πληρωμής συνολικού ύψους €8,7εκ., ποσό που αντιστοιχεί σε ποσοστό 14% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας.

Με βάση τους δείκτες εκροών και αποτελέσματος, για τον εν λόγω Ειδικό Στόχο, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- i. ικανοποιητική πρόοδος στην υλοποίηση του έργου «Περαιτέρω ενίσχυση και εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης» με την περαιτέρω ενίσχυση των 14 Γραφείων Εργασίας που λειτουργούν στα πλαίσια του έργου. Το ποσοστό υλοποίησης του δείκτη εκροών «Γραφεία εργασίας που δημιουργούνται ή / και ενισχύονται» ανήλθε στο 87,5%. Σημειώνεται ότι τα 12 γραφεία που ήδη λειτουργούσαν ενισχύθηκαν σημαντικά ώστε να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν επιτυχώς στις αυξανόμενες ανάγκες που δημιουργήθηκαν λόγω της υψηλής ανεργίας. Τα 2 νέα γραφεία τα οποία αρχικά είχαν προγραμματιστεί να δημιουργηθούν (με χρήση της ρήτρας ευελιξίας), τελικά στην πορεία

κρίθηκε σκόπιμο ότι δεν ήταν τόσο αναγκαία η δημιουργία τους καθώς τα υπόλοιπα 12 υφιστάμενα μπορούσαν να καλύψουν ικανοποιητικά τις ανάγκες. Επίσης, το κόστος δημιουργίας και στελέχωσης των δύο νέων γραφείων κρίνεται ότι θα ήταν δυσανάλογα υψηλό σε σχέση με την προστιθέμενη αξία από τη δημιουργία τους. Ως εκ τούτου αποφασίστηκε τελικά να μην προχωρήσει η δημιουργία τους και για το λόγο αυτό παρατηρείται η απόκλιση στο δείκτη.

- ii. σε σχέση με τους δείκτες αποτελέσματος, αναφέρεται ότι σχετική πρόοδος επιτεύχθηκε για τους δείκτες «Ποσοστό των εξυπηρετούμενων από το δίκτυο της ΔΥΑ που τοποθετούνται σε θέσεις εργασίας του ιδιωτικού τομέα» (7,4% για τη περίοδο 2007- 2015 έναντι 8% που ήταν ο αρχικός στόχος), «Ποσοστό εγγεγραμμένων νέων ανέργων στους οποίους παρέχεται ευκαιρία νέας αρχής υπό τη μορφή τοποθέτησης σε θέσεις εργασίας, ευκαιρία κατάρτισης ή εργασιακής πείρας κλπ μέσα σε 6 μήνες» (21,8% για τη περίοδο 2007- 2015) και «Ποσοστό των νέων που εξυπηρετούνται από το δίκτυο της ΔΥΑ και τοποθετούνται σε θέσεις εργασίας του ιδιωτικού τομέα» (7,6% για τους νέους 15-24 ετών και 8,4% για τους νέους 18-30 ετών, για τη περίοδο 2007- 2015). Η πρόοδος αυτή δεν ήταν η αναμενόμενη σύμφωνα με τους αρχικούς στόχους που τέθηκαν στο ΕΠ, λόγω της ραγδαίας αύξησης της ανεργίας κατά τα τελευταία έτη και τη δραματική μείωση των νέων θέσεων εργασίας. Αναφέρεται ότι το ποσοστό ανεργίας κατά το 2015 ανήλθε στο 14,9%, σε σχέση με 3,7% το 2008. Το ποσοστό ανεργίας των νέων (15-24 ετών) ανήλθε στο 32,8% το 2015 από 9,0% το 2008. **Για περισσότερη ανάλυση βλ. Ειδική Ενότητα 4.2.5.**
- Στο πλαίσιο του 4ου Ειδικού Στόχου «Αύξηση των οικονομικά ενεργών και απασχολούμενων ατόμων ευπαθών κοινωνικών ομάδων» κατά την περίοδο 2007 - 2015 εκδόθηκαν 3 Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων Έργων Δημοσίων Συμβάσεων και 14 Προσκλήσεις Υποβολής Προτάσεων Έργων Σχεδίων Χορηγιών με συνολικό προϋπολογισμό ύψους €80,1εκ., που αντιστοιχεί σε ποσοστό 129% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας. Στο πλαίσιο των Προσκήσεων υποβλήθηκαν 4 προτάσεις έργων Δημοσίων Συμβάσεων και 2.500 προτάσεις έργων Σχεδίων Χορηγιών με συνολικό προϋπολογισμό €36εκ. και εντάχθηκαν 3 έργα Δημοσίων Συμβάσεων (αρχικά εντάχθηκαν και τα 4, αλλά στην πορεία το 1 απεντάχθηκε) και 2.120 έργα Σχεδίων Χορηγιών (αρχικά εντάχθηκαν 2.179 αλλά στην πορεία κάποια απεντάχθηκαν) με συνολικό προϋπολογισμό €23,2εκ., δεσμεύοντας ποσοστό 37,3% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας. Μέχρι το τέλος της Προγραμματικής Περιόδου υλοποιήθηκαν τα 3 έργα Δημοσίων Συμβάσεων και 2.118 έργα Σχεδίων Χορηγιών με συνολικές δαπάνες που περιλήφθηκαν σε Αίτηση Πληρωμής €20,7εκ. που αντιστοιχεί σε ποσοστό 33,3% του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας.

Με βάση τους δείκτες εκροών και αποτελέσματος, για τον εν λόγω Ειδικό Στόχο, παρατηρούνται τα ακόλουθα:

- i. η πρόοδος στην υλοποίηση του «Σχεδίου παροχής κινήτρων για πρόσληψη ατόμων με αναπηρία» στο οποίο, μέχρι το 2015, συμμετείχαν σε δράσεις προώθησης της απασχόλησης 69 άτομα με αναπηρία, έναντι 120 που αποτελεί το στόχο μέχρι το τέλος της προγραμματικής περιόδου δεν μπορεί να κριθεί ως ιδιαίτερα ικανοποιητική. Το ποσοστό υλοποίησης του δείκτη εκρών «Άτομα με αναπηρία που επωφελούνται από δράσεις προώθησης στην απασχόληση» ανήλθε στο 57,5%. **Για περισσότερη ανάλυση βλ. Ειδική Ενότητα 4.2.5**
- ii. πολύ ικανοποιητική πρόοδος στην υλοποίηση του έργου «Εργασιακή και κοινωνική ενεργοποίηση ατόμων που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες μέσω της ανάπτυξης Κοινωνικών Δεξιοτήτων και άλλων δραστηριοτήτων» στο οποίο, μέχρι το 2015, έχουν ενταχθεί στα προγράμματα κατάρτισης 1.166 άτομα, έναντι 1000 που αποτελεί το στόχο μέχρι το τέλος της προγραμματικής περιόδου. Το ποσοστό υλοποίησης του δείκτη εκρών «Άτομα ευπαθών κοινωνικά ομάδων που εντάσσονται σε προγράμματα κατάρτισης» ανήλθε στο 116,6%.
- iii. σε σχέση με το δείκτη εκρών «Άνεργα άτομα που επωφελούνται από δράσεις προώθησης στην απασχόληση», μέχρι το 2015 έχουν εργοδοτηθεί 1.130 άτομα στο πλαίσιο του «Έκτακτου Σχεδίου Παροχής Κινήτρων για Απασχόληση Ανέργων» έναντι 2000 που αποτελεί το στόχο μέχρι το τέλος της προγραμματικής περιόδου. Το ποσοστό υλοποίησης του δείκτη ανήλθε στο 56,5%. Σημειώνεται ότι στην πρόοδο του εν λόγω δείκτη αναμενόταν να συμβάλει και το «Σχέδιο επιδότησης της εργοδότησης ανέργων στη ξενοδοχειακή, επισιτιστική και εν γένει τουριστική βιομηχανία», το οποίο τελικά έχει αποφασιστεί να μην ενταχθεί στο ΕΠ. **Για περισσότερη ανάλυση βλ. Ειδική Ενότητα 4.2.5.**

Πρόσθετα , στο πλαίσιο του Άξονα υλοποιήθηκαν και τα ακόλουθα έργα και Σχέδια Χορηγιών:

- Το έργο «Επιδότηση Υπηρεσιών Κοινωνικής Φροντίδας στο πλαίσιο συμφιλίωσης της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής» με την ένταξη 83 οικονομικά αδρανών και ανέργων γυναικών στην αγορά εργασίας. Το χαμηλό ποσοστό υλοποίησης του έργου οφείλεται στον περιορισμένο αριθμό διαθέσιμων θέσεων εργασίας λόγω της οικονομικής κρίσης.
- Το έργο «Δράσεις για Μείωση του Χάσματος Αμοιβών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών», στα πλαίσια του οποίου αξιολογήθηκαν 34 επιχειρήσεις για την εφαρμογή καλών πρακτικών για την ισότητα των φύλων και επιθεωρήθηκαν 1.095 επιχειρήσεις για τον έλεγχο εφαρμογής της νομοθεσίας για την ίση αμοιβή μεταξύ ανδρών και γυναικών.

- Το «Σχέδιο Επιδότησης της Απασχόλησης με Ευέλικτες Ρυθμίσεις», στα πλαίσια του οποίου δημιουργήθηκαν 825 θέσεις εργασίας βασισμένες σε ρυθμίσεις ευέλικτης εργασίας.
- Το «Σχέδιο Χορηγιών για Ένταξη στην Απασχόληση με Ευέλικτες Ρυθμίσεις» με τη δημιουργία 337 θέσεων εργασίας βασισμένες σε ρυθμίσεις ευέλικτης εργασίας.
- Το «Έκτακτο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για την Πρόσληψη Μακροχρόνια Ανέργων και Νέων» με την παροχή χορηγίας σε 354 επιχειρήσεις και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την εργοδότηση ατόμων που ανήκουν στην Ομάδα Στόχου.
- Το «Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για Πρόσληψη Ατόμων που ανήκουν στις Ευπαθείς Κοινωνικά Ομάδες» με την παροχή χορηγίας σε 870 επιχειρήσεις και Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης για την εργοδότηση ατόμων που ανήκουν στις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες του πληθυσμού.

Στο πλαίσιο του Άξονα προωθήθηκαν έργα τα οποία μπορούν να χαρακτηριστούν ως παραδείγματα καλής πρακτικής, λαμβάνοντας υπόψη, μεταξύ άλλων, τις αναπτυξιακές επιπτώσεις που αναμένονταν να επιφέρουν, τη μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε, τη βιωσιμότητά τους καθώς και τυχόν στοιχείων καινοτομίας. Ενδεικτικά αναφέρεται η εφαρμογή νέου συστήματος αξιολόγησης της αναπηρίας και λειτουργικότητας, στα πλαίσια του οποίου αξιολογήθηκαν 400 Άτομα με Αναπηρία.

Πρωώθηση Ίσων Ευκαιριών μεταξύ Ανδρών και Γυναικών

Διάφορα έργα που έχουν υλοποιηθεί στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας σχεδιάστηκαν για να συμβάλουν στην προώθηση των ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών. Στο πλαίσιο του Ειδικού Στόχου «Αύξηση του εργατικού δυναμικού και της απασχόλησης των γυναικών», υλοποιήθηκε το έργο «Βελτίωση της απασχολησιμότητας του οικονομικά αδρανούς γυναικείου δυναμικού» με δαπάνες ύψους €3,6 εκ. περίπου. Σκοπός του έργου ήταν η προσφορά ευκαιριών συμμετοχής σε προγράμματα κατάρτισης στη βάση των αναγκών και απαιτήσεων της αγοράς εργασίας, καθώς και ευκαιριών τοποθέτησης σε επιχειρήσεις για απόκτηση εργασιακής πείρας. Στο πλαίσιο του προαναφερόμενου Ειδικού Στόχου, υλοποιήθηκε επίσης το έργο «Δράσεις για μείωση του χάσματος αμοιβών μεταξύ ανδρών και γυναικών» με δαπάνες ύψους €1,8 εκ. περίπου. Σκοπός του έργου ήταν η προώθηση δράσεων για τη σταδιακή αλλά αποτελεσματική καταπολέμηση του χάσματος αμοιβών μεταξύ ανδρών και γυναικών. Επιπρόσθετα, υλοποιήθηκε ακόμα ένα έργο, κάτω από το συγκεκριμένο Ειδικό Στόχο με δαπάνες ύψους €0,3εκ. Πρόκειται για το έργο «Επιδότηση Υπηρεσιών Κοινωνικής Φροντίδας στο πλαίσιο συμφιλίωσης της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής» σκοπός του οποίου ήταν η ένταξη στην αγορά εργασίας

οικονομικά αδρανών και άνεργων γυναικών, οι οποίες επιφορτίζονται με το βάρος φροντίδας εξαρτώμενων μελών των οικογενειών τους.

Όσον αφορά στις επιπτώσεις στην προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ ανδρών και γυναικών από την υλοποίηση των έργων του Άξονα, ενδεικτικά αναφέρεται ότι από το σύνολο των συμμετεχόντων στις δράσεις του ΕΚΤ, για τον εν λόγω Άξονα και την περίοδο 2007-2015, το ποσοστό των γυναικών είναι 68,2%.

Ρήτρα Ευελιξίας

Στον Άξονα Προτεραιότητας ήταν δυνατή η χρήση της ρήτρας του άρθρου 34 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 του Συμβουλίου, περί δυνατότητας χρηματοδότησης κατά συμπληρωματικό τρόπο μέχρι 10% της κοινοτικής συνδρομής του Άξονα Προτεραιότητας, για τη χρηματοδότηση δράσεων τύπου ΕΤΠΑ οι οποίες κρίνονται απόλυτα συμπληρωματικές και απαραίτητες για την ικανοποιητική υλοποίηση των έργων.

Σύμφωνα με τις πρόνοιες του ΕΠ, τον Απρίλιο 2010 εντάχθηκε το έργο «Περαιτέρω ενίσχυση και εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης» που περιλάμβανε στο σχεδιασμό του δράσεις που προέβλεπαν τη χρήση της ρήτρας αυτής, η οποία όμως τελικά δεν χρησιμοποιήθηκε.

Άρθρο 10 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1081/2006

Με στόχο την **ενσωμάτωση της διάστασης της ισότητας μεταξύ των δύο φύλων** στις παρεμβάσεις του Προγράμματος στα Γενικά Κριτήρια Αξιολόγησης στο τμήμα της σκοπιμότητας αξιολογήθηκε η συμβολή κάθε προτεινόμενου έργου / Σχεδίου στην ισότητα των δύο φύλων. Ως εκ τούτου, οι προτάσεις έργων που υποβλήθηκαν αξιολογήθηκαν ως προς τη συμβολή τους στην ισότητα των δύο φύλων.

Στο πλαίσιο, επίσης, της **πρόληψης του κοινωνικού αποκλεισμού και της προώθησης των μεταναστών στην αγορά εργασίας**, εντάχθηκε μέσα στο 2010 το έργο «Πρόγραμμα εκμάθησης της Ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες και ξενόγλωσσους κατοίκους της Κύπρου», το οποίο στόχο είχε την άρση του κοινωνικού αποκλεισμού και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής με αποτέλεσμα τη διεύρυνση της αγοράς εργασίας. Το εν λόγω έργο άρχισε την ουσιαστική υλοποίησή του το 2011. Μέχρι το τέλος του 2015 πραγματοποιήθηκαν 5 προγράμματα εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, στα οποία συνολικά συμμετείχαν 12.417 μετανάστες και ξενόγλωσσοι κάτοικοι της Κύπρου εκ των οποίων ποσοστό 69,8% ήταν Ευρωπαίοι Πολίτες.

Με στόχο την **αποφυγή διακρίσεων και την κοινωνική ενσωμάτωση στην αγορά εργασίας των μειονοτήτων και άλλων μειονεκτουσών ομάδων, όπως άτομα με αναπηρίες**, συμπεριλαμβανομένων των ατόμων με αναπηρίες, στο πλαίσιο των παρεμβάσεων του Προγράμματος, στα Γενικά Κριτήρια Αξιολόγησης στο τμήμα της σκοπιμότητας αξιολογήθηκε η

συμβολή κάθε προτεινόμενου έργου / Σχεδίου στη μη διάκριση, συμπεριλαμβανομένου της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία. Ως εκ τούτου, οι προτάσεις έργων που υποβλήθηκαν, αξιολογήθηκαν με βάση το κριτήριο αυτό. Επιπρόσθετα, εντάχθηκαν και υλοποιήθηκαν τα έργα «Εφαρμογή νέου συστήματος αξιολόγησης της αναπηρίας και λειτουργικότητας», και «Εργασιακή και κοινωνική ενεργοποίηση ατόμων που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες μέσω της ανάπτυξης Κοινωνικών Δεξιοτήτων και άλλων δραστηριοτήτων» τα οποία αφορούν στην ανάπτυξη ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης για ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού. Παράλληλα, υλοποιήθηκαν δύο Σχέδια Χορηγιών «Σχέδιο παροχής κινήτρων για πρόσληψη ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικά ομάδες του πληθυσμού» και «Σχέδιο παροχής κινήτρων για πρόσληψη ατόμων με αναπηρία». Σημειώνεται ότι από το σύνολο των συμμετεχόντων στις δράσεις του ΕΚΤ, για τον εν λόγω Άξονα και την περίοδο 2007-2015, το ποσοστό των ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού είναι 47,4%.

Η **προώθηση και ενσωμάτωση καινοτόμων δράσεων** αποτελούσε επιδίωξη του Άξονα Προτεραιότητας. Προωθήθηκαν νέες ιδέες, είτε ως προς τις προτεινόμενες διαδικασίες και μεθόδους ή τους στόχους των δράσεων, είτε ως προς το περιεχόμενο των δράσεων. Προς την κατεύθυνση αυτή, στα Γενικά Κριτήρια Αξιολόγησης στο τμήμα της σκοπιμότητας αξιολογήθηκε η καινοτομία του προτεινόμενου έργου. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο των Προσκλήσεων Υποβολής Προτάσεων, οι προτάσεις που υποβλήθηκαν κατά τα έτη 2008-15, αξιολογήθηκαν λαμβάνοντας υπόψη το κριτήριο αυτό. Ως δράση καινοτομίας μπορεί να χαρακτηριστεί το έργο «Εφαρμογή νέου συστήματος αξιολόγησης της αναπηρίας και λειτουργικότητας» το οποίο εφαρμόστηκε για πρώτη φορά στην Κύπρο πιλοτικά είχε θετικές επιπτώσεις κυρίως ως προς την απασχόληση των ατόμων με αναπηρίες.

Η καινοτομία του έργου συνίσταται βασικά στην υιοθέτηση ενός σύγχρονου και καινοτόμου για την αξιολόγηση της αναπηρίας εργαλείου και ειδικότερα στην υιοθέτηση της Διεθνούς Ταξινόμησης του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας από την Κυπριακή Δημοκρατία, στην παραγωγή σύγχρονων εκπαιδευτικών εγχειριδίων καθώς και στο σχεδιασμό πληροφοριακού συστήματος το οποίο διασφαλίζει το Εθνικό Μητρώο Αναπήρων.

Το έργο έχει θέσει σημαντικές βάσεις στη δημιουργία Εθνικού Μητρώου Αναπήρων και βάσεων δεδομένων, οι οποίες θα ενισχύσουν το νέο Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες με επαρκή διοικητική ικανότητα για να καταστεί αποτελεσματικό εθνικό σημείο αναφοράς για την παρακολούθηση και εφαρμογή της Σύμβασης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, όπως απαιτούν τα Άρθρα 31 και 33 της Σύμβασης.

Επιδίωξη του Άξονα Προτεραιότητας αποτελούσε η **επέκταση της διακρατικής και διαπεριφερειακής συνεργασίας** σε όλο το φάσμα των δράσεων. Για σκοπούς προώθησης της διακρατικής συνεργασίας στα Γενικά Κριτήρια Αξιολόγησης στο τμήμα της σκοπιμότητας

συμπεριλαμβάνεται κριτήριο για την διακρατική συνεργασία του προτεινόμενου έργου. Όσον αφορά στη διακρατική και διαπεριφερειακή συνεργασία παρατηρήθηκε έλλειψη ενδιαφέροντος από τους Δικαιούχους για υλοποίηση σχετικών δράσεων. Ως εκ τούτου, η ΔΑ σε συνεργασία με τον ΕΦ είχε προβεί σε ενέργειες ενθάρρυνσης των Δικαιούχων για ένταξη σχετικών δράσεων στα έργα τους. Εν τούτοις, δεν πραγματοποιήθηκαν τέτοιες δράσεις στα πλαίσια του Άξονα.

Σημειώνεται ότι όλα τα έργα του Άξονα Προτεραιότητας έχουν ολοκληρωθεί και **δεν υπάρχουν ανολοκλήρωτες πράξεις.**

4.2.4. Σημαντικά Προβλήματα που Προέκυψαν και Μέτρα Αντιμετώπισής τους

Πέραν των γενικών προβλημάτων που προέκυψαν στην Κυπριακή Δημοκρατία και περιγράφονται λεπτομερώς στην **Ενότητα 3.3** πιο πάνω, πρόσθετα σημαντικά προβλήματα, δεν προέκυψαν στην ενεργοποίηση και υλοποίηση του Άξονα Προτεραιότητας. Εν τούτοις, αναφέρεται ότι παρατηρήθηκε καθυστέρηση στην αξιολόγηση και ένταξη έργων στα πλαίσια των Σχεδίων Χορηγιών, λόγω της μεγάλης εισροής αιτήσεων/προτάσεων, ως επακόλουθο των επιπτώσεων της οικονομικής κρίσης σε ευάλωτες ομάδες πληθυσμού όπως οι άνεργοι και άλλες ευπαθείς κοινωνικά ομάδες, αλλά και λόγω της δυσκολίας στη διασφάλιση της ορθής εκτέλεσης των εν λόγω έργων, ένεκα της καθυστέρησης στην εξασφάλιση των απαραίτητων παραστατικών εκ μέρους των Δικαιούχων των έργων. Στα πλαίσια της προσπάθειας για διευκόλυνση των επιχειρήσεων ένεκα της οικονομικής κρίσης, το Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων προχώρησε σε πρόταση που υιοθετήθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο, ώστε να μην απαιτούνται συγκεκριμένα παραστατικά για την καταβολή χορηγίας που αφορά σε πρόσληψη ανέργων, χωρίς ταυτόχρονα να επηρεάζεται η αξιοπιστία του συστήματος ελέγχου. Επιπλέον, ενισχύθηκε η ικανότητα του Ενδιάμεσου Φορέα II (Τμήμα Εργασίας) με επιτόπια υποστήριξη από Λειτουργούς της Διαχειριστικής Αρχής και της Μονάδας Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.

Επίσης, οι λόγοι που προκάλεσαν καθυστέρηση στην έναρξη της υλοποίηση του έργου «Εφαρμογή Νέου Συστήματος Αξιολόγησης της Αναπηρίας και Λειτουργικότητας», εξαλείφθηκαν και το έργο ολοκληρώθηκε με επιτυχία το Δεκέμβριο του 2014, ενώ όσον αφορά το έργο «Οργάνωση Παγκύπριου Δικτύου Υπηρεσιών και Προγραμμάτων Εργασιακής και Ψυχοκοινωνικής Αποκατάστασης» σημειώνεται ότι δεν υλοποιήθηκε, μετά από απόφαση μη συνέχισης της χρηματοδότησης του έργου, αφού δεν είχαν εξασφαλιστεί έγκαιρα οι αναγκαίες πιστώσεις, και κατά συνέπεια το φυσικό αντικείμενο και οι στόχοι του έργου δεν ήταν δυνατό να επιτευχθούν.

Όσον αφορά στο Σχέδιο επιδότησης της εργοδότησης ανέργων στη ξενοδοχειακή, επισιτιστική και εν γένει τουριστική βιομηχανία, σημειώνεται ότι δεν συγχρηματοδοτήθηκε από το ΕΚΤ στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» .

Παράλληλα, η Διαχειριστική Αρχή σε συνεργασία με τον ΕΦ είχαν προβεί σε ενέργειες επίσπευσης της υλοποίησης του Άξονα λαμβάνοντας όλα τα απαραίτητα μέτρα (**Ενότητα 3.3**).

4.2.5 Απόκλιση από τους Δείκτες μεγαλύτερη του 25%

Σε κάποιες περιπτώσεις παρατηρήθηκε απόκλιση από τους Δείκτες μεγαλύτερη από 25%. Συγκεκριμένα:

A. Δείκτες Στρατηγικής

- Ο Δείκτης «Ποσοστό Απασχόλησης των νέων (15-25 ετών), με δεδομένες τις συνθήκες στράτευσης και τη διατήρηση του υψηλού ποσοστού συμμετοχής στη τριτοβάθμια εκπαίδευση» είχε τεθεί ως στόχος η αύξηση του πέραν του 37%, ωστόσο το 2015 το ποσοστό έφτασε μόλις στο 25,5%, παρουσιάζοντας απώλειες της τάξης του 31%. Όπως αναλύθηκε στην Ενότητα Κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις, οι δυσμενείς οικονομικές συνθήκες λόγω της παγκόσμιας και εγχώριας οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης, και τα όσα αρνητικά επακολούθησαν για την κυπριακή οικονομία, έπληξαν ιδιαίτερα την αγορά εργασίας, εκτοξεύοντας την ανεργία σε πρωτοφανή υψηλά επίπεδα για τα δεδομένα της Κύπρου. Μεγαλύτερη αρνητική επίδραση παρατηρήθηκε στους νέους (15-24ετών), όπου τα ποσοστά ανεργίας έφτασαν στο 38,9% το 2013, στο 36% το 2014 και στο 32,8% το 2015. Με αντίστοιχη μείωση των ποσοστών απασχόλησης. Τα ποσοστά απασχόλησης των νέων μειώθηκαν πολύ, αν λάβει κανείς υπόψη ότι το 2007 ήταν στο 37,4% και το 2013 το ποσοστό μειώθηκε στο 23,5%, το 2014 στο 25,8% και το 2015 στο 25,5%. Παρά τα διάφορα μέτρα που λήφθηκαν από την κυβέρνηση και τις διάφορες δράσεις για μείωση της ανεργίας των νέων κάτω από το εν λόγω Πρόγραμμα, εντούτοις οι συνθήκες στην αγορά εργασίας είναι ακόμα πολύ δύσκολες ειδικά για την κατηγορία αυτή. Ενώ παρατηρήθηκε μια μικρή βελτίωση, θα χρειαστεί αρκετός καιρός ώστε να επιτευχθεί ο στόχος της απασχόλησης των νέων της τάξης του 37%, ο οποίος ίσχυε σε περίοδο ανάπτυξης της οικονομίας και σε συνθήκες σχεδόν πλήρους απασχόλησης. Επομένως, η απόκλιση αυτή είναι απόρροια της υφιστάμενης κατάστασης στην αγορά εργασίας.
- Όσον αφορά το Δείκτη «Αύξηση της συμμετοχής στη δια βίου μάθηση», είχε τεθεί ως τιμή στόχος πέραν του 12,5% ενώ η τελική τιμή που επιτεύχθηκε το 2015 ήταν 7,5% σημειώνοντας μια απόκλιση της τάξης του 40%. Η τιμή στόχος για τον εν λόγω δείκτη που είχε τεθεί ήταν ευθύς εξαρχής πολύ φιλόδοξη δεδομένου ότι η τιμή του 2007 ήταν στο 8,7%. Αξίζει να αναφερθεί ότι ο εθνικός στόχος στο Εθνικό Πρόγραμμα για τη Στρατηγική Ευρώπη 2020 μέχρι το έτος 2020 ανέρχεται σε 12%. Παρόλο που το εν λόγω Πρόγραμμα είχε αρκετές δράσεις επιμόρφωσης εντούτοις, οι οικονομικές συνθήκες που επικράτησαν την περίοδο αυτή δεν άφησαν πολλά περιθώρια για μεγάλες μεταβολές στο δείκτη. Πολλές επιχειρήσεις πλήγηκαν λόγω των δυσμενών οικονομικών συνθηκών που επικράτησαν στην Κύπρο και ως εκ τούτου σε πολλές περιπτώσεις δεν υπήρχε η δυνατότητα επιμόρφωσης του προσωπικού. Επιπλέον λόγω της μείωσης των θέσεων εργασίας και της πολύ μεγάλης ανεργίας, μειώθηκε η συμμετοχή σε προγράμματα επιμόρφωσης και κατάρτισης από άτομα (ιδιωτική πρωτοβουλία).

Β. Δείκτες Εκρρών - Άξονας Προτεραιότητας 2

- Όσον αφορά στον Δείκτη **«Άνεργα άτομα που επωφελούνται από δράσεις προώθησης στην απασχόληση»**, ο τελικός στόχος ήταν 2000 ενώ ο τελική τιμή για το 2015, έφτασε στα 1130 άτομα, σημειώνοντας μια απόκλιση της τάξης του 43,5%. Σημειώνεται ότι στην πρόοδο του εν λόγω δείκτη αναμενόταν να συμβάλει το «Σχέδιο επιδότησης της εργοδότησης ανέργων στη ξενοδοχειακή, επισιτιστική και εν γένει τουριστική βιομηχανία», το οποίο λόγω της πολυπλοκότητας του και διαφόρων τεχνικών προβλημάτων που προέκυψαν, αλλά και του χαμηλού ενδιαφέροντος που επιδείχθηκε, αποφασίστηκε τελικά να μην ενταχθεί για συγχρηματοδότηση στο Πρόγραμμα αλλά να χρηματοδοτηθεί εξολοκλήρου από κρατικούς πόρους. Ως εκ τούτου ο δείκτης δεν κατάφερε να φτάσει στο 100% της απόδοσής του.
- Απόκλιση παρατηρήθηκε επίσης στο δείκτη **«Άτομα με αναπηρία που επωφελούνται από δράσεις προώθησης στην απασχόληση»**. Ο στόχος ήταν 120 άτομα ενώ επωφελήθηκαν μόνο 69, σημειώνοντας μια απόκλιση 42,5%. Σημειώνεται ο προϋπολογισμός που είχε αρχικά προγραμματιστεί για το «Σχέδιο παροχής κινήτρων για πρόσληψη ατόμων με αναπηρία» συνολικού ύψους €1 εκ. είχε δαπανηθεί όλος ωστόσο ο αριθμός των ατόμων ήταν λιγότερος από ότι αρχικά είχε εκτιμηθεί. Αυτό οφειλόταν στο γεγονός ότι είχαν προβλεφθεί χαμηλότερες απολαβές για τους συμμετέχοντες ενώ στην πορεία κρίθηκε ότι ήταν ανεπαρκείς με αποτέλεσμα να αυξηθούν σημαντικά. Επομένως με το ίδιο ποσό, επωφελήθηκαν λιγότερα άτομα. Στη συνέχεια, λόγω μειωμένου ενδιαφέροντος δεν κρίθηκε σκόπιμο να ζητηθεί νέο κονδύλι για επαναπροκήρυξη του Σχεδίου και ως εκ τούτου ο στόχος των ατόμων δεν εκπληρώθηκε.

Γ. Δείκτες Αποτελέσματος

Στον Άξονα Προτεραιότητας 2, σε τρεις περιπτώσεις δεικτών αποτελέσματος δεν κατέστη δυνατή η επίτευξη των τελικών στόχων αλλά παρατηρήθηκαν μεγάλες αποκλίσεις. Οι δείκτες αυτοί ήταν οι ακόλουθοι:

- Ποσοστό νέων ανέργων (15-24 ετών) που εξυπηρετούνται από το δίκτυο της ΔΥΑ και τοποθετούνται σε θέσεις εργασίας του ιδιωτικού τομέα. Τελικός στόχος 25%, Σύνολο περιόδου: 7,6%. Απόκλιση 69,6%.
- Ποσοστό των νέων ανέργων (18-30 ετών) που εξυπηρετούνται από το δίκτυο της ΔΥΑ και τοποθετούνται σε θέσεις εργασίας του ιδιωτικού τομέα. Τιμή Στόχος: 25%, Σύνολο περιόδου: 8,4%. Απόκλιση 66,4%
- Ποσοστό εγγεγραμμένων νέων ανέργων στους οποίους παρέχεται ευκαιρία νέας αρχής υπό τη μορφή τοποθέτησης σε θέσεις εργασίας, ευκαιρίες κατάρτισης ή εργασιακής πείρας κλπ. μέσα σε 6 μήνες. Τελικός Στόχος: 40%, Σύνολο περιόδου: 21,8%. Απόκλιση: 45,5%

Και για τους τρεις δείκτες οι μεγάλες αποκλίσεις οφείλονται στους ίδιους λόγους επομένως θα ακολουθήσει μια κοινή αιτιολόγηση.

Όπως αναλύθηκε και στην Ενότητα Κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις, οι συνθήκες στην αγορά εργασίας άλλαξαν δραματικά από την έναρξη του Προγράμματος μέχρι την ολοκλήρωση της εφαρμογής του. Η εξέλιξη αυτή δεν ήταν αναμενόμενη. Η ραγδαία αύξηση της ανεργίας ως συνέπεια της οικονομικής κρίσης και όλων των αρνητικών εξελίξεων που έπληξαν την οικονομία της Κύπρου, είναι η αιτία για τη μεγάλη απόκλιση που παρατηρήθηκε στους δείκτες αυτούς. Παρόλο που οι ΔΥΑ έκαναν πολύ μεγάλες προσπάθειες εντούτοις η μείωση των υφιστάμενων θέσεων εργασίας και η έλλειψη νέων θέσεων εργασίας, δεν μπορούσε εύκολα να αντιμετωπιστεί. Πολλοί άνεργοι απευθύνονταν στις ΔΥΑ ωστόσο δεν ήταν δυνατή η τοποθέτηση τους σε θέσεις εργασίας, δεδομένου ότι η οικονομία συρρικνώθηκε και παρατηρήθηκε σημαντική απώλεια θέσεων εργασίας. Μεγάλη απώλεια θέσεων εργασίας παρατηρήθηκε λόγω μείωσης των εργασιών του ιδιωτικού τομέα (συρρίκνωση τραπεζικού τομέα, μείωση τομέα των κατασκευών με αλυσιδωτές επιπτώσεις σε όλους τους σχετικούς τομείς, μείωση εμπορίου), παράλληλα λόγω των δημοσιονομικών μέτρων παγοποιήθηκαν όλες οι θέσεις στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και επίσης μειώθηκαν αρκετές θέσεις. Η ανεργία έφτασε σε πρωτοφανή υψηλά επίπεδα (15,9% το 2013, 16,1% το 2014, 14,9% το 2015). Οι νέοι ήταν η ομάδα που πλήγηκε περισσότερο. Η ανεργία νέων (15-24) σχεδόν τετραπλασιάστηκε από την έναρξη του Προγράμματος φτάνοντας το 2013 στο 38,9%. Δυστυχώς δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία για την ηλικιακή ομάδα 18-30, ωστόσο δεν αναμένεται να υπάρχει μεγάλη διαφορά σε σχέση με την ηλικία μέχρι 25. Οι άνεργοι νέοι επιστήμονες είναι μια ομάδα η οποία επηρεάστηκε σημαντικά.

Δείκτης	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Ανεργία	3,9	3,7	5,4	6,3	7,9	11,8	15,9	16,1	14,9
Ανεργία νέων κάτω των 25	10,2	9,0	13,8	16,6	22,4	27,7	38,9	36,0	32,8
Μακροχρόνια Ανεργία	0,7	0,5	0,6	1,3	1,6	3,5	6,1	7,7	6,8

Επομένως οι δείκτες αυτοί με βάση τα δεδομένα ήταν αδύνατο να επιτευχθούν και για το λόγο αυτό παρατηρήθηκαν τόσο μεγάλες αποκλίσεις από τους αρχικούς στόχους.

4.3. Άξονας Προτεραιότητας 3: Τεχνική Υποστήριξη της Εφαρμογής

4.3.1. Σύνοψη Περιγραφή

Ο Άξονας περιλαμβάνει όλες τις αναγκαίες ενέργειες για την αποτελεσματική, έγκαιρη και αποδοτική εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος. Πιο συγκεκριμένα αφορά στην υποστήριξη και προετοιμασία (Διοικητική και Τεχνική) των φορέων/μηχανισμών και των δράσεων που χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα, στη διασφάλιση αποτελεσματικού και αποδοτικού συστήματος διοίκησης, διαχείρισης και παρακολούθησης και στην αξιολόγηση και δημοσιότητα.

Τα έργα που υλοποιήθηκαν εμπίπτουν στις ακόλουθες κατηγορίες ενεργειών:

(α) Εφαρμογή, παρακολούθηση και επιθεώρηση

Στη συγκεκριμένη κατηγορία ενεργειών περιλαμβάνονται δράσεις ενίσχυσης των μηχανισμών υποστήριξης των φορέων υλοποίησης για την προετοιμασία, την παρακολούθηση και διαχείριση του Προγράμματος και των έργων που περιλαμβάνονται σ' αυτό. Επίσης περιλαμβάνονται δράσεις υποστήριξης της Επιτροπής Παρακολούθησης και του συστήματος διαχείρισης του Προγράμματος.

(β) Μελέτες-Αξιολόγηση-Δημοσιότητα

Σε αυτή την κατηγορία ενεργειών περιλαμβάνονται δράσεις οι οποίες αναφέρονται κύρια σε μελέτες προσανατολισμού και εξειδίκευσης των δράσεων, μελέτες σκοπιμότητας και οικονομοτεχνικής ανάλυσης καθώς και δράσεις δημοσιότητας του προγράμματος, περιλαμβανομένου εκπόνησης/ εξειδίκευσης/ προσαρμογής/ εφαρμογής Σχεδίων Επικοινωνίας και Δημοσιότητας. Επίσης, περιλαμβάνονται μελέτες και δράσεις αξιολόγησης του Προγράμματος.

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Άξονα ανήλθε σε €5.636.196 (με βάση την τελευταία τροποποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος), από τα οποία €4.790.766 (85%) αποτελούν χρηματοδότηση του ΕΚΤ και αντιπροσωπεύει το 4% του συνολικού προϋπολογισμού της κοινοτικής συνδρομής του Προγράμματος.

4.3.2. Περίληψη της Υλοποίησης

Φυσική Υλοποίηση

Ενεργοποίηση Άξονα

Από την έναρξη υλοποίησης του ΕΠ μέχρι το τέλος της Προγραμματικής Περιόδου στα πλαίσια του Άξονα Προτεραιότητας 3 εκδόθηκε μία πρόσκληση υποβολής προτάσεων με προϋπολογισμό

€4.000.000, ποσό στο οποίο ανερχόταν αρχικά ο συνολικός προϋπολογισμός για τον Άξονα (δημόσια δαπάνη) στα πλαίσια της οποίας υποβλήθηκαν 6 προτάσεις με προϋπολογισμό € 9.066.948 (αρχικά). Τα έργα που υποβλήθηκαν υπέδειξαν τις μεγάλες ανάγκες για Τεχνική υποστήριξη και κατά την δεύτερη τροποποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος αυξήθηκε ο Προϋπολογισμός του Άξονα αυτού σε €5.636.196 που αποτελεί το μέγιστο δυνατό ποσοστό για Τεχνική Βοήθεια (4%) των συνολικών πόρων του Προγράμματος σύμφωνα με τους Ευρωπαϊκούς Κανονισμούς.

Οι αρχικοί προϋπολογισμοί των έργων ξεπερνούσαν κατά πολύ τον προϋπολογισμό του Άξονα, και οι δράσεις υλοποιήθηκαν από αμιγώς εθνικούς πόρους, λόγω της μεγάλης ανάγκης των Ενδιάμεσων Φορέων. Το γεγονός ότι αυξήθηκαν τα Σχέδια Χορηγιών για την απασχόληση ανέργων, ευπαθών ομάδων, γυναικών και νέων λόγω της μεγάλης οικονομικής κρίσης και της δραματικής αύξησης της ανεργίας είχε ως αποτέλεσμα οι ανάγκες των Ενδιάμεσων Φορέων που υλοποιούσαν τα Σχέδια Χορηγιών σε Τεχνική Βοήθεια να αυξηθούν επίσης.

Στον **Πίνακα 13** που ακολουθεί, παρουσιάζονται τα στοιχεία της φυσικής προόδου του Άξονα:

Πίνακας 13: Υλοποίηση Άξονα Προτεραιότητας 3	
Τεχνική Υποστήριξη της Εφαρμογής	Έργα Δημοσίων Συμβάσεων
	2007-2015
Αριθμός προσκλήσεων που έχουν εκδοθεί	1
Συνολικός προϋπολογισμός προσκλήσεων που έχουν εκδοθεί	€4.000.000
Ποσοστό ενεργοποίησης του ΕΠ (προϋπολογισμός προσκλήσεων που έχουν εκδοθεί / προϋπολογισμό ΕΠ)	71%
Αριθμός έργων που υποβλήθηκαν	6
Προϋπολογισμός έργων που υποβλήθηκαν	€9.066.948
Αριθμός έργων που εντάχθηκαν	6
Προϋπολογισμός έργων που εντάχθηκαν	€6.260.744
Ποσοστό προϋπολογισμού του ΕΠ που έχει δεσμευτεί (προϋπολογισμός έργων που εντάχθηκαν/προυπολογισμός Άξονα)	111,1%
Δαπάνες που έχουν περιληφθεί σε Αίτηση Πληρωμής (Δημόσια Δαπάνη)	€6.247.868
Ποσοστό πιστοποίησης Άξονα Προτεραιότητας (δαπάνες που περιλήφθηκαν σε Αίτηση Πληρωμής έναντι προϋπολογισμού του Άξονα)	110,9%

Πίνακας 14: Δείκτες Παρακολούθησης του Άξονα Προτεραιότητας: Τεχνική Υποστήριξη της Εφαρμογής													
Δείκτες Εκροών	Μονάδα Μέτρησης	Τιμή Βάσης	Τιμή Στόχος (2015)	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Σύνολο 2007-2015
Δράσεις Κατάρτισης	Αριθμός	-	24	6	8	6	4	1	2	4	4	1	35

Σημείωση: Οι δράσεις κατάρτισης αφορούν και στα δύο ΕΠ

Αναφορικά με τις δράσεις δημοσιότητας, ειδική αναφορά σε δείκτες γίνεται στην **Ενότητα 7.3** και στο **ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1**.

Δαπάνες

Μέχρι και την τελική αίτηση πληρωμής (Μάρτιος 2017), έχουν πιστοποιηθεί δαπάνες ύψους €6.247.867, ποσό που αντιστοιχεί στο 110,9% του προϋπολογισμού του Άξονα.

4.3.3. Ποιοτική Ανάλυση

Από την έναρξη της υλοποίησης του Προγράμματος μέχρι το τέλος του 2015 εκδόθηκε μια (1) Πρόσκληση Υποβολής Προτάσεων στα πλαίσια της οποίας υποβλήθηκαν και εντάχθηκαν έξι (6) έργα συνολικού προϋπολογισμού €9,1εκ., ποσό που δέσμευε τον προϋπολογισμό του Άξονα κατά 162%. Σωρευτικά μέχρι το τέλος του 2015, πραγματοποιήθηκαν δαπάνες ύψους €6,3 εκ., κι έτσι απορροφήθηκε το 100% της προϋπολογισθείσας κοινοτικής συνεισφοράς. Επίσης σημειώνεται ότι διενεργήθηκαν δράσεις τεχνικής βοήθειας οι οποίες δε συγχρηματοδοτήθηκαν λόγω εξάντλησης του προϋπολογισμού του Άξονα και καλύφθηκαν εξολοκλήρου από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

4.3.4. Σημαντικά προβλήματα που προέκυψαν και μέτρα αντιμετώπισής τους

Δεν παρατηρήθηκαν οποιαδήποτε σημαντικά προβλήματα στην υλοποίηση των έργων που εντάχθηκαν στα πλαίσια του εν λόγω Άξονα Προτεραιότητας.

Πιο κάτω παρουσιάζεται πίνακας με τα έργα που βρίσκονται υπό διερεύνηση της OLAF, χωρίς ανασταλτικό αποτέλεσμα. Τα έργα αφορούν τους Άξονες Προτεραιότητας 1 και 2 του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΠΟΥ ΥΠΟΚΕΙΝΤΑΙ ΣΕ ΕΡΕΥΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΟΛΑΦ

Δικαιούχος/Αναθέτουσα Αρχή	Τίτλος Έργου	Τίτλος Σύμβασης	Ανάδοχος Σύμβασης	Ποσό που επηρεάζεται από την έρευνα	
				<u>Δημόσιες Δαπάνες</u>	<u>Δαπάνες Δικαιούχων</u>
Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	Βελτίωση της Παραγωγικότητας Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων με απασχόληση 5-249 άτομα (ΣΜΜΕ) (Κωδ.ΟΠΣ.41097)	Παροχή Εξειδικευμένων υπηρεσιών κατάρτισης σε Μικρομεσαίες επιχειρήσεις με απασχόληση 5-249 άτομα (Διαγ.39/2009 και 12/2012-Νομικές Δεσμεύσεις 713 &1407)	Κοινοπραξία RTD Talos Ltd, IMH C.S.C. Ltd	€272.580,00	€272.580,00
Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας Μικρο επιχειρήσεων με απασχόληση 1-4 άτομα (ΣΜΙΚ) (Κωδ.ΟΠΣ 41099)	Παροχή Εξειδικευμένων υπηρεσιών κατάρτισης σε Μικροεπιχειρήσεις με απασχόληση 1-4 άτομα (Διαγ.38/2009, περιοχή Λάρνακας/Αμμοχώστου-Νομική Δέσμευση 714)	Κοινοπραξία RTD Talos Ltd, IMH C.S.C. Ltd	€509.327,00	€509.327,00
Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας Μικρο επιχειρήσεων με απασχόληση 1-4 άτομα (ΣΜΙΚ) (Κωδ.ΟΠΣ 41099)	Παροχή Εξειδικευμένων υπηρεσιών κατάρτισης σε Μικροεπιχειρήσεις με απασχόληση 1-4 άτομα (Διαγ.38/2009, επαρχία Πάφου –Νομική Δέσμευση 715)	Κοινοπραξία RTD Talos Ltd, IMH C.S.C. Ltd	€252.670,60	€252.670,60
Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας Μικρο επιχειρήσεων με απασχόληση 1-4 άτομα (ΣΜΙΚ) (Κωδ.ΟΠΣ 41099)	Παροχή Εξειδικευμένων υπηρεσιών κατάρτισης σε Μικροεπιχειρήσεις με απασχόληση 1-4 άτομα (Διαγ.38/2009, επαρχία Λεμεσού-Νομική Δέσμευση 716)	Κοινοπραξία RTD Talos Ltd, IMH C.S.C. Ltd	€766.347,40	€766.347,40
Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	Εγκαθίδρυση και Λειτουργία Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων στην Κύπρο (ΣΕΠ) (Κωδ.ΟΠΣ 41154)	Ορισμός Επαγγελματικού Πεδίου «Εκπαιδευτής Επαγγελματικής Κατάρτισης»(Διαγ.13/2009-Νομική Δέσμευση 594)	Κοινοπραξία RTD Talos Ltd, IMH C.S.C. Ltd, Action Synergy S.A.	€8.188,00	€8.188,00

Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	Εγκαθίδρυση και Λειτουργία Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων στην Κύπρο (ΣΕΠ) (Κωδ.ΟΠΣ 41154)	Παροχή Υπηρεσιών Συνεργάτη Τεχνικής Διαχείρισης (Διαγ.27/2010 και 14/2014-Νομικές Δεσμεύσεις 989 και 1801)	RTD Talos Ltd	€129.871,83	€129.871,83
Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού	Εγκαθίδρυση και Λειτουργία Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων στην Κύπρο (ΣΕΠ) (Κωδ.ΟΠΣ 41154)	Οργάνωση και Υλοποίηση Προγραμμάτων Κατάρτισης για Εσωτερικούς και Εξωτερικούς Εξεταστές και Επαληθευτές- (Νομική Δέσμευση 1516)	Κοινοπραξία RTD Talos Ltd, Assessor Training Ltd	€208.277,15	€208.277,15
Κέντρο Παραγωγικότητας	Σχέδιο Χορηγιών για Ένταξη στην Απασχόληση με Ευέλικτες Ρυθμίσεις(Κωδ.ΟΠΣ 44926)	Εργοδότηση -Βαλεντίνος Χριστοδούλου	RTD Talos Ltd	€11.355,32	€16.165,21
Κέντρο Παραγωγικότητας	Σχέδιο Χορηγιών για Ένταξη στην Απασχόληση με Ευέλικτες Ρυθμίσεις (Κωδ.ΟΠΣ 44950)	Εργοδότηση -Χαράλαμπος Χαραλάμπους	RTD Talos Ltd	€16.839,54	€24.909,73
Κέντρο Παραγωγικότητας	Έκτακτο Σχέδιο Επιχορήγησης Επιχειρήσεων για Ενίσχυση της Απασχόλησης (Κωδ.ΟΠΣ 41890)	RTD Talos Ltd	RTD Talos Ltd	€21.836,43	€31.820,63
Τμήμα Εργασίας	Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για Πρόσληψη Ατόμων με Αναπηρία (Κωδ.ΟΠΣ 42285)	Εργοδότηση Ανέργου ατόμου με Αναπηρία 28 ^Α - Θέκλα Νεοκλέους	RTD Talos Ltd	€20.373,67	€27.164,88
Τμήμα Εργασίας	Έκτακτο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για Απασχόληση Ανέργων (Κωδ.ΟΠΣ 43894)	Εργοδότηση Ανέργου 72 ^Α -Ξένια Σπύρου	RTD Talos Ltd	€4.972,50	€8.287,50

Ο πιο πάνω πίνακας περιλαμβάνει έργα τα οποία υπόκεινται σε “εν εξελίξει έρευνες της αστυνομίας χωρίς ανασταλτικό αποτέλεσμα”. Σε σχέση με τα έργα αυτά, οι έρευνες οι οποίες βρίσκονται σε εξέλιξη:

- αφορούν σε αστυνομικές έρευνες που σχετίζονται με απάτη, διαφθορά ή σύγκρουση συμφερόντων
- δεν έχουν επιλυθεί μέχρι τις 31 Μαρτίου 2017, επομένως στο κλείσιμο των προγραμμάτων δε μπορεί να αποδειχθεί αδιαμφισβήτητα η διάπραξη παρατυπίας
- αφορούν συγκεκριμένες δράσεις, συμβάσεις ή έργα
- δεν αναστέλλουν τη λειτουργία ή την εκτέλεση του έργου.

Το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους ως Αρχή Πιστοποίησης και AFCOS σε συνεργασία με τις εμπλεκόμενες αρχές και το Γραφείο του Γενικού Εισαγγελέα, θα τηρεί ενήμερη την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για το αποτέλεσμα των ερευνών. Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας, είτε θα επιβεβαιωθεί από το Δικαστήριο ή την OLAF η διάπραξη παρατυπίας, ή θα επιβεβαιωθεί ότι δεν έχει διαπραχθεί παρατυπία.

Επειδή ενδέχεται να επηρεάζεται η νομιμότητα και κανονικότητα των δηλωθεισών δαπανών για τα υπό αναφορά έργα, το συμπέρασμα του ελέγχου της Αρχής Ελέγχου διατυπώνεται **με επιφύλαξη** μέχρι την ολοκλήρωση της διαδικασίας διερεύνησης και την έκδοση του σχετικού πορίσματος.

5. ΣΥΝΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ

Σημαντικό ρόλο κατά το σχεδιασμό και υλοποίηση του ΕΠ έχει η συνεκτικότητα του Προγράμματος με το ευρύτερο ευρωπαϊκό πλαίσιο και συγκεκριμένα με την Στρατηγική «Ευρώπη 2020». Οι παρεμβάσεις που προβλέπονταν στους 2 πρώτους Άξονες Προτεραιότητας του ΕΠ και ειδικότερα οι μεταρρυθμίσεις στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, η προώθηση δράσεων της Δια Βίου Μάθησης, η ενίσχυση της απασχολησιμότητας των γυναικών, των νέων και των ευπαθών κοινωνικών ομάδων, καθώς και παρεμβάσεις για τη βελτίωση της προσαρμοστικότητας Πολύ Μικρών και Μικρομεσαίων επιχειρήσεων συμβάλλουν στις ακόλουθες κυριότερες προκλήσεις / στόχους του Εθνικού Προγράμματος Μεταρρύθμισης (ΕΠΜ) της Κύπρου:

- Στην περαιτέρω ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.
- Στην ενίσχυση των συνθηκών κοινωνικής συνοχής.
- Στη λήψη μέτρων για τη μείωση του ποσοστού των ατόμων που αποχωρούν πρόωρα από την εκπαίδευση.
- Στην προώθηση της Δια Βίου Μάθησης.

Παράλληλα, συμβάλλουν στις ακόλουθες κύριες προτεραιότητες της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020»

- Μεγαλύτερες επενδύσεις στη Γνώση και Καινοτομία.
- Απελευθέρωση του επιχειρηματικού δυναμικού ιδίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.
- Αύξηση των ευκαιριών απασχόλησης για τις κατηγορίες προτεραιότητας.

Εξειδικεύοντας τη συνάφεια του ΕΠ με την Στρατηγική «Ευρώπη 2020», παρατίθεται πίνακας με τα ενταγμένα έργα δημοσίων συμβάσεων και με τα εγκεκριμένα Σχέδια Χορηγιών μέχρι το τέλος του 2015 που εμπίπτουν στις θεματικές προτεραιότητες και κατηγορίες παρέμβασης που συμβάλλουν στην επίτευξη της Στρατηγικής της Λισσαβόνας, τεκμηριώνοντας έτσι τη συνάφεια αυτή. Η τρίτη στήλη του Πίνακα αφορά το ποσοστό των ενταγμένων έργων, που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια Δημοσίων Συμβάσεων και Σχεδίων Χορηγιών, στο σύνολο του προϋπολογισμού του Προγράμματος ανά θεματική προτεραιότητα. Σημειώνεται ότι το 92,5% του προϋπολογισμού του προγράμματος αφορά σε παρεμβάσεις που προωθούν την Στρατηγική «Ευρώπη 2020».

Πίνακας 15: Συνάφεια ΕΠ με τη Στρατηγική «Ευρώπη 2020»

Βελτίωση της προσαρμοστικότητας των εργαζομένων και των εταιρειών, των επιχειρήσεων και των επιχειρηματιών		Ποσοστό προϋπολογισμού παρεμβάσεων / συνολικό προϋπολογισμό Προγράμματος
62 - Ανάπτυξη συστημάτων και στρατηγικών δια βίου μάθησης στις επιχειρήσεις, παροχή κατάρτισης και υπηρεσιών στους εργαζόμενους για τη βελτίωση της προσαρμοστικότητας τους στις μεταβολές, προαγωγή της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας	Βελτίωση της παραγωγικότητας Μικρομεσαίων επιχειρήσεων με απασχόληση 5-249 άτομα	4.3%
	Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας μικροεπιχειρήσεων με απασχόληση 1-4 άτομα	
	Δικτυωθείτε και Εξελιχθείτε (80%)	
	Κατάρτιση Εργαζομένων σε Ξενοδοχειακές Μονάδες που, κατά τη Χειμερινή Περίοδο, προβαίνουν σε Αναστολή Εργασιών	
	Σχέδιο Χορηγιών Επιχειρήσεων στη Ξενοδοχειακή Βιομηχανία που κατά την Χειμερινή Περίοδο Προβαίνουν σε Αναστολή Εργασιών, για Κατάρτιση Εργαζομένων τους	
63 - Σχεδιασμός και διάδοση καινοτόμων και πιο παραγωγικών τρόπων οργάνωσης της εργασίας	Σχέδιο Επιχορήγησης Επιχειρήσεων για Αντικατάσταση Θέσεων Εργασίας Χαμηλής Παραγωγικότητας με Θέσεις Εργασίας Ψηλής Παραγωγικότητας	5.9%
	Έκτακτο Σχέδιο Επιχορήγησης Επιχειρήσεων για ενίσχυση της Απασχόλησης	
	Δικτυωθείτε και Εξελιχθείτε (20%)	
	Ανάπτυξη και λειτουργία γραφείων διασύνδεσης με τον επιχειρηματικό κόσμο στα πανεπιστήμια που λειτουργούν στην Κυπριακή Δημοκρατία (75%)	
	Υγιείς Εργασιακές Σχέσεις	
	Investors in People	
64 - Ανάπτυξη ειδικών υπηρεσιών για την απασχόληση, την κατάρτιση και τη στήριξη σε συνδυασμό με την αναδιάρθρωση κλάδων και επιχειρήσεων, και ανάπτυξη συστημάτων για την πρόβλεψη των οικονομικών μεταβολών και των μελλοντικών απαιτήσεων όσον αφορά θέσεις απασχόλησης και δεξιότητας	Ανάπτυξη και λειτουργία γραφείων διασύνδεσης με τον επιχειρηματικό κόσμο στα πανεπιστήμια που λειτουργούν στην Κυπριακή Δημοκρατία (25%)	0.4%

Βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και της βιωσιμότητας		
65 - Εκσυγχρονισμός και ενίσχυση των θεσμικών δομών της αγοράς εργασίας	Περαιτέρω ενίσχυση και εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (70%)	4,3%
66 - Υλοποίηση ενεργών και προληπτικών μέτρων στην αγορά εργασίας	Έκτακτο Σχέδιο Παροχής Κινήτρων για Απασχόληση Ανέργων	22.3%
	Βελτίωση της απασχολησιμότητας του οικονομικά αδρανούς γυναικείου δυναμικού	
	Βελτίωση της απασχολησιμότητας των ανέργων	
	Τοποθέτηση ανέργων νέων πτυχιούχων για απόκτηση εργασιακής πείρας σε επιχειρήσεις/οργανισμούς	
	Περαιτέρω ενίσχυση και εκσυγχρονισμός της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (30%)	
69 - Μέτρα για βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση και αύξηση της διαρκούς συμμετοχής και προόδου των γυναικών στην απασχόληση, ώστε να μειωθεί ο διαχωρισμός με βάση το φύλο στην αγορά εργασίας, και για την εναρμόνιση εργασίας και ιδιωτικής ζωής όπως π.χ. με την ευχερέστερη πρόσβαση και φροντίδα παιδιών και εξαρτώμενων προσώπων	Δράσεις για μείωση του χάσματος αμοιβών μεταξύ ανδρών και γυναικών	7.3%
	Επιδότηση Υπηρεσιών Κοινωνικής Φροντίδας στο πλαίσιο συμφιλίωσης της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής	
	Σχέδιο επιδότησης της απασχόλησης με Ευέλικτες ρυθμίσεις	
	Σχέδιο Χορηγιών για ένταξη στην απασχόληση με ευέλικτες ρυθμίσεις	
Βελτίωση της κοινωνικής ενσωμάτωσης των λιγότερο ευνοημένων ατόμων		
71 - Τρόποι για την ενσωμάτωση και την επανένταξη στην απασχόληση μειονεκτούντων ατόμων, καταπολέμηση των διακρίσεων κατά την πρόσβαση και την πρόοδο στην αγορά εργασίας και προαγωγή της αποδοχής της πολυμορφίας στο χώρο εργασίας	Σχέδιο παροχής κινήτρων για πρόσληψη ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς κοινωνικά ομάδες του πληθυσμού	11.6%
	Σχέδιο παροχής κινήτρων για πρόσληψη ατόμων με αναπηρία	
	Εφαρμογή Νέου Συστήματος Αξιολόγησης της Αναπηρίας και Λειτουργικότητας	
	Εργασιακή και κοινωνική ενεργοποίηση ατόμων που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες μέσω της ανάπτυξης Κοινωνικών Δεξιοτήτων και άλλων δραστηριοτήτων	
	Έκτακτο Σχέδιο παροχής κινήτρων για την πρόσληψη των μακροχρόνια ανέργων και των νέων	
	Πρόγραμμα εκμάθησης της Ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες και ξενόγλωσσους κατοίκους της Κύπρου	

Βελτίωση του ανθρώπινου κεφαλαίου		
72 - Σχεδιασμός, εισαγωγή και εφαρμογή μεταρρυθμίσεων στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης με σκοπό την ανάπτυξη της απασχολησιμότητας, τη βελτίωση της σχέσης της αρχικής και της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με την αγορά εργασίας και την αναβάθμιση των προσόντων του προσωπικού κατάρτισης με στόχο μια οικονομία που να βασίζεται στη γνώση	Εγκαθίδρυση και λειτουργία Συστήματος Επαγγελματικών Προσόντων (ΣΕΠ) στην Κύπρο	27.1%
	Νέα Σύγχρονη Μαθητεία (70%)	
	Σχέδιο παροχής κινήτρων για πρόσληψη μαθητευομένων του συστήματος μαθητείας στον ιδιωτικό τομέα (70%)	
	Σχέδιο παροχής κινήτρων για πρόσληψη μαθητευομένων της Νέας Σύγχρονης Μαθητείας (70%)	
	Πρόγραμμα κατά της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου, της Σχολικής Αποτυχίας και της Παραβατικότητας σε Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (30%)	
	Ενδοϋπηρεσιακή Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών Μέσης Εκπαίδευσης	
	Πρόγραμμα προϋπηρεσιακής κατάρτισης για υποψήφιους εκπαιδευτικούς μέσης εκπαίδευσης	
73 - Μέτρα για αύξηση της συμμετοχής στη διά βίου εκπαίδευση και κατάρτιση, μεταξύ άλλων με τη λήψη μέτρων για την μείωση του αριθμού των μαθητών που εγκαταλείπουν το σχολείο σε μικρή ηλικία και του διαχωρισμού βάσει του φύλου, και αύξηση της πρόσβασης στη βασική, επαγγελματική και τριτοβάθμια εκπαίδευση και κατάρτιση καθώς και της ποιότητας τους	Νέα Σύγχρονη Μαθητεία (30%)	93%
	Σχέδιο παροχής κινήτρων για πρόσληψη μαθητευομένων του συστήματος μαθητείας στον ιδιωτικό τομέα (30%)	
	Σχέδιο παροχής κινήτρων για πρόσληψη μαθητευομένων της Νέας Σύγχρονης Μαθητείας (30%)	
	Εσπερινή Τεχνική Σχολή Λεμεσού	
	Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης	
	Πρόγραμμα κατά της Πρόωρης Εγκατάλειψης του Σχολείου, της Σχολικής Αποτυχίας και της Παραβατικότητας σε Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (70%)	

Η Κυπριακή Δημοκρατία κατάρτισε το 2011 για πρώτη φορά το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης στο πλαίσιο της Στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, με ενσωματωμένες οδηγίες για τις πολιτικές οικονομίας και απασχόλησης, οι οποίες συμφωνήθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 17 Ιουνίου 2010. Παράλληλα, εκπονήθηκε το Πρόγραμμα Σταθερότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας για την περίοδο 2010-2014.

Το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρύθμισης (ΕΠΜ) περιλαμβάνει τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις που στοχεύουν να προωθήσουν την οικονομική μεγέθυνση, την απασχόληση και την κοινωνική συνοχή, καθορίζοντας μέτρα αντιμετώπισης των αδυναμιών που εμποδίζουν την οικονομική ανάπτυξη και την

επίτευξη των πέντε ποσοτικοποιημένων εθνικών στόχων για έξυπνη, αειφόρο και χωρίς αποκλεισμούς μεγέθυνση (Βλ. Ενότητα 3.4).

Το Συμβούλιο, στα πλαίσια των Συστάσεων του για το ΕΜΠ του 2012 και ειδικότερα όσον αφορά στους τομείς της εκπαίδευσης, κατάρτισης και απασχόλησης, συνέστησε όπως η Κύπρος αναλάβει δράση για τη βελτίωση των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού με σκοπό την ενίσχυση της επαγγελματικής του κινητικότητας προς δραστηριότητες με υψηλό δυναμικό ανάπτυξης και υψηλή προστιθέμενη αξία, να λάβει περεταίρω μέτρα για την αντιμετώπιση της ανεργίας των νέων, με έμφαση στην πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις και την προώθηση της αυτοαπασχόλησης. Επιπρόσθετα, όσον αφορά στον τομέα της υγείας, συνέστησε όπως τεθεί σε λειτουργία χωρίς καθυστέρηση το Γενικό Σύστημα Υγείας, στη βάση χάρτη πορείας διασφαλίζοντας την οικονομική του βιωσιμότητα και την ισότιμη πρόσβαση στην περίθαλψη.

Με βάση τις παραπάνω συστάσεις του Συμβουλίου, προωθήθηκε η ίδρυση και λειτουργία Μεταλυκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, σκοπός των οποίων είναι η παροχή υψηλής ποιότητας προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης σε αναπτυσσόμενους τομείς της οικονομίας οι οποίοι παρουσιάζουν μεγάλη ζήτηση στην αγορά εργασίας. Επιπρόσθετα προωθήθηκε η λειτουργία Εσπερινής Τεχνικής Σχολής στη Λεμεσό η οποία απευθύνεται σε άτομα όλων των ηλικιών και φύλων τα οποία επιθυμούν να συμπληρώσουν τις σπουδές τους στη Μέση Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση, αποκτώντας τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες για να μπορέσουν να εργαστούν σε παραγωγικούς κλάδους της οικονομίας.

Η διαμόρφωση της Εθνικής Στρατηγικής της Κυπριακής Δημοκρατίας για την Κοινωνική Ενσωμάτωση (ΕΣΚΕ) 2008 – 2010 στόχευε στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, διασφαλίζοντας τη δυνατότητα πρόσβασης όλων των πολιτών σε υλικούς και άυλους πόρους, σε δικαιώματα και υπηρεσίες. Η δυνατότητα αυτή αποτελεί ικανή και αναγκαία συνθήκη ενεργούς συμμετοχής όλων των πολιτών στο κοινωνικό γίγνεσθαι, παρέχει μια προληπτική λειτουργία έναντι του αποκλεισμού, ενώ ταυτόχρονα αντιμάχεται όλες τις πιθανές, παλαιές και νέες, μορφές κοινωνικών διακρίσεων που οδηγούν στον αποκλεισμό.

Η καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού στηρίζεται επίσης στην ενεργή ένταξη και συμμετοχή όλων των ατόμων και ομάδων του πληθυσμού στην αγορά εργασίας, περιορίζοντας την ανεργία και αναπτύσσοντας την απασχόληση. Η καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού προϋποθέτει επιπλέον την ανάπτυξη του συντονισμού όλων των εμπλεκόμενων φορέων, υπηρεσιών, ομάδων και ατόμων, συμπεριλαμβανομένων και των άμεσα ενδιαφερόμενων. Ο συντονισμός αυτός διασφαλίζει την καλύτερη δυνατή χρήση και αξιοποίηση των πολιτικών κοινωνικής ενσωμάτωσης, η αποτελεσματικότητα των οποίων εξαρτάται και από την οικονομική και εκπαιδευτική πολιτική καθώς και από τη συνεισφορά των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ.

Τα έργα που εντάχθηκαν και υλοποιήθηκαν με συγχρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο συνέβαλαν άμεσα ή έμμεσα στην υλοποίηση των προτεραιοτήτων που καταγράφονται στην ΕΣΚΕ. Ειδικότερα:

Προτεραιότητα 1: Μείωση του κινδύνου της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού

Το ΕΠ περιλαμβάνει παρεμβάσεις που αφορούσαν την ενίσχυση ατόμων που ανήκουν σε ευπαθείς ομάδες πληθυσμού, όπως οι μονογονεϊκές οικογένειες, λήπτες δημοσίου βοηθήματος, άνεργους νέους, άνεργες γυναίκες και αδρανές γυναικείο δυναμικό, άτομα με αναπηρίες, κλπ. Για τις συγκεκριμένες ομάδες υλοποιήθηκαν στοχευμένες δράσεις προώθησης τους στην απασχόληση, στην κατάρτιση, αλλά και γενικότερα στήριξη τους.

Προτεραιότητα 2: Προώθηση της ενεργούς ένταξης ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού στην αγορά εργασίας

Το ΕΠ περιλάμβανε παρεμβάσεις αναφορικά με την κατάρτιση ατόμων ευπαθών ομάδων του πληθυσμού ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο την προσπάθεια κοινωνικής ένταξης τους μέσω ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης. Πιο συγκεκριμένα, προωθήθηκαν δράσεις που αφορούσαν τη βελτίωση των κοινωνικών δεξιοτήτων ατόμων της ομάδας στόχου (λήπτες δημοσίου βοηθήματος, πρώην χρήστες εξαρτησιογόνων ουσιών, άτομα με ψυχοκοινωνικά προβλήματα, πρώην παιδιά υπό τη νομική φροντίδα των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας κ.α.), αποσκοπούσαν στην εξειδικευμένη επαγγελματική κατάρτιση των ατόμων αυτών στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και ενίσχυαν την ενσωμάτωση της ομάδας στόχου στην αγορά εργασίας μέσω επιδότησης των θέσεων εργασίας.

Προτεραιότητα 3: Πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών

Το ΕΠ περιλάμβανε δράσεις που συμβάλουν στην πρόληψη του κοινωνικού αποκλεισμού των παιδιών. Σημειώνεται ότι η συμβολή του ΕΠ δεν ήταν άμεση σε όλα τα επίπεδα, η υλοποίηση του όμως έχει προστιθέμενη αξία στην προσπάθεια επίτευξης των στόχων της συγκεκριμένης προτεραιότητας. Η συμβολή του ΕΠ εστιάστηκε στην υλοποίηση δράσεων που αφορούν το Εκπαιδευτικό Σύστημα. Ο τομέας της εκπαίδευσης αναπτύσσει δράσεις και προγράμματα τα οποία στοχεύουν μεταξύ άλλων και στην προετοιμασία των κοινωνικά ευπαθών ομάδων να ενταχθούν στο εκπαιδευτικό σύστημα και στο κοινωνικό σύνολο.

Προτεραιότητα 4: Εκσυγχρονισμός των θεσμών για την ενίσχυση των διαδικασιών και των πολιτικών κοινωνικής συνοχής

Το ΕΠ συνέβαλε στην επίτευξη των στόχων της συγκεκριμένης προτεραιότητας, καθώς περιλάμβανε παρεμβάσεις που αφορούσαν τον εκσυγχρονισμό των θεσμών για την ενίσχυση των διαδικασιών και των πολιτικών κοινωνικής συνοχής. Σημειώνεται ότι η προτεραιότητα λειτουργεί συμπληρωματικά προς την πολυδιάστατη προσέγγιση που αναπτύσσει το κράτος στο πλαίσιο της ΕΣΚΕ, δίνοντας έμφαση στον εκσυγχρονισμό των θεσμών που εμπλέκονται ενεργά στον τομέα καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού. Η συμβολή του ΕΠ εστιάστηκε στην αναδιοργάνωση κύριων υπηρεσιών δημόσιας διοίκησης

Τέλος, σε σχέση με τους Στρατηγικούς Στόχους για τα Συστήματα Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που τέθηκαν από το Συμβούλιο το 2009 για το 2020, οι παρεμβάσεις που περιλήφθηκαν στο ΕΠ συμβάλλουν ως εξής:

Στρατηγικός Στόχος 1: Υλοποίηση της δια βίου μάθησης και της κινητικότητας

- Ο Άξονας Προτεραιότητας 1 περιλαμβάνει Ειδικό Στόχο για την προώθηση της Δια Βίου Μάθησης, κυρίως μέσω της αναβάθμισης των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Στα πλαίσια του Ειδικού Στόχου αυτού, περιλαμβάνονταν η ίδρυση και λειτουργία Μεταλυκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, η λειτουργία εσπερινής Τεχνικής Σχολής καθώς και η κατάρτιση εργαζομένων σε ξενοδοχειακές μονάδες.

Στρατηγικός Στόχος 2: Βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης

- Ο Άξονας Προτεραιότητας 1 στόχευε τόσο στην αναβάθμιση του τυπικού συστήματος εκπαίδευσης (προϋπηρεσιακή, ενδοϋπηρεσιακή), όσο και στην υλοποίηση της Νέας Σύγχρονης Μαθητείας.
- Και οι δύο Άξονες Προτεραιότητας συνέβαλαν άμεσα στην απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού για την αξιοποίηση τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνίας.
- Και οι δύο Άξονες Προτεραιότητας συνέβαλαν στην αναβάθμιση εναλλακτικών συστημάτων εκπαίδευσης καθώς και την κατάλληλη ενίσχυση των τυπικών συστημάτων εκπαίδευσης, τη στήριξη ευάλωτων ομάδων πληθυσμού για ενεργή συμμετοχή στην εκπαίδευση και κατάρτιση, τη διασύνδεση των πανεπιστημίων με την αγορά εργασίας και την ανάπτυξη ελκυστικών προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης για μεγαλύτερους σε ηλικία εργαζόμενους.

Στρατηγικός Στόχος 3: Προαγωγή της ισοτιμίας, της κοινωνικής συνοχής και της ενεργού συμμετοχής στα κοινά

- Στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 1 περιλαμβάνονταν το πρόγραμμα κατά της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, της σχολικής αποτυχίας και της παραβατικότητας σε Ζώνες Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (ΖΕΠ).
- Στον Άξονα Προτεραιότητας 2 περιλαμβάνονταν έργο για την εργασιακή και κοινωνική ενεργοποίηση ατόμων που ανήκουν στις ευάλωτες ομάδες μέσω της ανάπτυξης κοινωνικών δεξιοτήτων και άλλων δραστηριοτήτων.
- Στα πλαίσια του Άξονα Προτεραιότητας 2, περιλαμβάνονταν έργα για την κατάρτιση και ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού σε γνωστικά αντικείμενα στη βάση των αναγκών και απαιτήσεων της αγοράς εργασίας, με ιδιαίτερη έμφαση στους ανέργους αλλά και σε στοχευμένες ομάδες πληθυσμού, όπως οικονομικά αδρανείς γυναίκες και νέων.
- Επίσης, ο Άξονας Προτεραιότητας 2 περιλάμβανε δράσεις για προγράμματα επιμόρφωσης για την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας σε μετανάστες και ξενόγλωσσους κάτοικους της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Στρατηγικός Στόχος 4: Ενίσχυση της καινοτομίας και της δημιουργικότητας καθώς και του επιχειρηματικού πνεύματος, σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης και κατάρτισης

- Ο 2ος Ειδικός Στόχος του Άξονα Προτεραιότητας 1 αφορούσε, μεταξύ άλλων, στη διασύνδεση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με τον επιχειρηματικό κόσμο.
- Επιπρόσθετα, στον Άξονα Προτεραιότητας 1, μέσα από το έργο «Δικτυωθείτε και Εξελιχθείτε» δινόταν η δυνατότητα σε στελέχη επιχειρήσεων και αυτοεργοδοτούμενους για απόκτηση γνώσεων ψηφιακής οικονομίας έτσι ώστε να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες που προσφέρει το διαδίκτυο και το ηλεκτρονικό επιχειρείν.

6. ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ

6.1. Σύντομη Περιγραφή

Καθόλη την προγραμματική περίοδο υλοποιήθηκαν από τους Δικαιούχους διάφορες δράσεις τεχνικής βοήθειας του Άξονα Προτεραιότητας (βλέπε **Ενότητα 4.3**) για τα έργα που έχουν ενταχθεί.

Συγκεκριμένα, υλοποιήθηκαν οι ακόλουθες δράσεις:

- Δράσεις Δημοσιότητας και Πληροφόρησης (βλ. αναλυτικά Κεφάλαιο 7)
 - Αγορά υπηρεσιών συμβούλων για την εξειδίκευση των Σχεδίων Δράσης και υλοποίηση δράσεων πληροφόρησης και δημοσιότητας.
 - Σχεδιασμός, συντήρηση και αναβάθμιση ιστοσελίδας.
 - Διοργάνωση ημερίδων πληροφόρησης για το κοινό και τις επιχειρήσεις σε όλες τις επαρχίες της Κύπρου.
 - Εκτύπωση και διανομή ενημερωτικών εντύπων
 - Δραστηριότητες σε Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας.
- Προσαρμογή και αναβάθμιση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ)
 - Σύμβαση για την Προσαρμογή και αναβάθμιση του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΟΠΣ) για τη διαχείριση των Προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας της ΕΕ στην Κύπρο και την παροχή υπηρεσιών λειτουργικής υποστήριξης
 - Σύμβαση Συντήρησης Εξοπλισμού για το ΟΠΣ
- Επιτροπές Παρακολούθησης, Τεχνικές Συσκέψεις και άλλες συναντήσεις
 - Διοργάνωση των συνεδριών των Επιτροπών Παρακολούθησης και άλλων τεχνικών συσκέψεων και συναντήσεων (περιλαμβανομένων των δαπανών για μισθώσεις αιθουσών, μετάφραση και διερμηνεία, εκτυπώσεις εγγράφων, γευμάτων, μεταφορικών κλπ).
- Έλεγχοι
 - Δαπάνες οδοιπορικών για διενέργεια επιτόπιων τεχνικών επαληθεύσεων, πιστοποίηση δαπανών και επιτόπιων δειγματοληπτικών ελέγχων σε έργα και σχέδια χορηγιών.
- Διαχείριση του Προγράμματος
 - μισθοί προσωπικού Διαχειριστικής Αρχής και Ενδιάμεσου Φορέα
 - Σύμβαση Συμβούλων Τεχνικής Υποστήριξη στον Ενδιάμεσο Φορέα για ειδικά θέματα που αφορούν την παρακολούθηση και τη διαχείριση του Προγράμματος.
- Δράσεις Κατάρτισης/Συμμετοχή Λειτουργών σε συνέδρια, σεμινάρια, εκπαιδεύσεις, επιτροπές, ομάδες εργασίας κλπ στο εξωτερικό.

- Συμμετοχή Λειτουργιών της Διαχειριστικής Αρχής και του Ενδιάμεσου Φορέα σε εκπαιδευτικά σεμινάρια στο εξωτερικό.
 - Συμμετοχή Λειτουργιών των εμπλεκόμενων φορέων σε επιτροπές, συνέδρια και ομάδες εργασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
 - Διοργάνωση σεμιναρίων για την εκπαίδευση/κατάρτιση του προσωπικού όλων των φορέων που εμπλέκονται στη διαχείριση, παρακολούθηση και έλεγχο του Προγράμματος.
 - Διοργάνωση σεμιναρίων για την εκπαίδευση/κατάρτιση του προσωπικού των Τελικών Δικαιούχων που εμπλέκονται στην υλοποίηση έργων.
- Αξιολογήσεις
 - Αγορά υπηρεσιών για την εκπόνηση αξιολογήσεων

Τα έργα της τεχνικής βοήθειας ολοκληρώθηκαν μέσα στο 2013. Τα συμβόλαια τεχνικής βοήθειας που υπογράφηκαν και έληγαν μέσα στο 2015, καλύφθηκαν από ιδίους πόρους (εθνικούς).

7. ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

7.1. Σχέδιο Επικοινωνίας

Η Κύπρος, επιδιώκοντας την αξιοποίηση οικονομικών κλίμακας για τη διασφάλιση των μέγιστων δυνατών συνεργιών, εκπόνησε ένα κοινό Σχέδιο Επικοινωνίας για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα» και «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή». Το Σχέδιο Επικοινωνίας ετοιμάστηκε σύμφωνα με το Άρθρο 2 του Κεφαλαίου II του Κανονισμού (ΕΚ) 1828/2006 και περιλάμβανε τους στόχους, τη στρατηγική, το στοχοθετούμενο κοινό, το περιεχόμενο των μέτρων πληροφόρησης και δημοσιότητας, τον ενδεικτικό προϋπολογισμό, τις υπηρεσίες/φορείς που είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή των μέτρων πληροφόρησης και δημοσιότητας και την ένδειξη του τρόπου με τον οποίο τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας πρέπει να αξιολογούνται.

Το Σχέδιο Επικοινωνίας εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Νοέμβριο του 2008. Ακολούθως, στάλθηκε στους Ενδιάμεσους Φορείς και στα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης για ενημέρωση.

Στις αρχές του 2012 το Σχέδιο Επικοινωνίας αξιολογήθηκε σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 4(2) του Κεφαλαίου II του Κανονισμού 1828/2006, από εξωτερικούς συμβούλους ως προς την αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα του σε σχέση με την επίτευξη των ποιοτικών και ποσοτικών στόχων που είχαν τεθεί. Ακολούθως το Σχέδιο Επικοινωνίας τροποποιήθηκε με βάση τις προτάσεις της μελέτης αξιολόγησης με στόχο την επικαιροποίησή του, καθώς και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς του. Οι τροποποιήσεις που έγιναν δεν άλλαξαν το βασικό χαρακτήρα του Σχεδίου αφού η στρατηγική, οι στόχοι και τα κύρια επικοινωνιακά μέσα παρέμειναν αυτά που είχαν επιλεγεί από τον αρχικό προγραμματισμό. Οι τροποποιήσεις/επικαιροποιήσεις που έγιναν στο Σχέδιο Επικοινωνίας παρουσιάστηκαν σε ξεχωριστή ενότητα στην Ετήσια Έκθεση Εκτέλεσης του 2011 και εγκρίθηκαν στα πλαίσια της συνεδρίας της Επιτροπής Παρακολούθησης στις 20 Ιουνίου 2012. Ακολούθως το αναθεωρημένο Σχέδιο Επικοινωνίας υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή για ενημέρωση. Το αναθεωρημένο Σχέδιο βρίσκεται αναρτημένο στην ιστοσελίδα της Διαχειριστικής Αρχής www.structuralfunds.org.cy.

Η δεύτερη και τελική αξιολόγηση του Σχεδίου Επικοινωνίας σύμφωνα με τις πρόνοιες του ίδιου Άρθρου του Κανονισμού 1828/2006, πραγματοποιήθηκε και πάλι από εξωτερικούς συμβούλους στις αρχές του 2017 και τα συμπεράσματα της μελέτης παρουσιάζονται στην **Ενότητα 7.5**.

7.2. Μέτρα Πληροφόρησης και Δημοσιότητας που Λήφθηκαν

Για την υλοποίηση του Σχεδίου Επικοινωνίας, πραγματοποιήθηκαν τόσο από τη Διαχειριστική Αρχή, όσο και από τους Ενδιάμεσους Φορείς, διάφορες δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας κατά την περίοδο 2007-2015. Οι δράσεις απευθύνονταν αφενός στους δυνητικούς Δικαιούχους και Δικαιούχους

με στόχο τη διασφάλιση της διαφάνειας όσον αφορά τις ευκαιρίες χρηματοδότησης που παρέχονται, καθώς και τους μηχανισμούς πρόσβασης σε αυτήν και αφετέρου οι δράσεις απευθύνονταν στο ευρύ κοινό με στόχο την προβολή των αποτελεσμάτων από την υλοποίηση του ΕΠ και την ανάδειξη του ρόλου της ΕΕ.

7.2.1. Δράσεις Πληροφόρησης και Δημοσιότητας από τη Διαχειριστική Αρχή

Η Διαχειριστική Αρχή κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου πραγματοποίησε κυρίως οριζόντιες δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας, οι οποίες αφορούσαν τόσο το ΕΠ «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα», όσο και το ΕΠ «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή». Οι δράσεις αυτές παρουσιάζονται ομαδοποιημένες πιο κάτω:

A. Δράσεις Πληροφόρησης και Δημοσιότητας προς τους Δυνητικούς Δικαιούχους και Δικαιούχους

- Ενημέρωση μέσω της Ιστοσελίδας της Διαχειριστικής Αρχής για τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής (www.structuralfunds.org.cy):
 - Ενημέρωση όσον αφορά το θεσμικό πλαίσιο, το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου, τις εγκυκλίους που εκδίδονται, το υλικό σεμιναρίων, κλπ.
 - Δημοσίευση όλων των Προσκλήσεων Υποβολής Προτάσεων που εκδίδονται από τους Ενδιάμεσους Φορείς τόσο για έργα δημοσίων συμβάσεων, όσο και για τα Σχέδια Χορηγιών.
- Πληροφόρηση μέσω Έντυπου Υλικού:
 - Έκδοση του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς 2007-2013 (Νοέμβριος 2007).
 - Έκδοση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα» και «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» 2007-2013 (Νοέμβριος 2007).
 - Έκδοση οδηγού για τη διενέργεια δράσεων πληροφόρησης και δημοσιότητας από τους Δικαιούχους (Μάρτιος 2009).
- Διοργάνωση Σεμιναρίων:
 - Σεμινάρια προς Δυνητικούς Δικαιούχους και Δικαιούχους για διαδικασίες του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου όπως περιγράφονται αναλυτικά στο **Κεφάλαιο 6** της παρούσας έκθεσης.

B. Δράσεις Πληροφόρησης και Δημοσιότητας προς το Ευρύ Κοινό

- Χρήση Λογότυπου Διαρθρωτικών Ταμείων σε όλα τα μέτρα δημοσιότητας και πληροφόρησης:
 - Δημιουργία λογότυπου με κεντρικό μήνυμα για τα Διαρθρωτικά Ταμεία το οποίο χρησιμοποιήθηκε σε όλα τα μέτρα δημοσιότητας και πληροφόρησης που πραγματοποιήθηκαν, με σκοπό τη διασφάλιση ενιαίας ταυτότητας, συνοχής και αναγνωρισιμότητας των μέτρων πληροφόρησης που αφορούσαν τα συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα και έργα.
- Ενημέρωση μέσω της Ιστοσελίδας της Διαχειριστικής Αρχής για τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής (www.structuralfunds.org.cy):

- Ενημέρωση όσον αφορά θέματα που ενδιαφέρουν το ευρύ κοινό, όπως δράσεις δημοσιότητας, νέα και εκδηλώσεις.
- Ενημέρωση για τα συγχρηματοδοτούμενα έργα μέσω δημοσίευσης σε ειδική ενότητα στην ιστοσελίδα του Καταλόγου Δικαιούχων του Προγράμματος, σύμφωνα με τις πρόνοιες του Άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο (δ) του Κανονισμού (ΕΚ) 1828/2006.
- Διοργάνωση Εκδηλώσεων Πληροφόρησης σύμφωνα με τις απαιτήσεις του Άρθρου 7 (2α και 2β) του Κεφαλαίου II του Κανονισμού 1828/2006:
 - Νοέμβριος 2007: Διοργάνωση τελετής έναρξης των Προγραμμάτων 2007-2013, με σκοπό την κήρυξη της έναρξης και την παρουσίαση των Προγραμμάτων. Στους συμμετέχοντες διανεμήθηκε ενημερωτικό υλικό και προωθητικά αντικείμενα. Η εκδήλωση συνδυάστηκε με έκθεση φωτογραφίας συγχρηματοδοτούμενων έργων της περιόδου 2004-2006 ενώ παράλληλα διοργανώθηκε ενημερωτική εκστρατεία στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης. Η τελετή έναρξης διοργανώθηκε μαζί με την εκδήλωση για τον εορτασμό των 50 χρόνων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου όπου παρουσιάστηκαν έργα που έχουν χρηματοδοτηθεί στην Κύπρο, κατά την περίοδο 2004 – 2006.
 - Οκτώβριος 2008: Εκδήλωση πληροφόρησης «Το Παρόν και το Μέλλον για τους Κύπριους Πολίτες» με στόχο την ενημέρωση του κοινού και των εμπλεκόμενων φορέων για τα οφέλη από τη μέχρι τώρα εφαρμογή των Διαρθρωτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής της ΕΕ στην Κύπρο, καθώς και για τις προοπτικές και τα μελλοντικά οφέλη για τους Κύπριους πολίτες. Κατά την εκδήλωση παρουσιάστηκαν τα Σχέδια Χορηγιών προς τον ιδιωτικό τομέα και διανεμήθηκε ενημερωτικό υλικό για εν λόγω Σχέδια καθώς και προωθητικά αντικείμενα.
 - Δεκέμβριος 2009: Εκδήλωση πληροφόρησης «Χτίζοντας για το Μέλλον», κατά την οποία παρουσιάστηκε η πρόοδος και βέλτιστες πρακτικές από την υλοποίηση των ΕΠ. Στους συμμετέχοντες διανεμήθηκε ενημερωτικό υλικό και προωθητικά αντικείμενα.
 - Δεκέμβριος 2010 - Φεβρουάριος 2011: Εκδηλώσεις πληροφόρησης «Όταν οι στόχοι γίνονται έργα» σε όλες τις πόλεις της ελεύθερης Κύπρου με στόχο την ενημέρωση του κοινού για τα συγχρηματοδοτούμενα έργα που υλοποιούνται στην Κύπρο. Κατά τις εκδηλώσεις προβλήθηκε το ντοκιμαντέρ «Όταν οι Στόχοι Γίνονται Έργα». Στους συμμετέχοντες διανεμήθηκε ενημερωτικό υλικό και προωθητικά αντικείμενα. Οι εκδηλώσεις συνδυάστηκαν με παράλληλη έκθεση φωτογραφίας συγχρηματοδοτούμενων έργων της περιόδου 2004-2006 και της περιόδου 2007-2013, ενημερωτική εκστρατεία στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, εξωτερική διαφήμιση, καθώς και με τη συμμετοχή Λειτουργών της Διαχειριστικής Αρχής σε τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές.
 - Δεκέμβριος 2012: Εκδηλώσεις πληροφόρησης «Όταν οι στόχοι γίνονται έργα» στα δύο κύρια εμπορικά κέντρα της Κύπρου (Mall of Cyprus στη Λευκωσία και My Mall στη Λεμεσό), όπου μέσω διαδραστικού παιχνιδιού/διαγωνισμού, οι συμμετέχοντες μπορούσαν να ενημερωθούν για διάφορα σημαντικά έργα που υλοποιήθηκαν από τα Ταμεία της ΕΕ σε διάφορες περιοχές της Κύπρου. Στους συμμετέχοντες διανεμήθηκε ενημερωτικό υλικό και προωθητικά αντικείμενα. Οι εκδηλώσεις συνδυάστηκαν με δημοσιογραφική διάσκεψη, παράλληλη ενημερωτική εκστρατεία στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, χρήση των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης (Facebook), καθώς και με τη συμμετοχή Λειτουργών της Διαχειριστικής Αρχής σε τηλεοπτικές εκπομπές.

- Δεκέμβριος 2013 – Ιανουάριος 2014: Εκδηλώσεις πληροφόρησης «Όταν οι στόχοι γίνονται έργα» σε ειδικά διαμορφωμένα περίπτερα σε εξωτερικούς πολυσύχναστους χώρους σε όλες τις πόλεις της ελεύθερης Κύπρου, με στόχο την ενημέρωση του κοινού για έργα που υλοποιούνται στην Κύπρο από τα Ταμεία της ΕΕ. Στα περίπτερα οι επισκέπτες μπορούσαν να συμμετέχουν σε διαδραστικό παιχνίδι ερωτήσεων, να ακούσουν ζωντανή μουσική και να φωτογραφηθούν σε ένα ειδικά διαμορφωμένο Photo Booth. Κατά τις εκδηλώσεις διανεμήθηκε επίσης ενημερωτικό υλικό και προωθητικά αντικείμενα. Οι εκδηλώσεις συνδυάστηκαν με δημοσιογραφική διάσκεψη, παράλληλη ενημερωτική εκστρατεία στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, χρήση των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης (Facebook), εξωτερική διαφήμιση, καθώς και με τη συμμετοχή Λειτουργιών της Διαχειριστικής Αρχής σε τηλεοπτικές εκπομπές.
- Απρίλιος 2015: Εκδήλωση για την ανακοίνωση της έναρξης των νέων Προγραμμάτων της Πολιτικής Συνοχής 2014-2020, με σκοπό τόσο την παρουσίαση των νέων Προγραμμάτων «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» και «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή» και των σημαντικών Σχεδίων Χορηγιών προς τον ιδιωτικό τομέα που θα υλοποιηθούν μέσα από αυτά, όσο και την παρουσίαση της προόδου υλοποίησης των Προγραμμάτων 2007-2013. Στους συμμετέχοντες διανεμήθηκε ενημερωτικό υλικό και προωθητικά αντικείμενα. Η εκδήλωση συνδυάστηκε με έκθεση φωτογραφίας συγχρηματοδοτούμενων έργων που υλοποιήθηκαν στην Κύπρο την περίοδο 2007-2013, ενημερωτική εκστρατεία στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης, εξωτερική διαφήμιση, καθώς και με τη συμμετοχή Λειτουργιών της Διαχειριστικής Αρχής σε τηλεοπτικές εκπομπές.
- Υλοποίηση Ενημερωτικών Εκστρατειών στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης:
 - Νοέμβριος 2007: Ενημερωτική εκστρατεία η οποία περιλάμβανε τηλεοπτικές και έντυπες διαφημίσεις, με σκοπό την προβολή των αποτελεσμάτων από την υλοποίηση των Προγραμμάτων 2004-2006, καθώς και της τελετής έναρξης των Προγραμμάτων 2007-2013 που πραγματοποιήθηκε τον Νοέμβριο του 2007.
 - Δεκέμβριος 2010–Φεβρουάριος 2011: Ενημερωτική εκστρατεία η οποία περιλάμβανε τηλεοπτικές, ραδιοφωνικές και έντυπες διαφημίσεις με σκοπό την προβολή συγχρηματοδοτούμενων έργων, καθώς και των εκδηλώσεων πληροφόρησης που πραγματοποιήθηκαν την περίοδο Δεκεμβρίου 2010–Φεβρουαρίου 2011.
 - Δεκέμβριος 2012 – Μάρτιος 2013: Ενημερωτική εκστρατεία η οποία περιλάμβανε τηλεοπτικές και έντυπες διαφημίσεις οι οποίες παρουσίαζαν προσωπικές ιστορίες πέντε ατόμων που επωφελήθηκαν από Σχέδια Χορηγιών του Προγράμματος, με στόχο την προβολή του ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου στην Κύπρο. Παράλληλα η εκστρατεία περιλάμβανε ραδιοφωνικές διαφημίσεις για προβολή συγχρηματοδοτούμενων έργων, ραδιοφωνικά live links κατά τις εκδηλώσεις πληροφόρησης που πραγματοποιήθηκαν το Δεκέμβριο 2012 καθώς και διαφημίσεις στο διαδίκτυο και Facebook.
 - Δεκέμβριος 2013 – Μάρτιος 2014: Ενημερωτική εκστρατεία η οποία περιλάμβανε τηλεοπτικές, ραδιοφωνικές και έντυπες διαφημίσεις με σκοπό την προβολή συγχρηματοδοτούμενων έργων. Η εκστρατεία περιλάμβανε επίσης ραδιοφωνικά live links κατά τις εκδηλώσεις πληροφόρησης που πραγματοποιήθηκαν την περίοδο Δεκεμβρίου 2013 – Ιανουαρίου 2014, καθώς και διαφημίσεις στο διαδίκτυο και Facebook.

- Απρίλιος – Ιούνιος 2015: Ενημερωτική εκστρατεία η οποία περιλάμβανε τηλεοπτικές, ραδιοφωνικές, έντυπες και ηλεκτρονικές (διαδίκτυο) διαφημίσεις με σκοπό την προβολή των νέων Προγραμμάτων 2014-2020, των ευκαιριών που προσφέρουν σε επιχειρήσεις και ανθρώπινο δυναμικό, καθώς και για προβολή της εκδήλωσης για την ανακοίνωση της έναρξης των Προγραμμάτων 2014-2020 που πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 2015.
- Εξωτερική Διαφήμιση
 - Δεκέμβριος 2010 – Φεβρουάριος 2011: Διαφημίσεις σε σημεία PISA και σε στάσεις λεωφορείων σε όλες τις πόλεις για προβολή της έκθεσης φωτογραφίας «Όταν οι Στόχοι Γίνονται Έργα»
 - Φεβρουάριος – Μάρτιος 2014: Διαφημίσεις σε σημεία PISA στους αυτοκινητόδρομους σε όλη την Κύπρο για προβολή συγχρηματοδοτούμενων έργων.
 - Μάιος – Ιούνιος 2015: Διαφημίσεις σε σημεία PISA σε κεντρικά, πολυσύχναστα σημεία σε όλη την Κύπρο (Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα, Πάφο και Παραλίμνι) για προβολή των ΕΠ της περιόδου 2014-2020.
- Χρήση Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης
 - Δημιουργία σελίδας «Διαθροτικά Ταμεία της ΕΕ στην Κύπρο» στο Facebook (Δεκέμβριος 2012) προκειμένου να δοθεί έμφαση στην ενημέρωση του νεανικού κοινού. Οι χρήστες μπορούσαν να ενημερώνονται για διάφορα συγχρηματοδοτούμενα έργα που υλοποιούνται στην Κύπρο, για προγραμματισμένες εκδηλώσεις πληροφόρησης και επίσης να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς που διεξήχθησαν κατά την περίοδο διοργάνωσης εκδηλώσεων πληροφόρησης τα έτη 2012 και 2013.
- Παραγωγή Ντοκιμαντέρ:
 - Ντοκιμαντέρ «Όταν οι Στόχοι Γίνονται Έργα» που αφορούσε έργα που ολοκληρώθηκαν με τη συγχρηματοδότηση των Διαθροτικών Ταμείων και του Ταμείου Συνοχής στην Κύπρο την περίοδο 2004-2006 και αποτελούν καλές πρακτικές. Το ντοκιμαντέρ προβλήθηκε κατά τις εκδηλώσεις πληροφόρησης Δεκεμβρίου 2010-Φεβρουαρίου 2011, καθώς και σε τηλεοπτικές εκπομπές.
 - Ντοκιμαντέρ «5 Άτομα, 5 Ιστορίες» που αφορούσε προσωπικές ιστορίες πέντε ατόμων που έχουν επωφεληθεί από τα Σχέδια Χορηγιών του Προγράμματος (Σχέδια για άτομα με αναπηρία, ευπαθείς ομάδες πληθυσμού, άνεργους και ευέλικτες μορφές απασχόλησης) και πως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο βοήθησε στη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. Το ντοκιμαντέρ προβλήθηκε σε συνεδρίες, εκδηλώσεις πληροφόρησης, καθώς και σε τηλεοπτικές εκπομπές.
- Διοργάνωση Εκθέσεων Φωτογραφίας:
 - Νοέμβριος 2007: Έκθεση Φωτογραφίας «Έργα που υλοποιήθηκαν την περίοδο 2004-2006», η οποία διοργανώθηκε στο πλαίσιο και στο χώρο της εκδήλωσης για την ανακοίνωση της έναρξης των Προγραμμάτων της περιόδου 2007-2013 τον Νοέμβριο του 2007.
 - Δεκέμβριος 2010–Φεβρουάριος 2011: Έκθεση Φωτογραφίας «Όταν οι στόχοι γίνονται έργα» με μεγάλων διαστάσεων φωτογραφίες συγχρηματοδοτούμενων έργων της περιόδου 2004-2006 και της περιόδου 2007-2013, η οποία πραγματοποιήθηκε σε κεντρικά, πολυσύχναστα σημεία εξωτερικού χώρου σε όλες τις πόλεις της ελεύθερης Κύπρου, παράλληλα με τις εκδηλώσεις πληροφόρησης Δεκεμβρίου 2010-Φεβρουαρίου 2011.

- Απρίλιος 2015: Έκθεση Φωτογραφίας «Έργα που υλοποιήθηκαν με τη συγχρηματοδότηση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης, του Ταμείου Συνοχής, του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Αλιείας την περίοδο 2007-2013», η οποία διοργανώθηκε στο πλαίσιο και στο χώρο της εκδήλωσης για την ανακοίνωση της έναρξης των Προγραμμάτων της περιόδου 2014-2020.
- Διοργάνωση Δημοσιογραφικών Διασκέψεων:
 - Δημοσιογραφική διάσκεψη για την ανακοίνωση της έναρξης των εκδηλώσεων πληροφόρησης που πραγματοποιήθηκαν τον Δεκέμβριο του 2012 και προβολή τους στα ΜΜΕ.
 - Δημοσιογραφική διάσκεψη για την ανακοίνωση της έναρξης των εκδηλώσεων που πραγματοποιήθηκαν την περίοδο Δεκεμβρίου 2013 – Ιανουαρίου 2014 και προβολή τους στα ΜΜΕ.
 - Δημοσιογραφική διάσκεψη τον Ιούνιο 2014, με τη συμμετοχή εκπροσώπων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, για την ανακοίνωση της έγκρισης της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης 2014-2020 από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- Δημοσίευση άρθρων σε εφημερίδες για προβολή έργων και αποτελεσμάτων από την υλοποίηση του Προγράμματος, καθ' όλη τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου.
- Δημοσίευση Δελτίων Τύπου για προβολή εκδηλώσεων, συνεδριάσεων, προσκλήσεων, καθ' όλη τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου
- Συμμετοχή σε τηλεοπτικές/ραδιοφωνικές εκπομπές για προβολή εκδηλώσεων, έργων και αποτελεσμάτων από την υλοποίηση του Προγράμματος, καθ' όλη τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου.
- Έκδοση Ενημερωτικών Εντύπων:
 - Περιλήψεις των ΕΠ «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ανταγωνιστικότητα» και «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» 2007-2013, οι οποίες διανεμήθηκαν κατά τη διάρκεια της τελετής έναρξης των Προγραμμάτων 2007-2013 τον Νοέμβριο του 2007.
 - Ενημερωτικό έντυπο «Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Κύπρο, 2007-2013, Οι Ιδέες μας Πράξη και Ανάπτυξη», το οποίο διανεμήθηκε κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης πληροφόρησης που διοργανώθηκε τον Οκτώβριο του 2008.
 - Ενημερωτικό Έντυπο «Όταν οι Στόχοι Γίνονται Έργα - Έργα που Υλοποιήθηκαν στην Κύπρο 2004-2006», όπου παρουσιάζονται έργα που ολοκληρώθηκαν με επιτυχία με τη συγχρηματοδότηση των Ταμείων της ΕΕ την περίοδο 2004-2006. Το έντυπο διανεμήθηκε κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων πληροφόρησης που διοργανώθηκαν την περίοδο Δεκεμβρίου 2010–Φεβρουαρίου 2011.
 - Ενημερωτικό έντυπο «Σχέδια Κινήτρων για τον Ιδιωτικό Τομέα 2007-2013» το οποίο περιλάμβανε πληροφορίες σχετικά με τις ευκαιρίες χρηματοδότησης για στήριξη των επιχειρήσεων της Κύπρου. Το έντυπο διανεμήθηκε κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων πληροφόρησης που διοργανώθηκαν την περίοδο Δεκεμβρίου 2010–Φεβρουαρίου 2011.
 - Ενημερωτικό Έντυπο «Όταν οι Στόχοι Γίνονται Έργα: Έργα Συγχρηματοδοτούμενα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας 2007-2013», όπου παρουσιάζονται παραδείγματα συγχρηματοδοτούμενων έργων που υλοποιήθηκαν στην Κύπρο την περίοδο 2007-2013. Το

έντυπο διανεμήθηκε κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων πληροφόρησης που διοργανώθηκαν τον Δεκέμβριο του 2012.

- Ενημερωτικά έντυπα για το ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη» και το ΕΠ «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή» της περιόδου 2014-2020, τα οποία διανεμήθηκαν κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης για την ανακοίνωση της έναρξης των Προγραμμάτων 2014-2020 τον Απρίλιο του 2015.
- Ενημερωτικό φυλλάδιο για τις ευκαιρίες για τις επιχειρήσεις και το ανθρώπινο δυναμικό που προσφέρονται μέσα από τα ΕΠ «Ανταγωνιστικότητα και Αειφόρος Ανάπτυξη», «Απασχόληση, Ανθρώπινοι Πόροι και Κοινωνική Συνοχή» 2014-2020, το οποίο διανεμήθηκε κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης για την ανακοίνωση της έναρξης των Προγραμμάτων 2014-2020 τον Απρίλιο του 2015.
- Δημιουργία και διανομή αφίσας με θέμα «Διαρθρωτικά Ταμεία και Ταμείο Συνοχής – προγραμματική περίοδος 2007-2013», η οποία αναρτήθηκε στα γραφεία των εμπλεκόμενων φορέων (Ενδιάμεσων Φορέων, Δικαιούχων και φορέων υλοποίησης) και χρησιμοποιήθηκε σε διάφορες εκδηλώσεις/ σεμινάρια καθ' όλη τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου.
- Παραγωγή Προωθητικών Αντικειμένων:
 - Πένα και σημειωματάρια, τα οποία διανεμήθηκαν κατά την τελετή έναρξης των Προγραμμάτων 2007-2013 τον Νοέμβριο του 2014, καθώς και σε διάφορες άλλες εκδηλώσεις/συναντήσεις.
 - Τσάντες, οι οποίες διανεμήθηκαν σε συναντήσεις/συνεδρίες που διοργανώθηκαν το 2008.
 - Pc duster, το οποίο διανεμήθηκε κατά την εκδήλωση πληροφόρησης που διοργανώθηκε τον Δεκέμβριο του 2009, καθώς και σε άλλες συναντήσεις.
 - Ημερολόγιο γραφείου για το έτος 2011 με φωτογραφίες συγχρηματοδοτούμενων έργων, το οποίο διανεμήθηκε κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων πληροφόρησης που διοργανώθηκαν την περίοδο Δεκεμβρίου 2010 – Φεβρουαρίου 2011.
 - Τρίγωνο ημερολόγιο για το έτος 2011 με φωτογραφίες συγχρηματοδοτούμενων έργων, το οποίο διανεμήθηκε στο ευρύ κοινό ως ένθετο στο μεγαλύτερο σε κυκλοφορία περιοδικό στην Κύπρο.
 - Ημερολόγιο γραφείου για το έτος 2012 με φωτογραφίες συγχρηματοδοτούμενων έργων, το οποίο διανεμήθηκε σε όλους τους φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση του Προγράμματος, στα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης καθώς και στους Υπουργούς.
 - Τρίγωνο ημερολόγιο για το έτος 2012 με φωτογραφίες συγχρηματοδοτούμενων έργων, το οποίο διανεμήθηκε στο ευρύ κοινό ως ένθετο στο μεγαλύτερο σε κυκλοφορία περιοδικό στην Κύπρο.
 - Σετ των τεσσάρων coasters με φωτογραφίες συγχρηματοδοτούμενων έργων, τα οποία διανεμήθηκαν κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων πληροφόρησης που διοργανώθηκαν τον Δεκέμβριο 2012.
 - Παραγωγή σημειωματάριου με φωτογραφίες συγχρηματοδοτούμενων έργων, το οποίο διανεμήθηκε σε όλους τους φορείς που εμπλέκονται στη διαχείριση του Προγράμματος, καθώς και στα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης στις αρχές του 2013.
 - Thermo-mug, το οποίο διανεμήθηκε κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων πληροφόρησης που διοργανώθηκαν την περίοδο Δεκεμβρίου 2013 – Ιανουαρίου 2014.

- Πένα και σημειωματάριο με φωτογραφίες έργων που υλοποιήθηκαν την περίοδο 2007-2013, τα οποία διανεμήθηκαν κατά την εκδήλωση για την ανακοίνωση της έναρξης των Προγραμμάτων 2014-2020 τον Απρίλιο του 2015 .
- Ανάρτηση της σημαίας της ΕΕ από τις 9-16 Μαΐου έξω από τα γραφεία της Διαχειριστικής Αρχής, σύμφωνα με την απαίτηση του Άρθρου 7(2γ) του Κεφαλαίου II του Κανονισμού 1828/2006.

7.2.2. Δράσεις Πληροφόρησης και Δημοσιότητας από τους Ενδιάμεσους Φορείς

Παράλληλα με τις δράσεις πληροφόρησης και δημοσιότητας που πραγματοποίησε η Διαχειριστική Αρχή όπως αυτές περιγράφονται στην προηγούμενη ενότητα, πρόσθετες δράσεις πληροφόρησης πραγματοποιήθηκαν επίσης από τους Ενδιάμεσους Φορείς του ΕΠ «Απασχόληση, Ανθρώπινο Κεφάλαιο και Κοινωνική Συνοχή» για προβολή σχετικών δράσεων και έργων του Προγράμματος. Οι δράσεις αυτές παρουσιάζονται ομαδοποιημένες με βάση το στοχοθετούμενο κοινό πιο κάτω:

A. Δράσεις Πληροφόρησης και Δημοσιότητας προς τους Δυνητικούς Δικαιούχους και Δικαιούχους

- Ενημέρωση μέσω των Ιστοσελίδων των Ενδιάμεσων Φορέων:
 - Δημοσίευση των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων στις ιστοσελίδες των Ενδιάμεσων Φορέων.
 - Δημοσίευση οδηγιών εφαρμογής Σχεδίων Χορηγιών, εντύπων αίτησης και άλλων εντύπων.
 - Σύνδεση ιστοσελίδων με ιστοσελίδα Διαχειριστικής Αρχής.
- Πληροφόρηση μέσω έντυπου υλικού:
 - Έκδοση και διανομή οδηγιών εφαρμογής Σχεδίων Χορηγιών, εντύπων αίτησης και άλλων εντύπων προς τους ενδιαφερόμενους.
- Χρήση Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης:
 - Δημοσίευση των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων στον ημερήσιο τύπο και στην επίσημη εφημερίδα της Κυπριακής Δημοκρατίας.
- Συνεργασία με Κοινωνικούς Εταίρους και Οργανώσεις:
 - Προβολή των Σχεδίων Χορηγιών στους Δυνητικούς Δικαιούχους μέσω ενημέρωσης των οργανώσεων που τους εκπροσωπούν και των κοινωνικών εταίρων.
- Παροχής τηλεφωνικής στήριξης και πληροφόρησης.
- Διασφάλιση ότι οι Δικαιούχοι τηρούν όλα τα υποχρεωτικά μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας, σύμφωνα με τον «Οδηγό για τη διενέργεια δράσεων Πληροφόρησης και Δημοσιότητας στα πλαίσια των Προγραμμάτων που συγχρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής την περίοδο 2007 – 2013».

B. Δράσεις Πληροφόρησης και Δημοσιότητας προς το Ευρύ Κοινό

- Χρήση Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης:
 - Τηλεοπτικές, ραδιοφωνικές και έντυπες διαφημίσεις για προβολή Σχεδίων Χορηγιών.
 - Δημοσίευση άρθρων και κειμένων στον ημερήσιο τύπο.
- Διοργάνωση Δημοσιογραφικών Διασκέψεων για προβολή των Σχεδίων Χορηγιών.

- Έκδοση ενημερωτικού υλικού για έργα που υλοποιούνται με τη συνεισφορά της ΕΕ.
- Χρήση αφίσας με θέμα «Διαρθρωτικά Ταμεία και Ταμείο Συνοχής - προγραμματική περίοδος 2007 – 2013», καθώς και άλλων αφισών που εκδόθηκαν από τους Ενδιάμεσους Φορείς, στα γραφεία των Ενδιάμεσων Φορέων και σε διάφορες εκδηλώσεις.
- Συμμετοχή σε εκθέσεις, εκδηλώσεις και παρουσιάσεις για θέματα του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και του Προγράμματος.

7.3. Ρυθμίσεις για τη Δημοσίευση του Καταλόγου Δικαιούχων

Όλα τα ενταγμένα έργα μαζί με τους αντίστοιχους Δικαιούχους, καθώς επίσης τον αρχικό προϋπολογισμό τους και το ποσό δημόσιας δαπάνης που τελικά χορηγείται κατά την ολοκλήρωσή τους, ανακοινώνονταν μέσω ανάρτησης σχετικού καταλόγου, σε ειδική ενότητα στην ιστοσελίδα της Διαχειριστικής Αρχής για τα Διαρθρωτικά Ταμεία 2007-2013, σύμφωνα με την απαίτηση του Άρθρου 7, παράγραφος 2, στοιχείο (δ) του Κανονισμού (ΕΚ) 1828/2006.

Για την επίτευξη ομοιογενούς συλλογής των πληροφοριών και την έγκαιρη ενημέρωση του Καταλόγου Δικαιούχων, εκδόθηκαν από τη Διαχειριστική Αρχή μέσα στο 2009 κατευθυντήριες γραμμές προς τους Ενδιάμεσους Φορείς. Σκοπός των κατευθυντήριων γραμμών ήταν η επεξήγηση/αποσαφήνιση των πληροφοριών που έπρεπε να συλλέγονται και να περιλαμβάνονται στον εν λόγω Κατάλογο, καθώς και ο καθορισμός της διαδικασίας ενημέρωσης του.

Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές τροποποιήθηκαν το Μάιο του 2011. Οι τροποποιήσεις αφορούσαν στη συχνότητα υποβολής του Καταλόγου Δικαιούχων από τους Ενδιάμεσους Φορείς, η οποία από δύο φορές το χρόνο έγινε τρεις φορές το χρόνο, ενώ προστέθηκε η κατηγοριοποίηση των έργων κατά Άξονα Προτεραιότητας και Ειδικό Στόχο.

7.4. Δείκτες

Για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας των μέτρων πληροφόρησης και δημοσιότητας που υλοποιήθηκαν ως προς την επίτευξη των στόχων του Σχεδίου Επικοινωνίας, χρησιμοποιείται ένας αριθμός δεικτών (υλοποίησης, αποτελεσμάτων και επιπτώσεων) όπως καταγράφεται στο Κεφάλαιο 6 του Σχεδίου. Οι εν λόγω δείκτες επιμετρήθηκαν στις αρχές του 2011 στο πλαίσιο της πρώτης αξιολόγησης του Σχεδίου Επικοινωνίας και η τελική επιμέτρηση τους έγινε στο πλαίσιο της τελικής αξιολόγησης του Σχεδίου Επικοινωνίας. Όλοι οι δείκτες με τις τελικές τιμές τους παρουσιάζονται στο **Παράρτημα 1**.

7.5. Αξιολόγηση των Αποτελεσμάτων της Υλοποίησης των Μέτρων Πληροφόρησης και Δημοσιότητας

Για την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων όλων των μέτρων πληροφόρησης και δημοσιότητας που υλοποιήθηκαν όσον αφορά την προβολή και αναγνωρισιμότητα των ΕΠ, πραγματοποιήθηκε η δεύτερη

μελέτη αξιολόγησης από εξωτερικούς συμβούλους η οποία περιλάμβανε την διεξαγωγή έρευνας κοινού και έρευνας επιχειρήσεων. Τα συμπεράσματα της μελέτης παρουσιάζονται πιο κάτω, ενώ η ολοκληρωμένη μελέτη θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα των Διαρθρωτικών Ταμείων.

Αξιολόγηση της Στρατηγικής και του περιεχομένου του Σχεδίου Επικοινωνίας

Με βάση τα συμπεράσματα της αξιολόγησης, το Σχέδιο Επικοινωνίας περιέλαβε μία πλήρη επικοινωνιακή στρατηγική, η οποία αξιοποίησε όλα τα σύγχρονα μέσα και εργαλεία επικοινωνίας, για την προβολή των στόχων και των αποτελεσμάτων των δύο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων και του ρόλου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην εφαρμογή των παρεμβάσεων και την ευρύτερη ανάπτυξη της Κύπρου.

Για την επίτευξη των γενικών και ειδικών του στόχων το Σχέδιο Επικοινωνίας υιοθέτησε ένα ολοκληρωμένο σύνολο αλληλένδετων μέτρων πληροφόρησης και επικοινωνιακών εργαλείων, κατάλληλα προσαρμοσμένων για την αποτελεσματική προσέγγιση των τριών ομάδων – στόχων (δικαιούχοι, δυνητικοί δικαιούχοι και ευρύ κοινό) και ενσωμάτωσε το σύνολο των υποχρεωτικών διατάξεων του προγραμματικού πλαισίου της περιόδου 2007-2013. Οι υποχρεωτικές διατάξεις εξειδικεύτηκαν περαιτέρω με την έκδοση Οδηγού από τη Διαχειριστική Αρχή, ο οποίος περιέλαβε το σύνολο των αναγκών ενεργειών που θα έπρεπε να προβούν οι Ενδιάμεσοι Φορείς και οι Δικαιούχοι στον τομέα της δημοσιότητας.

Η διάρθρωση του Σχεδίου ακολουθώντας τις διατάξεις του θεσμικού πλαισίου, αναπτύχθηκε σε μια δομημένη μορφή και περιέλαβε τους στόχους, το στοχοθετούμενο κοινό, τη στρατηγική και το περιεχόμενο των μέτρων πληροφόρησης και δημοσιότητας, τον ενδεικτικό προϋπολογισμό, τις υπηρεσίες και τους φορείς που είναι αρμόδιοι για την εφαρμογή των μέτρων πληροφόρησης και τις αναγκαίες ενδείξεις για τον τρόπο με τον οποίο τα μέτρα πληροφόρησης και δημοσιότητας θα πρέπει να αξιολογηθούν.

Η αναθεώρηση του Σχεδίου Επικοινωνίας κατά το 2012, αν και ουσιαστικά δεν περιλάμβανε αναθεώρηση της στρατηγικής καθ' αυτής, ενσωμάτωσε τα συμπεράσματα της πρώτης αξιολόγησης του Σχεδίου και είχε θετικές επιπτώσεις στον τρόπο με τον οποίο υλοποιήθηκε η στρατηγική. Η υιοθέτηση μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης όσον αφορά την διενέργεια σύνθετων εκστρατειών ενημέρωσης, στο πλαίσιο των οποίων γινόταν παράλληλη και με συνδυασμένο τρόπο η χρήση πολλαπλών εργαλείων επικοινωνίας και ενημέρωσης (ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές καμπάνιες, ενημερωτικές και άλλες εκδηλώσεις, συνεντεύξεις, παραγωγή και διάθεση εντύπων και προωθητικών αντικειμένων, κλπ), είχε πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα, όσον αφορά τη διάχυση των μηνυμάτων της εκστρατείας στο ευρύ κοινό, την υπερκάλυψη των ποσοτικών του στόχων και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς του. Δευτερεύουσες τροποποιήσεις του Σχεδίου κατά την αναθεώρησή του, όπως η αναπροσαρμογή του προϋπολογισμού του και η περαιτέρω επεξεργασία του συστήματος δεικτών παρακολούθησης, είχαν επίσης θετικές επιπτώσεις στην αποτελεσματικότητα της στρατηγικής και τη μετρησιμότητα των στόχων της.

Αξιολόγηση Προόδου Υλοποίησης του Σχεδίου Επικοινωνίας – Δείκτες Υλοποίησης

Κατά τη διάρκεια της περιόδου υλοποίησης των δύο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων υλοποιήθηκε σχεδόν το σύνολο των δυνητικών ενεργειών (εργαλείων) που προβλέπονταν στα Μέτρα του Σχεδίου Επικοινωνίας, με μικρές μόνο εξαιρέσεις. Ειδικότερα σημειώνονται τα εξής:

- Από τα πρώτα έτη υλοποίησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ολοκληρώθηκε η εφαρμογή του συνόλου των Λοιπών Υποχρεωτικών Μέτρων Πληροφόρησης, όπως απορρέουν από τις πρόνοιες του Κανονισμού (ΕΚ) 1828/2006 (Μέτρα Δ1 έως Δ4).
- Η συνεχής ηλεκτρονική ενημέρωση, τόσο μέσω της ιστοσελίδας της Διαχειριστικής Αρχής, όσο και μέσω ειδικής σελίδας – *funpage* που δημιουργήθηκε στο Facebook, αποτέλεσε βασικό εργαλείο επικοινωνίας κατά τη διάρκεια της προγραμματικής περιόδου, όπως φαίνεται και από την υψηλή επισκεψιμότητα αυτών των σελίδων, ιδιαίτερα μετά το 2012. Η ηλεκτρονική ενημέρωση παρασχέθηκε κυρίως μέσω της Διαχειριστικής Αρχής, ενώ παράλληλα οι περισσότεροι Ενδιάμεσοι Φορείς διέθεταν τουλάχιστον μία σελίδα σχετική με τις παρεμβάσεις τις οποίες υλοποιούσαν, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις υπήρξε και η κατασκευή ξεχωριστών ιστοσελίδων για συγκεκριμένες παρεμβάσεις των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.
- Η επέκταση της συνεχούς ηλεκτρονικής ενημέρωσης, τείνει να υποβαθμίζει την χρησιμότητα άλλων περισσότερο παραδοσιακών εργαλείων επικοινωνίας, όπως για παράδειγμα η εκτύπωση Οδηγών και άλλων εντύπων, ή ενημερωτικών φυλλαδίων κλπ. Δεδομένου ότι όλο το σχετικό υλικό αναρτάται, είτε στην ιστοσελίδα της ΔΑ, είτε στις ιστοσελίδες των Ενδιάμεσων Φορέων, αυτό καθίσταται αυτόματα διαθέσιμο σε κάθε ενδιαφερόμενο, χωρίς να είναι αναγκαία η έντυπη παραγωγή του. Κατά συνέπεια, αν και οι στόχοι που έθεσε το Σχέδιο όσον αφορά το έντυπο υλικό έχουν επιτευχθεί, τόσο οι πραγματικές εκροές, όσο και το ουσιαστικό αποτέλεσμα των σχετικών ενεργειών είναι σημαντικότερο από αυτό που περιγράφουν οι ποσοτικοί στόχοι.
- Η πληροφόρηση μέσω χρήσης ΜΜΕ αποτέλεσε το σημαντικότερο μέτρο επικοινωνίας, τόσο σε όρους χρηματοδοτικής βαρύτητας, όσο και όρους αποτελεσμάτων, αφού εντάχθηκε στο πλαίσιο ολοκληρωμένων εκστρατειών ενημέρωσης με χρήση πολλαπλών εργαλείων ενημέρωσης. Η χρήση του εργαλείου με αυτόν το συνδυασμένο τρόπο αποτελεί μία από τις καλές πρακτικές του Σχεδίου Επικοινωνίας για την προγραμματική περίοδο 2007-13. Στο πλαίσιο της χρήσης των ΜΜΕ έγινε ευρύτατη διάδοση μηνυμάτων μέσω τηλεόρασης και ραδιοφώνου (ποσοτικά κατά πολύ μεγαλύτερη των προσδοκώμενων στόχων), καθώς και του έντυπου τύπου.
- Τα υπόλοιπα επικοινωνιακά μέσα, όπως οι ειδικές εκδηλώσεις, η εξωτερική διαφήμιση και η παραγωγή προωθητικών αντικειμένων υλοποιήθηκαν στη μεγάλη τους πλειοψηφία σύμφωνα με τον προγραμματισμό. Επιμέρους Μέτρα Πληροφόρησης ανά Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, ουσιαστικά υλοποιήθηκαν μέσω των Κοινών Μέτρων όπου το περιεχόμενο τους διαφοροποιείτο σε ορισμένες περιπτώσεις ανάλογα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Επιπλέον υλοποιήθηκαν επιμέρους Μέτρα Πληροφόρησης για κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα από τους ΕΦ όπως παραγωγή εντύπων από το Τμήμα Εργασίας αναφορικά προς θέματα που αφορούν στην απασχόληση ή στην ισότητα των φύλων, μαθητικοί και φοιτητικοί διαγωνισμοί σχετικά με την έρευνα και τεχνολογία από το ΙΠΕ, κλπ.

Τα παραπάνω συμπεράσματα αντανακλώνται στις ψηλές επιτεύξεις των δεικτών υλοποίησης του Σχεδίου Επικοινωνίας (βλ. Πίνακα 1 του **Παραρτήματος 1**). Στο σύνολο των δεικτών σχετικά χαμηλότερη επίτευξη παρουσιάζουν δείκτες που αφορούν σε παρεμβάσεις μικρής χρηματοδοτικής βαρύτητας, όπως η εκτύπωση αφισών, η παραγωγή ταινιών και το «ντύσιμο λεωφορείων με αφίσες, παρέμβαση που δεν υλοποιήθηκε. Ιδιαίτερα ψηλή είναι η επίτευξη των στόχων όσον αφορά την Χρήση ΜΜΕ, που αποτελεί τη βασική παρέμβαση του Σχεδίου τη συνεχή ηλεκτρονική ενημέρωση, αλλά και την παραγωγή προωθητικών αντικειμένων.

Η υψηλή τιμή επίτευξης των περισσότερων δεικτών υλοποίησης αντανακλά τη σημαντική επιτάχυνση των παρεμβάσεων και τη βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους, σε σχέση με την πρώτη αξιολόγηση του Σχεδίου Επικοινωνίας.

Αξιολόγηση Αποτελεσμάτων

Οι στόχοι αποτελεσμάτων που έθετε το Αναθεωρημένο Σχέδιο Επικοινωνίας έχουν στην μεγάλη τους πλειοψηφία υπερκαλυφθεί (βλ. Πίνακα 2 του **Παραρτήματος 1**). Ιδιαίτερα σημαντική είναι η υπερκάλυψη των στόχων αποτελεσμάτων που αφορούσαν στα Μέτρα της Πληροφόρησης μέσω χρήσης των ΜΜΕ και της συνεχούς ηλεκτρονικής ενημέρωσης.

Από το σύνολο των δεικτών αποτελέσματος, υστέρηση παρουσιάζει ο δείκτης που αντιστοιχεί στις παρεμβάσεις εξωτερικής διαφήμισης, δεδομένου ότι δεν υλοποιήθηκε η παρέμβαση «ντύσιμο» λεωφορείων με αφίσες) που θα μετρούσε, καθώς και η προβολή ταινιών. Εν τούτοις, η σχετική υστέρηση αυτών των δεικτών δε συνεπάγεται υποβάθμιση των αποτελεσμάτων του Σχεδίου αφού η μεγάλη πλειοψηφία των ποσοτικών στόχων έχει υπερκαλυφθεί σε πολύ ψηλά ποσοστά, ενώ παράλληλα υλοποιήθηκαν άλλες παρεμβάσεις (π.χ. τοποθέτηση αφισών στο δίκτυο PISA), οι οποίες υποκατέστησαν αυτές που δεν εφαρμόστηκαν, χωρίς το αποτέλεσμα τους να καταγράφεται στο σύστημα δεικτών αποτελέσματος για το λόγο ότι δεν υπάρχει μετρήσιμος δείκτης.

Τόσο η επίτευξη των δεικτών υλοποίησης, όσο και η επίτευξη των δεικτών αποτελεσμάτων, οι οποίοι βάσει της αρχιτεκτονικής του Σχεδίου Επικοινωνίας εξυπηρετούν πολλαπλούς Ειδικούς Στόχους, έχουν ως αποτέλεσμα την ισόρροπη εξυπηρέτηση όλων των Ειδικών Στόχων του Σχεδίου Επικοινωνίας, δεν διαπιστώνεται, δηλαδή κάποια υστέρηση όσον αφορά την επίτευξη κάποιων στόχων του προγραμματισμού, ή την πλημμελή εξυπηρέτηση κάποιων στόχων σε σχέση με άλλους.

Η υλοποίηση της Σχεδίου Επικοινωνίας χαρακτηρίζεται από ψηλή αποδοτικότητα, λαμβάνοντας υπόψη ότι το συνολικό κόστος υλοποίησής του Σχεδίου Επικοινωνίας, δεν ξεπέρασε τα € 2 εκ., κινήθηκε δηλαδή σε επίπεδα χαμηλότερα του εγκεκριμένου ενδεικτικού προϋπολογισμού.

Αξιολόγηση Επιπτώσεων

Οι επιπτώσεις του Σχεδίου Επικοινωνίας εκτιμώνται με βάση τα αποτελέσματα των δύο Ερευνών (κοινού και επιχειρήσεων) που οργανώθηκαν από το Σύμβουλο Αξιολόγησης και λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθύνσεις που δίνει το Σχέδιο Επικοινωνίας σχετικά με την μέτρηση των δεικτών επιπτώσεων που περιλαμβάνει, ανά ειδικό στόχο. Σε μεγάλο βαθμό οι επιπτώσεις που καταγράφονται αντανακλούν τα παραπάνω συμπεράσματα αναφορικά προς την υλοποίηση των παρεμβάσεων του Σχεδίου και τα μέχρι σήμερα αποτελέσματά της (βλ. Πίνακα 3 του **Παραρτήματος 1**).

Ειδικότερα, τα συμπεράσματα από την επεξεργασία των αποτελεσμάτων των δύο Ερευνών καταγράφονται ως εξής:

- Οι περισσότεροι δείκτες επιπτώσεων επιτυγχάνουν τους στόχους του προγραμματισμού, εμφανίζοντας ταυτόχρονα επίδοση βελτιωμένη σε σχέση με την επίδοση που εμφάνισαν κατά την πρώτη αξιολόγηση του σχεδίου. Σε αυτούς τους δείκτες περιλαμβάνονται αυτοί που αντιστοιχούν στους Ειδικούς Στόχους 1 3 και 4 του Σχεδίου Επικοινωνίας, ενώ ο δείκτης που αντιστοιχεί στον Ειδικό Στόχο 2 παραμένει σταθερός σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα. Σύμφωνα με την έρευνα επιχειρήσεων το 87,5% γνωρίζει για τη χρηματοδότηση έργων μέσω των Ευρωπαϊκών Ταμείων, ποσοστό σημαντικά αυξημένο σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα (70,5%) και από τον προγραμματικό στόχο (70%). Επιπλέον, ο στόχος της αύξησης του βαθμού γνώσης στο κοινό για τα δύο ΕΠ και την Πολιτική Συνοχής επιτυγχάνεται, αφού το 67,6% του κοινού εμφανίζεται να γνωρίζει την ύπαρξη και λειτουργία των Ευρωπαϊκών Ταμείων, υπερκαλύπτοντας τόσο τον προγραμματικό στόχο (60%), όσο και την τιμή του ίδιου δείκτη κατά την προηγούμενη έρευνα (59,5%). Η επίτευξη του στόχου αυτού αντανακλά την υψηλή αποτελεσματικότητα των Μέτρων Πληροφόρησης που απευθύνθηκαν στο ευρύ κοινό, όπως η χρήση ΜΜΕ, η συνεχής ενημέρωση μέσω διαδικτύου κλπ. Σημαντική είναι και η υπερκάλυψη του στόχου που αφορά στην ευκολία πρόσβασης σε πληροφορίες για τα Διαρθρωτικά Ταμεία και την Πολιτική Συνοχής, αφού το 87,6% του κοινού θεωρεί την πρόσβαση αυτή από σχετικά έως πολύ εύκολη, έναντι 70% που ήταν ο προγραμματικός στόχος και 69,3% που ήταν η τιμή του ίδιου δείκτη κατά την προηγούμενη αντίστοιχη έρευνα του 2011. Σταθερότητα παρουσιάζει ο δείκτης που αντιστοιχεί στον Ειδικό Στόχο 2 που αφορά τη γνώση από το ευρύ κοινό συγκεκριμένων παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία (46% σε σχέση με 45,5% κατά την προηγούμενη έρευνα), επιτυγχάνοντας επίσης τον στόχο του προγραμματισμού.
- Ο δείκτης επιπτώσεων που αφορά στη βελτίωση του βαθμού αντίληψης του κοινού για τα οφέλη που προκύπτουν από την Πολιτική της Συνοχής (Ειδικός Στόχος 5), αν και παρουσιάζεται βελτιωμένος σε σχέση με την προηγούμενη έρευνα, συνεχίζει να υστερεί έναντι του προγραμματικού στόχου του 65%. Συγκεκριμένα το 53,9% του κοινού θεωρεί ότι οι χρηματοδοτήσεις μέσω των Ευρωπαϊκών Ταμείων έχουν ωφελήσει πολύ ή αρκετά την Κύπρο. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η στάση του κοινού διαφοροποιείται αρκετά όσον αφορά την αποτίμηση της ωφέλειας που είχε η χώρα ανά τομέα ή στόχο του προγραμματισμού. Υψηλότερη επίδοση παρουσιάζουν οι στόχοι που εμπίπτουν στα πεδία πολιτικής του ΕΤΠΑ (π.χ. το 52,3% θεωρεί ότι τα Ευρωπαϊκά Ταμεία έχουν ωφελήσει τη χώρα όσον αφορά τον Τομέα

των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών, ενώ για τους τομείς της έρευνας και του περιβάλλοντος το ποσοστό ανέρχεται στο 61%), σε σχέση με τους στόχους που εμπίπτουν στα πεδία πολιτικής του ΕΚΤ και παρά το γεγονός ότι τα σχέδια χορηγιών που χρηματοδοτούνται μέσω του ΕΚΤ παρουσιάζουν ψηλή αναγνωρισιμότητα μεταξύ του ευρύτερου κοινού. Είναι ενδεικτική άλλωστε, η χαμηλή αποτίμηση από το κοινό της συμβολής των Ταμείων στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού (μόλις 13,8% του κοινού θεωρεί ότι τα Ταμεία συμβάλλουν αρκετά ή πολύ σε αυτόν τον στόχο).

- Σε χαμηλότερα επίπεδα κινείται η θετική άποψη του κοινού σε σχέση με τα ωφέλη που έχει η Κύπρος από την ένταξη της στην ΕΕ (Ειδικός Στόχος 6). Το ποσοστό όσων θεωρούν ότι η Κύπρος έχει ωφεληθεί από την ένταξη «πολύ» ή «αρκετά» κυμαίνεται στο 44,1% έναντι 53,1% σύμφωνα με την έρευνα του 2011 και 65% του προγραμματικού στόχου. Σημαντικές είναι οι αποκλίσεις που διαπιστώνονται σε επιμέρους ομάδες του πληθυσμού όσον αφορά τον δείκτη αυτό, αφού ψηλότερα είναι τα ποσοστά των κατοίκων των αστικών περιοχών σε σχέση με τις αγροτικές, των εργαζόμενων σε σχέση με τους ανέργους και των ατόμων με ψηλότερο μορφωτικό επίπεδο και θέση στην εργασία. Αναμφίβολα, η εξέλιξη του δείκτη αυτού δεν εξαρτάται αποκλειστικά από την υλοποίηση του Σχεδίου Επικοινωνίας, όπως άλλωστε σημειώνεται και στο ίδιο το προγραμματικό έγγραφο, αλλά από μία σειρά ευρύτερους οικονομικούς και κοινωνικούς παράγοντες και έχει προφανώς επηρεαστεί και από τα αποτελέσματα της πρόσφατης οικονομικής κρίσης.

Οι ψηλές επιτεύξεις των περισσότερων δεικτών επίπτωσης είναι αποτέλεσμα του συνδυασμού πολλαπλών εργαλείων επικοινωνίας, ιδιαίτερα στο πλαίσιο των κεντρικών εκστρατειών ενημέρωσης που πραγματοποιήθηκαν από τη Διαχειριστική Αρχή για την προβολή των έργων, των αποτελεσμάτων τους και του ρόλου της ΕΕ στην ανάπτυξη της χώρας. Όπως προκύπτει από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε προς το ευρύ κοινό, η τηλεόραση ήταν το πιο σημαντικό εργαλείο ενημέρωσης με ποσοστό 57,4 του κοινού να έμαθε για την ύπαρξη και τον ρόλο των Ταμείων από την τηλεόραση, ακολουθεί το Διαδίκτυο με 53,7% του κοινού να έχει ενημερωθεί από ιστοσελίδες του Διαδικτύου, ενώ 29,6% έλαβε ενημέρωση από τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, 37% από φίλους και γνωστούς, 35,2% από το επαγγελματικό περιβάλλον, 31,5% από εφημερίδες, 11,1% από εξωτερικές πινακίδες, 7,4% από περιοδικά, 7,4% από άλλα έντυπα και 9,3% από Συμβούλους Επιχειρήσεων και Λογιστές.

Τα ποσοστά αυτά συνθέτουν μία εικόνα αρκετά διαφοροποιημένη από την αντίστοιχη προηγούμενης έρευνας, αφού τόσο η τηλεόραση ενίσχυσε το ρόλο της ως εργαλείο ενημέρωσης (45,3% σύμφωνα με την έρευνα του 2011), αλλά κυρίως το διαδίκτυο αναδεικνύεται σε κύριο εργαλείο υλοποίησης του Σχεδίου Επικοινωνίας, δεδομένου ότι το αντίστοιχο ποσοστό το 2011 ήταν μόλις 12,1%. Η μεταβολή αυτή είναι αποτέλεσμα της έμφασης που δόθηκε στην ηλεκτρονική ενημέρωση και αποτυπώνεται ακόμα πιο έντονα στις νεότερες ηλικιακές ομάδες (ετών 26-35) όπου το 75% ενημερώνεται μέσω ιστοσελίδων και 58,3% και μέσω Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης, τομέας στον οποίο επίσης υλοποιήθηκαν σχετικές παρεμβάσεις (Facebook fanpage).

Στο πλαίσιο της Έρευνας Κοινού έγινε ιδιαίτερη εστίαση σε ένα υποσύνολο του δείγματος που αφορά άτομα που εργάζονται στην εκπαίδευση και την έρευνα. Σε γενικές γραμμές διαπιστώνεται ότι σε αυτή

την ομάδα – στόχο το σύνολο των δεικτών επιπτώσεων επιτυγχάνει τους στόχους του Σχεδίου, με ποσοστά κατά πολύ ψηλότερα των αντίστοιχων στο σύνολο του δείγματος. Αντίστοιχο συμπέρασμα μπορεί να διατυπωθεί και όσον αφορά τις νεότερες ομάδες του πληθυσμού (26-35), οι οποίες εμφανίζουν θετικότερη στάση ως προς τα ερωτήματα που συνδέονται με τους δείκτες επίπτωσης και γενικά αποτιμούν πολύ θετικά το ρόλο που διαδραματίζει η ΕΕ τόσο στην ευρύτερη ανάπτυξη, όσο και σε επιμέρους θέματα που τέθηκαν κατά την έρευνα, όπως είναι η αντιμετώπιση των συνεπειών της κρίσης, ή η ενίσχυση σημαντικών τομέων και κλάδων της οικονομίας.

Καλές Πρακτικές

Η αξιολόγηση εντοπίζει δύο καλές πρακτικές αναφορικά προς τον τρόπο υλοποίησης του Σχεδίου Επικοινωνίας και τα αποτελέσματα τα οποία πέτυχαν.

Η πρώτη, αφορά στην χρήση των μέσων επικοινωνίας και δημοσιότητας σε κεντρικό επίπεδο, μέσω των **Εκστρατειών Ενημέρωσης** που υλοποίησε η Διαχειριστική Αρχή, μετά τα πρώτα χρόνια εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων. Ενσωματώνοντας τα συμπεράσματα από την πρώτη αξιολόγηση του Σχεδίου, η Διαχειριστική Αρχή εφάρμοσε μία νέα προσέγγιση στον τρόπο υλοποίησης των παρεμβάσεων, βασικά στοιχεία της οποίας ήταν:

- Η υλοποίηση των εκστρατειών ενημέρωσης σε χρόνο που βρισκόταν σε άμεση συνάρτηση με την κορύφωση της υλοποίησης των δύο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, ώστε να υπάρχουν παρεμβάσεις που μπορούν να προβληθούν με τρόπο άμεσα αντιληπτό για το ευρύ κοινό.
- Η χρήση σχεδόν του συνόλου των εργαλείων ενημέρωσης που προβλέπονταν από το Σχέδιο Επικοινωνίας κατά τρόπο συνδυασμένο, έτσι ώστε το μήνυμα που εξέπεμπε η εκστρατεία να ενδυναμώνεται και να πολλαπλασιασιάζεται, μέσω της χρήσης πολλαπλών και συμπληρωματικών μέσων πληροφόρησης. Αν και η εκστρατεία μέσω ενημερωτικών εκστρατειών στα ΜΜΕ (ραδιόφωνο και τηλεόραση, καθώς και έντυπα μέσα) αποτελούσε τον κορμό κάθε εκστρατείας ενημέρωσης, παράλληλα γινόταν τόσο η οργάνωση ειδικών εκδηλώσεων (ενημερωτικές εκδηλώσεις, εκθέσεις φωτογραφίας, ομιλίες και λοιπές εκδηλώσεις), όσο και η χρήση του οπτικοακουστικού υλικού (προβολή ντοκιμαντέρ), ενέργειες εξωτερικής διαφήμισης, παραγωγή και διανομή εντύπων και προωθητικών αντικειμένων.

Μέσω μια τέτοιας προσέγγισης, η υλοποίηση των παρεμβάσεων που περιλαμβάνονταν στα δύο Επιχειρησιακά Προγράμματα συνοδεύτηκε από την εντατική δημοσιοποίηση των έργων, των αποτελεσμάτων τους και του ρόλου των Ευρωπαϊκών Ταμείων, επιφέροντας αποτελέσματα κατά πολύ μεγαλύτερα από όσα θα μπορούσαν να επέλθουν από την αποσπασματική και μεμονωμένη χρήση των επιμέρους εργαλείων επικοινωνίας και δημοσιότητας, ή την μεμονωμένη χρήση των ΜΜΕ. Ο ολοκληρωμένος αυτός χαρακτήρας των εκστρατειών ενημέρωσης, όπως εφαρμόστηκε από τη Διαχειριστική Αρχή και τα αποτελέσματα τα οποία είχε αποτελούν ουσιαστικά έναν γνώμονα για την αντίστοιχη εφαρμογή της στρατηγικής σε κεντρικό επίπεδο και για τη νέα προγραμματική περίοδο.

Η δεύτερη καλή πρακτική αφορά στη χρήση των εργαλείων δημοσιότητας και επικοινωνίας στο πλαίσιο μιας μεμονωμένης παρέμβασης, **του Σχεδίου Χορηγιών για τον Αγροτουρισμό** από το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως.

Στο πλαίσιο της εφαρμογής του Σχεδίου Χορηγιών, το Τμήμα ως αρμόδιος Ενδιάμεσος Φορέας υιοθέτησε μία στρατηγική επικοινωνίας η οποία στηρίχθηκε στην παράλληλη και συνδυασμένη χρήση των περισσότερων επικοινωνιακών εργαλείων που προβλέπονται από το Σχέδιο Επικοινωνίας: εκτύπωση Οδηγού Εφαρμογής ανά προκήρυξη, εκτύπωση αναγκαίων εντύπων υποβολής αιτήσεων, δημιουργία και διανομή Οδηγού Διαχείρισης, δημιουργία αφίσας και έντυπου ενημερωτικού οδηγού, χρήση ραδιοφώνου για την μετάδοση μηνυμάτων, διενέργεια ενημερωτικών ημερίδων στις πόλεις της Κύπρου, παρουσία στελεχών του Ενδιάμεσου Φορέα σε τηλεοπτικές εκπομπές, δημιουργία και διανομή προωθητικών αντικειμένων, δημιουργία ξεχωριστής ιστοσελίδας για το Σχέδιο Χορηγιών όπου γίνεται προβολή όλων των χρηματοδοτούμενων έργων.

Η αξιοποίηση ενός ευρέως φάσματος για την επικοινωνιακή προβολή του Σχεδίου συνιστά μία καλή πρακτική που επιβεβαιώνεται τόσο από την προσέλευση των ενδιαφερόμενων και την επίτευξη των προγραμματικών στόχων του Σχεδίου, όσο και από την αναγνωρισιμότητα που αυτό έχει. Επιπλέον, θα πρέπει να σημειωθεί ότι το σχετικά χαμηλό ύψος χρηματοδοτικών πόρων που απαιτήθηκαν για το σύνολο των παραπάνω δράσεων, σε σχέση με τα αποτελέσματά του σε όρους αναγνωρισιμότητας του Σχεδίου και συμμετοχής των ΜΜΕ σε αυτό, αναδεικνύει την υψηλή αποτελεσματικότητα που μπορεί να έχει μία συνδυασμένη χρήση επικοινωνιακών εργαλείων, στο πλαίσιο της ευρύτερης στρατηγικής του Σχεδίου Επικοινωνίας 2007-2013.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Μέτρο Πληροφόρησης	Αντιστοίχιση με Ειδικό Στόχο	Δείκτης	Υλοποίηση	Τιμή στόχος	% επίτευξης στόχου
Συνεχής Ηλεκτρονική Ενημέρωση	Όλοι οι Ε.Σ.	Αριθμός σελίδων website στην ιστοσελίδα	400	300	133,3%
		Αριθμός άλλων ιστοσελίδων με link στην ιστοσελίδα της Δ.Α. ⁽¹⁾	52	13	400,0%
Εντυπο και οπτικοακουστικό υλικό	Όλοι οι Ε.Σ.	Αριθμός ενημερωτικών εντύπων / οδηγών / φυλλαδίων / άλλων εκδόσεων	64	45	142,2%
		Αριθμός ταινιών που θα παραχθούν	2	3	66,6%
Ειδικές Εκδηλώσεις – Ημερίδες	Όλοι οι Ε.Σ.	Αριθμός εκδηλώσεων	152	110	138,2%
		Αριθμός προσκεκλημένων ⁽²⁾	11.800	10.000	118,0%
Χρήση ΜΜΕ – Διαφήμιση	Όλοι οι Ε.Σ.	Αριθμός Διαφημιστικών Εκστρατειών	5	4	125,0%
		Αριθμός τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών μηνυμάτων	5.661	1.400	404,3%
		Αριθμός καταχωρημένων διαφημίσεων	392	300	130,7%
		Αριθμός Δελτίων Τύπου ⁽³⁾	90	100	90,0%
Εξωτερική Διαφήμιση	Ε.Σ.4, Ε.Σ.6 και Ε.Σ.7	Αριθμός σημείων	96	100	96,0%
		Αριθμός αφισών	2.700	3.400	79,4%
		Αριθμός λεωφορείων προς κάλυψη ⁽⁴⁾	0	10	0,0%
Πρωθητικά Αντικείμενα	Ε.Σ.4, Ε.Σ.5. Ε.Σ.6 και Ε.Σ.7	Αριθμός αντικειμένων	19	15	126,7%
		Ποσότητα παραχθέντων αντικειμένων	165.290	150.000	110,2%

Σημειώσεις:

- (1) Συνολικά, 52 διαφορετικά domains έχουν τουλάχιστον έναν σύνδεσμο (backlink) που κατευθύνει προς την κεντρική ιστοσελίδα της Διαχειριστικής Αρχής www.structuralfunds.org.cy ή σε υποσελίδες αυτής, σύμφωνα με την υπηρεσία ελέγχου backlinks "linkody.com" κατόπιν σχετικής διαδικτυακής ανάλυσης που διενεργήθηκε στις 3/3/2017.
- (2) δεν περιλαμβάνονται εκδηλώσεις ανοικτές προς το ευρύ κοινό.
- (3) η τιμή υλοποίησης είναι χαμηλότερη της πραγματικής λόγω της περιορισμένης διαθεσιμότητας του σχετικού στοιχείου από Ενδιάμεσους Φορείς.
- (4) η σχετική παρέμβαση δεν υλοποιήθηκε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2: ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ

Μέτρο Πληροφόρησης	Αντιστοίχιση με Ειδικό Στόχο	Δείκτης	Επίτευξη	Τιμή στόχος	% επίτευξης στόχου
Συνεχής Ηλεκτρονική Ενημέρωση	Όλοι οι Ε.Σ.	Αριθμός επισκέψεων στην ιστοσελίδα της Δ.Α. ανά ημέρα	400	120	333,3%
		Αριθμός Ερωτημάτων το χρόνο ⁽¹⁾	100	35	285,7%
Εντυπο και οπτικοακουστικό υλικό	Όλοι οι Ε.Σ.	Αριθμός εντύπων που διακινήθηκαν / διανεμήθηκαν	107.100	80.000	133,9%
		Αριθμός προβολών των ταινιών	12	30	40,0%
Ειδικές Εκδηλώσεις – Ημερίδες	Όλοι οι Ε.Σ.	Αριθμός συμμετεχόντων και σύγκριση μεταξύ προσκεκλημένων και συμμετεχόντων ⁽²⁾	58,0%	25%	232,0%
Χρήση ΜΜΕ – Διαφήμιση	Όλοι οι Ε.Σ.	Ποσοστό κάλυψης πληθυσμού για τηλεοπτική / ραδιοφωνική διαφήμιση ⁽³⁾	90,89%	50%	181,8%
		Ποσοστό αναγνωστών των εφημερίδων / περιοδικών που στοχοθετήθηκε ⁽⁴⁾	40,3%	40%	100,8%
		Αριθμός δημοσιευμάτων / συνεντεύξεων / άρθρων	51	20	255,0%
Εξωτερική Διαφήμιση	Ε.Σ.4, Ε.Σ.6 και Ε.Σ.7	Ποσοστό κάλυψης περιοχών – ομάδων στόχων μέσω δρομολογίου λεωφορείου ⁽⁵⁾	0	5%	-
Πρωθητικά Αντικείμενα	Ε.Σ.4, Ε.Σ.5, Ε.Σ.6 και Ε.Σ.7	Ποσότητα αντικειμένων που έχουν διανεμηθεί / διατεθεί	165.300	145.000	114,0%
		Ποσοστό διατεθέντων αντικειμένων στο συνολικό στοχευόμενο κοινό	25% ⁽²⁾	22%	113,6%

Σημειώσεις:

- (1) Περιλαμβάνονται ερωτήματα που υποβάλλονται μέσω σελίδας facebook fanpage, και άλλα μέσα.
- (2) Ως τιμή επίτευξης χρησιμοποιείται η ελάχιστη τιμή που εντοπίζεται μεταξύ των φορέων που παρείχαν πλήρη στοιχεία προσκλήσεων – προσελεύσεων σε εκδηλώσεις. Γενικά υψηλότερο βαθμό ανταπόκρισης παρουσιάζουν εκδηλώσεις που σχετίζονται με προκηρύξεις συγκεκριμένων σχεδίων χορηγιών και έργων, όπου σε πολλές περιπτώσεις ο δείκτης υπερβαίνει το 90%.
- (3) Μέση τιμή Gross Rating Point (GRP) – Reach για τις τηλεοπτικές εκστρατείες με βάση τις εκθέσεις της αναδόχου εταιρείας για την υλοποίηση της.
- (4) Έκθεση της αναδόχου εταιρείας για την υλοποίηση διαφημιστικής εκστρατείας με βάση τα στοιχεία κυκλοφορίας των εφημερίδων στις οποίες έγινε η καταχώρηση διαφημίσεων. Ο δείκτης είναι σημαντικά υψηλότερος προκειμένου για τον περιοδικό τύπο.
- (5) Αντιστοιχεί σε ενέργεια που δεν υλοποιήθηκε.

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Δείκτης	Μονάδα Μέτρησης	Αντιστοιχία με Ε.Σ.	ΕΠΙΤΕΥΞΗ	ΣΤΟΧΟΣ
Αύξηση του βαθμού γνώσης (public knowledge) ανάμεσα στους δυνητικούς δικαιούχους για τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής	% ενημέρωσης των ευκαιριών που παρέχονται στα πλαίσια της Πολιτικής Συνοχής ⁽¹⁾	Ε.Σ.1	87,5%	70%
Αύξηση του βαθμού ενημέρωσης του κοινού για τα έργα / δράσεις που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο των δύο Επιχειρησιακών Προγραμμάτων	% γνώσης (αυθόρμητη απάντηση) στο ευρύ κοινό για έργα/δράσεις/τομείς που συγχρηματοδοτούνται από τα Ταμεία και στα δύο Ε.Π. που εντάσσονται στην Πολιτική Συνοχής ⁽²⁾	Ε.Σ.2	46,0%	45%
Αύξηση του βαθμού ευκολίας στην πρόσβαση σε πληροφορίες όσον αφορά τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής	% θετικής άποψης για τον βαθμό ευκολίας στην πρόσβαση σε πληροφορίες όσον αφορά τα Διαρθρωτικά Ταμεία και το Ταμείο Συνοχής ⁽³⁾	Ε.Σ.3	87,6%	70%
Αύξηση του βαθμού γνώσης στο κοινό για τα δύο ΕΠ και την Πολιτική Συνοχής	% βασικής γνώσης για τα δύο Ε.Π. και την Πολιτική Συνοχής ⁽⁴⁾	Ε.Σ.4	67,4%	60%
Αύξηση του βαθμού αντίληψης για τα οφέλη που προκύπτουν από την Πολιτική Συνοχής	% θετικής άποψης για την Πολιτική Συνοχής και το κάθε Επιμέρους Ταμείο ⁽⁵⁾	Ε.Σ.5	53,9%	65%
Αύξηση της αντίληψης του κοινού για τα οφέλη που προκύπτουν από την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ	% θετικής άποψης για τα οφέλη από την ένταξη της Κύπρου στην ΕΕ ⁽⁶⁾	Ε.Σ.7	44,1%	65%

Σημειώσεις:

- (1) Βάσει αντίστοιχης ερώτησης της Έρευνας Επιχειρήσεων, το ποσοστό αναφέρεται στο σύνολο των επιχειρήσεων του δείγματος (τιμή δείκτη **2011: 70,5%**).
- (2) Βάσει Έρευνας Κοινού. Το ποσοστό αφορά τις θετικές απαντήσεις σε σχετική ερώτηση που γίνεται σε όσους γνωρίζουν για τη χρηματοδότηση έργων από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία (τιμή **δείκτη 2011: 45,5%**).
- (3) Βάσει Έρευνας Κοινού, όσοι θεώρησαν την πρόσβαση από σχετικά έως πολύ εύκολη, το ποσοστό αναφέρεται σε όσους αναζητήσαν σχετικές πληροφορίες (τιμή δείκτη **2011: 69,3%**).
- (4) Βάσει Έρευνας Κοινού, το ποσοστό που γνωρίζει την ύπαρξη των Ταμείων της ΕΕ (αντίστοιχη τιμή έρευνας **2011: 59,5%**).
- (5) Βάσει Έρευνας Κοινού. Το ποσοστό 53,9% αναφέρεται σε όσους θεωρούν ότι οι χρηματοδοτήσεις μέσω των Ευρωπαϊκών Ταμείων έχουν ωφέλησεις «πολύ» ή «αρκετά» την Κύπρο κατά τα τελευταία 12 χρόνια (τιμή δείκτη **2011: 50,4%**).
- (6) Βάσει Έρευνας Κοινού. Το ποσοστό περιλαμβάνει όσους θεωρούν ότι η ένταξη στην ΕΕ ωφέλησε την Κύπρο «πολύ» και «αρκετά». (τιμή δείκτη **2011: 53,1%**).